An soláthar á dhaingniú inniu i dtreo soláthar inbhuanaithe amach anseo.

Tuarascáil Bhliantúil **EirGrid cpt, 2020**

EIRGRID GROUP

Soláthar fuinnimh níos glaine á bhaint amach

Déanann Grúpa EirGrid an córas leictreachais in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann a oibriú agus a fhorbairt. Is é an príomhról atá againn ná an córas cumhachta uile-oileáin agus an margadh mórdhíola leictreachais a oibriú, a fhorbairt agus a fheabhsú. Déanaimid idirnaisc le heangacha in aice láimhe a fhorbairt agus a oibriú freisin, chomh maith le hidirnaisc tríú páirtí a chumasú.

Seolaimid cumhacht ón áit a ngintear í chuig an áit a mbíonn sí ag teastáil, ar an bpraghas is eacnamúla is féidir. Déanaimid cinnte de freisin go mbíonn leictreachas ar fáil i gcónaí, ag an am agus san áit a mbíonn sé ag teastáil, gach uile shoicind, gach uile lá – agus is rud é sin a mbeidh tú in ann brath air as seo go ceann i bhfad.

Toisc gur féidir leictreachas a ghiniúint gan astaíochtaí carbóin, is iontach tábhachtach an ról a bheidh aige inár bhfreagairt ar an athrú aeráide.

Is iomaí athrú a bheidh le déanamh ar an gcóras leictreachais as seo go ceann 10 mbliana chun bheith in ann don fhás a thiocfaidh ar fhuinneamh glas ó fhoinsí in-athnuaite. Is orainne a bheidh an fhreagracht as an athrú sin ó bhonn a shainmhíniú ar dtús, agus a chur i bhfeidhm ansin.

Baineann ár dtuarascáil bhliantúil leis an tréimhse ón 1 Deireadh Fómhair 2019 go dtí an 30 Meán Fómhair 2020. Tháinig paindéim COVID-19 chun cinn sa dara leath den dá mhí dhéag sin agus ní haon áibhéil a rá gur mhór an dúshlán é don saol mór.

Tugtar sa tuarascáil seo breac-chuntas ar a ndearnamar i mbliana d'fhonn an soláthar leictreachais a chosaint i gcomhthéacs srianta agus dianghlasálacha. Ag an am céanna, leanamar orainn ag forbairt ár bpleananna le haghaidh soláthar inbhuanaithe leictreachais d'Éirinn agus do Thuaisceart Éireann.

An soláthar á dhaingniú inniu i dtreo soláthar inbhuanaithe amach anseo.

Clár na nÁbhar

Réamhrá 1

Focal ón gCathaoirleach 4

Léarscáil an chórais tarchurtha....... 7

Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh 8

Athbhreithniú airgeadais 10

A bheith inár gceannródaí ar an Oileán maidir le hinbhuanaitheacht agus dícharbónú 12

An eangach agus an margadh uile-oileáin a oibriú, a fhorbairt agus a fheabhsú 18

Ag obair le comhpháirtithe ar mhaithe le hathrú chun feabhais .. 24

Rannpháirtíocht ar mhaithe le torthaí níos fearr do chách........... 29

Gnóthas freagrach....................... 36

Meas a bheith againn ar na daoine atá ag obair linn agus tacú leo ár n-uaillmhianta a bhaint amach.. 38

Bord Ghrúpa EirGrid..................... 42

Ár bhfoireann feidhmiúcháin......... 46

Príomhshonraí faoi oibríochtaí 48

Gluais... 50

Na ráitis airgeadais...................... 52

Tuairisc ón gCathaoirleach 2019/2020

> “Tá an t-athrú aeráide ag bogadh níos gasta ná mar atáimidne - agus tá a luas tar éis SOS breá soiléir a scaipeadh ar fud an domhain. Tá an saol i mbaol.”
>
> **António Guterres, Ardrúnaí na Náisiún Aontaithe**

Brendan Tuohy
Cathaoirleach, Grúpa EirGrid

Is mór agam tuarascáil bhliantúil Ghrúpa EirGrid a chur i láthair don bhliain airgeadais 2019/2020. Is é téama na tuarascála i mbliana ná “An soláthar á dhaingniú inniu i dtreo soláthar inbhuanaithe amach anseo”, téama a roghnaíodh toisc gur mheasamar gur léiriú maith é ar an mbliain a chuaigh thart, ar fud an oileáin agus laistigh de Ghrúpa EirGrid araon.

Ní mar an gcéanna a bhí an dá leath den bhliain ná baol air – ní raibh aon rud neamhghnách faoi na cúig mhí go deireadh mhí Feabhra, ach ansin sa tréimhse eile go dtí deireadh mhí Mheán Fómhair, bhí dúshlán i ndiaidh dúshláin nach bhfacthas riamh cheana le sárú ag an tsochaí agus, go deimhin, ag gach eagraíocht, ár n-eagraíocht féin ina measc. Cé gur dhúshláin dhomhanda iad, is freagairtí áitiúil a bhí ag teastáil agus bhí ar eagraíochtaí a bheith idir chumasach, acmhainneach agus sciobtha le dul i ngleic leo.

Ar ámharaí an tsaoil, d’fhreagair Grúpa EirGrid go maith do na dúshláin mar eagraíocht tríd an ullmhacht eagraíochta a fhorbairt tuilleadh, an timpeallacht oibre a athchumrú go tapa agus leas a bhaint as tiomantas na foirne go léir. Táimid thar a bheith buíoch díobh as an tiomantas sin agus as a n-iarrachtaí uile.

Bhí an bhliain airgeadais seo caite ar an gcéad bhliain de Straitéis nua Ghrúpa EirGrid (2020-2025) – straitéis arb aidhm léi córas leictreachais an oileáin a dhícharbónú agus, i measc rudaí eile, córas cumhachta in Éirinn a chumasú leis an sprioc a bhaint amach go mbeadh 70% den fhuinneamh a úsáidimid in-athnuaite faoi 2030. Plean Gnímh Rialtas na hÉireann don Aeráid (2019) agus Clár an Rialtais (2020) a chuir bonn eolais faoin sprioc sin.

I dTuaisceart Éireann, thugamar ár bhfocal go gcuirfimis go suntasach leis an méid leictreachais in-athnuaite a bhainistímid ar an gcóras in ainneoin gur féidir leis an gcóras cumhachta uile-oileáin plé le níos mó leictreachas in-athnuaite ná aon áit eile ar domhan cheana féin (65%).

Tá tús curtha ag an Roinn Geilleagair leis an bpróiseas chun straitéis nua fuinnimh a chur i dtoll a chéile, agus é mar aidhm acu earnáil fuinnimh Thuaisceart Éireann a dhícharbónú faoi 2050. Tá curtha in iúl ag an Aire Geilleagair, Diane Dodds CTR, go mbeadh feidhm ag sprioc eatramhach de 70% ar a laghad faoi 2030, atá ar aon dul leis an sprioc d'Éirinn.

Chruthaigh paindéim COVID-19 timpeallacht dhúshlánach gan fasach don chéad bhliain de Straitéis 2020-2025, ach d'éirigh leis eagraíocht fanacht dírithe ar phríomhspriocanna na straitéise agus ceachtanna a bhaint as na dúshláin uile freisin.

An t-athrú aeráide i gcomhthéacs paindéime

Is é an gá le dul i ngleic leis an athrú aeráide atá mar bhonn faoi Straitéis Ghrúpa EirGrid (2020-2025), rud atá fós, in ainneoin na paindéime, ar an ngéarchéim dhomhanda is práinní atá ag bagairt ar an gcine daonna.

Is cúis sásaimh dúinn an dul chun cinn leanúnach atá á dhéanamh ag Grúpa EirGrid le cumasú don chóras cumhachta leictreachas in-athnuaite a láimhseáil. Tá a sprioc chun 40% dá gcuid leictreachais a bheith in-athnuaite faoi 2020 bainte amach ag Tuaisceart Éireann cheana féin agus gach cosúlacht ar an scéal go mbeidh an sprioc chéanna bainte amach in Éirinn faoi dheireadh 2020. Thairis sin, gineadh ní ba mhó fuinneamh ón ngaoth i mí Feabhra 2020 ná mar a gineadh riamh roimhe agus baineadh amach an leibhéal ab airde riamh, 4,249 MW, an 21 Feabhra 2020.

Tuigeann (beagnach) gach duine an bhagairt a bhaineann leis an athrú aeráide agus tuigtear ar leibhéal an AE go háirithe í, áit a bhfuil an cur chuige dériain a glacadh i leith an fhreagra eacnamaíoch ar phaindéim COVID-19 ailínithe le Comhaontú Glas don Eoraip, a chuimsíonn gealltanas nach beag chun dul i ngleic le dúshláin an athraithe aeráide.

Bíodh sin mar atá, beidh aistriú na sochaí chuig saol ísealcharbóin iontach dúshlánach. Tá constaicí suntasacha le sárú – constaicí polaitiúla, beartais, eacnamaíocha, teicniúla agus eolaíocha. Ach is é an dúshlán is mó a bheidh ann ná na hathruithe suntasacha iompraíochta a bheidh ag teastáil, ar leibhéal an phobail áitiúil agus an duine aonair go háirithe.

Is ionann é sin agus cás COVID-19 ar bhealach. In ainneoin na ndúshlán suntasach ó thaobh eolaíochta de a bhaineann le vacsaíní nua a fhorbairt in aghaidh COVID-19, thosaigh cuideachtaí agus institiúidí taighde a bhíonn in iomaíocht le chéile de ghnáth ag obair as lámha a chéile agus bhí comhar agus comhroinnt faisnéise ann ar scála domhanda d'fhonn an lámh in uachtar a fháil ar an namhaid coiteann.

Ach bhí ról lárnach ag an bpobal in éifeachtaí na paindéime a mhaolú chomh maith. Na cinntí a rinne daoine aonair le teorainn a chur le líon na ndaoine ar tháinig siad i dteagmháil leo, lena lámha a ní i gceart agus le masc a chaitheamh, léiriú iad sin ar a thábhachtaí a bhíonn roghanna daoine aonair le dúshláin shochaíocha a shárú.

Beidh neart athruithe iompraíochta de dhíth le dul i ngleic leis an athrú aeráide freisin. Is iad comhar agus comhroinnt faisnéise cruinne bun agus barr an scéil, gan trácht ar na bearta a bheidh le déanamh ag daoine aonair agus pobail chun tabhairt faoin dúshlán go díograiseach agus glacadh leis na réitigh - go ceann i bhfad.

Beidh an Rialtas agus páirtithe eile in ann an próiseas sin a éascú go deimhin, cuideachtaí Stáit ina measc, ach beidh ról iontach tábhachtach ag pobail áitiúla agus daoine aonair mar sin féin.

Obair as lámha a chéile le pobail

Beidh sé iontach deacair ár spriocanna fuinnimh in-athnuaite a bhaint amach agus braithfidh cuid mhaith den fhreagairt fhoriomlán ar cibé acu an féidir an méid leictreachais a ghintear a mhéadú go suntasach (níos mó ná 33%) chun freastal ar na húsáideoirí móra fuinnimh, chomh maith le leictriú téimh agus iompair. Caithfear oibreacha móra uasghrádaithe a dhéanamh ar an líonra leictreachais chun freastal ar an nginiúint bhreise fuinnimh in-athnuaite sin, an chuid is mó di a thiocfaidh ó fhoinsí fuinnimh in-athnuaite agus cuid eile a thiocfaidh ó acmhainn nua ghiniúna amach ón gcósta.

Beidh gá le hacmhainn bhreise idirnasctha le tíortha eile chomh maith agus, má táimid chun leas iomlán a bhaint as acmhainn eischósta na hÉireann, beidh gá le cur chuige nua chun an ghiniúint eischósta sin a chomhtháthú le heangach na hEorpa. Sa chás sin beidh Éire ina heaspórtálaí leictreachais in-athnuaite chun na hEorpa.

Dá bhrí sin, admhaímid an ról tábhachtach a bheidh ag pobail i mbonneagar eangaí nua agus uasghrádaithe a éascú agus is mór againn a gcúnamh. Agus muid ag obair le pobail áitiúla chun an bonneagar leictreachais a sholáthar, bheimis ag súil lenár gcion féin a dhéanamh le héiceachórais oiriúnacha a chruthú, ina dtacófar le cruthú gnólachtaí agus post nua a bheidh bunaithe ar an aistriú chuig saol ísealcharbóin.

Aithnímid na deiseanna a bhí againn le hoibriú le pobail áitiúla in 2020, in áiteanna amhail Ard Mhacha Theas, Béal Átha Liag (Co. an Longfoirt), Léim an Bhradáin (Co. Chill Dara) agus Ciarraí Thuaidh, agus ba mhaith linn ár mbuíochas a ghabháil leis na pobail sin go léir as saothar an Ghrúpa a éascú.

Tá aitheanta ag an Aontas Eorpach agus Rialtas na hÉireann a thábhachtaí a bheidh 'Aistriú Cóir Cothrom', a chinnteoidh go dtabharfar cúnamh do phobail atá spleách ar thionscail breosla iontaise aistriú chuig saol ísealcharbóin amach anseo. Táimid den tuairim freisin go mbaineann 'an tAistriú Cóir Cothrom' leis na pobail atá ag éascú an aistrithe chuig saol ísealcharbóin de bharr go dtacóidh sé le tógáil bonneagair leictreachais sna pobail áitiúla sin, cé go mb'fhéidir nach bhfeicfidís iad féin mar thairbhithe an bhonneagair sin ar an gcéad lá.

Buíochas

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an bhfoireann go léir in EirGrid agus SONI a d'oibrigh chomh dícheallach sin i rith na bliana chun oibríochtaí criticiúla a choinneáil ag dul agus chun garspriocanna tábhachtacha a bhaint amach. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin leis an bPríomhfheidhmeannach, Mark Foley, le Príomhoifigigh an Ghrúpa agus le mo chomh-chomhaltaí Boird as a gceannaireacht agus a dtacaíocht láidir le linn na tréimhse seo.

Tá buíochas ar leith ag dul do bhaill na Foirne Ilréimsiúla Bainistíochta Géarchéime, a bunaíodh d'fhonn a chinntiú go mbeadh pleananna teagmhasacha i bhfeidhm chun freastal ar gach toradh féideartha ar an bpaindéim.

Ba mhaith liom buíochas a thabhairt chomh maith don Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, Eamon Ryan TD, agus a chuid oifigeach, a thug tacaíocht dhaingean dúinn ó thús deireadh na bliana. Ar an gcaoi chéanna, ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an Aire Geilleagair, Diane Dodds MLA, leis an Aire Bonneagair, Nichola Mallon MLA, agus lena gcuid oifigeadh i dTuaisceart Éireann, a thug tacaíocht mhór dúinn agus a d'oibrigh go han-mhaith leis an nGrúpa i gceann de na blianta ba dhúshlánaí le fada an lá.

Mar fhocal scoir, tá mé thar a bheith buíoch den Choimisiún um Rialáil Fóntas in Éirinn agus den Rialálaí Fóntas i dTuaisceart Éireann as dul i gcomhar ar bhealach chomh héifeachtach sin leis an gcuideachta.

Na dúshláin atá romhainn

Leanfaidh Grúpa EirGrid de bheith dírithe i gcónaí ar a phríomhsprioc, is é sin córas cumhachta níos glaine a chruthú a chabhróidh linn dul i ngleic le dúshláin an athraithe aeráide, agus ag an am céanna, a chumasóidh ár bhforbairt inbhuanaithe eacnamaíochta agus a thacóidh le pobail áitiúla rath a bheith orthu mar phobail ísealcharbóin.

Ba mhaith liom mo chuid anseo a chríochnú le sliocht ón Uachtarán John F Kennedy, atá ina léiriú ar an áit a bhfuilimid anois ar an mbealach chun dochar an athraithe aeráide a stopadh agus a aisiompú. Ar go leor bealaí, bhí na deacrachtaí a bhain leis an gcéad duine a chur ar an nGealach i bhfad Éireann ní ba lú ná deacrachtaí an athraithe aeráide, cé go raibh siad iontach dúshlánach ag an am. Ní hamháin go bhfuil na deacrachtaí seo teicniúil, ach is deacrachtaí polaitiúla, eacnamaíocha agus iompraíochta iad freisin agus beidh gá le hathrú ó bhonn ar scála agus ar luas nach bhfacthas riamh roimhe le hiad a shárú.

"I gceann dá leabhair, insíonn an scríbhneoir Éireannach, Frank O'Connor, go raibh sé féin agus a chairde ag déanamh a mbealaigh trasna na bpáirceanna lá amháin nuair a tháinig ar bhalla úlloird a bhí chomh hard agus chomh deacair sin le sárú nach raibh siad in ann leanúint ar aghaidh. Mar sin féin, bhain siad a gcaipín díobh agus chaith thar an mballa iad – ansin ní raibh aon dul as acu agus dul ina ndiaidh.

"Tá an náisiún seo tar éis a chaipín a chaitheamh thar bhalla an spáis, agus níl aon dul as againn anois ach dul ina dhiaidh. Cibé céard iad na dúshláin, sárófar iad. Cibé céard iad na guaiseacha, caithfimid muid féin a chosaint orthu…. léimfimid thar an mballa seo go slán sábháilte sciobtha – agus ansin beimid in ann na hiontais ar an taobh eile a fheiceáil." – John F Kennedy, Uachtarán Stáit Aontaithe Mheiriceá, an 21 Samhain 1963

Eanglach leictreachais
400, 275, 220 agus 110 kV
Eanáir 2021

- Línte 400 kV
- Línte 275 kV
- Línte 220 kV
- Línte 110 kV
- Cáblaí 220 kV
- Cáblaí 110 kV
- Cáblaí HVDC
- Stáisiún 400 kV
- Stáisiún 275 kV
- Stáisiún 220 kV
- Stáisiún 110 kV

Giniúint leictreachais nasctha leis an eangach

- Giniúint hidrileictreachais
- Giniúint cumhachta ó bhreoslaí iontaise
- Giniúint ó thaisce pumpála
- Giniúint leictreachais gaoithe

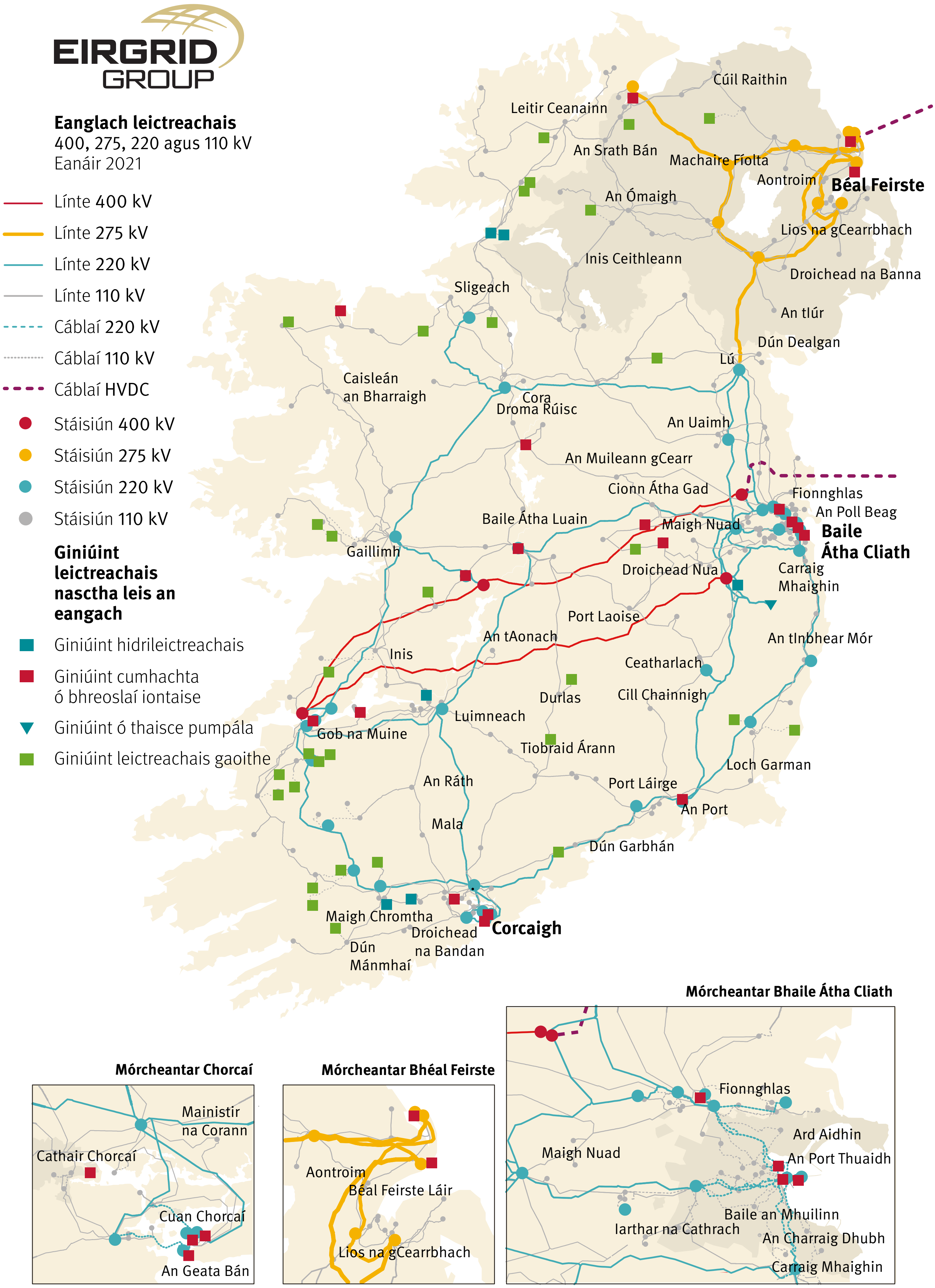

Phríomhfheidhmeannaigh 2019/2020

“Tréimhse dhúshlánach gan fasach do gach duine ar an oileán ba ea an 12 mhí anuas."

Mark Foley
Príomhfheidhmeannach, Ghrúpa EirGrid
Féach ar Thuarascáil Bhliantúil na bliana seo á cur i láthair ag Mark ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Mar oibritheoir na n-eangacha tarchuir agus an mhargaidh leictreachais in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann, tá ár gcion féin déanta againn i rith na paindéime domhanda leis an gcumhacht a choinneáil ar siúl agus ár bhfoireann a choinneáil slán sábháilte.

D’fhág an phaindéim go raibh comhthéacs dúshlánach ann do chéad bhliain Straitéis 2020-2025, arb aidhm léi a chinntiú go mbeidh fuinneamh in-athnuaite taobh thiar de 70% den leictreachas ar fad a bheidh á úsáid faoi 2030 - beagnach a dhá oiread na leibhéal reatha.

Braithfidh an straitéis nua go mór ar uasghrádú a dhéanamh ar an gcóras cumhachta ionas go mbeidh sé in ann leibhéil arda fuinnimh in-athnuaite a láimhseáil, a thiocfaidh ó ghiniúint gaoithe eischósta agus intíre, agus ó ghrianghiniúint.

Cosúil le go leor gnólachtaí eile, tá an chuid is mó dár bhfoireann ag obair ón mbaile. In ainneoin an dúshláin sin, lean ár n-eagraíocht uirthi ag díriú ar na príomhspriocanna atá mar bhonn faoi Straitéis 2020-2025.

Tá an méid sin léirithe sa chaoi ar éirigh linn ó thaobh airgeadais de sa bhliain 2019 – 2020, tráth a raibh ioncam an Ghrúpa cothrom le €688.4 milliún agus an brabús roimh cháin cothrom le €14.0 milliún. B’ionann an brabús iarchánach agus € 11.9 milliún. Mar thoradh air sin, tá sé beartaithe againn díbhinn €4.0 mhilliún a thabhairt don scairshealbhóir, suim atá ar aon dul le blianta roimhe agus ag teacht leis an méid a mbeadh an scairshealbhóir ag súil leis.

Tá príomhghnéithe dár bplean gnó curtha i bhfeidhm againn freisin. Mar thoradh ar an gcéad cheant a tionóladh faoin Scéim Nua Tacaíochta Leictreachais In-Athnuaite (RESS), spreagadh beagnach 500 meigeavata (MW) de thionscadail fuinnimh gaoithe ar talamh, 796 MW de thionscadail ghrianfhuinnimh agus seacht dtionscadal pobail.

Is tús sármhaith é seo do Phlean Gnímh Rialtas na hÉireann don Aeráid, ní hamháin de bharr go bhfuil méid suntasach acmhainne á chur leis mar thoradh air, ach de bharr go bhfuil sé ag spreagadh úsáid teicneolaíochtaí éagsúla agus ag tabhairt luach a saothair do phobail as a n-iarrachtaí agus a dtoilteanas chun bheith páirteach san éiceachóras ríthábhachtach nua seo. Céim spreagúil, dhearfach é i dtreo ár sprioc a bhaint amach faoi 2030.

Is tionscadal suaitheanta don ghrúpa é an tIdirnascaire Ceilteach, a nascfaidh na heangacha leictreachais in Éirinn agus sa Fhrainc le chéile, agus rinneadh an-dul chun cinn air le himeacht na bliana.

Díreach tar éis dár mbliain airgeadais teacht chun críche, roghnaíomar suíomh i mBaile Adaim, gar do Charraig Thuathail in Oirthear Chorcaí, le haghaidh an stáisiúin tiontaire, atá ina phríomhchuid den tionscadal leictreachais €1 bhilliún seo.

Garsprioc thábhachtach ab ea é sin lenar tugadh an chéim dheiridh dár gcomhairliúchán poiblí ar an tionscadal chun críche, ar lena linn a bhfuaireamar ní ba mhó ná 1,000 freagra.

Táimid ag bogadh ar aghaidh anois go dtí an chéad chéim eile den tionscadal, i.e. an próiseas pleanála, agus táimid ag súil leis na hiarratais phleanála a chur isteach san earrach.

Is údar mór bróid dom a rá go bhfuair ár n-obair chomhairliúcháin ar an Idirnascaire Ceilteach aitheantas idirnáisiúnta san fhómhar ó Thionscnamh na nEangacha In-Athnuaithe (RGI), eagraíocht mór le rá atá bunaithe i mBeirlín.

Bhronn an giúiré an gradam 'Dea-Chleachtas na Bliana' ar EirGrid sa chatagóir 'Cumarsáid agus Rannpháirtíocht'. Agus é ag labhairt faoin obair rannpháirtíochta atá á déanamh i dtaca leis an Idirnascaire Ceilteach, dúirt RGI gur glacadh le "cur chuige rannpháirtíochta thar a bheith iomlánaíoch a chuimsíonn sraith bearta éagsúla ar ardchaighdeán."

Tá na dea-chleachtais chéanna á gcur i bhfeidhm againn ar ár dtionscadail forbartha eangaí eile ar fud na tíre, Uasghrádú Eangaí Chill Dara-na Mí, Tionscadal Chonnacht Thuaidh agus Tionscadal na Mí Thoir-Bhaile Átha Cliath Thuaidh go háirithe.

I mí Mheán Fómhair, d'fháiltigh SONI roimh chinneadh an Aire Mallon CTR cead pleanála a thabhairt don Idirnascaire Thuaidh Theas. Cuirfidh sé seo tús maith le freagairt Thuaisceart Éireann ar an athrú aeráide, laghdóidh costais don tomhaltóir agus cinnteoidh an soláthar leictreachais do Thuaisceart Éireann san fhadtéarma.

Nasc ardacmhainne athléimneach a bhfuil géarghá leis idir na heangacha leictreachais i dTuaisceart Éireann agus in Éirinn is ea an tionscadal seo agus bainfear bacainní costasacha ar an líonra mar thoradh air.

Ligfidh sé do 900 MW de leictreachas in-athnuaite sreabhadh trasna na teorann sa dá threo. Is leor sin le 600,000 teach a chumhachtú le fuinneamh glas.

Mar gheall ar na buntáistí eacnamaíocha, comhshaoil agus sochaíocha a bheidh i gceist leis, tá an-chuid tacaíochta faighte ag an Idirnascaire Thuaidh Theas ón Roinn Geilleagair, chomh maith le heagraíochtaí gnó, tionscail, acadúla, tomhaltóirí agus tríú páirtí inár n-earnáil féin agus níos faide i gcéin.

Ceann de na pléisiúir mhóra a bhí agam i mbliana ná fáilte a chur roimh dhaoine nua chuig ár n-eagraíocht. Sa bhliain airgeadais seo, bhí daoine de 32 náisiúntacht difriúla ar ár bhfoireann. Tugann sé sin scileanna agus dearcthaí úrnua isteach inár n-eagraíocht ó Éirinn agus níos faide ó bhaile. Is léiriú é freisin ar a láidre a bhíonn ár bhfeachtais earcaíochta.

Inár ról chun an bealach a réiteach d'earnáil leictreachais an oileáin i dtreo inbhuanaitheachta agus dícharbónú, tá sé de dhualgas orainn ár ndícheall a dhéanamh an saol a fheabhsú do chách.

I dtreo dheireadh na bliana airgeadais, d'fhorbraíomar feachtas faisnéise teilifíse agus amuigh faoin aer in Éirinn mar an chéad chéim de phlean cumarsáide straitéisí d'fhonn EirGrid agus a chuid gníomhaíochtaí a athshuíomh i gcomhthéacs an riachtanais sochaíoch le dul i ngleic leis an athrú aeráide.

Cuireadh tús leis an bhfeachtas ardphróifíle ag tús mhí Dheireadh Fómhair agus leag sé an bhunchloch le haghaidh ár ngníomhaíochtaí in 2021.

Tá mé bródúil as an bhfeachtas faisnéise. Níl anseo ach sampla amháin dár gcuid iarrachtaí le bheith inár gceannródaí i réimse na troda in aghaidh an athraithe aeráide. Is é an dúshlán atá romhainn in 2021 ná an cineál cur chuige sin a leathnú ar fud an Rialtais agus gníomhaireachtaí stáit eile mar a fhéachfaimid le páirt a ghlacadh i gcur chuige comhordaithe, iomlánaíoch i leith cumarsáid agus oideachas maidir leis an bPlean Gnímh don Aeráid.

De réir mar a thiocfaidh níos mó fuinneamh in-athnuaite ar an gcóras cumhachta, is deacra fós a bheidh sé cothromaíocht a bhaint amach idir an soláthar agus an t-éileamh, dúshlán a bheidh le sárú ag an bhfoireann inár bhfeidhmeannais lárnacha oibríochta. Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt do na baill foirne sin a mbraitheann an ghné seo dár ngnó orthu.

Sa bhliain amach romhainn leanfaimid orainn ag méadú na leibhéal leictreachais in-athnuaite a ghinfear ar aon dul leis an méid is féidir a láimhseáil go slán sábháilte ar an eangach.

Tá sé den ríthábhacht go mbeadh an córas cumhachta in ann don fhuinneamh gaoithe ar fad agus í ag séideadh. Sa bhliain féilire 2020, d'oibrigh EirGrid agus SONI an córas cumhachta agus is ó fhoinsí in-athnuaite a tháinig 43%* den leictreachas ar an meán. (Níl san áireamh anseo sonraí ó fhoinsí ar an mionchóir ná ó fhoinsí micrighiniúna nach bhfuil nasctha leis an eangach.)

Brisfimid talamh nua arís i mbliain i dtreo an sprioc 70% a bhaint amach faoin mbliain 2030. Sraith nuálaíochtaí, lena n-áirítear uirlisí ceannródaíocha inár lárionad rialaithe, a chumasófar é sin. Cuirfidh na hiarrachtaí sin a leanann ar aghaidh gan stad gan staonadh ar ár gcumas leanúint den chóras a oibriú go slán tíosach de réir mar nascfar tuilleadh acmhainn giniúna in-athnuaite leis an eangach amach anseo.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le Brendan Tuohy, Cathaoirleach EirGrid cpt, agus le comhaltaí Bhord EirGrid, as ucht an tacaíocht thar na bearta a thug siad domsa agus do m'fhoireann feidhmiúcháin i rith na bliana dúshlánaí gan fasach seo. Ar an gcaoi chéanna, ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an Aire Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, Eamon Ryan TD, agus lena réamhtheachtaí, Richard Bruton TD, as a rannpháirtíocht dhearfach agus a dtacaíocht.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin lenár rialtóirí, an Coimisiún um Rialáil Fóntais in Éirinn agus an Rialálaí Fóntas i dTuaisceart Éireann.

Mar fhocal scoir, ba mhaith liom aitheantas a thabhairt don mhéid a rinne gach aon duine dár bhfoireann, agus iad a mholadh as a n-obair chrua agus a dtiomantas, a chinntigh go raibh linn in ainneoin a dhúshlánaí a bhí an bhliain. Cinntíonn a gcuid oibre go bhfreastalaíonn an líonra, an margadh agus an t-infreastruchtúr leictreachais ar riachtanais ár gcuid custaiméirí agus ar riachtanais na bpobal a n-oibrímid ar a son.

Súil Siar ar Chúrsaí Airgeadais

Laghdú ar bhrabúis thuairiscithe mar thoradh ar róghnóthachain rialála shuntasacha anuraidh

Aidan Skelly
Príomhoifigeach Airgeadais

Ioncam agus Brabúsacht

Is ó na taraifí rialáilte a thagann ioncam an Ghrúpa go príomha. Faightear an chuid is mó den ioncam ón taraif 'Úsáid Tarchurtha an Chórais' (TUoS). Is muirear é sin a bhíonn iníoctha ag úsáideoirí go léir na gcóras tarchurtha i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann.

Tuillimid sciar de na taraifí mar Oibreoir Margaidh agus mar Oibreoir Ainmnithe Margaidh Leictreachais i leith an Mhargaidh Leictreachais Aonair (SEM), leis. Tuilleann an tIdirnascaire Soir-Siar ioncam ó ioncam brú, a tharlaíonn nuair a bhíonn difríocht idir na praghsanna ar an SEM agus ar an margadh sa Bhreatain Mhór, agus ó sheirbhísí córais a sholáthar.

Ioncam €688.4m a thuill an Grúpa sa bhliain go dtí an 30 Meán Fómhair 2020, agus bhí sé sin ní b'ísle (€59.4m / 7.9%) ná an bhliain roimhe.

Ba é €14.0m an brabús roimh cháin in 2020. Tá sé seo laghdaithe ó €96.0m in 2019 agus is iad róghnóthachain shuntasacha rialála sa bhliain roimhe ba chúis leis sin go príomha.

Gan tionchar na róghnóthachan ná na ngannghnóthachan ar an mbrabús tuairiscithe a áireamh, ba é €18.3m (2019: €22.3m) an bunbhrabús oibriúcháin in 2020 de réir mheas an lucht bainistíochta.

D'íoc EirGrid díbhinn €4.0m i mí an Mheithimh 2020 i leith na tréimhse 2018/19. Tá sé beartaithe go n-íocfar díbhinn €4.0m i leith na tréimhse 2019/20 sa dara ráithe de 2021.

Rialáil

Tá Grúpa EirGrid comhdhéanta de roinnt gníomhaíochtaí ceadúnaithe. Mar Oibreoir an Chórais Tarchurtha, tá ár gcuid gníomhaíochtaí in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann rialaithe ag an gCoimisiún um Rialáil Fóntas agus ag an Rialálaí Fóntas faoi seach. Tá dhá cheadúnas ag an nGrúpa mar Oibreoir Idirnascaire freisin, ceann ón gCoimisiún um Rialáil Fóntas agus ceann eile ó Oifig na Margaí Gáis agus Leictreachais ('Ofgem') sa Ríocht Aontaithe. Ina theannta sin, áirítear le ról Ghrúpa EirGrid gníomhú mar Oibreoir an Mhargaidh Leictreachais Aonair (SEMO) don Mhargadh Leictreachais Aonair (SEM), arna rialú ag Coiste an SEM. Tá an coiste sin comhdhéanta den Choimisiún um Rialáil Fóntas, an Rialálaí Fóntas, comhalta neamhspleách agus leas-chomhalta neamhspleách.

Príomh-Bhuaicphointí Airgeadais **€m**
Ráitis Chomhdhlúite Airgeadais

	2020	2019
Ioncam	**688.4**	747.8
Costais dhíreacha	**(518.6)**	(495.2)
Costais Oibriúcháin Eile	**(137.7)**	(139.2)
Brabús Oibriúcháin	**32.1**	113.4
Costais Airgeadais	**(18.1)**	(17.4)
Brabús roimh Cháin	**14.0**	**96.0**
Bunbhrabús	**18.3**	**22.3**

Ar deireadh, d'ainmnigh an Coimisiún um Rialáil Fóntas in Éirinn agus an Rialálaí Fóntas i dTuaisceart Éireann EirGrid cpt agus SONI Limited mar Oibreoirí Ainmnithe an Mhargaidh Leictreachais (NEMO). Soláthraímid seirbhísí NEMO trí chuideachta de chuid an Ghrúpa darb ainm SEMOpx, is comhfhiontar 75/25 idir EirGrid cpt agus SONI Ltd.

Tá gníomhaíochtaí ceadúnaithe an Ghrúpa faoi réir rialuithe ilbhliana praghais. Is iondúil go maireann siad sin ar feadh tréimhse cúig bliana. Cuireadh rialuithe praghais Oibreoir an Chórais Tarchurtha in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann do na cúig bliana go dtí 2025 i gcrích i mí na Nollag 2020.

Chomh maith leis an gcreat ilbhliana, cuireann gach ceadúnaí réamhaisnéis faoi bhráid an údaráis rialála ábhartha roimh thús na bliana taraife. Baineann sé sin le héileamh custaiméara, costais oibriúcháin agus riachtanais ioncaim eile. Tar éis próiseas athbhreithnithe mionsonraithe, eisíonn na rialtóirí cinneadh foirmiúil maidir leis an ioncam a cheadófar don ghnóthas a ghnóthú.

In aon bhliain, d'fhéadfadh sé nárbh ionann an t-ioncam a bhailítear faoi na ceadúnais sin agus an t-ioncam a comhaontaíodh roimhe sin leis na rialtóirí. Sin toisc go gcomhaontaítear taraifí ar bhonn réamhaisnéisí agus gur ar bhonn an fhuinnimh a ídítear iarbhír a bhailítear iad. D'fhéadfadh sé nárbh ionann na costais agus na leibhéil a bhí sna réamhaisnéisí, leis.

Mar sin uaireanta bíonn róghnóthachain nó gannghnóthachain rialála sna torthaí airgeadais sa bhliain atá i gceist, é sin nó ceartú i leith róghnóthachain nó gannghnóthachain i mblianta roimhe. Bíonn an bunbhrabús bunaithe ar na figiúirí tar éis a leithéid de dhiallais rialála a chur as an áireamh.

Sa bhliain go dtí Meán Fómhair 2020 ba é €14.0m an brabús roimh cháin agus ba é €18.3m an bunbhrabús. Sa bhliain roimhe sin, áfach, bhí na costais dhíreacha, go háirithe costais a bhain le seirbhísí áirithe córais a fháil ó ghineadóirí, i bhfad faoi bhun an liúntais rialála ex-ante (tuartha) agus bhí sé sin ina chúis le brabús roimh cháin €96.0m i gcomparáid le bunbhrabús €22.3m. Leis an róghnóthachan ábhartha a thabhairt ar ais do na custaiméirí, laghdófar na taraifí sna blianta amach romhainn.

Maoiniú

Tá an Grúpa fós slán ó thaobh an airgeadais de. Cé go bhfuil dúshlán ag baint paindéim COVID-19, tá cruthaithe anois go bhfuil teacht aniar i sreafaí airgid an Ghrúpa. Coinníodh fócas géar ar na hacmhainní airgid a bhíonn ar fáil ag an nGrúpa agus tá saoráidí oibre leordhóthanacha curtha i bhfeidhm le leachtacht an Ghrúpa a chosaint.

Is leis an Idirnascaire Thoir Thiar a bhaineann na hiasachtaí is mó atá ag an ngrúpa agus ní gá dó na hiasachtaí sin a aisíoc go ceann i bhfad. Tá siad fálaithe go hiomlán in aghaidh luaineachtaí sa ráta úis freisin. Is iad na tosaíochtaí don bhliain amach romhainn ná leanúint de dhúshlán na leachtachta a bhainistiú agus tús a chur leis an bpróiseas chun an maoiniú is gá a fháil le tacú le Tionscadal an Idirnascaire Cheiltigh.

A bheith inár gceannródaí ar an oileán maidir le hinbhuanaitheacht agus dícharbónú

“Caithfimid éirí as breoslaí iontaise a dhó agus an t-athrú a dhéanamh i dtreo córas fuinnimh níos glaine. Beidh athrú ar scála nach bhfacthas riamh cheana de dhíth chuige sin as seo go ceann 10 mbliana.”

Dave McGowan
Ceannaire na Foirne Gréasán Amach Anseo, SONI
Féach ar Dave ag caint faoi na dúshláin a bheidh le sárú sna deich mbliana amach romhainn ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Mar a thabharfaidh an saol mór droim láimhe do bhreoslaí iontaise, is é an leictreachas glan a ghlacfaidh an áit mar an phríomhfhoinse fuinnimh. Nósanna laethúla a ndóití breoslaí salacha lena n-aghaidh go traidisiúnta - ó chomaitéireacht go téamh tí - is ar chumhacht leictreach a rithfidh siad sula i bhfad. In éineacht leis an bhfás réamh-mheasta ar an daonra agus ar na geilleagair, is féidir a bheith cinnte go mbeidh níos mó leictreachais á úsáid ar níos mó cúiseanna ná riamh.

Fágann sé sin go gcaithfimid a bheith réidh do thrí dhúshlán, ámh. Ar an gcéad dul síos, méadú gan fasach ar an éileamh ar leictreachas. Ar an dara dul síos, is ó fhoinsí in-athnuaite, amhail cumhacht ghaoithe agus ghréine, a thiocfaidh an chuid is mó den leictreachas. Braitheann na cineálacha giniúna sin ar an aimsir agus bíonn dúshláin theicniúla le sárú lena mbainistiú i gceart. Agus ar deireadh, is gnách go mbíonn na foinsí fuinnimh in-athnuaite is fearr suite i bhfad ó na lárionaid uirbeacha is mó a dteastaíonn an chumhacht iontu.

An Plean Gnímh don Aeráid
Spriocanna 2030 le hastaíochtaí carbóin a laghdú in Éirinn

Méid an laghdaithe (milliún tonna de Co2)

Éileamh ar leictreachas agus foinsí giniúna leictreachais
Treochtaí stairiúla in Éirinn

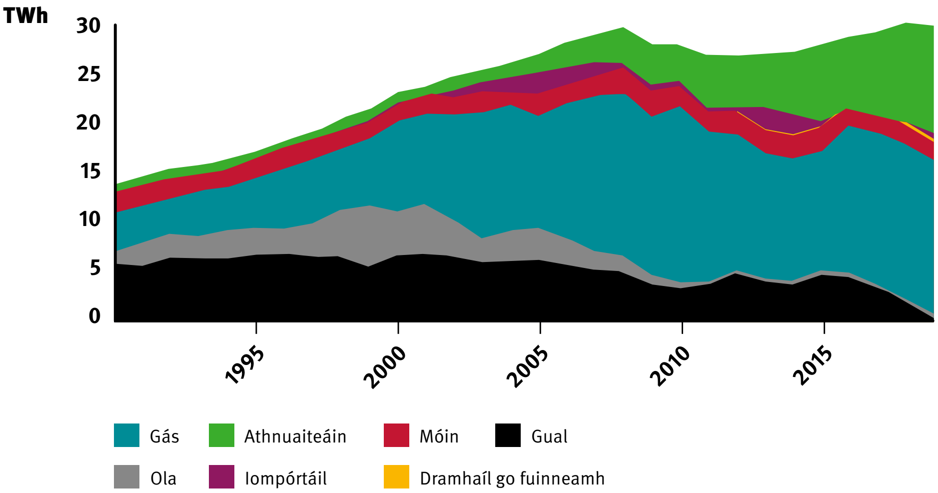

Léirítear sa ghraf seo an méadú faoi dhó atá tagtha ar an éileamh ar leictreachas le tríocha bliain anuas. Léirítear ann freisin ról níos mó na giniúna glaine ó fhoinsí in-athnuaite chun freastal ar an riachtanas seo atá ag méadú. Léiríonn an fás réamh-mheasta (leathanach 20) go bhféadfadh an t-éileamh dúbailt arís laistigh de dheich mbliana.

Déanann EirGrid agus SONI na heangacha tarchuir leictreachais a oibriú in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann faoi seach.

Tá sé de fhreagracht orainn na córais seo a phleanáil agus a fhorbairt ar bhealach atá ag teacht leis an mbeartas rialtais. Sa dá dhlínse, tá sé de bheartas deireadh a chur le húsáid breoslaí iontaise le leictreachas a ghiniúint. Is iad na spriocanna 10 mbliana a leagtar amach sa Phlean Gnímh don Aeráid atá mar bhonn faoi bheartas Rialtas na hÉireann, agus tá Tuaisceart Éireann ag obair i dtreo a bheith neodrach ó thaobh carbóin de faoi 2050.

Ciallaíonn sé sin go gcaithfimid a chinntiú go mbeidh an t-oileán ar fad réidh le 70% ar a laghad dá chuid leictreachais a fháil ó fhoinsí in-athnuaite faoi 2030. Beidh bearta díreacha ag teastáil chuige sin, mar aon le próiseas le dul i gcomhar le páirtithe leasmhara eile ar fud na hearnála fuinnimh.

Tá Grúpa EirGrid san áit cheart le tabhairt faoin ról sin. Cuireann idir an saineolas agus an léargas atá againn ar ár gcumas comhairle iontaofa, neamhspleách a thairiscint don lucht déanta beartas go háitiúil, go náisiúnta agus ar an leibhéal Eorpach. Léiriú ar a thábhachtaí atá ár ról is ea na hathruithe beartais san Eoraip agus sa Ríocht Aontaithe araon i dtreo "Comhaontú Nua Glas", arb aidhm leis geilleagair a thabhairt ar ais chucu féin tar éis na paindéime. Bhraith geilleagair láidre ar sholáthar leictreachais iontaofa, sábháilte riamh. Agus anois, tá mianach in éabhlóid ár n-earnála leis an dá gheilleagar ar oileán na hÉireann a athrú ó bhonn.

Gníomhaíochtaí in Éirinn

In 2019, d'fhoilsigh Rialtas na hÉireann an Plean Gnímh don Aeráid agus é mar aidhm aige astaíochtaí CO2 a laghdú go suntasach faoi cheann 10 mbliana. Is aidhm leis an bplean seo idir spriocanna an AE agus spriocanna idirnáisiúnta a bhaint amach agus tacú leis na beartais a bhfuil na spriocanna sin bunaithe orthu. Leagtar amach ann na laghduithe is gá i ngach earnáil - agus tá iarrtha ar an earnáil leictreachais an laghdú is mó a bhaint amach. (Féach an léaráid ar leathanach 12.)

Cuirtear freagracht shoiléir ar EirGrid leis sin. Beidh gá leis an athrú is mó ar chóras cumhachta na hÉireann ó bhí an tionscadal leictrithe tuaithe ann, a thosaigh sna 1940idí agus a mhair dhá scór bliain, agus is orainne a bheidh an fhreagracht as an athrú sin a chumasú agus a chur i bhfeidhm.

Socraíodh spriocanna ní b'uaillmhianaí fós i gClár an Rialtais, a comhaontaíodh i mí an Mheithimh 2020. Tháinig an Bille um Ghníomhú Aeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú) ina dhiaidh sin i mí Dheireadh Fómhair 2020. Tugtar gealltanas sa bhille sin go mbeidh geilleagar na hÉireann neodrach ó thaobh carbóin de faoi 2050. Éilíonn sé ar an rialtas an Plean Gnímh don Aeráid a athbhreithniú agus a nuashonrú gach bliain, leis. Tá Straitéis EirGrid, 2020-25 ag teacht leis an bPlean Gnímh don Aeráid – táimid inár bpríomh-rannpháirtí i 14 cinn den 21 gníomh a bhaineann leis an earnáil leictreachais sa phlean seo.

Sa bhliain a mbaineann an Tuarascáil Bhliantúil seo léi, chuir EirGrid na bearta seo a leanas i gcrích faoin bPlean Gnímh don Aeráid. Cabhraíonn gach uile bheart le hÉirinn dul chun cinn a dhéanamh i dtreo 70% faoi 2030.

Lúnasa-Meán Fómhair 2019

I gcomhar le ESB Networks, d'fhoilsíomar rialacha nua maidir le giniúint in-athnuaite nua a nascadh. Meastar sa Phlean Gnímh don Aeráid go mbeidh 10,000 MW d'acmhainn bhreise giniúna in-athnuaite de dhíth ar Éirinn chun spriocanna 2030 a bhaint amach. Ina dhiaidh sin fuaireamar ní ba mhó ná 150 iarratas ar nascadh agus táimid ag leanúint orainn ag próiseáil iarratais nua.

Nollaig 2019

D'fhoilsíomar Tuarascáil Mheasúnachta ar Riachtanais Chórais. Aithníodh sa tuarascáil sin na háiteanna a mbeidh gá le forbairt ar an líonra tarchuir in Éirinn. Tá an mheasúnacht ar na riachtanais sin bunaithe ar na cásanna a d'fhoilsíomar in *Cásanna Fuinnimh Amach Anseo, 2019.*

D'fhoilsíomar tograí maoinithe maidir le pleananna forbartha líonra, oibríochta agus seachadta seirbhíse do 2021-2025. Ní mór do EirGrid cead maoinithe a lorg ón gCoimisiún um Rialáil Fóntas gach cúig bliana. Mar chuid dár dtograí, thugamar breac-chuntas ar na pleananna atá againn maidir le hoibriú agus forbairt na heangaí. Is iad na riachtanais a bhaineann leis an sprioc 70% atá taobh thiar de na pleananna seo den chuid is mó.

Acmhainn giniúna in-athnuaite atá suiteáilte
Tuaisceart Éireann

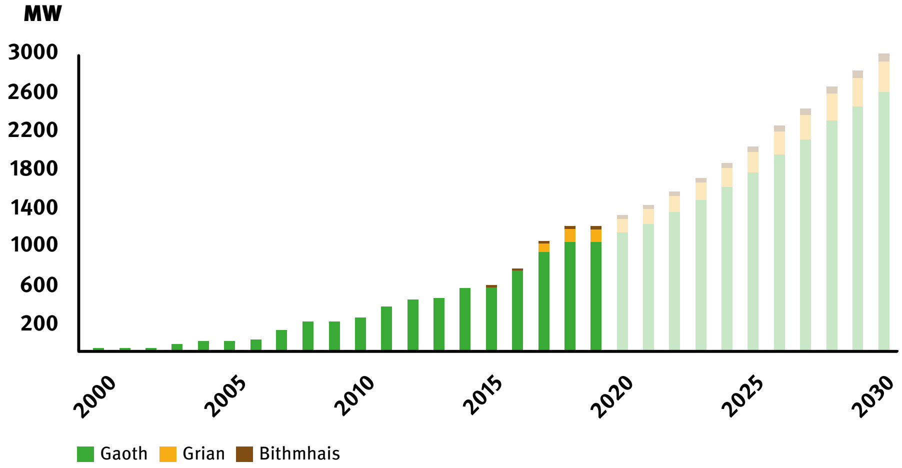

Márta 2020
D'fhorbraíomar agus d'fhoilsíomar páipéar roghanna do Shamhlacha Eangaí Eischósta. Beidh fuinneamh gaoithe amach ón gcósta ríthábhachtach leis na spriocanna a bhaint amach faoi 2030 - féach leathanach 15 le tuilleadh eolais a fháil.

Lúnasa 2020
D'éirigh linn an chéad cheant a reáchtáil faoin Scéim Tacaíochta Fuinnimh In-Athnuaite (RESS). Scéim í seo a thugann dreasachtaí arna maoiniú ag an Rialtas do thionscadail giniúna leictreachais in-athnuaite ar scála níos lú, lena n-áirítear tionscadail pobail áitiúil. Tá sé curtha de chúram ar EirGrid próiseas na gceantanna le haghaidh RESS a chur i bhfeidhm agus a fheidhmiú. Is féidir leat tuilleadh eolais a fháil faoi cheant 1 den RESS ar leathanach 21.

Le linn na bliana
D'fhoilsíomar an Plean Forbartha Tarchuir, 2019-28, an Ráiteas Acmhainne Giniúna Uile-Oileáin, 2020-29 agus an Ráiteas Réamhaisnéise ar Tharchur Uile-Oileáin, 2019. Tugtar sna tuarascálacha sin breac-chuntas ar an obair is gá chun na riachtanais mhéadaithe acmhainne a shásamh agus chun an eangach a dhéanamh níos athléimní.

Gníomhaíochtaí i dTuaisceart Éireann

I dTuaisceart Éireann, tá tús curtha ag an Roinn Geilleagair leis an bpróiseas chun straitéis nua fuinnimh a chur i dtoll a chéile. Is é an aidhm atá acu ná earnáil fuinnimh Thuaisceart Éireann a dhícharbónú go hiomlán faoi 2050.

Cé go bhfuil obair fós ar siúl le sprioc eatramhach a shocrú, luaigh an tAire Geilleagair Diane Dodds MLA gur chreid sí nár cheart go mbeadh sé faoi bhun 70% in 2030. Tá SONI ag baint leas as a chuid saineolais chun tacú leis an Roinn Geilleagair sa phróiseas seo agus táimid ag obair go dlúth le NIE Networks freisin. Le bliain anuas, d'oibrigh SONI ar na tascanna seo a leanas le tacú leis na haidhmeanna sin.

Chuamar i gcomhar le NIE Networks chun ár gcásanna samhaltaithe fuinnimh faoi seach a ailíniú. Cuirfidh sé sin sraith cásanna comhaontaithe ar fáil don Roinn Geilleagair agus iad ag forbairt straitéis fuinnimh Thuaisceart Éireann.

Bhí i gceist leis an obair a rinneamar le chéile rátaí fáis comhaontaithe a réamh-mheas maidir le húsáid teicneolaíochtaí ísealcharbóin - amhail grianfhuinneamh, feithiclí leictreacha agus teaschaidéil. Beimid in ann na comh-réamh-mheastacháin sin a úsáid ansin le bonn eolais a chur faoinár bpróisis faoi seach.

Mar thoradh air sin, chomhaontaíomar raon comhchásanna a úsáideadh ansin sa tuarascáil a d'fhoilsíomar in 2020 le haghaidh Thuaisceart Éireann, *Cásanna Fuinnimh Amach Anseo*. Úsáidfidh NIE Networks na cásanna sin sa chéad phróiseas rialaithe praghsanna eile a bheidh le déanamh acu.

Ghlac SONI páirt in dhá cheann de na cúig mheitheal oibre théamacha a thionóil an Roinn Fuinnimh chun tacú le forbairt a straitéise fuinnimh. Mar bhall de na meithleacha oibre um chumhacht agus tomhaltóirí, chuir SONI faisnéis agus fianaise ar fáil don Roinn Geilleagair. Áiríodh leis sin faisnéis faoin gcaoi a bhféadfadh na cásanna éagsúla dul i bhfeidhm ar an earnáil leictreachais. Chuireamar in iúl do Roinn Geilleagair go gcaithfear bonneagar na heangaí tarchuir a fhorbairt chun an sprioc 70% a bhaint amach.

Mar chuid den obair ar an straitéis fuinnimh, tá an Roinn Geilleagair ag forbairt córas samhaltaithe fuinnimh don chóras iomlán. I gcomhar le NIE Networks, chabhraigh SONI leis an Roinn Geilleagair Samhail Aistrithe Fuinnimh a fhorbairt do Thuaisceart Éireann. Baineann an tsamhail go sonrach le Tuaisceart Éireann agus cuirtear san áireamh inti tréithe uathúla na dlínse. Sa deireadh, tabharfaidh an tsamhail seo léargas ar na roghanna éagsúla a bheidh ar fáil maidir le treo na hearnála fuinnimh amach anseo.

Lorgaíonn SONI cead maoinithe ón Rialtóir Fóntas i dTuaisceart Éireann gach cúig bliana. I mí Dheireadh Fómhair 2019, chuireamar ár bpleananna oibríochta agus forbartha líonra isteach don tréimhse 2021-25.

Louise O'Flanagan
Príomh-Innealtóir,
Naisc nua, Grúpa EirGrid
Féach ar Louise ag caint ar thábhacht na gaoithe amach ón gcósta ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Fuinneamh Gaoithe Amach ón gCósta

Beidh ról suntasach ag an gcineál seo giniúna sna hiarrachtaí chun an sprioc a bhaint amach go mbeadh 70% den leictreachas a úsáidimid in-athnuaite faoi 2030. Tá roinnt buntáistí ag baint leis na cineálacha seo giniúna in-athnuaite i gcomparáid le giniúint ghaoithe ar talamh. Ar dtús, bíonn luas na gaoithe níos comhsheasmhaí sna háiteanna a mbíonn siad. Ar an dara dul síos, is féidir líon níos mó tuirbíní a chur suas in áiteanna amach ón gcósta agus is féidir moil na dtuirbíní sin a bheith níos airde agus lanna níos faide a bheith acu - agus, dá bharr sin, níos mó cumhachta a ghiniúint.

Tá uaillmhian i bPlean Gnímh Rialtas na hÉireann don Aeráid (a foilsíodh in 2019) go mbeadh nach lú ná 3.5GW d'acmhainn giniúna gaoithe amach ón gcósta faoi 2030. I gClár an Rialtais, a foilsíodh i mí Iúil, ardaíodh an sprioc sin go 5GW. Leagtar amach uaillmhian shoiléir ann freisin go gcuirfear 30GW eile ar a laghad d'acmhainn giniúna gaoithe ar snámh i bhfeidhm amach ó Chósta an Atlantaigh idir 2030 agus 2050.

Tá sé beartaithe ag Rialtas na hÉireann creat beartais a thabhairt isteach chun na spriocanna sin a bhaint amach. I mí an Mhárta 2019, d'fhoilsigh EirGrid páipéar ar Roghanna Samhla le haghaidh Eangach Eischósta. Rinneamar comhlacht sainchomhairleoireachta a choimisiúnú chun athbhreithniú a dhéanamh ar shamhlacha idirnáisiúnta agus roghanna a mholadh. Ansin rinne an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide comhairliúchán poiblí a reáchtáil le tuairimí a lorg faoin tuarascáil. Úsáidfear torthaí an phróisis comhairliúcháin ansin le bonn eolais a chur faoin gcreat beartais.

Idir an dá linn, leanann EirGrid ag aghaidh ag obair as lámha a chéile le forbróirí a dteastaíonn uathu a dtionscadal amach ón gcósta a nascadh leis an eangach. Tar éis dúinn Staidéar an Chósta Thoir a dhéanamh in 2019, tá na bearta treisithe eangaí a bheidh ag teastáil le freastal ar a leithéid de naisc á meas againn anois. Táimid ag súil go gcuirfear an obair sin i gcrích go luath in 2021.

Ar an leibhéal Eorpach, tacaíonn EirGrid le huaillmhian an AE le bheith ar an gcéad mhór-roinn a bheidh neodrach ó thaobh na haeráide de faoi 2050. Ghlacamar páirt sa chomhairliúchán ar an gComhaontú Glas don Eoraip agus ar Straitéis Fuinnimh In-Athnuaite Eischósta an AE.

I dTuaisceart Éireann, tugadh breac-chuntas in *Cásanna Fuinnimh Amach Anseo* ar thrí chás fhéideartha le haghaidh fhás na hacmhainne giniúna gaoithe eischósta.

Bhí na cásanna sin idir an bhonnlíne reatha, 0 MW, 350 MW sa lár, agus 500 MW faoi 2030. Sa chás is forásaí, bheimis ag súil le dícharbónú iomlán faoi cheann fiche bliain. Tugtar 'Uaillmhian faoi Luas' ar an gcás sin agus meastar ann freisin go dtiocfaidh méadú 100 MW ar an acmhainn giniúna taoide faoi 2030.

Leanfaidh EirGrid agus SONI orthu ag obair go dlúth le príomhpháirtithe leasmhara chun tacú leis an tionscal seo atá ag teacht chun cinn. Cé go bhfuil ról beag ag fuinneamh gaoithe amach ón gcósta faoi láthair, is eisean a chumasóidh an t-athrú ó bhonn i dtreo fuinneamh níos glaine amach anseo.

Tionchar a imirt ar ár soláthar leictreachais amach anseo

Le 70% a bhaint amach faoi 2030, beidh gá le hathrú ó bhonn ar an gcóras leictreachais nach bhfacthas a leithéid riamh cheana. Tá Grúpa EirGrid ag obair ó 2019 i leith chun cur chuige i leith an dúshláin sin a fhorbairt.

Ní mór dúinn na dúshláin theicniúla, oibríochtúla, bonneagair, rialála agus margaidh a shainaithint agus a shárú. Caithfear na hathruithe sin a chur i bhfeidhm fad atá córas cumhachta atá idir iontaofa agus éifeachtúil á choinneáil againn freisin. Is maith is eol dúinn go gcaithfimid do sholáthar leictreachais a chosaint agus muid ag obair i dtreo 2030.

An obair atá ar bun againn chun na dúshláin seo a fhiosrú agus a shárú, tá sí idir chúramach, mhionsonraithe agus uaillmhianach. Sa bhliain a mbaineann an tuarascáil seo léi, thosaíomar ag smaoineamh ar na bealaí éagsúla a bhféadfaimis spriocanna 2030 agus spriocanna 2050 a bhaint amach.

Is iad na príomhthosca ná an líonra tarchuir, idirnascadh, oibriú an chórais agus seoladh an mhargaidh mórdhíola. Beidh athruithe ollmhóra i gceist le gach réimse acu. Agus beidh cead an rialtais, na rialtóirí agus an phobail de dhíth ina leith – in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann.

Na roghanna a fhorbairt

I rith na bliana seo, bhí ár bhfoirne ag forbairt cineálacha cur chuige i leith reáchtáil an chórais cumhachta agus an mhargaidh leictreachais in 2030. Rinneadh é sin ar bhonn comhtháite, uile-oileáin agus úsáideadh anailísí nua agus léargas a bhí ann cheana. Lorgaíomar saineolas agus léargas freisin ó chomhlachtaí seachtracha agus ó pháirtithe laistigh de Ghrúpa EirGrid.

Ansin thosaíomar ag sainiú roghanna malartacha féideartha d'fhonn na tionchair sin a íoslaghdú. Beidh meascán de ghníomhaíochtaí ar fud na heangaí, an chórais agus an mhargaidh i gceist leis an gcur chuige deiridh, a chinnteofar tar éis comhairliúcháin. Is cinnte nach dtiocfaimid ar réiteach aonair, dénártha. Ní dhéanfaimid dul chun cinn i dtreo 2030 gan leas a bhaint as cineálacha éagsúla cur chuige, seachas bheith sa tóir ar aon athrú uileghabhálach amháin.

Ceachtanna na dianghlasála

In 2020, d'athraigh paindéim COVID-19 an saol ar fud na cruinne ar an bpointe boise. Chuir rialtais ar fud an domhain bearta fairsinge coraintín i bhfeidhm ar feadh na bliana. Dúnadh formhór na n-ionad oibre láithreach bonn agus bhí ar dhaoine fanacht sa bhaile. Bhí an t-athrú tobann sin ar an saol ina chúis le hathrú mór ar na patrúin tomhaltais leictreachais chomh maith.

Is sa chéad dianghlasáil i mí an Mhárta 2020 ba mhó a bhí sé sin le brath, de bharr gurbh í an dianghlasáil ab fhairsinge í. In Éirinn, tháinig laghdú suntasach, thart ar 10%, ar thomhaltas leictreachais. Sa Ríocht Aontaithe, Tuaisceart Éireann san áireamh, ba é 20% an laghdú.

Tháinig athrú nár bheag freisin ar na hamanna a mbíodh cumhacht á húsáid. Mar shampla, an ghnáthbhuaic éilimh a fheictear ar maidin roimh an turas chun na hoibre, bhíodh sí scaipthe ó thús deireadh na maidine.

Patrún Éilimh Laethúil ar Leictreachas
Meánaithe de réir Seachtaine

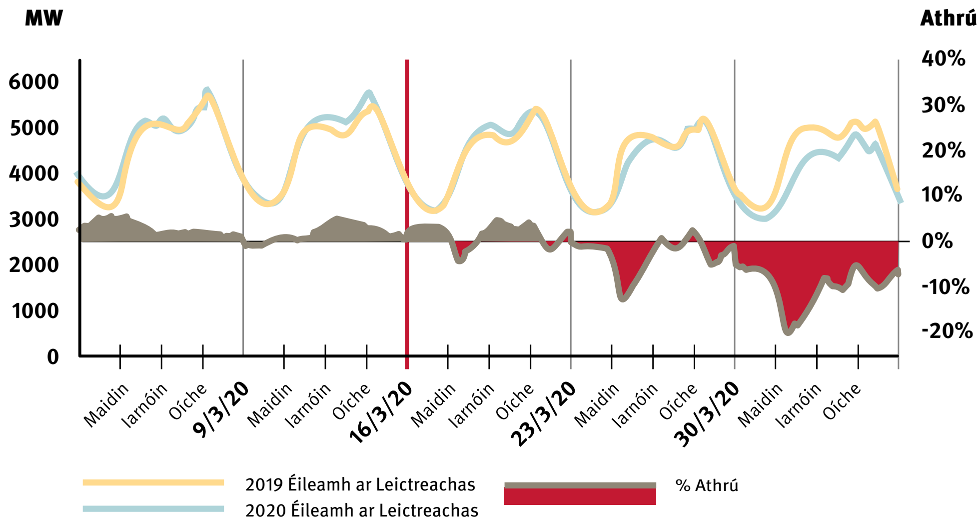

Thug na hathruithe sin léargas dúinn ar na dúshláin a bhíonn le sárú i gcás córas cumhachta a bhraitheann go mór ar ghiniúint in-athnuaite. De réir mar a tháinig laghdú ar an éileamh ar leictreachas i mí an Mhárta 2020, bhí córas againn in amanna a raibh ní ba mhó cumhacht in-athnuaithe ag dul tríd ná aon chineál eile cumhachta.

Ár bhfreagairt
An laghdú tobann a tháinig ar an éileamh ar leictreachas agus ar an bpróifíl úsáide, thug siad dúshlán na nIonad Rialaithe in EirGrid agus SONI. Bhí ar na hoibreoirí inár nIonaid Rialaithe dul i dtaithí go sciobtha ar na patrúin éilimh a bhí ag teacht chun cinn – tráth a raibh barrachas nó easnamh cumhachta ar an gcóras.

Uaireanta bhí gá le haistrithe cumhachta faoi ghearrfhógra chuig an mBreatain agus uaithi trí Idirnascaire na Maoile agus tríd an Idirnascaire Thoir Thiar. Ní fhéadfaí sláine an chórais leictreachais a chinntiú gan iad. Is eol le fada an lá go mbeidh an comhar gasta seo iontach tábhachtach amach anseo le seasmhacht córais atá spleách ar fhoinsí in-athnuaite fuinnimh a choinneáil. Léiriú ba ea iad ar thábhacht an idirnasctha tráth a bhfuil dul chun cinn á dhéanamh againn i dtreo córas ina dtiocfaidh an chuid is mó den chumhacht ó fhoinsí in-athnuaite.

Ceann de na fadhbanna eile a d'eascair as an laghdú a tháinig ar an éileamh ab ea a dheacra a bhí sé voltas an chórais a choinneáil. Nuair a tháinig an laghdú seo ar úsáid cumhachta, laghdú nár bhfacthas a leithéid riamh roimhe, bhí orainn a chinntiú go bhfanfadh na leibhéil voltais seasmhach – dúshlán sa chomhthéacs seo.

Dá dteipfeadh orainn dul i ngleic leis an bhfadhb, d'éireodh an córas leictreachais éagobhsaí. D'fhéadfadh sé go ndéanfaí damáiste do bhonneagar ríthábhachtach eangaí ansin nó go ndínascfaí é, rud a d'fhéadfadh a bheith ina chúis le briseadh cumhachta sa deireadh.

Ceann de na bearta a rinneamar mar fhreagairt ar an gcás ab ea cumhacht a atreorú timpeall ar chodanna den eangach leictreachais. Chuir sé sin ar ár gcumas na leibhéil voltais a bhainistiú go rathúil agus, mar sin, cosc a chur ar aon riosca don chóras.

Leagann na deacrachtaí seo béim ar thábhacht na rialuithe voltais. Nuair a chaitear súil chun cinn ar an eangach a bheidh againn in 2030, is é fírinne an scéal go mbeidh ar na gineadóirí, ar na húsáideoirí agus ar na comhpháirtithe teicneolaíochta araon a gcion féin a dhéanamh le cabhrú le rialú voltais. Sin an fáth ar gá an eangach a athneartú d'fhonn í a dhéanamh níos solúbtha, níos athléimní, níos freagraí agus réidh don mhéadú atá le teacht a úsáid fuinnimh in-athnuaite.

Is féidir leat tuilleadh eolais a chur ar cheist eile a bhfuil dlúthbhaint aici le ceist an voltais – minicíocht an chórais a choinneáil – ar leathanach 25.

Bhí an ciorrú ina phríomhdhúshlán eile a tháinig chun cinn i mbliana agus ar chóir dúinn ceachtanna a fhoghlaim uaidh. Is éard is ciorrú ann ná nuair a chaithfimid a iarraidh ar ghineadóirí gaoithe a gcuid tuirbíní a stopadh de bharr go bhfuil an iomarca cumhachta ar an gcóras. Chonacthas leibhéil chiorraithe ní b'airde in 2020 ná i mblianta roimhe seo, de bharr nach rabhamar ag súil le titim ar an éileamh mar gheall ar phaindéim. Faoi 2030 ní mór dúinn a bheith in ann leibhéil arda giniúna in-athnuaite a láimhseáil ar an líonra agus ar an margadh, ach gan mórán ciorrú neamhphleanáilte.

Ar deireadh, is é an tátal a baineadh as an mbliain 2020 go bhfuil fios a ngnó ag na foirne i mBaile Átha Cliath agus i mBéal Feirste a ritheann ár n-oibríochtaí criticiúla, agus gur féidir leo dul i dtaithí go sciobtha ar chásanna éagsúla. Cuireann sé sin ar ár suaimhneas go n-éireoidh linn ár spriocanna a bhaint amach faoi 2030. Léiriú é freisin ar a chumasaí agus a inniúla atá ár bhfoirne.

An eangach agus an margadh uile-oileáin a oibriú, a fhorbairt agus a fheabhsú

> “Is maith is eol dúinn cé chomh ríthábhachtach agus atá soláthar iontaofa leictreachais don gheilleagar agus don saol.”

Emma Morris
Bainisteoir
Oibríochta Córas, SONI

Léigh faoin gcaoi a mbímid ag freagairt d’fholáirimh chórais ar leathanach 22 agus féach ar Emma ag caint ar an gcaoi a mbíonn foláirimh chórais á mbainistiú againn ar **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Cé go bhfuil aidhm fhadtéarmach ag Grúpa EirGrid anois giniúint in-athnuaite a chumasú, is é an príomhchuspóir atá againn i gcónaí ná soláthar iontaofa leictreachais a choinneáil. Chun an chothromaíocht sin a choinneáil caithfimid an obair chrua a chur isteach agus a bheith ag nuáil de shíor.

Beidh sé thar a bheith tábhachtach don chobhsaíocht eacnamaíoch agus shochaíoch ar fud na hÉireann agus Thuaisceart Éireann air. Comhlíonaimid an gealltanas sin tríd an obair a dhéanaimid chun an eangach agus an margadh uile-oileáin a oibriú, a fhorbairt agus a fheabhsú. Leagtar amach sa chuid seo dár dtuarascáil bhliantúil an obair a rinneamar i mbliana ar an ábhar sin. Ar dtús, tabharfaimid achoimre ar an dul chun cinn a rinneadh ar phríomhthionscadail.

Dul chun cinn ar phríomhthionscadail i mbliana

An tIdirnascaire Thuaidh Theas

I Meán Fómhair 2020, thug Aire Bonneagair Thuaisceart Éireann, Nichola Mallon MLA, cead pleanála don tionscadal seo i dTuaisceart Éireann. (Tugadh an cead pleanála dó in Éirinn i mí na Nollag 2016.)

Tá géarghá leis an tionscadal seo chun feabhas a chur ar shlándáil an tsoláthair leictreachais ar fud oileán na hÉireann. Mar gheall ar na buntáistí eacnamaíocha, comhshaoil agus sochaíocha a bheidh i gceist leis, tá na rialtais sa dá dhlínse ag tacú go láidir leis an tionscadal seo. Thar aon ní eile, réiteofar scrogall stairiúil ar an eangach uile-oileáin dá bharr, rud a chaithfear a réiteach más rud é gur mian linn tuilleadh cumhacht in-athnuaite a iompar amach anseo. Ligfidh sé do 900 MW de leictreachas in-athnuaite sreabhadh trasna na teorann sa dá threo. Is leor sin le 600,000 teach a chumhachtú le fuinneamh glan, glas ó fhoinsí in-athnuaite.

Uasghrádú Chill Dara-na Mí

Baineann an tionscadal seo le nasc ardacmhainne idir fostáisiúin i gCill Dara agus sa Mhí. Nuair a bheidh sé críochnaithe, beidh nasc nua idir an dá phríomhlíne a aistríonn cumhacht ón iarthar chuig an oirthear.

Pictiúir ina ndéantar comparáid idir piolóin cruach laitíse thraidisiúnta (ar chlé) agus cuaillí comhábhair (ar dheis).

Beidh na haistrithe níos éifeachtaí agus níos sláine dá bharr sin agus beidh tuilleadh roghanna againn freisin le cumhacht a dháileadh i réigiún an tionscadail. Tá ríthábhacht leis an tionscadal seo i gcomhthéacs an fhuinnimh in-athnuaite chomh maith toisc go gcuirfidh sé ar ár gcumas amach anseo cumhacht a aistriú ó fhoinsí dóchúla fuinnimh in-athnuaite ar an gcósta thiar chuig na ceantair ar an gcósta thoir ina n-úsáidtear cuid mhaith fuinnimh.

In 2020, thosaíomar ag dul i gcomhairle leis an bpobal i limistéar an tionscadail ar an ngá foriomlán leis an obair agus ar an raon leathan bealaí éagsúla a d’fhéadfaí tabhairt faoi. Áiríodh leis sin roghanna cáblaí lasnairde agus cáblaí faoi thalamh. Go gairid tar éis dheireadh na bliana airgeadais seo, reáchtáladh comhairliúchán ar ghearrliosta cúig rogha.

Connachta Thuaidh

I mí Mheán Fómhair 2020, chuir EirGrid tús le comhairliúchán poiblí maidir le Tionscadal 110 KV Chonnacht Thuaidh. Tháinig sé seo i ndiaidh obair le linn an tsamhraidh chun an gá leis an tionscadal a chur ina luí ar an bpobal i gConnachta Thuaidh agus a chur in iúl dóibh cén chaoi a raibh sé beartaithe againn na riachtanais a shásamh. Mar thoradh ar an tionscadal beidh líne lasnairde nó cábla faoi thalamh nua idir Béal an Átha i Maigh Eo agus Bealach an Doirín i Ros Comáin. Meallfar infheistíocht nua isteach sa réigiún dá bharr seo agus éascófar fás an fhuinnimh in-athnuaite, leis.

Ceallraí Dhruim Chaoich agus Mhullach an Bhile

Beidh an dá thionscadal ceallraí 50MW seo ar na chéad scéimeanna stórála ar mhórscála a bheidh ceangailte leis an eangach ar oileán na hÉireann. Is é an phríomhfheidhm a bheidh leo ná seirbhísí córais - i.e. réiteach tapa chun minicíocht a chobhsú (féach leathanach 25). Beidh sé indéanta ansin níos mó acmhainn ghiniúna in-athnuaite fós a chur leis ar an eangach.

Caithfear machnamh cúramach a dhéanamh ar an gcaoi a gcuirfear ceallraí leis an eangach agus beidh gá le hathruithe ar fud an chórais leictreachais chuige sin. In ainneoin na ndeacrachtaí uile de dheasca COVID-19 i mbliana, chuaigh an tionscadal ar aghaidh de réir an sceidil. Rinneadh an dá fhearas stórála seo a fhuinnmhiú ag deireadh na bliana féilire 2020.

Cábla Trasna na Sionainne

Is cábla fomhuirí é seo a nascfaidh an fostáisiún ag Coill Pháideog i gCiarraí Thuaidh leis an stáisiún giniúna i nGob na Muine sa Chlár. I ndeisceart agus in iarthar na hÉireann, tá go leor foinsí giniúna in-athnuaite ann cheana agus tuilleadh fós ar na bacáin.

Nuair a bheidh an tionscadal seo críochnaithe, cuirfidh an cábla seo ar ár gcumas sreafaí cumhachta a thabhairt ó na foinsí sin chomh fada leis na ceantair ar an gcósta thoir ina mbíonn an t-éileamh is mó ar leictreachas. I mí Iúil, chuireamar isteach iarratas ar chead pleanála. Clúdaítear ann na cáblaí agus an bonneagar gaolmhar a bheidh ag teastáil ag na fostáisiúin atá ann cheana. Faoi réir an cead sin a fháil, tá sé beartaithe againn an tionscadal a thógáil in 2022 agus é a chur i bhfeidhm in 2023.

Obair thaighde agus forbartha ar chuaillí cumaisc

I mbliana, rinne EirGrid staidéar ar thacaí malartacha chun línte a iompar ar an eangach leictreachais in Éirinn. In minic a chuirtear i gcoinne piolóin cruach laitíse de bharr an chuma atá orthu, ach ní féidir brath ar chuaillí adhmaid ach méid teoranta a iompar.

Dá bhfaighfí struchtúr níos inghlactha ó thaobh amhairc de, mhéadófaí na roghanna a bheidh ar fáil dúinn agus an eangach á huasghrádú nó agus líne nua á forbairt againn. Tá mianach go leor i gcuaillí ábhair chomhchodaigh ina leith seo. Déanta as ábhair chomhchodacha amhail roisín agus snáithínghloine, tá glacadh leo cheana féin i gcórais eile tarchuir agus dáileacháin.

Tá EirGrid ag breathnú ar chuaillí ábhair chomhchodaigh faoi láthair mar réiteach chun na línte 110 kV atá ann cheana a uasghrádú chun 220 kV a iompar. Ceann de na buntáistí a bhainfeadh leis an réiteach seo ná go bhféadfaí a cheithre oiread cumhachta a iompar ar bhealach líne atá ann cheana. Bhainfí é sin amach gan mórán tionchair amhairc toisc gurb ar éigean is féidir cuaillí ábhair chomhchodaigh a aithint ó chuaillí adhmaid. Tá cosaint ultraivialait (UV) ag cuaillí ábhair chomhchodaigh freisin - rud a chiallaíonn nach gá iad a chóireáil le leasaitheach ná a athphéinteáil. Bheadh coigilteas oibríochtúil suntasach agus buntáistí comhshaoil i gceist leo dá bhrí sin le himeacht a saolré measta 80 bliain.

Cuirfimid ár staidéar i gcrích in 2021, tráth a mbeidh súil againn an teicneolaíocht seo a cheadú lena húsáid amach anseo. Ansin beimid in ann breathnú ar an líonra le sainaithint a dhéanamh ar na línte ar leith a d’fhéadfaimis a uasghrádú go 220 kV le cuaillí ábhair chomhchodaigh.

Éileamh tuartha ar leictreachas
in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann

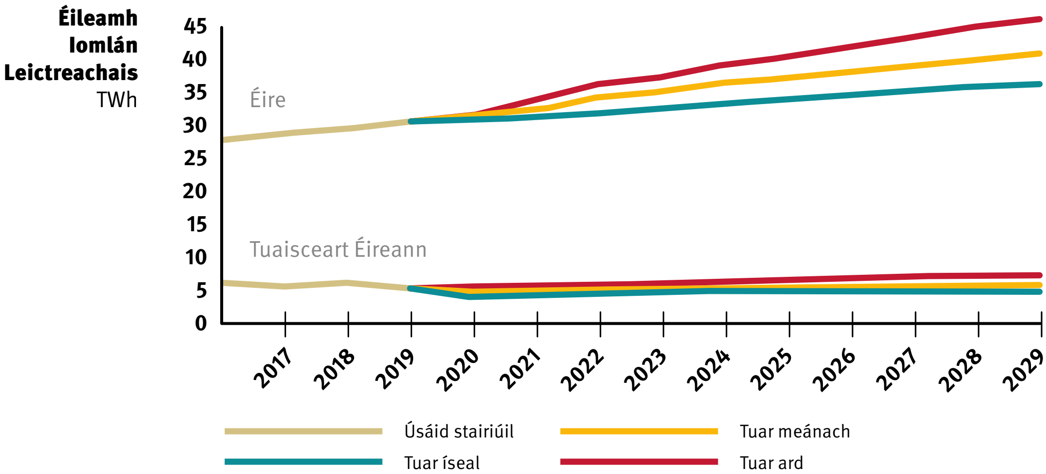

Pleanáil don am atá le teacht

Bhí pleanáil le haghaidh éileamh atá ag dul i méid agus bainistiú an éilimh sin ina gcuid riamh de na dúshláin a bhíonn le sárú ag Grúpa EirGrid ó lá go lá. De réir ár Ráitis Acmhainne Giniúna don tréimhse 2020-29, meastar go dtiocfaidh méadú suntasach ar an éileamh in Éirinn as seo go ceann 10 mbliana. Meastar go dtiocfaidh méadú 19% ar an éileamh sa chás 'éilimh ísil', agus is é méadú 50% atá measta sa chás 'ardéilimh'. Méadú ar an bhfás geilleagrach a bheidh taobh thiar de sin, chomh maith le fás roinnt eagraíochtaí a ídíonn a lán fuinnimh, ionaid sonraí ina measc. Fiú sa chás 'meánéilimh', d'fhéadfadh an t-éileamh ar chumhacht ó úsáideoirí móra fuinnimh a bheith chomh hard le ceathrú den éileamh go léir in Éirinn faoi 2029. Ar an lámh eile, tá an t-éileamh i dTuaisceart Éireann réasúnta seasmhach agus táthar ag súil gur mar sin a bheidh go ceann 10 mbliana.

Bhí tionchar suntasach fíorama ag an bpaindéim COVID-19 ar an éileamh ar leictreachas. Tharla sé seo ar fud an chórais leictreachais uile-oileáin agus ar fud an domhain. Cé go bhfuil comharthaí ann go bhféadfadh sé seo a bheith gearrthéarmach, tráth ar scríobhadh é seo (Eanáir 2021), bhí sé fós róluath le fad thionchair COVID-19 a mheas. Tugann ár n-anailís tosaigh le fios gur tháinig laghdú 4% ar an meán ar an éileamh in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann sa bhliain ina hiomláine. Téarnamh láidir é sin ón titim ar an éileamh a chonacthas i mí an Mhárta 2020.

In Éirinn, úsáideadh spriocanna an Rialtais, mar atá leagtha amach sa Phlean Gnímh don Aeráid, 2019, le bonn eolais a chur faoinár bplean i dtreo 2030. Tugtar treoir sa phlean seo maidir leis na leibhéil feithiclí leictreacha agus teaschaidéal ar chóir a bheith ag súil leo faoi 2030. Táimid ag smaoineamh ar na spriocanna seo agus déanfaimid iad a nuashonrú de réir mar a fhógrófar níos mó dreasachtaí agus measúnófar glacadh an phobail.

Léiríonn anailís a rinneadh le déanaí go bhféadfadh sé nach mbeadh go leor leictreachais ag Éirinn, bunaithe ar ár réamhaisnéis airmheánach, le freastal ar an éileamh ó 2026 ar aghaidh. Tá an tátal sin bunaithe ar an tuiscint: 1) go ndúnfar stáisiún cumhachta gualbhreoslaithe Ghob na Muine – tá cumas giniúna 915 MW aige. 2) go leanfaidh an t-éileamh ag méadú san fhadtéarma.

I gcodarsnacht leis sin, tá sé tuartha go mbeidh barrachas leictreachais ag Tuaisceart Éireann i ngach cás in 2026. Mar sin féin, tugann na cásanna 'ardéilimh' le tuiscint go bhféadfadh easpa acmhainne a bheith ann sa dá dhlínse faoi 2028. Tarraingíonn na réamh-mheastacháin seo aird ar an ngéarghá atá leis an tIdirnascaire Thuaidh Theas, atá beartaithe. Gan an tionscadal sin, beidh scrogall suntasach fós ag cur bac ar ár gcumas chun cothromaíocht a bhaint amach idir an soláthar agus an t-éileamh ar fud an dá dlínse.

Léiriú iad na heasnaimh réamh-mheasta seo ar an bhfáth a gcaithfimid pleanáil i gcónaí don am atá le teacht. Ar an gcúis sin, reáchtálaimid ceantanna le haghaidh an Mhargaidh Leictreachais Aonair Uile-Oileáin gach bliain i gcomhar leis na rialtóirí sa dá dhlínse. Cuireann siad sin ar ár gcumas tairiscintí a lorg lena chinntiú go mbeidh acmhainn leordhóthanach sa chóras sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma. Bhunaíomar ár réamhaisnéis ar an éileamh leictreachais ar na Ráitis Acmhainne Giniúna cúig bliana, a dhéanaimid a nuashonrú gach bliain. Úsáidtear an réamhaisnéis sin ansin chun an méid acmhainne a bheidh ag teastáil uainn a ríomh agus tairiscintí a lorg ina leith sin sna cheantanna a reáchtálaimid don Mhargadh Acmhainne.

Tá roinnt ceantanna reáchtáilte againn ó bhí 2017 ann d'fhonn an praghas is fearr a fháil ar acmhainn go ceann bliana (ceantanna T-1), go ceann dhá bhliain (ceant T-2) agus go ceann ceithre bliana (ceantanna T-4). Ceant T-4 a bhí sa cheann is déanaí, a raibh mar aidhm aige tairiscintí iomaíocha a fháil le leictreachas a sholáthar ó mhí Mheán Fómhair 2023 go dtí mí Mheán Fómhair 2024. Bhí an ceant sin ar siúl i mí Aibreáin 2020 agus fuarthas 7.3 GW de leictreachas don am atá le teacht ar phraghsanna iomaíocha d'Éirinn agus do Thuaisceart Éireann.

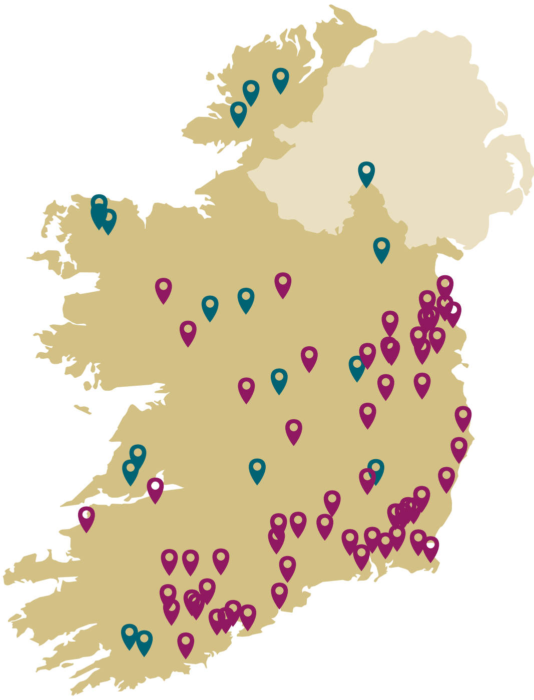

Tionscadail rathúla
i gceant RESS 1, 2020

Grianchumhacht (63)

Gaoth ar talamh (19)

Edel Leddin
Príomh-Innealtóir, Forbairt Oibríochtaí agus Comhlíonadh, Grúpa EirGrid
Féach ar Edel Leddin ag caint ar an gcéad cheant faoin Scéim Tacaíochta um Fhuinneamh In-athnuaite ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Ceant faoin Scéim Tacaíochta Leictreachais In-Athnuaite (RESS)

Cuid lárnach de Phlean Gnímh Rialtas na hÉireann don Aeráid (2019) is ea an Scéim Tacaíochta Leictreachais In-Athnuaite. Tugann sí dreasachtaí arna maoiniú ag an Rialtas do thionscadail giniúna leictreachais in-athnuaite ar scála níos lú. Áirítear leo sin tionscadail arna n-eagrú ag pobail áitiúla. Iarradh ar EirGrid na ceantanna a reáchtáil, áit a ndéanann rannpháirtithe tairiscintí chun praghsáil thacaithe a fháil dá gcuid leictreachais. Ansin is féidir leis na páirtithe ar éirigh leo a dtionscadal a fhorbairt, agus iad cinnte go bhfaighidh siad praghas ráthaithe ar an bhfuinneamh a ghinfear nuair a bheidh an tionscadal ag feidhmiú. Céim shuntasach chun tosaigh ba ea an ceant seo i dtreo lánacmhainneacht RESS a bhaint amach.

An 28 Iúil 2020 d'eagraigh EirGrid an chéad cheant faoin Scéim Tacaíochta Leictreachais In-Athnuaite (RESS 1). Ba é seo toradh na hoibre a raibh an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide agus an Coimisiún um Rialáil Fóntas i gceannas air.

Úsáideadh próiseas iomaíoch ceant in RESS 1 le tacaíocht a chur ar fáil do shraith gineadóirí in-athnuaite ar an bpraghas is fearr don tomhaltóir deiridh. Gheobhaidh na tionscadail ar éirigh leo i gceant RESS 1 tacaíocht thar thréimhse 15 bliana i bhfoirm praghas ráthaithe.

Má bhíonn an praghas mórdhíola leictreachais faoi bhun an phraghais ráthaithe, íocfar an difríocht leis na tionscadail thacaithe. Ach má bhíonn an praghas mórdhíola leictreachais os cionn an phraghais ráthaithe, íocfaidh na tionscadail thacaithe an difríocht ar ais. Gheobhaidh úsáideoirí deiridh leictreachais luach níos fearr ar a gcuid airgid mar thoradh ar an meicníocht seo, toisc go gcuireann sé teorainn le fóirdheontas an rialtais.

In ainneoin dhúshláin COVID-19, osclaíodh fuinneog cháilíochta RESS 1 ar feadh tréimhse ocht seachtaine i mí an Mhárta agus i mí Aibreáin 2020. Chuir 114 tionscadal san iomlán isteach air agus bhí 109 tionscadal cáilithe chun páirt a ghlacadh sa cheant, ocht dtionscadal pobail ina measc. Is éard is tionscadal pobail ann ná tionscadal a bhfuil 51% ar a laghad de faoi úinéireacht an phobail agus ina gcuirtear 51% ar a laghad de bhrabús an tionscadail ar ais chuig an bpobal.

Bhí tréimhse taiscthe Cheant RESS 1 ar oscailt ar feadh seachtaine ag deireadh mhí Iúil. Chuir 108 tionscadal san iomlán Praghas Tairisceana isteach le haghaidh a dtionscadail tríd an tairseach ar líne roimh an sprioc. Bhí an ceant ar siúl an 28 Iúil. D'éirigh le 82 ceann de na 108 tionscadal, seacht gcinn de na hocht dtionscadal pobail ina measc. Fuair an próiseas 2,237 GWh de leictreachas ar 74.08 €/MWh ar an meán – praghas atá i bhfad níos fearr ná scéimeanna roimhe seo.

D'fhaomh an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide torthaí deiridh an cheant an 10 Meán Fómhair 2020.

Pobal – Croílár RESS

In RESS 1 úsáideadh catagóir thosaíochta do thionscadail phobail, arbh fhiú thart ar 1% de thoirt an cheant í. D'éirigh le seacht gcinn de na hocht dtionscadal pobail a ghlac páirt sa cheant seo. Ba cheart go spreagfadh sé seo pobail eile chun a dtionscadail fuinnimh in-athnuaite féin a fhorbairt agus an leictreachas a dhíol ar ais leis an eangach.

Aithnítear i gClár an Rialtais, 2020 an tábhacht a bhaineann le rannpháirtíocht an phobail i dtionscadail fuinnimh. Seachas an chatagóir phobail, d'éiligh RESS ar thairgeoirí tráchtála cistí sochair pobail a thairiscint. Cuirfear thart ar €4.5 milliún ar fáil do phobail áitiúla gach bliain faoi na cistí seo.

Beidh na cistí sin dírithe ar thionscadail inbhuanaithe i bpobail atá gar do na tionscadail ar éirigh leo in RESS 1. Cuirfear le gné phobail RESS i gceantanna amach anseo. Beidh deis ag pobail agus ag daoine aonair infheistíocht a dhéanamh i dtionscadail tráchtála agus beidh leithdháiltí méadaithe ann do thionscadail faoi úinéireacht an phobail.

Stádas an Chórais Leictreachais	Sainmhíniú
Foláireamh	Nuair a bhíonn ***riosca ardaithe*** ann go bhféadfaí nach mbeadh go leor leictreachais ann chun freastal ar an éileamh ar an gcóras. D'fhéadfadh sé cur síos a dhéanamh freisin ar an riosca go sárófaí teorainneacha slándála oibriúcháin ar bhearta ríthábhachtacha amhail minicíocht nó voltas.
Cás éigeandála	Nuair a bhíonn ***riosca ard*** ann nach mbeifí in ann freastal ar an éileamh ar leictreachas ar an gcóras, nó go sárófaí teorainneacha slándála oibriúcháin.
Gearradh cumhachta	Nuair a chailltear cumhacht i mbreis is 50% den chóras leictreachais, nó nuair a roinntear an córas ina chodanna agus tá cuid díobh sin gan chumhacht.

Foláirimh Bainistithe Soláthair
Ceann de na príomhthascanna a dhéanaimid maidir leis an gcóras cumhachta a oibriú is ea soláthar slán a choinneáil. Is éard atá i gceist leis sin ná a chinntiú go ngintear go leor leictreachais chun freastal ar an éileamh ar chumhacht. Caithfidh lamháil slándála a bheith san áireamh sa leictreachas iomlán a ghintear freisin. Ligeann sí sin dúinn neamhchinnteachtaí a bhainistiú. Ina measc sin tá aschur athraitheach na giniúna gaoithe, nó an riosca go rachadh gineadóirí traidisiúnta as líne de dheasca lochtanna.

Cúig huaire le linn na bliana thit an lamháil idir an soláthar agus an t-éileamh faoi bhun na ngnáthleibhéal. Sna cásanna sin d'eisíomar foláireamh do na cuideachtaí giniúna agus soláthair. Tarraingíonn na foláirimh seo aird ar an riosca méadaithe féideartha nach bhféadfaí freastal ar an mbuaicéileamh laethúil ar leictreachas. Tharla trí cinn de na himeachtaí foláirimh seo i dTuaisceart Éireann. An 6 Samhain 2019, an 21 Eanáir 2020 agus an 11 Márta 2020 a tharla siad. Tharla dhá cheann in Éirinn - an 5 Lúnasa agus an 15 Meán Fómhair 2020.

Níorbh ionann na cúinsí in aon dá cheann de na foláirimh seo. Mar sin féin, is gnách go mbíonn baint ag roinnt fachtóirí coitianta le foláirimh. Is iad sin:

- leibhéil arda bristeacha d'éigean (lochtanna) ar aonaid ghiniúna thraidisiúnta (breosla iontaise);
- fáil laghdaithe ar aonaid éilimh ar féidir leo a n-ídiú leictreachais a laghdú nuair a iarrann EirGrid orthu déanamh amhlaidh;
- srianta ar an líonra tarchuir a chuireann teorainn lenár gcumas le cumhacht a aistriú ó limistéar barrachais go limistéar easnaimh. Is fíor an ceann seo go háirithe i gcás aistrithe cumhachta idir Éire agus Tuaisceart Éireann. Is amhlaidh atá an scéal de bharr na moille atá ar thógáil an dara Idirnascaire Thuaidh Theas;
- dálaí margaidh leictreachais a spreagann easpórtálacha chuig an mBreatain;
- díchoimisiúnú seanstáisiún giniúna in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann. Cé go raibh súil leis seo, bhí sé ina fhachtóir mar sin féin.
- tharla gach foláireamh nuair a bhí leibhéil ísle giniúna gaoithe ann – rud a chuir srian breise ar ár gcumas le cumhacht a fháil.

Is gnách go mbíonn foláirimh i bhfeidhm ar feadh roinnt uaireanta an chloig thar thréimhse bhuaicéilimh an lae, idir 5 i.n agus 7 i.n. de ghnáth. Is le linn na tréimhse seo a bhaineann na foinsí giniúna a n-uasleibhéal táirgeachta amach de ghnáth.

Chun na foláirimh a thabhairt chun réitigh, déanaimid an córas cumhachta a oibriú ar bhealach níos cosantaí. Bíonn tionchar aige sin ar ghiniúint, ar laghduithe ar thaobh an éilimh agus ar idirnascadh. Ag na hamanna seo, bainimid úsáid as gach foinse ghiniúna atá ar fáil. Iarraimid freisin ar chomhpháirtithe ar thaobh éilimh - úsáideoirí móra cumhachta ar féidir leo a n-éileamh a laghdú ar iarratas - a dtomhaltas leictreachais a laghdú. Ar deireadh, is féidir linn cumhacht éigeandála a fháil ón mBreatain trí Idirnascaire na Maoile agus tríd an Idirnascaire Thoir Thiar.

Bíodh sin mar atá, dá dtarlódh locht eile le linn foláirimh, d'fhéadfadh sé nach mbeadh ár ndóthain soláthair againn le freastal ar an mbuaicéileamh leictreachais. Sa chás is measa, bheadh tomhaltóirí leictreachais fágtha gan chumhacht. Go dtí seo, d'éirigh linn gach foláireamh a bhainistiú gan aon chur isteach ar thomhaltóirí leictreachais. Leanaimid de mhonatóireacht a dhéanamh ar na lamhálacha, tréimhsí riosca a bhainistiú go réamhghníomhach agus ullmhú le haghaidh foláireamh. Ar an gcaoi sin beimid in ann an riosca cur isteach a íoslaghdú, toisc gur maith is eol dúinn cé chomh ríthábhachtach agus atá soláthar iontaofa leictreachais don gheilleagar agus don saol.

Baill foirne EirGrid inár n-oifig i mBaile Átha Cliath ag féachaint ar Leo Varadkar a bhí ina Thaoiseach ag an am agus srianta COVID-19 á bhfógairt aige an 12 Márta 2020.

Cobhsaíocht a Choinneáil i rith na Dianghlasála

Mar a dúradh sa chuid roimhe seo, thug dianghlasálacha COVID-19 deiseanna foghlama agus léargas ar leith dúinn ar an gcaoi a mbeadh an córas nuair a bheidh sé bunaithe go príomha ar fhoinsí in-athnuaite fuinnimh. Ach d'fhoghlaimíomar na ceachtanna sin le dua tráth a rabhamar ag freagairt ar dhúshláin mhóra gan fasach.

Is é an dúshlán is bunúsaí a bhí le sárú againn ná slándáil oibríochtúil ár nIonad Rialaithe Eangaí i mBaile Átha Cliath agus i mBéal Feirste a chosaint. Ba é sin an chéad tosaíocht a bhí againn óir go raibh orainn a chinntiú ar dtús go bhféadfaimis seirbhís gan bhriseadh a choinneáil ó thús deireadh na paindéime domhanda. Thosaíomar ag déanamh bearta cosanta ag tús na bliana féilire, thart ar an am ar thosaigh an tSín ag tuairisciú ráigeanna móra agus sular fógraíodh srianta sa bhaile.

Ar dtús, chuireamar prótacail um scaradh sóisialta, glanadh agus rianú teagmhála i bhfeidhm do na hIonaid Rialaithe. Chuireamar ár nIonad Rialaithe cúltaca i ngníomh i ngach dlínse chomh maith. Lig sé sin dúinn foireann na nIonad Rialaithe a roinnt ina "bolgáin" ar leithligh. D'fhág sé go mbeadh cúltaca againn i gcás nach mbeadh ceachtar de na Príomhionaid Rialaithe i mBaile Átha Cliath agus i mBéal Feirste ar fáil de dheasca ráig amhrasta nó dheimhnithe.

I rith na paindéime, choinníomar i dteagmháil le gineadóirí lena gcuid rioscaí a mheas. Ar chuntar go raibh an córas cobhsaí, bhíomar in ann freagairt go solúbtha.

Mar shampla, chuir roinnt gineadóirí srian ar na socruithe oibre ina saoráidí de dheasca COVID-19. D'fhonn iarmhairtí an athraithe sin a mhaolú, thugamar gealltanas go dtabharfaimis fógra breise do na gineadóirí sin nuair ba ghá an soláthar leictreachais a mhéadú nó a laghdú.

Bíonn tábhacht ag baint le bristeacha pleanáilte i gcomhair cothabháil gineadóirí le cobhsaíocht an chórais a chinntiú. Tháinig an chéad dianghlasáil tráth den bhliain a mbíonn an-chuid de na bristeacha sin pleanáilte. Bhí ar fhormhór na ngineadóirí an chothabháil a chur ar ceal mar gheall ar shrianta COVID-19.

Ansin b'éigean dúinn iarratais ar chothabháil a cuireadh siar a éascú agus a bhainistiú le linn an tsamhraidh. Rinneadh é seo chun cobhsaíocht an chórais a chinntiú i rith an gheimhridh, tráth a mbíonn níos mó éilimh ar an gcóras de ghnáth. Rinneamar bainistíocht ar phróiseas den chineál céanna chun tástálacha pleanáilte ar ghineadóirí a athsceidealú.

Ar an gcaoi chéanna, bhí roinnt príomhlínte tharchuir le tógáil as líne in 2020 i gcomhair cothabháil phleanáilte. Le linn na dianghlasála tosaigh, b'éigean líon mór oibreacha cothabhála agus forbartha a chur siar. Tar éis do na húinéirí sócmhainní eangaí cleachtais shábháilte oibre a fhorbairt de réir threoirlínte an Rialtais agus an tionscail, bhíothas in ann tosú ar obair a athphleanáil agus a atosú ó mhí na Bealtaine ar aghaidh.

Rinneamar ár ndícheall ansin cothromaíocht a bhaint amach idir oibreacha riachtanacha a raibh gá leo le cobhsaíocht an chórais a choinneáil agus iad siúd a d'fhéadfaimis a chur siar. Próiseas iontach comhoibritheach ab ea é sin le ESB Networks agus NIE Networks. Is mian linn aitheantas a thabhairt don dá eagraíocht as a solúbthacht agus as an sárobair atá déanta acu ó thosaigh an tréimhse dhúshlánach seo.

I measc iarmhairtí eile na paindéime bhí ganntanas agus moilleanna pearsanra agus ábhar le haghaidh príomhoibreacha tarchuir. Cuireadh stop d'éigean leis an obair ar an líne 220 kV ón Inbhear Mór – Carraig Mhaighin ar na cúiseanna sin i mí na Bealtaine. Ní raibh na hoibrithe thar lear a bhí ag teastáil chun na hoibreacha deisiúcháin seo a dhéanamh in ann freastal ar an láthair go dtí Deireadh Fómhair. Bhí tionchar suntasach aige sin ar shrianta giniúna san oirdheisceart agus sa deisceart le linn na tréimhse sin.

Ar deireadh, táimid ag coinneáil i dteagmháil le príomhpháirtithe leasmhara ó tháinig an phaindéim seo ar an bhfód. Áirítear leo sin rialtais, rialtóirí agus na hoibreoirí córais dáileacháin sa dá dhlínse. Bhíomar i dteagmháil rialta freisin Líonraí Gáis Éireann agus le Mutual Energy i dTuaisceart Éireann le léargas a chomhroinnt leo.

Obair le comhpháirtithe ar mhaithe le hathrú chun feabhais

"Bíonn EirGrid ag comhoibriú, ag obair as lámha a chéile, agus i mbun nuálaíochta le líon mór comhpháirtithe. Ach tá buntábhacht lenár gcomhpháirtíocht le ESB Networks."

Paul Moran
Ceann na hOifige Bainistíochta Clár, Grúpa EirGrid
Declan Whyte
Bainisteoir Seachadta Tionscadal Gréasáin, Innealtóireacht agus Mórthionscadail, ESB Networks
Féach ar Paul agus Declan ag caint ar an gcomhpháirtíocht idir EirGrid agus ESB Networks ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Beidh claochlú nach bhfacthas riamh cheana ar an earnáil leictreachais go léir ag teastáil chun sprioc 70% a bhaint amach faoi 2030. Dá bhrí sin, tá gá le gníomh a ghlacadh agus tá an gá sin lasmuigh de chúram na gcuideachtaí i nGrúpa EirGrid. Mar sin féin, inár gcáil mar oibreoir an chórais tarchurtha agus an mhargaidh leictreachais, tá ról lárnach againn sa chóras cumhachta foriomlán agus tá freagracht uathúil orainn dá bhrí sin.

Go háirithe, ní mór dúinn comhoibriú agus nuálaíocht le comhpháirtithe tábhachtacha a shainaithint agus a spreagadh. Leis an bpróiseas sin, spreagfar na hathruithe ríthábhachtacha atá ag teastáil sna deich mbliana amach romhainn agus beifear in ann na hathruithe sin a bhaint amach. Tá cur síos sa chuid seo ar roinnt de na comhpháirtíochtaí sin agus ar an dul chun cinn a rinneadh i mbliana.

ESB Networks agus NIE Networks

Comhpháirtíocht aisti féin is ea an leictreachas a iompar ón áit a ngintear í go dtí an áit a n-úsáidtear í. I ngach córas leictreachais, seoltar an chumhacht ón eangach ardacmhainneachta chuig líonra dáileacháin óna soláthraítear an leictreachas do thithe cónaithe agus do ghnólachtaí.

Ar oileán na hÉireann, is é ESB Networks a oibríonn an córas dáileacháin sa Phoblacht agus bíonn an rud céanna ar siúl ag NIE Networks i dTuaisceart Éireann. Scaradh EirGrid agus ESB Networks in 2006. Rinneadh amhlaidh mar fhreagairt ar thionscnaimh AE chun cur leis an iomaíocht. Cheannaigh EirGrid SONI, an t-oibreoir córais tarchurtha i dTuaisceart Éireann, in 2009. Bunaíodh margadh leictreachais aonair uile-oileáin dhá bhliain roimhe sin in 2007. Cheannaigh ESB Group NIE Networks in 2010.

Is iad EirGrid agus SONI a bhíonn i mbun pleanála do thodhchaí na heangaí leictreachais, ach is iad ESB Networks agus NIE Networks a thógann na sócmhainní ar an eangach sin agus is leo na sócmhainní sin. Ar an gcaoi sin, ní mór dúinn a bheith ag obair i ndlúth-chomhpháirtíocht le ESB Networks agus NIE Networks araon. Is iad sin ár bpríomh-chomhpháirtithe lena chinntiú go mbíonn an córas tarchurtha uile-oileáin á fheidhmiú againn ar bhealach slán, sábháilte agus iontaofa.

Leanamar den obair leis na comhpháirtithe sin chun teacht ar thuiscint maidir leis an dúshlán comhpháirteach atá le sárú chun spriocanna 2030 a bhaint amach.

Chuireamar meithleacha comhpháirteacha nua ar bun chun tús a chur le treochlár coiteann a chur i bhfeidhm. Cuirfear chun feidhme roinnt tionscnaimh mhóra bhunathraitheacha faoin treochlár sin.

Cén chaoi a n-oibríonn an eangach?

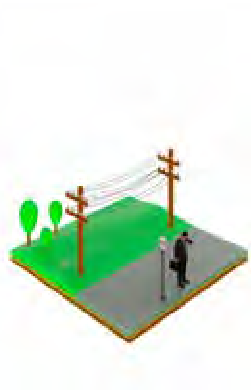

Bíonn leictreachas á ghiniúint ag cuideachtaí giniúna, agus bíonn siad in iomaíocht lena chéile chun an leictreachas sin a chur ar fáil ar an bpraghas is fearr.

Cinntíonn EirGrid agus SONI go bhfuil go leor leictreachais ann, ansin déanann siad an leictreachas sin a sholáthar go díreach chuig ollúsáideoirí fuinnimh agus ar fud na heangaí.

Baineann ESB Networks agus NIE Networks leictreachas ón eangach, agus seolann siad é sin ar aghaidh chuig daoine a bhfuil sé ag teastáil uathu.

Roghnaíonn tomhaltóirí soláthróir leictreachais, agus muinín acu go mbeidh soláthar slán iontaofa acu anois agus amach anseo.

Cuireadh caighdeán nua ar an gcóras leictreachais i bhfeidhm go rathúil freisin in 2020. Tarlóidh sé ó am go chéile go mbeidh éagothroime ann idir an soláthar agus an t-éileamh. D'fhéadfadh éagothroime den sórt sin teacht chun cinn, mar shampla, nuair a dhínasctar gineadóir agus nuair a chailltear a chumhacht.

Sa chás sin, titfidh an soláthar ón gcóras faoi leibhéal éilimh go sealadach, mar sin tiocfaidh laghdú ar mhinicíocht córais 50 Hz. Tá sé tábhachtach do gach rud a úsáideann leictreachas minicíocht sheasta a choinneáil – féach an taobh-bharra chun tuilleadh faisnéise a fháil.

Is iad EirGrid agus SONI atá freagrach as an gcothromaíocht a aimsiú arís – agus an mhinicíocht 50 Hz a bhaint amach arís – laistigh de chúpla nóiméad tar éis an laghdaithe. An ráta athraithe minicíochta a thugtar ar an ráta ar dá réir a laghdaítear an mhinicíocht.

Chuireamar tús in 2020 le triail in éineacht le gach rannpháirtí sa tionscal, ESB Networks agus NIE Networks ina measc. As sin, thángthas ar chomhaontú maidir leis an teorainn shábháilte i ndáil le hathruithe sa mhinicíocht a mhéadú faoi dhó – ó 0.5 Hz go 1 Hz sa soicind. Cabhróidh sé sin le leibhéal níos airde foinsí inathnuaite fuinnimh a chomhtháthú.

Comhpháirtíocht le ESB Networks

Is monaplachtaí rialáilte iad EirGrid agus ESB Networks. Dá bhrí sin, teastaíonn uainn go léir cistiú a fháil ón rialtóir le haghaidh caiteachas mór.

In 2020, chomhoibríomar ar aighneacht chomhpháirteach fhairsing a cuireadh faoi bhráid an Choimisiúin um Rialáil Fóntais don tréimhse idir 2021 agus 2025. Faoi sin, déanfaimid infheistíocht chomhpháirteach €1 billiún sa chóras cumhachta sna 5 bliana amach romhainn. Beidh na hinfheistíochtaí sin ríthábhachtach chun leibhéal 70% de leictreachas glan a bhaint amach faoi 2030.

Cabhróidh an cistiú sin linn a bheith ag obair as lámha a chéile chun teicneolaíochtaí nua a chur in oiriúint agus chun úsáid na dteicneolaíochtaí atá ann cheana féin a mhéadú. Tá gealladh faoin gcomhoibriú seo cheana féin i ndáil leis na riachtanais reatha, amhail tionscadal Chill Dara – na Mí. Rinneadh comhairliúchán poiblí faoin tionscadal sin in 2020 agus bhí cúig rogha fhéideartha ag baint leis.

Céard is minicíocht ann agus cén fáth a bhfuil tábhacht léi? Bíonn córais leictreachais san Eoraip ag feidhmiú ar mhinicíocht 50 Hz. Is mar sin atá mar go mbíonn breoslaí iontaise á ndó sna stáisiúin chumhachta oidhreachta chun tuirbíní giniúna leictreachais a chur ag casadh 3,000 uair sa nóiméad – nó 50 uair sa soicind. Má théann gineadóir as líne gan choinne, titfidh an mhinicíocht córais faoi bhun 50 Hz ar feadh tamaillín. Cuirfidh na gineadóirí eile cumhacht bhreise, ar a dtugtar "cúltaisce oibriúcháin", ar fáil ansin chun cabhrú le minicíocht 50 Hz a bhaint amach arís. Má thagann laghdú rómhór ar an minicíocht, áfach, d'fhéadfadh gineadóirí eile dínascadh chun a dtrealamh féin a chosaint – agus d'fhéadfadh gearradh cumhachta a bheith ina thoradh air sin.

Jason Kenna
Príomh-Innealtóir Sinsearach, EirGrid
Féach ar Jason agus é ag caint ar na dúshláin a bhaineann leis an eangach leictreachais a chur faoin talamh ar **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Cén fáth nach féidir linn gach rud a chur faoin talamh?
Cuimhnímid ar roghanna faoin talamh agus os cionn na talún i gcónaí agus an eangach á huasghrádú againn – ach tá srianta níos mó ag baint le cáblaí faoin talamh. Is ceist chasta í an rogha is fearr le haghaidh tionscadal ar leith a roghnú, agus bíonn an rogha sin ag brath ar roinnt ceisteanna teicniúla. Dá bhrí sin, ní mór dúinn neart na heangaí reatha i gceantar an tionscadail agus na riachtanais ar leith is bun leis an uasghrádú araon a chur san áireamh. Rud a oireann do thionscadal amháin, d'fhéadfaí nach mbeadh sé oiriúnach do thionscadal eile: ní ann d'aon réiteach amháin a oireann do gach tionscadal maidir le cáblaí a chur faoin talamh nó os a cionn. Teastaíonn uainn i gcónaí teacht ar an réiteach is fearr don cheantar áirithe sin lena ndaingnítear eangach na hÉireann do na blianta amach romhainn.

Tá nuálaíocht theicniúil ag baint le dhá rogha díobh, agus níor baineadh úsáid astu riamh cheana in Éirinn. Cuireann rogha amháin díobh le hacmhainneacht an bhonneagair atá ann cheana féin trí leas a bhaint as teicneolaíocht phiolóin nua chun an voltas a iompraítear ar na línte atá ann cheana féin a mhéadú.

Baineann an rogha eile úsáid as cábla faoi thalamh 400 kV thart ar 50 km ar fad. Bheadh sé ar an gcábla ab fhaide den sórt sin in Éirinn dá roghnófaí an rogha áirithe sin. Mar sin féin, ba cheart a shonrú gur féidir cábla fada ardacmhainneachta SA faoi thalamh a úsáid sa chás seo toisc go bhfuil an eangach áitiúil réasúnta láidir agus dea-nasctha cheana féin, agus ar an gcúis sin amháin.

In 2020, chuireamar méadú 30% leis an líon tionscadal a forbraíodh i gcomhar le ESB Networks. Sampla de sin is ea an obair a rinneamar chun idirbheartaíocht a dhéanamh go rathúil le húinéirí talún ar thogra i Léim an Bhradáin. Bhí an obair sin riachtanach chun nasc nua leis an eangach a sholáthar le haghaidh saoráid mhonaraíochta ardteicneolaíochta. D'éirigh linn toiliú na n-úinéirí talún agus cead pleanála a fháil mar thoradh ar an gcaidreamh rathúil leis an bpobal a rinne EirGrid agus ESB Networks. Tá dul chun cinn maith déanta ar an tógáil, agus cuirfear an fostáisiún 220 kV agus na naisc a bhaineann leis ar fáil in am.

Comhpháirtíocht le NIE Networks

Rialaítear an caidreamh idir SONI agus NIE Networks le Comhshocraíochtaí Comhéadain Tarchuradóireachta. D'oibríomar as lámha a chéile i mbliana chun na socraíochtaí sin a athbhreithniú agus a thabhairt chun dáta le feabhas a chur ar sheirbhísí do chustaiméirí agus do thomhaltóirí. Go háirithe, chuireamar feabhas ar an tsoiléireacht agus ar an trédhearcacht maidir le róil réamhthógála an dá chuideachta. As sin, tháinig próiseas comhairliúcháin chun cinn a bhí ar siúl i samhradh na bliana 2020.

I mbliana, lean SONI de bheith ag obair le NIE Networks freisin chun dul chun cinn a dhéanamh ar ghnéithe den Idirnascaire Thuaidh-Theas. Rinneadh an obair sin tráth a bhíothas ag fanacht ar an gcinneadh pleanála ón Aire Bonneagair, Nichola Mallon CTR, a tháinig ag deireadh na bliana.

Tá srianta ar éifeachtúlacht an mhargaidh fuinnimh mórdhíola agus an chórais leictreachais toisc nach bhfuil an t-idirnascaire sin ar an bhfód. Tá sé ríthábhachtach é a chur i gcrích le bheith in ann cur leis an méid leictreachais ó fhoinsí in-athnuaite sa soláthar. Mar thoradh air sin, d'oibrigh SONI agus NIE Networks as lámha a chéile chun dul chun cinn a dhéanamh nuair ab fhéidir.

Tá forbairt ag teacht ar ról NIE Networks freisin. Chuireamar meitheal ar bun i mbliana chun díriú ar a ról mar oibreoir córais dáileacháin agus ar conas is féidir linn comhoibriú níos mó le chéile chun leasa Thuaisceart Éireann.

Tá SONI ag obair as lámha a chéile le NIE Networks freisin chun ionchur a chur ar fáil do Roinn an Gheilleagair mar chuid d'fhorbairt a straitéise fuinnimh. Chuir meitheal chomhpháirteach anailís agus aiseolas ar fáil don Roinn ar bhealach ailínithe comhsheasmhach. Aithnítear ann go mbeidh comhoibriú níos fearr fós idir SONI agus NIE Networks mar thoradh ar sheachadadh beartais amach anseo.

An tIdirnascaire Ceilteach

Leis an tionscadal seo, cruthófar nasc díreach leictreachais ardacmhainneachta idir Éirinn agus an Fhrainc lena bhféadfaí cumhacht a sheoladh sa dá threo. Tá sé á fhorbairt go comhpháirteach ag EirGrid agus ár gcomheagraíocht sa Fhrainc, Réseau de Transport d'Électricité (RTÉ). Freagraíonn an tIdirnascaire Ceilteach do riachtanais an aistrithe fuinnimh mar fhreagra ar an athrú aeráide. "Tionscadal Leasa Choitinn" de chuid an Aontais Eorpaigh atá ann, agus tá tacaíocht láidir ag an tionscadal ó rialtas na Fraince, ó rialtas na hÉireann, agus ón gCoimisiún Eorpach.

Nuair a bheidh sé curtha i gcrích, beidh an tionscadal an-tábhachtach chun leibhéil níos airde leictreachais ó fhoinsí in-athnuaite a chumasú. Nuair a bheidh cumhacht sa bhreis ag Éirinn ó fhoinsí in-athnuaite, beimid in ann an chumhacht bhreise sin a easpórtáil chuig eangach chomhtháite na hEorpa. Má bhíonn cumhacht de dhíth orainn, beimid in ann an chumhacht sin a iompórtáil ón Eoraip freisin. Is rud ríthábhachtach é sin chun slándáil an tsoláthair fuinnimh a chothabháil ar chóras ina bhfuil leictreachas ó fhoinsí in-athnuaite i réim.

An tIdirnascaire Ceilteach Príomhbhuntáistí

Comórtas

Costais leictreachais a bhrú síos do thomhaltóirí in Éirinn agus sa Fhrainc

Inbhuanaitheacht

Cabhrú le hÉirinn athrú chuig an saol ar bheag-astú carbóin

Seasmhacht an tSoláthair

Seasmhacht an tsoláthair a fheabhsú do thomhaltóirí in Éirinn

Snáthoptaic

Nasc teileachumarsáide idir Éire agus an Fhrainc (agus an chuid eile den Eoraip)

An tIdirnascaire Ceilteach Príomhfhíricí

EIRGRID

Rte Le réseau de transport d'électricité

575km
fad an idirnaisc (500km faoin bhfarraige)

2
thacadóir tionscadail (i gcomhar le chéile)

700MW
d'acmhainn (450,000 teach)

Rud atá chomh tábhachtach céanna, beidh rochtain ag an eangach Eorpach ar acmhainneacht ollmhór na hÉireann ó thaobh fuinneamh ó fhoinsí inathnuaite fuinnimh de. Ina theannta sin, cuirfear leis an iomaíocht ar an margadh mórdhíola mar thoradh ar chomhtháthú ár n-eangaí leis an Eoraip. Ba cheart go mbeadh praghsanna níos ísle do thomhaltóirí leictreachais ina dtoradh air sin. Ar deireadh, cuimsítear leis an tionscadal freisin nasc snáthoptaice lena gcuirfear leis an nascacht leathanbhanda idir Éirinn agus an Eoraip.

I mbliana, rinne an fhoireann tionscadail ag EirGrid agus RTÉ dul chun cinn breise ar an tionscadal ríthábhachtach seo. Go háirithe, rinne siad dul chun cinn ar na sonraíochtaí teicniúla don nasc. Mar chuid de sin, tháinig siad ar chomhaontú maidir leis an teicneolaíocht shonrach a úsáidfear sa chábla faoin bhfarraige. Tháinig comhchoistí ar chomhaontú freisin maidir le hábhair amhail soláthar, rialachas agus cúrsaí airgeadais.

Mar chábla leictreachais ardacmhainneachta fadraoin, ní mór a bheith in ann an chumhacht leictreach a thiontú ó SA go SD agus ar ais arís ag an dá thaobh. (Féach an físeán "Cén fáth nach féidir linn gach rud a chur faoin talamh?" ar leathanach 26 le foghlaim faoin gcúis atá leis sin.)

Bíonn stáisiúin mhóra tiontaire ag teastáil chun aistriú idir SA agus SD. Ar thaobh na hÉireann den chábla, lean EirGrid dár bpróiseas caidrimh chun teacht ar chomhaontú maidir lenár stáisiún tiontaire.

Chuamar i gcomhairle le pobail i gContae Chorcaí maidir leis an suíomh sonrach ar a dtiocfaidh an cábla i dtír agus ar an áit a leagfar an cábla intíre. Cuimsíodh lenár bpróiseas caidrimh freisin plé ar an mbuntáiste a bhainfeadh an ceantar áitiúil as an tionscadal. Chuaigh an próiseas sin ar aghaidh gan mhoill gan bhriseadh, in ainneoin na ndúshlán a tháinig chun cinn gan choinne mar thoradh ar COVID-19.

Tá tús le cur ar an gcéim thógála den Idirnascaire Ceilteach in 2022, agus táthar ag súil go mbeidh an obair críochnaithe in 2026. Beidh sé thart ar 575 km ar fad, agus beidh acmhainneacht 700 MW leis – acmhainneacht go leor chun 450,000 teach cónaithe a chumhachtú. Thart ar €1 billiún an costas réamh-mheasta atá leis an tionscadal, agus tá sé á chistiú i bpáirt ag an Aontas Eorpach.

Ár gcustaiméirí mar chomhpháirtithe

Is iad custaiméirí EirGrid agus SONI iad siúd atá nasctha go díreach leis an gcóras tarchurtha. Bíonn leictreachas á ghiniúint ag custaiméirí áirithe ó fhoinsí traidisiúnta nó ó fhoinsí in-athnuaite. Bíonn éileamh ard leictreachais ag custaiméirí eile, agus is í ár n-eangach amháin atá in ann freastal ar an éileamh sin. Is aonaid ar thaobh an éilimh iad cuid díobh sin, agus toilíonn siad an chumhacht a laghdú nuair a iarrtar orthu é. Soláthraíonn custaiméirí eile na seirbhísí atá riachtanach chun an córas tarchurtha a oibriú.

Leictreachas In-Athnuaite mar Chéatadán den Éileamh

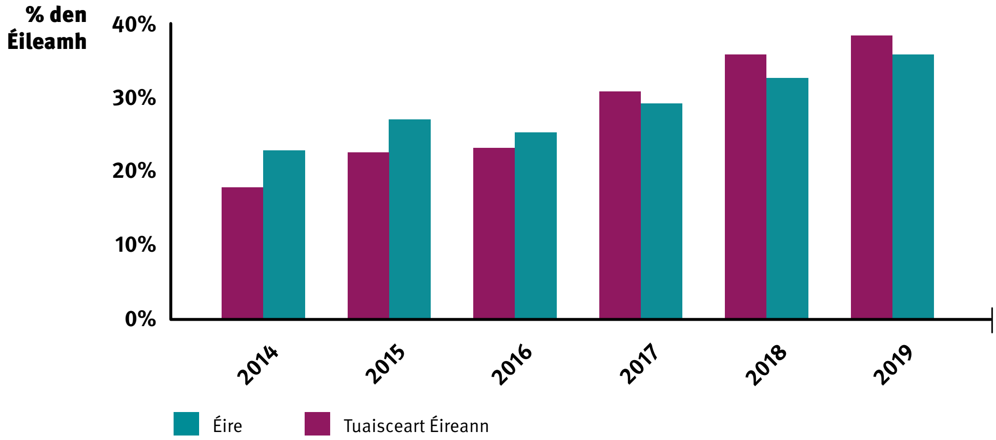

Ar deireadh, cuireann custaiméirí idirnascaire rochtain ar fáil ar chórais leictreachais i dtíortha in aice láimhe. Is tábhachtach linn na léargais agus an taithí a bhaineann leis na heagraíochtaí sin, agus tá a dtacaíocht ag teastáil uainn chun spriocanna 2030 a bhaint amach. Nuair a bhímid ag obair as lámha a chéile le páirtithe leasmhara amhail ár gcustaiméirí, bíonn cinntí níos fearr á ndéanamh againn le haghaidh an chórais leictreachais. Is ar an gcúis sin go bhfuil forbairt comhpháirtíochtaí níos láidre mar cheann de bhunsraitheanna ár straitéise.

Ar aon dul leis an bpobal, tá sé tábhachtach go mbíonn deis ag custaiméirí a mbíonn tionchar ag ár gcinntí orthu a gcuid féin a rá agus a dtuairim a chur in iúl don phróiseas cinnteoireachta. Tuigeann siad ansin an chaoi ar cuireadh san áireamh an méid a bhí le rá acu agus an chaoi ar chabhraigh sé sin le torthaí níos fearr a bhaint amach. Tosaíodh in athuair i mbliana ar dhíriú isteach ar ghníomhaíochtaí caidrimh lenár gcustaiméirí.

Tá ár bpróisis chomhpháirtíochta le custaiméirí dírithe ar chaidreamh ar ardchaighdeán. Cuimsítear leis sin clinicí le custaiméirí, bainistíocht cuntas, comhdhálacha, fóraim agus seimineáir ghréasáin ar ábhair ar leith.

Cinntímid freisin go mbíonn fáil éasca ar fhaisnéis ar ár láithreán gréasáin agus go bhfreastalaíonn an fhaisnéis sin ar riachtanais ár gcustaiméirí. Áirítear leis sin liosta de dhátaí na gcomhairliúchán, foilseacháin, fóraim, agus comhairliúcháin maidir le forbairt tionscadail eangaí.

Ó thús na paindéime COVID-19, ghníomhaíomar go tapa chun leanúint leis an gcaidreamh trí na cainéil a bhí ar fáil i gcónaí ar líne. D'oibríomar le custaiméirí freisin chun cruinnithe, fóraim agus meithleacha a chur ar siúl ar líne in ionad teagmháil duine le duine. Ar an gcaoi sin, bhíomar in ann leanúint den chaidreamh bríoch.

Bhaineamar úsáid as na cainéil sin chun faisnéis chothrom le dáta a chur ar fáil ar ár gcéimeanna maolaithe riosca. Bhaineamar úsáid astu freisin chun tionchar na srianta rialtais a phlé nó chun freagairt do thosca custaiméirí.

Bunaithe ar léargais a fhaighimid ónár gcustaiméirí, déanfaimid athbhreithniú rialta ar ár gcomhpháirtíochtaí agus bíonn mar aidhm againn feabhas a chur orthu. Faoi mar a dhéantar dul chun cinn air sin i rith shaolré nasc gach custaiméara, is féidir linn a bheith ag obair as lámha a chéile chun sprioc 70% a bhaint amach faoi 2030.

FlexTech – Comhpháirtíochtaí chun foinsí inathnuaite fuinnimh a chomhtháthú

Is tionscnamh uile-oileáin é an Tionscnamh Comhtháthaithe Teicneolaíochta Solúbtha, nó FlexTech, agus tá sé mar aidhm leis tacú le húsáid foinsí inathnuaite fuinnimh níos mó.

Bíonn cumhacht á soláthar ar voltas seasmhach agus ar mhinicíocht sheasmhach ag gineadóirí traidisiúnta, agus bíonn an chumhacht sin sioncronaithe leis an eangach féin. Bíonn dúshlán níos mó ag baint le leictreachas ó fhoinsí in-athnuaite mar bíonn an méid cumhachta inathraithe, faoi mar a bhíonn an voltas agus an mhinicíocht. Dá bhrí sin, is deacra i bhfad fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite a chomhtháthú ar chóras leictreachais.

Aithnímid i nGrúpa EirGrid go bhfuil caidreamh níos mó ar fud na hearnála bunriachtanach chun é sin a bhaint amach. Cuireann sé bealach ar fáil d'oibreoirí córais, comhlachtaí rialála agus an tionscal teacht ar réitigh le chéile.

Is i gcomhar le ESB Networks agus le NIE Networks a reáchtáiltear FlexTech. An aidhm chomhroinnte atá againn ná comhar agus comhoibriú níos mó a chothú ar fud na hearnála chun an dúshlán coiteann sin a shárú.

Chuireamar meitheal ar bun i mbliana chun féachaint ar an gcaoi a bhféadfaí teicneolaíochtaí hibrideacha a chur chun feidhme. Tagraíonn an téarma seo do léargas ar fud an chórais d'fhoinsí inathnuaite fuinnimh, stóráil agus athruithe rialála le haghaidh oibríochtaí eangaí níos solúbtha. Ar an gcaoi sin, bíonn deis ag oibreoirí córais an leas is fearr agus is féidir a bhaint as sócmhainní atá ann cheana féin, ach an chaoi a ngintear cumhacht a éagsúlú ag an am céanna. Níos tábhachtaí fós, tá sé de chumas ag an gcur chuige hibrideach feabhas a chur ar shlándáil an tsoláthair fuinnimh faoi mar a thagann méadú ar úsáid foinsí in-athnuaite fuinnimh.

Rannpháirtíocht ar mhaithe le torthaí níos fearr do chách

> "Faoi mar a shamhlófá, chuaigh an phaindéim go mór i bhfeidhm ar ár gcaidreamh. B'éigean dúinn teacht ar bhealaí nuálacha nua chun dul i dteagmháil lenár bpáirtithe leasmhara go léir."

D'fhéadfaí féachaint ar athrú ollmhór a chur i bhfeidhm ar an gcóras leictreachais mar fhadhb theicniúil mó mar fhadhb innealtóireachta go príomha. Ach tá tacaíocht choiteann ó réimse leathan páirtithe leasmhara de dhíth mar thoradh ar scála agus ar luas an dúshláin seo. Nuair a bheidh formhór an leictreachais ag teacht ó fhoinsí in-athnuaite, beidh ar an eangach níos mó cumhachta a iompar, thar achair níos mó agus ó fhoinsí éagsúla.

Is rud tábhachtach é sin ó thaobh an athraithe aeráide de, ach tá deacrachtaí i gceist lena sheachadadh. Beidh obair deich mbliana ag teastáil chun bonneagar na heangaí a dhéanamh níos athléimní agus níos solúbtha. Mar thoradh air sin, iarrfar ar líon níos mó pobal agus daoine aonair glacadh le bonneagar nua nó uasghrádaithe.

Mar thoradh ar an bpróiseas claochlaithe sin, beidh an deis ann comhoibriú le pobail ar aistear coiteann i dtreo na hinbhuanaitheachta agus córas leictreachais ísealcharbóin.

Ní mór dúinn tús áite a thabhairt do na bealaí a mbímid ag éisteacht, ag tabhairt eolais agus ag dul i gcion ar dhaoine, agus ní mór dúinn acmhainní a chur ar fáil chuige sin.

Cabhróidh sé sin linn tacaíocht a fháil dár dtionscadal – agus ar an gcaoi sin an bonneagar riachtanach a sheachadadh – níos tapúla. Is ríthábhachtach é sin chun dul i ngleic le fadhb an athraithe aeráide.

Ar an gcúis sin, aithnítear an caidreamh mar áisitheoir bunriachtanach i straitéis cúig bliana EirGrid agus SONI araon. Sa chuid seo den Tuarascáil Bhliantúil, tugtar léiriú ar a ndearnamar i mbliain airgeadais 2020 ar mhaithe le caidreamh níos éifeachtaí.

Bealach níos fearr a fhorbairt le dul i mbun caidrimh leis an bpobal

Cuireadh de chúram orainn a bheith ullamh do chion 70% den leictreachas a bheith ag teacht ó fhoinsí in-athnuaite faoi 2030. Chun é sin a dhéanamh, beidh ar EirGrid agus SONI aistriú ó bhonn a bhaint amach sa chaoi a mbímid i dteagmháil leis an bpobal.

Níos mó ná riamh, beidh tacaíocht úinéirí talún aonair, a gcomharsana agus a bpobail níos leithne ag teastáil uainn. Ní mór dúinn buíochas a ghabháil as an gcomhoibriú atá ag teastáil uainn ó dhaoine aonair agus ó phobail ar mhaithe leis an tsochaí níos leithne. Mura n-éiríonn lenár gcaidreamh leo siúd a dtéann na pleananna forbartha eangaí i bhfeidhm orthu, ní éireoidh linn ár spriocanna ó thaobh na haeráide de a bhaint amach.

Daniel Caines
Speisialtóir Cumarsáide Sinsearach, Grúpa EirGrid
Féach ar Daniel ag caint ar chaidreamh i rith na paindéime ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Le blianta beaga anuas, d'éirigh linn tairbhí móra a bhaint amach nuair a thugamar tús áite don ghlacadh sóisialta agus tionscadail á gcruthú nó a measúnú againn. Ba mhinic a chúitigh sceideal tionscadail níos tapúla agus níos lú gníomhartha suaiteacha costais níos airde ar thionscadail. Mar thoradh air sin, chuathas i mbun oibre i mbliana chun tosú ar chur chuige nua a chruthú le dul i dteagmháil le pobail maidir lenár dtionscadail forbartha eangaí.

Chuir EirGrid foireann seachadta cláir ar bun go luath in 2020 chun an cuspóir sin a bhaint amach. Thosaigh an fhoireann sin ar phróiseas mionsonraithe imscrúdaithe agus moltaí ansin. Thug siad achoimre ar chuspóirí, rinne siad measúnú ar chleachtais, bhailigh siad na rudaí a foghlaimíodh, agus leag siad amach cosán nua le haghaidh caighdeáin nua.

Bhí an próiseas sin bunaithe ar anailís chuimsitheach ar athbhreithnithe neamhspleácha ar an gceist. Rinneadh breithniú sa taighde freisin ar léargais ó cheardlanna a reáchtáladh le páirtithe leasmhara inmheánacha agus seachtracha. Ar deireadh, rinne an fhoireann measúnú ar chás-staidéir áitiúla agus ar réimse athbhreithnithe ar an dea-chleachtas a rinneadh go hidirnáisiúnta, san Eoraip agus sa Ríocht Aontaithe.

Chuir an próiseas sin ar ár gcumas féachaint ar cheachtanna sonracha a d'fhoghlaimíomar ónár dtionscadail féin agus ó obair chomhchosúil eile ar fud na hearnála fuinnimh.

Déanfar ár straitéis caidrimh nua a fhorbairt le feidhmiú ar fud Ghrúpa EirGrid. Ansin déanfaidh SONI an cur chuige sin a chur in oiriúint dá chomhthéacs sonrach rialála agus sóisialta.

Leis na hathruithe sin, tá iarracht á déanamh againn rannpháirtíocht an phobail agus an chumarsáid a chur ag croílár ár mbun-inniúlachta. Cuirfidh sé sin lenár saineolas seanbhunaithe san innealtóireacht leictreach, agus cumasóidh sé an saineolas sin. Is forbairt mhór é do Ghrúpa EirGrid, agus is léiriú é ar ár dtiomantas chun spriocanna ó thaobh an fhuinnimh in-athnuaite de a bhaint amach ar bhealach comhtháite.

Caidreamh le hionadaithe tofa agus rialtas

Is fóntais monaplachta rialáilte iad EirGrid agus SONI. An beartas poiblí a shainíonn ár gcuid oibre – ar leibhéal náisiúnta agus ar leibhéal an Aontais Eorpaigh araon. Bímid faoi réir maoirseacht rialála, agus bímid dár gcumasú nó dár srianadh ag a gcinntí siúd maidir le buiséad agus acmhainní. Tá sé tábhachtach caidrimh oibre dhearfacha a chothú le rialtais agus le páirtithe leasmhara polaitiúla. Bíonn tacaíocht a chéile ag teastáil uainn chun spriocanna comhroinnte a bhaint amach agus chun freastal ar ár n-oibleagáidí sochaíocha.

Éire

I mbliana, lean EirGrid dár gcaidreamh leanúnach leis an roinn rialtais atá freagrach as ár gcuid oibre. An Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil a bhíodh i gceist sular cuireadh an rialtas nua le chéile. An Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide a thugtar ar an Roinn anois. Bímid ag obair leis an Aire Eamon Ryan, TD, agus lena chuid oifigeach chun beartas an rialtais a chur chun feidhme agus chun dul i mbun caidreamh comhoibríoch le dícharbónú inbhuanaithe a dhaingniú.

Gné ríthábhachtach den seachadadh i mbliana ab ea ceant na Scéime Tacaíochta maidir le Leictreachas In-athnuaite a reáchtáil EirGrid thar ceann na Roinne. D'éirigh go maith leis an gceant agus tugadh cead chun dul ar aghaidh le 82 tionscadal nua fuinnimh in-athnuaite, lena n-áirítear seacht gcinn de thionscadal pobail.

Lean foireann EirGrid maidir le hidirchaidreamh rialtais leis an leibhéal tacaíochta a chothú don Idirnascaire Ceilteach. Cabhraíonn an tionscadal le cuspóirí beartais náisiúnta agus AE a bhaint amach, mar sin ní mór dúinn rialtais agus institiúidí AE a choinneáil ar an eolas.

I mí Eanáir, shínigh EirGrid comhaontú deontais €530 milliún le haghaidh an Idirnascaire Cheiltigh. Seán Canney TD, an t-iar-Aire Stáit, a bhí i láthair ar son na Roinne. I láthair freisin, bhí Kadri Simson, an Coimisinéir AE d'Fhuinneamh, Phil Hogan, an t-iar-Choimisinéir AE ó Éirinn, agus François Brottes, an t-iar-Uachtarán ar RTÉ France, ár gcomhpháirtithe sa Fhrainc.

Ócáid sínithe an chomhaontaithe deontais dar luach €530 milliún don Idirnascaire Ceilteach i mí Eanáir 2020.

Réimse eile de chaidreamh leanúnach is ea meitheal na Roinne ar ghaoth amach ón gcósta. D'fhorbair EirGrid páipéar cuimsitheach roghanna ar an topaic sin i mbliana. Sa pháipéar sin, féachadh ar shamhlacha féideartha seachadta don phríomhréimse seo i bhfás an fhuinnimh in-athnuaite amach anseo in Éirinn.

Chomh maith le bheith ag obair le hoifigigh na Roinne, choinnigh EirGrid i dteagmháil le gach ionadaí poiblí. Tharla sé sin ar leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil. An aidhm a bhí againn leis an gcaidreamh sin a áirithiú go gcoinneofaí ionadaithe tofa ar an eolas maidir lenár gcuid gníomhaíochtaí. Chuireamar faisnéis ar fáil freisin ar na tionscadail eangaí a bhí ag dul ar aghaidh i ndáilcheantair éagsúla.

Tuaisceart Éireann

Cuireadh isteach ar ár gcaidreamh leis an rialtas i dTuaisceart Éireann ó tharla nárbh ann do rialtas díláraithe le blianta beaga anuas. Ina ainneoin sin, lean SONI den chaidreamh bríoch cuimsitheach le hionadaithe tofa ó gach réimse den pholaitíocht. Ina measc, bhí comhairlí áitiúla, Comhaltaí den Tionól Reachtach, agus Teachtaí Parlaiminte. Cuimsíodh ann freisin ionadaithe an Rúnaí Stáit in Oifig Thuaisceart Éireann.

Cuimsíodh leis an gcaidreamh sin taispeántas a reáchtáil ag roinnt de na comhdhálacha páirtí, rud a chuir ar chumas fhoireann SONI saincheisteanna fuinnimh a phlé le cosmhuintir agus le ceannairí na bpáirtithe araon. I measc na n-ábhar a pléadh, bhí ár moltaí maidir leis an tarchur a fhorbairt, an geilleagar glas, agus an éigeandáil ó thaobh na haeráide de.

Chuir SONI fáilte mhór roimh athbhunú an rialtais dhíláraithe in Eanáir 2020 tar éis an chomhaontaithe dar teideal New Decade New Approach. Go háirithe, chuir SONI fáilte roimh na gealltanais uaillmhianacha atá ann ó thaobh an ghníomhaithe ar son na haeráide de. Choinnigh SONI an fuinneamh sin ag imeacht trí chaidreamh leis na ranna, na hairí agus na hurlabhraithe is tábhachtaí. Ar an gcaoi sin, rinneadh cinnte de go raibh tuiscint mhaith ann ar chuspóir nua agus ar straitéis SONI, agus ar ról uathúil an chórais cumhachta chun an gníomhú ar son na haeráide a chumasú.

Mar thoradh ar an bpróiseas caidrimh sin, bhí sé ar ár gcumas léiriú a thabhairt ar a thábhachtaí atá sé infheistíocht a dhéanamh san eangach mar chéim ríthábhachtach chun droim láimhe a thabhairt do bhreoslaí iontaise. Ag deireadh an phróisis, thug Nichola Mallon CTR, an tAire Bonneagair, cead pleanála le haghaidh an Idirnascaire Thuaidh Theas.

Mar chuid dár gcaidreamh le Stormont, thugamar fianaise freisin don Choiste um an nGeilleagar i mí an Mheithimh 2020. Rinneamar é sin chun tacú le forbairt straitéise fuinnimh nua ón Aire Geilleagair, Diane Dodds CTR, agus óna cuid oifigeach. Ina theannta sin, chuir SONI freagra faoi bhráid an Mhicrifhiosrúcháin um an Maicrionchas Eacnamaíochta a bhí á reáchtáil ag an gCoiste um an nGeilleagar.

I rith an ama sin, cuireadh tús le trí thionscadal mhóra forbartha eangaí i dTuaisceart Éireann. Ba iad sin Tionscadal Bhraisle Áth Géibhe, Tionscadal Bhraisle Cheanannais, agus Tionscadal Fhostáisiún Bhóthar Sydenham. Mar chuid de phróiseas comhairliúcháin pobail le haghaidh na dtionscadal sin, reáchtálamar seisiúin fhorleathana faisnéise d'ionadaithe tofa. Cuimsíodh leis an gcaidreamh sin teagmháil le Feisirí agus CTRanna toghcheantair chun cabhrú leo ceisteanna ó dhaoine sa toghcheantar a fhreagairt. Chuamar i mbun caidreamh foirmiúil freisin le comhairleoirí áitiúla trí chur i láthair a dhéanamh ag cruinnithe a gcoiste pleanála.

Ár gCreat le haghaidh na Forbartha Eangaí

Céim 1
Conas a aithnímid na riachtanais a bheidh ann sa todhchaí ó thaobh na heangaí leictreachais de?

Céim 2
Cé na teicneolaíochtaí is féidir a úsáid chun freastal ar na riachtanais sin?

Céim 3
Céard í an rogha is fearr, agus cén limistéar a rachfar i gcion air?

Céim 4
Cén áit go díreach ar cheart dúinn dul i mbun tógála?

Céim 5
An próiseas pleanála.

Céim 6
Tógáil, fuinnmhiú agus comhroinnt tairbhí.

Caidreamh le linn paindéime
Chuaigh an comhthéacs athraitheach sláinte poiblí mar thoradh ar COVID-19 go mór i bhfeidhm ar an gcaoi ar féidir le EirGrid agus SONI dul i mbun caidrimh le páirtithe leasmhara le bliain anuas. Cuireadh isteach go mór ar ár dteagmháil dhíreach le pobail, úinéirí talún agus ionadaithe tofa. Níorbh fhéidir linn laethanta taispeántais oscailte a reáchtáil, cuairt a thabhairt ar úinéirí talún, ná dul i dteagmháil leis an bpobal inár n-aonad faisnéise taistil. Chuir an méid sin díomá orainn, mar d'éirigh lenár bhfoirne idirchaidrimh glacadh níos mó a bhaint amach dár dtionscadail le blianta beaga anuas.

Mar sin féin, thug an comhthéacs sin deis dúinn luas a chur faoin nuálaíocht sa spás caidrimh dhigitigh.

Ar an gcéad dul síos, chuireamar siar an comhairliúchán tionscadail go léir a bhí beartaithe don chéad leath de 2020. Ansin, bhaineamar leas as an am sin chun cur lenár n-acmhainneacht inmheánach agus chun an bealach a réiteach le haghaidh caidreamh fíorúil.

Rinneamar imscrúdú ar réitigh theicniúla, mar thuigeamar gur ghá a bheith ar fáil i gcónaí do pháirtithe leasmhara.

Chuireamar oiliúint ansin ar ár bhfoirne idirchaidrimh, cumarsáide, caidrimh agus bainistíochta tionscadail. Ar deireadh, bhaineamar triail as réitigh éagsúla lena n-áirítear seimineáir ghréasáin, ceardlanna digiteacha, taispeántais fhíorúla agus micrea-láithreáin.

Agus imscrúdú á dhéanamh againn ar réitigh le haghaidh na dtionscadal, rinneamar athbhreithniú ar ár bpleananna cumarsáide agus caidrimh. I gcásanna áirithe, chuireamar síneadh le tréimhsí comhairliúcháin. Chruthaíomar teachtaireachtaí tionscadail breise agus rinneamar machnamh ar bhealaí eile chun dul i dteagmháil le páirtithe leasmhara.

Ar an gcaoi sin, rinneamar cinnte de go bhféadfaí an leibhéal cuí faisnéise a sheoladh amach chuig ár bpáirtithe leasmhara go léir ar na tionscadail in am trátha. Ina theannta sin, bhíomar díograiseach maidir le monatóireacht a dhéanamh ar na srianta sláinte poiblí sa dá dhlínse agus cloí leis na srianta sin.

Mar achoimre, d'éirigh linn 23 imeacht comhairliúcháin a reáchtáil le linn na bliana airgeadais. Bhaineamar leas as gnéithe nuálacha i gcuid mhór de na himeachtaí sin mar thoradh ar na srianta a bhí i bhfeidhm de bharr COVID-19.

Nuálaíocht ó thaobh caidrimh de ar Thionscadal Chill Dara-na Mí
Bhí Céim 3 den chomhairliúchán poiblí ar an tionscadal seo le reáchtáil i samhradh na bliana 2020. Mar thoradh ar a thábhacht straitéiseach, bhaineamar triail as bealaí nua chun comhairliúchán a chur ar siúl a bhí idir shábháilte agus leathan. Níorbh fhéidir linn caidreamh duine le duine a dhéanamh ar an tionscadal seo chun leibhéil feasachta agus tuisceana a mheasúnú.

Ar an gcúis sin, reáchtálamar feachtas "achoimre" maidir leis an tionscadal. Ba é ab aidhm leis an bhfeachtas sin an pobal a chur ar an eolas maidir leis an ngá a bhí leis an tionscadal agus leis na srianta a bhí ar ár gcuid roghanna.

Chuireamar tús le feachtas 10 seachtaine i mí Iúil. Mar chuid den fheachtas, seoladh 50,000 bileog faisnéise amach chuig tithe cónaithe agus gnólachtaí, agus cruthaíodh láithreán gréasáin neamhspleách nua. Cuimsíodh ar an láithreán gréasáin sin sraith léarscáileanna idirghníomhacha a chuir ar chumas cuairteoirí leas a bhaint as Eircode chun féachaint ar na srianta áitiúla.

Chuamar i bpáirt le húdaráis áitiúla, Líonraí Rannpháirtíochta Pobail, Comhlachais Tráchtála agus Seirbhísí Leabharlainne freisin. Cinntíodh leis sin go raibh faisnéis ar an tionscadal ar fáil go forleathan.

Reáchtáladh feachtas áititheach rannpháirteach faisnéise ansin chun tacú leis an ábhar soiléir faisnéiseach sin. Ba é sin an chéad uair dúinn feachtas iomlán faisnéise – sna nuachtáin, ar an raidió, ar chláir fógraíochta agus ar chainéil dhigiteacha – a reáchtáil le haghaidh tionscadal áitiúil. Baineadh leas as teachtaireachtaí corraitheacha san fheachtas – 'Línte a uasghrádú, beatha a uasghrádú' – chun eolas a thabhairt do mhuintir na háite ar an ngá leis an tionscadal agus ar na tairbhí a bhainfeadh leis.

Reáchtáladh tréimhse comhairliúcháin 12 sheachtain tar éis na céime múscailte feasachta. D'oibríomar as lámha a chéile le NALA, an Áisíneacht Náisiúnta Litearthachta d'Aosaigh, chun cur leis an inrochtaineacht agus chun deighilt dhigiteach a sheachaint. Ina theannta sin, chruthaíomar seoladh saorphoist do fhreagróirí, chuireamar seirbhís glaoch ar ais ar fáil, agus sheolamar ceistneoir amach chuig na tithe cónaithe go léir i gceantar an tionscadail.

Nuálaíocht ó thaobh caidrimh de ar Thionscadal 110 kV Chonnacht Thuaidh

Bhí tús le cur le comhairliúchán tábhachtach, Céim 4 sa chás seo, nuair a tháinig an phaindéim sa mhullach orainn. Fearacht Thionscadal Chill Dara-na Mí, d'aistríomar chuig cineálacha nua caidrimh, agus ba é suirbhé poist an chéad cheann díobh sin. Sa suirbhé sin, iarradh ar na freagróirí cén chaoi ar theastaigh uathu dul i mbun caidrimh linn agus faisnéis a fháil uainn ar an tionscadal.

Scaipeamar bileoga faisnéise agus chruthaíomar ceistneoir ar líne chun aiseolas a bhailiú. Cé nárbh fhéidir leis an bhfoireann ná le cuairteoirí ár n-aonad faisnéise taistil a úsáid, bhaineamar leas as mar chlár fógraíochta taistil ar fud cheantar an tionscadail.

Ar deireadh, reáchtáil EirGrid lá oscailte fíorúil den chéad uair mar chuid den tionscadal seo. Leis an bhformáid ar líne, cuireadh ar a gcumas do pháirtithe leasmhara féachaint ar an bhfaisnéis a bhíonn le feiceáil ag laethanta oscailte tionscadail go hiondúil. Chuaigh cuairteoirí chuig an láithreán gréasáin isteach chuig "seomra" fíorúil ina raibh póstaeir faisnéise faoin tionscadal. Bhí sé ar a gcumas ansin siúl tríd an seomra agus tuilleadh sonraí a fháil ach idirghníomhú le gach póstaer. Chuir an spás taispeántais fíorúil ar a gcumas dóibh freisin clárú le haghaidh seimineáir ghréasáin agus a gcuid tuairimí a léiriú – in aon áit amháin. Chuir na príomhfhorbróirí an tsamhail sin in oiriúint i gcás tionscadal ardphróifíle thar réimse earnálacha in Éirinn i mbliana.

Eolas le haghaidh tionscadail amach anseo

Le chéile, cinntíodh leis an obair sin go raibh páirtithe leasmhara áitiúla ar an eolas maidir le príomhchomhairliúcháin an tionscadail. Sholáthraíomar bealaí éagsúla chun faisnéis a fháil ar thionscadail agus chun freagairt do na roghanna éagsúla. Baineadh é sin go léir amach i gcomhréir le srianta COVID-19. D'fhéadfadh an t-eolas a fuarthas ó na tionscadail sin feabhas a chur ar thionchar agus ar éifeachtacht gach comhairliúcháin amach anseo.

Amy Nora Fitzgibbon
Speisialtóir Cumarsáide Digití, Grúpa EirGrid
Féach ar Amy ag caint ar an bhfeachtas náisiúnta a chruthú ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Feachtas náisiúnta a ullmhú agus a chur ar siúl

Anseo in EirGrid, déanaimid rianú rialta ar thuiscint agus ar fheasacht an phobail ar a mbíonn ar siúl againn. Déanaimid é sin mar is eol dúinn ónár suirbhéanna ionadaíocha náisiúnta go bhfuil a dhá oiread seans ann go gcuirfeadh daoine muinín ionainn má thuigeann siad ár ról. Agus, rud tábhachtach, tá seans 50% níos mó ann go nglacfadh na daoine sin a thuigeann a mbíonn ar siúl againn bonneagar eangaí nua ina bpobal. Cabhraíonn ár dtaighde linn freisin tuiscint a fháil ar cháilíocht ár gcaidrimh leis an bpobal agus réimsí a shainaithint inar gá dúinn feabhsú. Cabhraíonn sé linn freisin réigiúin áitiúla a shainaithint ina bhféadfaí gur ghá aird ar leith a thabhairt ar ábhair imní.

Léiríodh i dtaighde a rinneamar in 2019 gur tháinig méadú ar an bhfeasacht ónár bhfeachtas faisnéise roimhe seo a bhí ar siúl den uair dheireanach an bhliain sin. A chur in iúl don phobal cé muid féin agus céard a bhíonn ar siúl againn ab aidhm leis an bhfeachtas sin. Bhí dúshlán níos mó romhainn in 2020, áfach. Tiocfaidh go leor tionscadail eangaí chun cinn má bhaintear amach sprioc Rialtas na hÉireann maidir le 70% den leictreachas a bheith á ghiniúint ó fhoinsí in-athnuaite fuinnimh faoi 2030. Beidh athrú mór ar thacaíocht agus ar ghlacadh i measc an phobail ag teastáil chun na tionscadail sin a chur i gcrích in am. Ar na cúiseanna sin, thosaigh EirGrid ag ullmhú dá fheachtas nua in earrach na bliana 2020, agus bhí sé i gceist an feachtas a sheoladh i mí Dheireadh Fómhair 2020.

Tá cuspóir an-simplí leis an bhfeachtas sin. Léirítear ann go soiléir cé muid féin agus céard a bhíonn ar siúl againn, agus is eol dúinn gur faisnéis ríthábhachtach í sin chun feabhas a chur ar an muinín agus ar an nglacadh.

Ach míníonn an feachtas seo freisin an chaoi a bhfuil EirGrid ag croílár ghníomhú na hÉireann ar son na haeráide mar gheall ar an ról atá againn. Léirigh an taighde a rinneamar don fheachtas seo gur theachtaireacht thábhachtach í sin chun cabhrú le daoine a thabhairt linn maidir leis an ngá le tionscadail athneartaithe eangaí.

Ansin chuireamar an teachtaireacht sin in oiriúint le dul i bhfeidhm ar chroí na ndaoine chomh maith lena n-aigne. Ar an ábhar sin, tá an feachtas bunaithe ar théama na freagrachta. Léirítear ann an chaoi a bhfuil gníomhaíochtaí ar son na haeráide á ndéanamh ag daoine cheana féin, agus déantar comparáid idir é sin agus scála an athraithe is féidir linne a bhaint amach – ach tacaíocht an phobail a bheith againn. Tá fíordhaoine ag insint a bhfíorscéalta le feiceáil san fheachtas chun cabhrú le seasamh a thabhairt dár dteachtaireacht.

Léiríodh gnéithe an fheachtais, sraith físeán san áireamh, i rith seachtain ghnóthach i mí Mheán Fómhair, agus rinne foireann EirGrid maoirseacht ar sheisiúin scannánaíochta ar fud na tíre. Cuireadh an léiriúchán in oiriúint do na srianta a bhí i bhfeidhm ag an am de bharr COVID-19 chun sláinte na n-oibrithe deonacha san fhógra a chosaint.

Is maith is eol dúinn go bhfuil ceisteanna eile ag an bpobal maidir le EirGrid nach féidir iad a fhreagairt i bhfíseán gearr. Ar an gcúis sin, chruthaíomar láithreán gréasáin neamhspleách don phobal ar eirgrid.ie chomh maith. Den chéad uair, tugtar míniú simplí intuigthe ar ár ról agus ar a thábhacht siúd don ghníomhú ar son na haeráide. Freagraítear ceisteanna ann freisin – i bhfoirm téacs agus físeán – maidir leis na topaicí is minice a bhíonn á bplé againn sa chaidreamh maidir le tionscadail.

Tá an feachtas seo ar aon chuid amháin d'iarracht chomhtháite chun an tacaíocht ón tsochaí atá de dhíth orainn a bhaint amach chun an córas leictreachais a athrú ó bhonn. Tacóidh an feachtas le raon tionscnamh ar fud an uile ní a dhéanaimid, agus tacóidh na nithe sin leis an bhfeachtas freisin.

EIRGRID
Luke Jacobs

Gnóthas freagrach

Síntiúis do charthanais agus do ghrúpaí pobail

€319,108

Uaireanta oibre deonaí a sholáthair baill foirne i mbliana

1,070

Barr: Kerry Muldoon (ar chlé) ag imeacht de chuid SONI Book Trust i bhfómhar 2019. **Lár:** Bláthanna fiáine amhail na bláthanna a cuireadh ag Teach an Chaisleáin Riabhaigh **Bun:** Tacaíocht agus meantóireacht á gcur ar fáil ag baill foirne EirGrid do dhaltaí i gColáiste Pobail Margaret Aylward i mBaile Átha Cliath.

Laghdú ar astaíochtaí carbóin inár n-oifigí ó 2018

22%

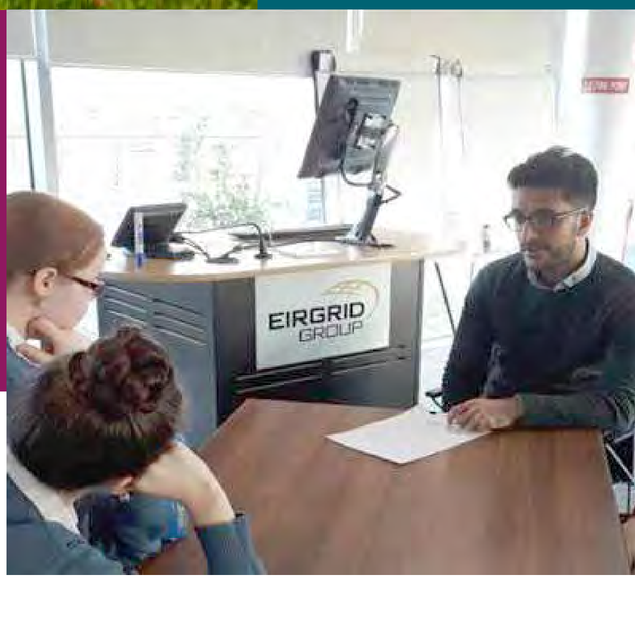

Tugtar achoimre sa chuid seo dár dtuarascáil bhliantúil ar chuid de na gníomhaíochtaí a rinneamar chun tacú lenár dtiomantas ó thaobh gnóthas freagrach de.

Ár dtionchar féin ar an gcomhshaol

Tá sé mar sprioc ag Grúpa EirGrid tomhaltas fuinnimh ár n-eagraíochta féin a laghdú faoina leath faoi 2030. Sa bhliain airgeadais seo a chuaigh thart, bhaineamar amach ár gcuspóir lena chinntiú go mbainfear amach an sprioc sin – tháinig laghdú 4% ar an úsáid fuinnimh inár n-oifigí i gcomparáid le 2019.

In Éirinn, leanamar de bheith ar cheann de na cathaoirligh ar an ngrúpa ceannairí ‘Geilleagar ísealcharbóin’ mar chuid dár dtiomantas don Ghnó sa Phobal. Faoin tionscnamh sin, geallann na rannpháirtithe laghdú 50% a bhaint amach ar a n-astaíochtaí carbóin faoi 2030. Ag obair linn i dtreo na sprice sin, thuairiscíomar laghdú 22% ar astaíochtaí i gcomparáid le 2018.

I dTuaisceart Éireann, bhí SONI ina ‘Chosantóir Aeráide’ do Ghnó sa Phobal, Tuaisceart Éireann. Mar chuid den ról sin, shínigh SONI an ‘Gealltanas ar son na hAeráide’ lena dtugtar a ndúshlán do ghnólachtaí spriocanna uaillmhianacha a leagan amach agus a bhaint amach chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú.

Ar deireadh, leanamar i mbliana de thacaíocht airgeadais a thabhairt don fheachtas ‘Lámha suas ar son na grianchumhachta’ de chuid Chairde na Cruinne. Faoin bhfeachtas sin, bíonn scoileanna in Éirinn ag dul in iomaíocht chun grianphainéil a bhuachan.

An Bhithéagsúlacht

Chuireamar le hachar an mhóinéir bláthanna fiáine ag oifigí SONI i mBéal Feirste i mbliana, agus chuireamar breis síolta a thaitníonn go mór le pailneoirí. Is tionscnamh áitiúil é seo a léiríonn ár n-iarrachtaí níos forleithne ó thaobh na hinbhuanaitheachta de faoina raibh tionscnaimh bhithéagsúlachta i gceist le sé cinn dár dtionscadail eangaí.

Tacú le pobail

Chuaigh COVID-19 i bhfeidhm láithreach ar phobail ar fud na hÉireann, thuaidh agus theas. In 2020 thug Grúpa EirGrid síntiúis d’Fhondúireacht Phobail na hÉireann agus d’Fhondúireacht Phobail Thuaisceart Éireann araon. Rinneadh é sin mar fhreagairt ar achainí chun tacú leo siúd ba mhó a bhí thíos leis an bpaindéim.

Bhí na síntiúis shonracha sin ina gcuid de shíntiús iomlán €319,108 a tugadh do charthanais agus do ghrúpaí pobail i mbliana. Tríd an gClár um Fhreagracht Shóisialta Chorparáideach agus ár gCistí Pobail a tugadh na síntiúis sin.

Díreach chomh tábhachtach céanna, thug ár mbaill foirne a gcuid ama go fial flaithiúil chun cabhrú le cúiseanna maithe, agus tacaíodh le 1,070 uair an chloig a cuireadh ar fáil go deonach ar fud an Ghrúpa i mbliana. Ina theannta sin, lean an fhoireann in EirGrid de thacú le ElectricAid, carthanas a chuireann cistí ar fáil do thionscadail forbartha in Éirinn agus thar lear.

Lean EirGrid de bheith ag obair leis na daltaí i gColáiste Pobail Margaret Aylward. I mBaile Átha Cliath atá an mheánscoil seo do chailíní suite, agus aithnítear an scoil as a cuid oibre le daltaí ó phobail faoi mhíbhuntáiste. Tugann ár n-oibrithe deonacha tacaíocht phraiticiúil scil-bhunaithe agus mheantóireachta do dhaltaí agus do mhúinteoirí. Chuireamar tús le clár píolótach i mbliana le dalta sa dara bliain chun rannpháirtíocht leanúnach sa chóras oideachais a spreagadh.

Chuireamar ceardlanna ar fáil freisin don fhoireann teagaisc maidir leis na meáin shóisialta agus uirlisí ar líne – rudaí a bhí thar a bheith úsáideach nuair a dúnadh na scoileanna de bharr na paindéime. Nuair a bhí na srianta i bhfeidhm, d’iarr an scoil cistiú le haghaidh bearta cúraim sláinte agus sláinteachais do dhaltaí sa bhaile, agus bhí an-áthas orainn cabhrú leo.

Tá deireadh a chur leis na bacainní a bhíonn sa bhealach ar an oideachas ar cheann de phríomhghnéithe ár straitéise infheistíochta pobail. Tá SONI ag obair as lámha a chéile le BookTrust NI chun an léitheoireacht a spreagadh ó aois an-óg. Thug Dan Freedman, údar, cuairt ar cheithre mheánscoil in Ard Mhacha Theas agus bhronn leabhar ar na daltaí iontu. Ainmníodh SONI mar Churadh Gnó Fhreagraigh as a chuid oibre le BookTrust NI.

Lean EirGrid de thacú le Clár Rochtana OCBÁC i mbliana freisin. Faoin gclár sin, cuirtear tacaíocht airgeadais ar fáil do mhic léinn faoi mhíbhuntáiste chun oideachas tríú leibhéal a bhaint amach. Rinneamar urraíocht freisin ar cheacht sa phacáiste oideachais ‘Eolaíocht agus Teicneolaíocht in Úsáid’ a scaipeadh ar mheánscoileanna ar fud na tíre. Díríodh sa cheacht sin ar ár gcuid oibre chun an eangach a ullmhú le haghaidh spriocanna 2030 agus léirítear ann feidhmeanna fíorshaoil an churaclaim dara leibhéal chun cabhrú le dul i ngleic leis an athrú aeráide.

Aitheantas seachtrach

Bronnadh an Comhartha um Lucht Gnó ag Obair ar Bhealach Freagrach ar EirGrid i mbliana den cheathrú huair. Is é seo an príomhchaighdeán le haghaidh Deimhniúcháin maidir le Freagracht Shóisialta Chorparáideach agus Inbhuanaitheacht in Éirinn.

Chuir SONI tús le linn na bliana le próiseas an deimhniúcháin neamhspleách de réir chaighdeán CORE maidir le freagracht chorparáideach. Cuimsíodh leis sin iniúchadh mionsonraithe ó pheirspictíocht an duine, an phláinéid agus na háite.

Ina theannta sin, ainmníodh SONI mar Churadh Gnó Fhreagraigh i nGradaim Gnó Fhreagraigh Thuaisceart Éireann, 2020.

Ar deireadh, deimhníodh EirGrid arís de réir chaighdeáin cháilíochta ISO 14001 (Comhshaol) agus ISO 45001 (Sláinte agus Sábháilteacht) le haghaidh córais bhainistíochta.

Meas a bheith againn ar na daoine atá ag obair linn agus tacú leo ár n-uaillmhianta a bhaint amach

"Nuair a tháinig an phaindéim ar an bhfód, b'éigean dúinn bearta áirithe a ghlacadh chun cosaint ár ndaoine agus feidhmiú leanúnach ár gcórais a áirithiú."

Shiral Critch
Ceannaire an Chaidrimh agus na Cumarsáide Inmheánaí, Grúpa EirGrid
Féach ar Shiral ag caint ar an gcaoi ar oibrigh foirne EirGrid agus SONI go slán sábháilte nuair a bhí srianta i bhfeidhm de bharr na paindéime ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Nuair a bhí na straitéisí cúig bliana á bhforbairt againn le haghaidh EirGrid agus SONI (2020-25), d'aithníomar gurb iad ár gcuid daoine bunchloch ár ngealltanas agus ár n-uaillmhianta. Thug an COVID-19 dúshlán na fírinne sin i mbliana faoi mar a chuaigh Grúpa EirGrid – agus an domhan trí chéile – i ngleic le paindéim ar scála domhanda.

Mar thoradh ar a dhíograis agus ar a n-obair chrua, d'éirigh linn soláthar slán leictreachais a chur ar fáil i rith na tréimhse sin go léir, agus cuid mhór dár gclár oibre beartaithe don bhliain a sheachadadh freisin. Sa chuid seo den tuarascáil bhliantúil, tugtar léiriú ar an gcaoi ar chabhraigh ár ndaoine linn ár spriocanna a bhaint amach agus ar an gcaoi ar thacaíomar leo agus é sin á dhéanamh acu.

Ár ndaoine – agus do sholáthar cumhachta – a chosaint

Tugann Grúpa EirGrid tús áite do shábháilteacht agus d'fholláine na ndaoine a bhíonn ag obair linn – agus bhí tábhacht ar leith leis sin i mbliana. Nuair a tháinig an phaindéim ar an bhfód, ghlacamar roinnt bearta tábhachtacha chun ár ndaoine a chosaint agus chun feidhmiú leanúnach córas criticiúil a áirithiú.

Bhí monatóireacht ghéar á déanamh ar chúrsaí mar riosca sonrach ó thús na bliana 2020. Ghlacamar bearta réamhghabhála i gcéimeanna luatha den ghéarchéim chun ár lucht saothair agus ár n-oibríochtaí bunriachtanacha a chosaint – sular eisigh an Rialtas comhairle ina leith. Chuireamar Foireann Bainistíochta Géarchéime ar bun chun pleananna teagmhais a chruthú maidir le cásanna éagsúla a d'fhéadfadh teacht chun cinn, i gcomhréir lenár bprótacail le leith leanúnachas gnó.

Mar oibreoirí seirbhísí bunriachtanacha sa dá dhlínse, bhí sé de fhreagracht orainn an córas cumhachta a choinneáil i mbun feidhme de réir an chaighdeáin is airde. B'éigean do bhaill foirne teacht ag obair sna hIonaid Rialúcháin i mBaile Átha Cliatha agus i mBéal Feirste chun an córas leictreachais a fheidhmiú. B'éigean d'oibríochtaí cúloifige agus seirbhísí TF ríthábhachtacha tacú leis na hoibríochtaí criticiúla sin ansin. Ar deireadh, b'éigean dúinn a chinntiú gurbh fhéidir le gach ball foirne eile a bheith ag obair ó chian.

Chuireamar bearta breise i bhfeidhm lena chinntiú gurbh fhéidir le daoine tábhachtacha, a raibh orthu a bheith i láthair ag an ionad oibre, é sin a dhéanamh ar bhealach chomh sábháilte agus ab fhéidir. B'éigean dúinn a chinntiú freisin gur lean an margadh mórdhíola leictreachais uile-oileáin de bheith ag feidhmiú go héifeachtach. Ar deireadh, bhí sé bunriachtanach go leanfaí de bhonneagar criticiúil a thógáil. D'éirigh linn na spriocanna sin go léir a bhaint amach, mar thoradh ar phróisis láidre agus ar chórais chobhsaí TF, agus a bhuí le cáilmheas agus solúbthacht ár ndaoine.

Aithnímid go bhfuil an t-ádh linn nár cuireadh isteach ar ár gcuid gnó chomh mór is a cuireadh isteach ar earnálacha ar fud an oileáin. Mar sin féin, b'éigean do chuid dár gcomhghleacaithe déileáil le cásanna deacra agus le dúshláin le linn na paindéime. Dá bhrí sin, bhí tábhacht ar leith ag baint lenár gclár cúnaimh d'fhostaithe sa tréimhse sin. Chuir an tseirbhís sin faisnéis, comhairle agus comhairleoireacht ar fáil do bhaill foirne a d'iarr cabhair – beag beann ar an gcúis.

Chuireamar seirbhís folláine ar bun i mbliana freisin ar a dtugtar Acmhainní Dearfacha Gairme agus Folláine, nó POWR. Cinntíonn an tseirbhís sin gur tugadh an spreagadh agus an tacaíocht dár ndaoine chun aire a thabhairt dá sláinte agus dá bhfolláine. Chuir an tseirbhís ar a gcumas do bhaill foirne plean pearsanta a chruthú le haghaidh folláine leanúnach ar fud réimsí éagsúla, an tsláinte choirp agus an mheabhairshláinte ina measc.

Níos mó ná riamh, bhí éileamh as cuimse i mbliana ar chomhoibriú agus ar chomhroinnt faisnéise. Cabhróidh sé go mór leis sin nuair a fhillfidh daoine ar ais ag an obair le chéile inár n-oifigí.

Céim mhór chun tosaigh a bheidh ann mar eagraíocht, agus cabhróidh sé go mór lenár gcuid oibre chun an córas cumhachta a athrú ó bhonn do na glúnta amach romhainn.

Níl deireadh leis an bpaindéim go fóill agus an tuarascáil seo á foilsiú. Mar sin féin, táimid réidh le dul ar aghaidh go slán sábháilte arís nuair a bheidh sé ar ár gcumas filleadh ar ár n-oifigí.

Obair ón mbaile a chumasú

Bhí prótacail maidir le hobair ó chian forbartha ag Grúpa EirGrid sula raibh sé éigeantach é sin a dhéanamh. Bhí sé de rogha ag cuid dár ndaoine cheana féin a bheith ag obair ón mbaile ó am go chéile, mar sin bhí bunús maith i bhfeidhm againn cheana féin.

Bhí dúshláin ann mar thoradh ar luas an athraithe nach bhfacthas riamh cheana. Mar sin féin, chuir sé ar ár gcumas córais agus tacaíochtaí nua a chur i bhfeidhm a fhreastalóidh ar ár gcuid riachtanas ar feadh tréimhse fhada tar éis na paindéime.

B'éigean dúinn cur go mór lenár gcumas oibre ó chian le go bhféadfadh formhór ár ndaoine a bheith ag obair go héifeachtach ón mbaile faoi lár mhí an Mhárta 2020. Is léiriú iontach é an t-athrú tapa ar an gcaoi a ndeachaigh COVID-19 i bhfeidhm ar ár gclaochlú digiteach.

Cé gur díríodh ar oibríochtaí criticiúla a chothabháil ar dtús, níorbh fhada gur léir go leanfaí den chur chuige nua sin ar feadh tamall fada. Mar thoradh air sin, chuir EirGrid tábhacht mhór ar an eispéireas do dhaoine sa bhaile a chothú agus a fheabhsú. Chuireamar luas faoi ríomhairí glúine agus réitigh oibre ó chian a chur ar fáil dár ndaoine go léir, agus chuireamar ardán ar fáil le haghaidh cruinnithe fíorúla.

Chuir sé sin ar ár gcumas fís-chomhdhálacha a reáchtáil agus teachtaireachtaí meandracha a sheoladh ar bhealach slán ar fud na heagraíochta. Céim mhór chun tosaigh a bhí ann agus chabhraigh sé go mór le comhghleacaithe labhairt go díreach lena chéile, rud a bhí ag teastáil go géar, agus chun leas a bhaint as bealaí cumarsáide nach bhfuil chomh foirmiúil céanna.

B'éigean dúinn athrú a chur i bhfeidhm ar ár gcur chuige i leith ár straitéise cumarsáide mar thoradh ar an tréimhse neamhghnách seo. Trí vlaganna agus blaganna a thabhairt isteach, d'éirigh linn an caidreamh leis an bhfoireann a choinneáil spéisiúil, úr agus ábhartha.

Chuireamar tairseach thiomnaithe ar bun don fhoireann le fanacht ar an eolas, le faisnéis a chomhroinnt agus le bheith nasctha. Ionad lárnach a bhí ann dár ndaoine chun teacht go héasca ar na teicneolaíochtaí comhoibrithe go léir a bhí ar fáil. Chuir sé ar a gcumas freisin ceisteanna a chur, eolas a chomhroinnt agus, an rud is tábhachtaí, foghlaim conas fanacht slán sábháilte. Tháinig forbairt ar an tairseach ansin agus cuimsítear ann anois faisnéis ar an meabhairshláinte agus ar an bhfolláine, mar aon le treoracha teicniúla chun rudaí áirithe a dhéanamh.

Chuir an phaindéim luas faoinár gclaochlú digiteach. Baineann sé sin le heispéireas ár bhfostaithe agus le heispéireas ár gcustaiméirí agus ár bpáirtithe leasmhara araon. Ag féachaint i dtreo todhchaí níos fearr tar éis na paindéime, is iontach an deis atá againn modhanna oibre nua a ghlacadh chugainn féin. Beidh sé ar ár gcumas leas a bhaint as uirlisí comhoibríocha agus réitigh teicneolaíochta faisnéise nua-aimseartha. Ag an am céanna, leanfaimid dár rochtain chriticiúil a chosaint go héifeachtach ar chibearbhagairtí.

Éagsúlacht agus cuimsiú

"Tá cuireadh chun na cóisire á thabhairt don éagsúlacht, agus tá cuireadh chun damhsa á thabhairt don chuimsiú"

An bhrí a bhainimidne as an éagsúlacht ná na bealaí go léir ina bhfuilimid éagsúil lena chéile – agus cuimsítear gach aon duine ann. Cuimsítear ann míchumais is féidir a fheiceáil agus éagsúlachtaí is féidir a fheiceáil amhail inscne, cine, eitneacht agus aois. Cuimsítear ann freisin míchumas agus éagsúlachtaí nach féidir iad a fheiceáil. Ina measc siúd, tá claonadh gnéis, aicme shóisialta, oidhreacht, creideamh, oideachas agus stádas teaghlaigh. D'fhéadfaí éagsúlacht a chuimsiú ann freisin maidir leis an gcaoi a bhféachann daoine ar chás ar leith nó a dtuairim ar an gcás.

I gcás Ghrúpa EirGrid, an bhrí atá le cuimsiú ná luach a chur ar éagsúlachtaí agus iad a cheiliúradh. Ciallaíonn sé freisin cultúr a spreagadh san ionad oibre inar féidir le gach duine a bheith bisiúil. Faoi sin, tacaítear le daoine aonair, bíonn meas orthu, bíonn siad rannpháirteach, agus éistear lena bhfuil le rá acu. Bíonn ar a gcumas scileanna agus buanna a fhorbairt ar aon dul lenár luachanna.

I mbliain airgeadais 2019-2020, bhí daoine de 32 náisiúntacht éagsúil ag obair linn. Is léiriú é sin ar an leibhéal éagsúlachta inár bhfoirne agus léirítear é sin ina bpeirspictíochtaí úra agus ina smaointe nua.

Leanaimid de réimse céimithe a fhostú ag Grúpa EirGrid trínár gclár grúpa céimithe atá idir éagsúil agus mhealltach. Tá sé mar aidhm leis an gclár sin rochtain a thabhairt don eagraíocht ar scoth na gcumas amach anseo, agus is maith mar a chuireann na daoine sin leis na daoine eile a bhíonn a bhfostú againn agus a bhfuil taithí níos mó acu.

Chuaigh na daoine óga cumasacha sin go mór i bhfeidhm ar bhealach an-dearfach ar an timpeallacht agus ar an gcultúr. D'fhostaíomar 25 céimí anuraidh ag a raibh éagsúlacht fhairsing eispéireas agus cúlraí.

Bíonn clár luathghairme á reáchtáil againn freisin. Tacaíonn an clár sin leo siúd ar mian leo dul isteach san fhostaíocht tar éis na meánscoile in áit dul ar aghaidh chuig oideachas tríú leibhéal. Cuireann sé ar a gcumas do dhaoine teacht ag obair linn agus a gcuid buanna a chur ar fáil dúinn láithreach, fad a bhíonn siad ag obair go páirtaimseartha chun cáilíochtaí tríú leibhéal a bhaint amach.

In Eanáir 2020, d'fhreastail Bainisteoirí agus Ceannairí Foirne Ghrúpa EirGrid ar sheisiún oiliúna ar chlaontuairimí neamh-chomhfhiosacha. An aidhm a bhí leis an seisiún feasacht a mhúscailt ar chlaontuairimí pearsanta agus foghlaim faoi bhealaí praiticiúla chun dul i ngleic leo. Cabhróidh sé sin chun cultúr uilechuimsitheachta, measa agus dínite a chothú.

Innealtóirí mná a spreagadh

An saineolas teicniúil a thiomáin ár gcroí-chuspóir i nGrúpa EirGrid go traidisiúnta, ach cuirimid luach ar réimsí saineolais eile chomh maith. Go stairiúil, fir seachas mná a chuaigh leis an innealtóireacht. Taobh le hathruithe comhthreomhara sa tsochaí agus san oideachas, ba mhaith linn cur ar a gcumas do níos mó ban dul leis an innealtóireacht agus a bheith rathúil sa ghairm sin. Is dúshlán fadtréimhseach é sin, agus tá athruithe ag teastáil atá lasmuigh de chúram Ghrúpa EirGrid – ach déanfaimid ár seacht ndícheall chun an aidhm sin a bhaint amach.

Cuid dár n-aistear i dtreo na sprice sin is ea tacú le Lá Idirnáisiúnta na mBan. Cuireadh na himeachtaí a bhí beartaithe againn i mBaile Átha Cliath agus i mBéal Feirste ar ceal i mbliana mar gheall ar COVID-19 toisc nárbh fhéidir le daoine freastal orthu. Ar líne a rinneadh an líonrú ansin. Mar chomhpháirtí corparáideach de Líonra na mBan Gairmiúla i mBaile Átha Cliath, ghlac baill foirne dár gcuid páirt i roinnt seimineáir ghréasáin agus i roinnt fóram.

Tá tuilleadh faisnéise ar ghairmeacha rathúla triúr dár n-innealtóirí mná, agus ar an gcaoi a ndeachaigh siad leis an gairm sin, le fáil ar leathanach 41.

Ár n-aistear: eispéireas innealtóirí mná ó Ghrúpa EirGrid

Jana: Bhí an-spéis agam san eolaíocht agus sa mhatamaitic nuair a bhí mé ar scoil. Bhí mé an-fhiosrach maidir le conas a oibríonn rudaí agus céard a bhíonn ar siúl sa domhan. Agus sílim gur theastaigh uaim i gcónaí difríocht a dhéanamh.

Sarah: Thaitin an mhatamaitic go mór liom, agus thaitin an eolaíocht go mór liom. Mar sin féin, níor luadh an innealtóireacht liom mar rogha go dtí gur chabhraigh mo dhaid, a rinne staidéar é féin ar an innealtóireacht, mé a chur síos an bóthar sin.

Jana: Ba mhar a chéile a chaith mo thuismitheoirí le mo dheartháir agus liom féin. Ní dúirt siad riamh gur cailín mé, agus gur cheart dom dul le gairm ar leith mar gheall air sin. Bhí mo dhaid ag obair i réimse na hinnealtóireachta, agus bhíodh sé an-áisiúil agus an phraiticiúil sa bhaile freisin – agus bhí mise an-fhiosrach i gcónaí. Is dóigh liom gur léirigh sé sin dom go raibh an-spéis agam sa chaoi a n-oibríonn rudaí agus sa chaoi le rudaí a chur le chéile agus a bhaint dá chéile.

Sarah: Nuair a deirinn le daoine go raibh staidéar á dhéanamh agam ar an innealtóireacht, deiridís "M'anam! Caithfidh nach bhfuil cailín ar bith eile sa rang leat", rud nach raibh fíor ar chor ar bith. I measc 250 duine, abair, bhí 100 cailín ann – agus ba orthu sin a bronnadh na marcanna is airde.

Jana: An dúshlán is mó atá sa mheánscoil ná nach mbíonn an oiread sin ban ag teagasc na eolaíochta agus na matamaitice. Agus is féidir an rud céanna a rá faoin ollscoil. Measaim i gcónaí go bhfuil sé an-deacair tú féin a spreagadh agus a chreidiúint gur féidir leat rud a dhéanamh mura bhfeiceann tú duine eile á dhéanamh. Chuir mé isteach ar intéirneacht i gcuideachta innealtóireachta nuair a bhí mé ag fágáil na scoile, agus dúradh liom nach bhféadfainn é a dhéanamh – toisc nach raibh aon leithreas ann do mhná. Níor cheart gur mar sin a bheadh sé.

Sarah: Is san oideachas dara leibhéal agus tríú leibhéal atá an dúshlán is mó. Ar scoil lán-chailíní a d'fhreastail mise, agus ní raibh de rogha againne innealtóireacht, grafaic theicniúil, ná cuntasaíocht fiú, a dhéanamh. Is mar "ábhair do bhuachaillí" a fhéachtar ar na hábhair sin. Rinne mé an mhatamaitic fheidhmeach mar ábhar breise don Ardteist, agus thagainn isteach sular thosaigh an scoil ar maidin chun rang matamaitice feidhmí a dhéanamh ag 8:00 r.n. Sílim go gcuirfeadh líon mór cailíní spéis san innealtóireacht dá mbeadh a fhios acu go bhféadfaidís dul leis.

Marie-Therese: Sílim, maidir le cailíní atá ag teacht chun na gairme, nach éasca a thuiscint cé na róil atá ann dóibh. Is iomaí innealtóir mná atá ag obair le EirGrid agus SONI, agus is iontach an rud é sin. Is féidir linn daoine a chur ar an eolas agus a bheith inár n-eiseamláirí sa spás sin.

Jana: Chuir mé an-spéis i gcónaí i bhfuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite. Ba rogha éasca í dul ag obair le EirGrid mar is oibreoir córais tarchurtha atá ann agus tacaíonn an chuideachta le fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite. Is iontach go deo an rud é a bheith in ann difríocht a dhéanamh chun na spriocanna a bhaint amach maidir le fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite.

Sarah: Trí bliana ó shin, bhí na bearta inbhuanaithe go léir á ndéanamh agam – bhí mo chupán coinneála agam, bhí mé i m'fheoilséantóir, bhí mé ag rothaíocht níos minice. Agus thuig mé go tobann "Ok, rinne mé innealtóireacht agus tá an-spéis agam dul i bhfeidhm ar an timpeallacht ar bhealach dearfach. Is féidir an dá rud sin a chur le chéile."

Marie-Therese: Tá géarchéim mhór ag bagairt orainn i dtéarmaí an athraithe aeráide. Cé go bhféadfaí a cheapadh go bhfuil ról sách teibí againn, féachaim ar an athrú ó bhonn a tharla le 10 mbliana nó 15 bliana anuas: tá níos mó fuinnimh ó fhoinsí inathnuaite á chur isteach san eangach againn ná mar a chuireamar riamh cheana.

Sarah O'Rourke
Innealtóir Ullmhachta Oibríochtaí Córais, Grúpa EirGrid
Jana Heppner
Bainisteoir Tionscadal Sinsearach, Grúpa EirGrid
Marie Therese Campbell
Ceannaire Oibríochtaí, SONI
Féach ar an triúr innealtóirí mná sin ag caint ar an gcaoi a ndeachaigh siad lena ngairm ag **eirgridgroup.com/annual-report-2020**

Bord Ghrúpa EirGrid

An líne chúil, ó chlé go deas:
Liam O'Halloran, Lynne Crowther, Tom Coughlan, John Trethowan, Michael Hand, Shane Brennan.

An líne thosaigh, ó chlé go deas:
Eileen Maher, Brendan Tuohy, an Dr Theresa Donaldson, Mark Foley.

Bord Ghrúpa EirGrid

Brendan Tuohy
Cathaoirleach
Ceapadh Brendan Tuohy ina chathaoirleach ar Bhord EirGrid i mí na Samhna 2019. Bhí sé ina Ard-Rúnaí sa Roinn Cumarsáide, Fuinnimh agus Acmhainní Nádúrtha sa tréimhse 2000-2007. Ó shin i leith, bhí sé ina stiúrthóir ar bhoird cuideachtaí éagsúla.

Tá céim san Innealtóireacht Shibhialta aige ó Choláiste na hOllscoile, Corcaigh, agus tá cáilíochtaí iarchéime san innealtóireacht chomhshaoil agus sa bhainistíocht chomhshaoil aige ó Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath. Is Innealtóir Cairte é, is Comhalta é de chuid Institiúid Innealtóirí na hÉireann agus is Comhalta é d'Acadamh Innealtóireachta na hÉireann.

Ina theannta sin, tá Brendan ag fónamh faoi láthair sna róil seo: Cathaoirleach ar MAREI (Lárionad na Fondúireachta Eolaíochta um Aeráid, Fuinneamh agus Cúrsaí Mara); Cathaoirleach ar TILDA (Staidéar Fadaimseartha na hÉireann ar Aosú); Cathaoirleach ar Thionscnamh na Náisiún Aontaithe um Ríomh-Scoileanna agus Pobail Dhomhanda, agus Cathaoirleach ar Chomhairle Cáilíochta Bhord Oideachais agus Oiliúna Chiarraí.

An Dr. Theresa Donaldson
Leas-Chathaoirleach agus Comhalta Boird
Tá an Dr. Theresa Donaldson ina Stiúrthóir Cairte de chuid na hInstitiúide Stiúrthóirí.

Tá sí ina Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin le Bord Promhaidh TÉ, le Coimisiún Comhionannais TÉ agus leis an Lárionad um Sheirbhísí Éifeachtacha.

Tá sí ina comhalta de Phainéal Araíonachta na nAturnaetha de chuid an Tiarna Príomh-Bhreitheamh i gcomhair Thuaisceart Éireann agus de Choiste Achomharc Thuaisceart Éireann i gcomhair BBC Children in Need. Bhí sí ina Príomhfheidhmeannach ar Chomhairle Cathrach Lios na gCearrbhach agus an Chaisleáin Riabhaigh (idir Meitheamh 2014 agus Meán Fómhair 2018) agus ina Príomhfheidhmeannach ar Chomhairle Buirge Craigavon (2010-2014).

Roimhe sin, bhí roinnt poist shinsearacha ag Theresa i seirbhísí cúraim sláinte agus shóisialta agus i seirbhísí dlí i dTuaisceart Éireann, lena n-áirítear an Stiúrthóir Beartais agus Seachadadh Státseirbhíse i gCoimisiún Seirbhísí Dlí Thuaisceart Éireann.

Shane Brennan
Comhalta Boird
Ceapadh Shane Brennan chun Bhord EirGrid i mí na Nollag 2016 mar ionadaí foirne EirGrid. Tá céim san innealtóireacht aige ó Ollscoil Uladh, mar aon le dioplóma iarchéime san Innealtóireacht Chomhshaoil

ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, agus dioplóma iarchéime sa rialachas corparáideach ó Scoil Smurfit, Coláiste na hOllscoile, BÁC. Is comhalta d'Innealtóirí Éireann é, leis. Tá taithí breis is 20 bliain aige san innealtóireacht agus thosaigh sé in EirGrid in 2008 mar Bhainisteoir Tionscadail sa rannán forbartha eangaí.

Tá sé ina Bhainisteoir Tionscadail Sinsearach ar an ngné de Thionscadal an Idirnascaire Thuaidh Theas a bhaineann le Tuaisceart Éireann agus rinne sé ionadaíocht ar son na cuideachta ag roinnt mhaith ócáidí poiblí fud fad oileán na hÉireann.

Tom Coughlan
Comhalta Boird
Tá taithí fhairsing ag Tom Coughlan i gcúrsaí bainistíochta agus ceannaireachta, agus bhí sé ina phríomhfheidhmeannach ar Chomhairle Contae an Chláir nuair a d'imigh sé ar scor tar éis dó a ghairm a chaitheamh sa rialtas áitiúil. Tá taithí fhairsing aige san earnáil phoiblí, agus bhí sé ina chathaoirleach agus ina stiúrthóir ar choistí agus ar bhoird éagsúla ar leibhéil náisiúnta agus áitiúla. Is é Tom Cathaoirleach an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta agus tá sé ina Chathaoirleach ar an mBinse Araíonachta Dlí-Chleachtóirí. Tá ina stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin de EirGrid cpt agus Fáilte Éireann freisin.

Lynne Crowther
Comhalta Boird
Is sainchomhairleoir meán sóisialta í Lynne a bhfuil go leor taithí aici. Tá gradaim bainte amach aici as ábhar ar líne a d'fhorbair sí agus a chuir sí i bhfeidhm do go leor eagraíochtaí gormshlise.

Tá obair curtha isteach aici ar thionscnaimh áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta do réimse leathan comhlachtaí agus cuireann sí treoir, oiliúint, meantóireacht, gníomhachtú agus measúnú ar fáil.

Bíonn Lynne ag léachtóireacht freisin ar an gcúrsa Teastais Iarchéime/Dioplóma/ Máistreachta sa Chumarsáid ar na Meáin Dhigiteacha in Ollscoil Uladh, i réimse na straitéise digití agus na straitéise ábhair.

Tá sí ina comhalta ar bhord Chomhairle Tomhaltóirí Thuaisceart Éireann agus scríobhann blag a bhfuil duaiseanna buaite aige.

Mark Foley
Comhalta Boird
Tháinig Mark Foley chuig EirGrid mar Phríomhfheidhmeannach an Ghrúpa i Meitheamh 2018. Bhí sé ina Stiúrthóir Bainistíochta ar Réitigh Talún le Coillte ó Eanáir 2016 go dtí sin. Roimhe sin, bhí Mark ina Stiúrthóir Bainistíochta ar Coillte Enterprise agus bhí sé i gceannas ann ar fhorbairt gnóthas nua i réimsí an fhuinnimh in-athnuaite, na teileachumarsáide, na forbartha talún agus díolacháin talún.

Roimhe sin arís, idir Samhain 2000 agus Lúnasa 2008, bhí Mark ina Stiúrthóir ar Chláir Chaipitiúla le hÚdarás Aerfort Bhaile Átha Cliath. Sa ról sin, bhí sé freagrach as máistirphlean a chur le chéile, cead a lorg, pleanáil agus seachadadh a dhéanamh ar bhonneagar aerfoirt dar luach thart ar €1.5 billiún in aerfoirt Bhaile Átha Cliath, na Sionainne, agus Chorcaí. Bhí roinnt ról mar fheidhmeannach sinsearach ag Mark roimhe sin le cuideachtaí ilnáisiúnta i réimsí na saincheimiceán agus na leictreonaice. Tá Céim san Innealtóireacht Cheimiceach ag Mark ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, mar aon le Máistreacht san Innealtóireacht Thionsclaíoch ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, agus tá cúrsaí san fhorbairt d'fheidhmeannaigh déanta aige in Ollscoil Penn State agus IMD.

Michael Hand
Comhalta Boird
Ceapadh Michael Hand chun Bhord EirGrid i mí Iúil 2015 go ceann tréimhse cúig bliana. Tá an-taithí faighte ag Michael le breis is 30 bliain anuas mar cheannaire sinsearach sna hearnálacha tógála agus innealtóireachta comhairlí in Éirinn. D'fhóin sé mar Stiúrthóir agus Stiúrthóir Bainistíochta ar chuideachtaí príobháideacha agus poiblí araon.

Bhí sé ina Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus Stiúrthóir ar Ghníomhaireacht Forbartha Ghráinseach Ghormáin chomh maith. Tá sé léirithe arís agus arís eile aige ar fud na hÉireann go bhfuil sé in inmhe mórthionscadail infreastruchtúir straitéisigh a thabhairt chun críche. Chuir sé obair na gcapall isteach mar oibrí deonach agus mar Stiúrthóir san earnáil pobail dheonaigh.

Is fear ardcháilithe é Michael san innealtóireacht agus i gcúrsaí gnó. Tá céim san Innealtóireacht Shibhialta aige ó OÉ Gaillimh, mar aon le Céim Mháistir sa Riarachán Gnó ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath. Sa bhliain 2014, bhronn Ollscoil Teicneolaíochta BÁC Dochtúireacht Oinigh air mar aitheantas ar a bhfuil déanta aige mar innealtóir, mar fhostaí sa tseirbhís phoiblí agus ar mhaithe leis an bpobal. Tá sé ina Chomhalta i gceithre institiúid ghairmiúla agus is Innealtóir Cairte, Stiúrthóir Cairte agus Bainisteoir Cairte Uisce agus Comhshaoil é freisin.

Eileen Maher
Comhalta Boird
Is comhairleoir straitéiseach í Eileen a bhfuil an-taithí aici tar éis di bheith ag obair san earnáil teileachumarsáide le 30 bliain anuas. Tá sí ina Comhalta ar Bhord GNBS agus ar Choiste Comhlíonta Údarás Craolacháin na hÉireann chomh maith.

Bhí sí ina Stiúrthóir ar Rannán Straitéise agus Gnóthaí Seachtracha Vodafone. Tá taithí láidir aici sna réimsí straitéiseacha, tráchtála, bunathraithe chun feabhais, rialála agus dlí. Tá teist go dtí seo aici maidir le príomhthionscadail infreastruchtúir straitéisigh a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Tá teist aici freisin maidir le comhfhiontair thráchtála, comhpháirtíochtaí agus fáltais a chaibidliú.

Liam O'Halloran
Comhalta Boird
Tá neart taithí ag Liam O'Halloran ar an bhfoireann ardbhainistíochta i gcuideachtaí leictreonaice agus teileachumarsáide ilnáisiúnta. Bhí post ag Liam roimhe seo mar Leasuachtarán Sinsearach DEX Europe, cuideachta atá bunaithe i Stáit Aontaithe Mheiriceá agus a sholáthraíonn seirbhísí deisithe agus lóistíochta do mhórchomhlachtaí leictreonacha ilnáisiúnta agus mar Leasuachtarán ar Oibríochtaí Eorpacha le Jabil Global Services, cuideachta a chuireann seirbhísí leictreonacha ar fáil ar fud an domhain.

Bhí Liam ina Stiúrthóir ar Oibríochtaí Custaiméirí agus Rialála le Magnet Networks chomh maith agus ina dhiaidh sin bhí sé ina Chathaoirleach Feidhmiúcháin ar ALTO, Cumann Oibreoirí Teileachumarsáide Malartaí. Tá sé ina Stiúrthóir ar Alcomis, ar comhairleacht forbartha cuideachtaí é a bhfuil cliaint aige in earnálacha na leictreonaice, na mbogearraí, an dáileacháin agus na seirbhísí.

Bhí Liam ina Stiúrthóir ar Oibríochtaí Custaiméirí agus Rialála le Magnet Networks chomh maith agus ina dhiaidh sin bhí sé ina Chathaoirleach Feidhmiúcháin ar ALTO, Cumann Oibreoirí Teileachumarsáide Malartaí. Tá sé ina Stiúrthóir ar Alcomis faoi láthair, ar comhairleacht forbartha cuideachtaí é a bhfuil cliaint aige sna hearnálacha bogearraí, ríomhfhoghlama agus seirbhísí.

John Trethowan
Comhalta Boird
Is as Contae an Dúin ó dhúchas do John Trethowan. Tá sé pósta agus tá mac amháin aige. Bhain sé slí bheatha amach mar Bhaincéir agus tá ina cheannaire anois ar an Oifig um Athbhreithniú Creidmheasa, a chuireann meicníocht achomhairc ar fáil do Ghnóthais Bheaga agus Feirmeacha ar diúltaíodh creidmheas bainc dóibh in Éirinn. Tá sé ina Choimisinéir de chuid Bhanc Ceannais na hÉireann freisin, agus ina chomhalta dá Choiste Iniúchóireachta agus Riosca. Tá John ina chathaoirleach ar Choiste Iniúchóireachta EirGrid, agus tá sé ina chomhalta den Choiste Riosca. Tá an-taithí go deo ag John sa seomra boird sna hearnálacha baincéireachta, iompair phoiblí, cúraim sláinte phoiblí agus san earnáil dheonach.

Martin Corrigan
Rúnaí Cuideachta
Féach an bheathaisnéis ar leathanach 46.

Ár bhFoireann Feidhmiúcháin

Alan Campbell
Stiúrthóir Bainistíochta Eatramhach agus Ceann na dTionscadal Bonneagair agus Naisc, SONI.
Ceapadh Alan Campbell ina Stiúrthóir Bainistíochta Eatramhach le SONI i mí Dheireadh Fómhair 2020, agus ceapadh ar Bhord SONI é i mí na Nollag 2020. Thosaigh Alan ag obair le SONI i mí Iúil 2017 mar Cheann na dTionscadal Bonneagair Eangaí agus Naisc. Le ESB a bhí sé ag obair roimhe sin, áit a raibh sé freagrach as Stáisiún Cumhachta 400 MW Chúil Chaorach san Iarthuaisceart a bhainistiú. Bhain Alan céim chéadonóracha san Innealtóireacht Mheicniúil amach ó Ollscoil na Banríona, Béal Feirste, agus thosaigh sé ag obair le AstraZeneca i Sasana sula ndeachaigh sé ag obair le ESB. Tá breis is 18 mbliana caite ag Alan i dtionscal an leictreachais.

Martin Corrigan
Príomhoifigeach Straitéise
Ceapadh Martin Corrigan ina Phríomhoifigeach Straitéise de Ghrúpa EirGrid i mí an Mheithimh 2020. Tháinig Martin go EirGrid in 2017, agus bhíodh sé ina Stiúrthóir ar Thionscnaimh Straitéiseacha roimhe sin. Sular tháinig sé go EirGrid, bhí poist feidhmiúcháin shinsearaigh ag Martin in One51 plc idir 2006 agus 2017, agus roimhe sin bhí róil shinsearacha airgeadais aige i roinnt cuideachtaí in Éirinn agus thar lear. Tá céim aige ó Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath, agus tá sé ina Chomhalta de Chuntasóirí Cairte Éireann.

Rodney Doyle
Príomhoifigeach Oibriúcháin
Tá Rodney Doyle ina Phríomhoifigeach Oibriúcháin ag EirGrid agus ina Bhainisteoir Ginearálta ar an Oibreoir Margaidh Leictreachais Aonair (SEMO). Roimhe seo, bhí sé ina Stiúrthóir ar Sheirbhísí Faisnéise. Bhí roinnt poist eile in EirGrid ag Rodney freisin, lena n-áirítear Bainisteoir um Chomhtháthú an Mhargaidh Eorpaigh; Bainisteoir an Tionscadail um Ullmhacht Ghnó don Idirnascaire Soir Siar; agus Bainisteoir na Seirbhísí Coimhdeacha. Sula ndeachaigh Rodney ag obair le EirGrid agus Eangach Náisiúnta ESB, d'oibrigh sé mar an príomhchomhairleoir sa Rannóg Líonraí d'Údarás Iomaíochta na Nua-Shéalainne agus é ag déileáil le saincheisteanna a bhain le rialáil leictreachais agus gáis/dearadh an mhargaidh. Tá Rodney ina bhall de roinnt grúpaí tábhachtacha TSO agus comhair mhargaidh san Eoraip. Tá BA san Eacnamaíocht, MA sa Riarachán Gnó agus MBA ag Rodney ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath.

Mark Foley
Príomhfheidhmeannach
Féach an bheathaisnéis ar leathanach 44.

Michael Mahon
Príomhoifigeach Bonneagair
Thosaigh Michael Mahon ag obair le Grúpa EirGrid i mí Lúnasa 2019. Tá freagracht air as pleanáil agus toiliú le haghaidh infreastruchtúr eangaí ar fud an oileáin, lena n-áirítear na próisis comhairliúcháin phoiblí agus caidreamh le húinéirí talún. Roimhe seo bhí sé ina Bhainisteoir Ginearálta le ESB Smart Energy Services. Tá taithí 20 bliain ag Michael leis an gcomhlacht sin, agus tá an-chuid taithí aige i gceannas ar mhórthionscadail a thabhairt chun críche. Innealtóir Cairte is ea é, agus tá Dioplómaí Iarchéime bainte amach aige sa Bhainistíocht Tionscadal agus sa Bhainistíocht araon.

Liam Ryan
Príomhoifigeach Nuálaíochta agus Pleanála
Is é Liam Ryan Príomhoifigeach Nuálaíochta agus Pleanála Ghrúpa EirGrid. Roimhe seo, bhí Liam ina Stiúrthóir Eatramhach ar an bhForbairt Eangaí agus ar an Idirnascadh.

Bhí poist éagsúla eile ag Liam le EirGrid freisin, lena n-áirítear Ceannaire ar an Aistriú chuig an Margadh Leictreachais Aonair Comhtháite, Ceannaire ar Innealtóireacht agus Cothabháil Tarchuradóireachta, Ceannaire ar Oibríochtaí Margaidh, Ceannaire ar Phleanáil Oibriúcháin Córas Cumhachta, agus Ceannaire ar an Oifig Bainistíochta Clár. Sular tháinig sé go EirGrid, bhí roinnt poist shinsearacha ag Liam le rannáin déantúsaíochta agus nuálaíochta in Hewlett Packard, agus bhí sé ag obair sa chomhairleacht roimhe sin. Is céimí de chuid Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, é agus tá PhD agus Céim san Innealtóireacht Mheicniúil aige mar aon le Máistreacht sa Mhatamaitic.

Aidan Skelly
Príomhoifigeach Airgeadais
Is é Aidan Skelly Príomhoifigeach Airgeadais Ghrúpa EirGrid. Tá sé sa ról sin ó mí an Mheithimh 2005 i leith. Chaith sé tréimhse ina Phríomhfheidhmeannach Eatramhach ar Ghrúpa EirGrid freisin idir mí Eanáir 2018 agus mí an Mheithimh 2018. Bhí Aidan ina Stiúrthóir Airgeadais le Waterford Stanley Limited roimhe sin. D'oibrigh sé in Waterford Crystal freisin ó 1987 go dtí 2002 agus i rith an ama sin bhí roinnt poist airgeadais agus tráchtála aige in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe. Fuair sé oiliúint mar Chuntasóir Cairte le PricewaterhouseCoopers agus is céimí Tráchtála é de chuid an Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath. Tá céim MBS sa Cheannaireacht Chorparáideach aige freisin ó Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath.

Siobhán Toale
Príomhoifigeach Daoine agus Faisnéise
Tá Siobhán Toale ina Príomhoifigeach Daoine agus Faisnéise in EirGrid. Bhí Siobhán ina Stiúrthóir Acmhainní Daonna in EirGrid roimhe seo. ina ról reatha, tá Siobhán freagrach as córais faisnéise, AD agus forbairt eagraíochta agus tá de shainchúram uirthi athrú a bhainistiú agus próisis a fheabhsú ar fud na heagraíochta. Sular thosaigh sí le EirGrid, bhí róil cheannais ag Siobhán in Eir, Telefónica O2 agus i mBanc na hÉireann. Tá céim BSc sa Ríomhaireacht ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath ag Siobhán, chomh maith le Máistreacht san Iompraíocht Eagraíochtúil ó Ollscoil Londan. Is Comhalta Cairte de chuid na hInstitiúide Forbartha Pearsanra í.

Príomhshonraí maidir le hOibríochtaí

Rátaí Fáis
Fuinnimh Uile-Oileáin

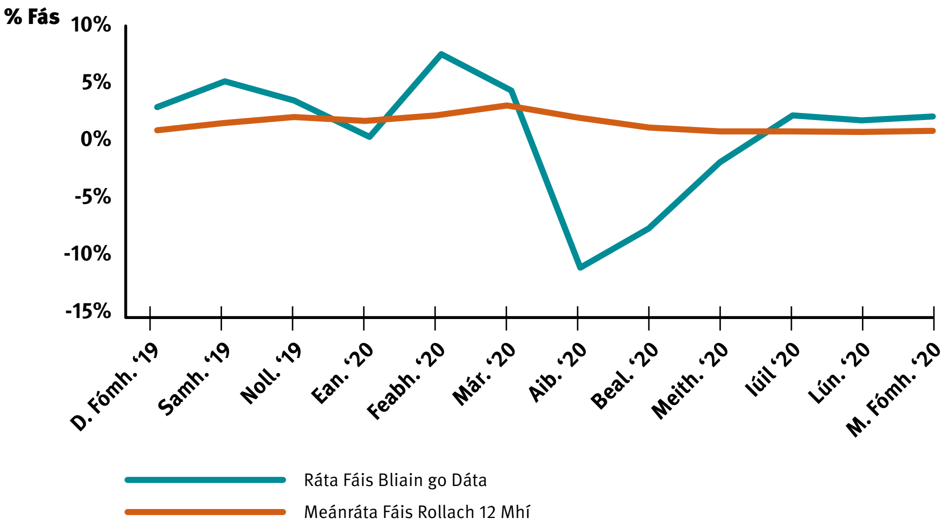

Buaiceanna Seachtainiúla Úsáide Leictreachais
ar bhonn Uile-Oileáin

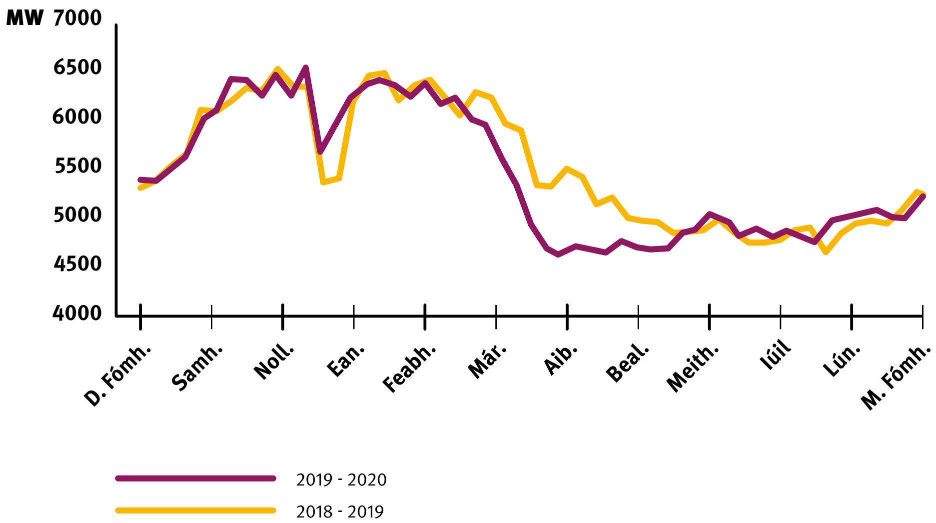

Praghas an leictreachais i gcomparáid le praghas an gháis

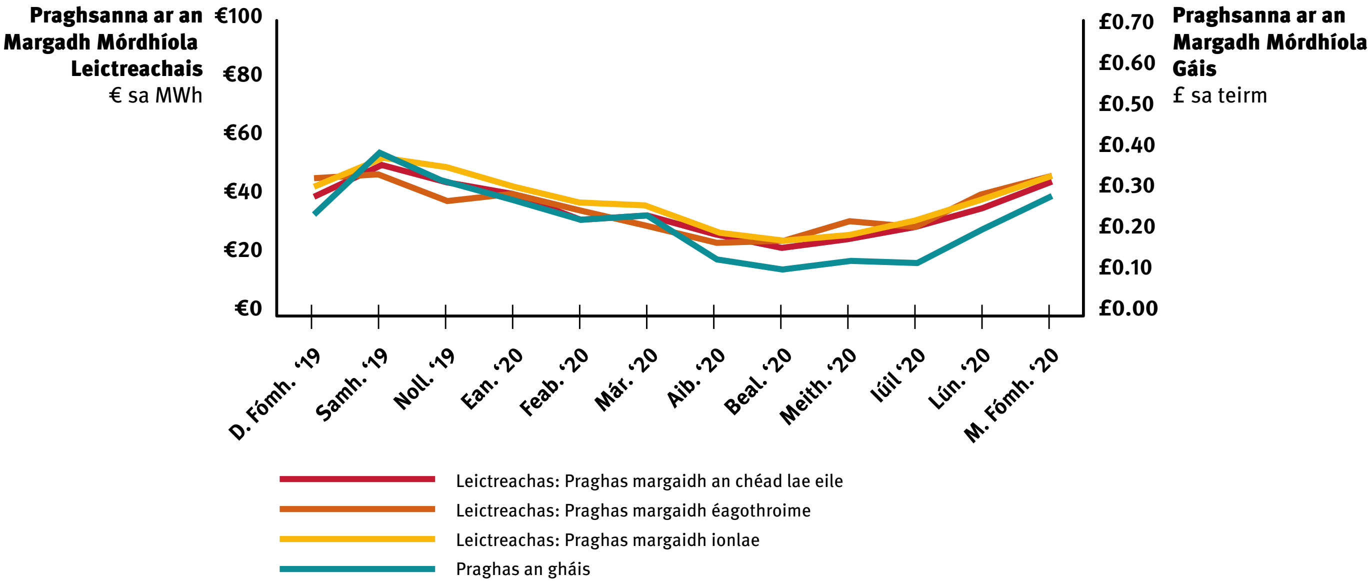

Praghsanna an Cheant Acmhainne: Praghsanna Míosúla v. Bliantúla

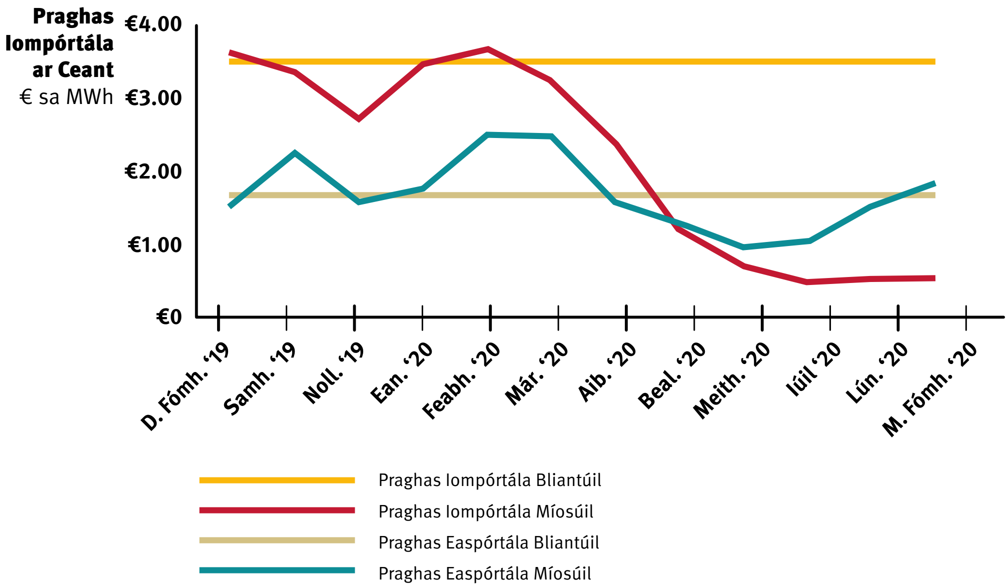

Gluais Téarmaí Teicniúla

An Bord Pleanála
Údarás pleanála neamhspleách náisiúnta na hÉireann.

Acmhainn
An méid leictreachais is féidir a aistriú go sábháilte ar an gcóras nó ar chiorcad.

CRU
An Coimisiún um Rialáil Fóntais. Rialaíonn an institiúid seo ár ngníomhaíochtaí in Éirinn.

Ciorcad
An líne lastuas nó an cábla faoi thalamh a nascann dhá fhostáisiún le chéile. Mar shampla, an ciorcad 400kV ó Ghob na Muine – Baile Uí Dhuinn.

Seoltóirí
Rud nó ábhar ar féidir leis leictreachas a aistriú. Mar shampla, is seoltóirí maithe leictreachais iad roinnt sreanga miotail. Tá seoltóirí i gcáblaí cumhachta faoi thalamh agus i línte lastuas.

Giniúint thraidisiúnta
Leictreachas a ghiniúint le breoslaí iontaise, amhail gás nádúrtha, gual nó móin.

Stáisiún Tiontaithe
Bonneagar eangaí lena dtiontaítear leictreachas ó shruth ailtéarnach (SA) go sruth díreach (SD) agus ar ais. Déantar é sin le comhlaí leathsheoltóra leictreonacha ardvoltais agus ardchumhachta.

Trádáil don chéad lá eile
Nuair a dhéantar conradh idir díoltóir agus ceannaitheoir maidir le giniúint agus soláthar leictreachais don chéad lá eile.

Ionad sonraí
Grúpa mór de fhreastalaithe líonraithe a úsáidtear le faisnéis a stóráil go cianda.

Dícharbónú
Bealaí giniúna fuinnimh as a n-eascraíonn astaíochtaí carbóin a bhaint as an gcóras cumhachta. Tarlaíonn astaíochtaí carbóin sa chomhthéacs seo nuair a dhónn gineadóirí traidisiúnta breoslaí iontaise chun leictreachas a chruthú.

Éileamh
An méid cumhachta leictreachais atá á fháil ón líonra ag na daoine a úsáideann leictreachas. Uaireanta úsáideann daoine an téarma 'buaicéileamh'. Is é sin an méid cumhachta is mó a fhaightear i gcaitheamh tréimhse áirithe.

Líonra Dáileacháin
Is é sin an líonra leictreachais ísealvoltais, ar leis an ESB é agus atá á fheidhmiú in Éirinn ag an ESB. Seolann sé cumhacht ón líonra tarchurtha chuig teaghlaigh agus chuig gnóthais.

DS3
Is tionscnamh de chuid EirGrid é 'Delivering a Secure, Sustainable Electricity System' (Córas Slán, Inbhuanaithe Leictreachais a Sholáthar), atá ceaptha chun an eangach a oibriú ar bhealach slán agus spriocanna fuinnimh in-athnuaite a bhaint amach.

Fuinnmhithe
Nuair a bhíonn línte nó cáblaí nua-chríochnaithe ag feidhmiú go hiomlán agus iad ina gcuid den eangach leictreachais deirtear go mbíonn siad fuinnmhithe.

ESB
Eagraíocht tráchtála leathstáit in Éirinn is ea Bord Soláthair an Leictreachais. Áirítear leis an ngrúpa cuideachtaí seo ESB Networks, a fheidhmíonn an córas dáileacháin leictreachais.

Breoslaí iontaise
Is breoslaí iad seo – amhail gual, ola nó gás – a fhaightear sa talamh agus ar iarsmaí dianscaoilte de chuid plandaí agus ainmhithe iad. Astaítear carbón uathu nuair a dhóitear iad, agus mar sin bíonn siad ina gcúis le hathrú aeráide.

Gineadóir
Saoráid a tháirgeann leictreachas. Is féidir cumhacht a ghiniúint ó fhoinsí éagsúla, mar shampla, ó stáisiúin chumhachta ghualbhreoslaithe, stáisiúin chumhachta ghásbhreoslaithe agus feirmeacha gaoithe.

Acmhainn ghiniúna
Is í sin an t-uasmhéid leictreachais is féidir a ghiniúint, bunaithe ar acmhainn aschuir na ngineadóirí leictreachais atá nasctha leis an eangach.

An Eangach
Féach an Líonra Tarchurtha.

GFT
Tá an tÚdarás Forbartha Tionscail (Éire) freagrach as infheistíocht dhíreach eachtrach a mhealladh go hÉirinn.

Idirnascadh
Leictreachas ardvoltais a tharchur idir eangacha leictreachais i ndlínsí éagsúla.

Cileavolta (kV)
Is é seo an voltas oibriúcháin le haghaidh trealamh tarchurtha leictreachais. Is ionann cileavolta agus míle volta. Is é 400kV an voltas is airde ar chóras tarchurtha na hÉireann.

Meigeavata (MW)
Is ionann meigeavata agus 1,000,000 vata. Is é an vata an t-aonad caighdeánach cumhachta (Féach thíos le haghaidh sainmhíniú ar vata).

Soláthraí monaplachta
Eagraíocht a chuireann seirbhís ar fáil gan aon iomaitheoirí a bheith aici.

NEMO
Oibreoir Ainmnithe Margaidh Leictreachais. Tá NEMO ag gach críoch san Eoraip arna ainmniú ag a rialtóir fuinnimh féin. Tá an NEMO freagrach as trádáil don chéad lá eile agus as trádáil ionlae a reáchtáil don mhargadh leictreachais sin. Is féidir níos mó ná NEMO amháin a bheith in aon chríoch faoi leith toisc gur féidir dul san iomaíocht leis na feidhmeanna a bhuachan. Is seirbhísí tráchtála iad seo, agus ní hionann iad agus na seirbhísí riachtanacha margaidh a bhíonn ag teastáil le margadh leictreachais a choinneáil ag feidhmiú.

Córas Cumhachta
Is é atá i gceist leis an téarma seo ná iomlán comhtháite an mhórchórais leictreachais – giniúint, tarchur agus dáileadh.

Neartú
Cumas na heangaí leictreachais atá ann cheana a mhéadú ach infreastruchtúr nua a thógáil nó an trealamh atá ann cheana a uasghrádú.

Giniúint in-athnuaite
Leictreachas a ghiniúint le fuinneamh in-athnuaite, amhail hidrileictreachas, fuinneamh gaoithe, grianchumhacht, fuinneamh taoide nó fuinneamh bithmhaise.

Réseau de Transport d'Électricité (RTÉ)
Oibreoir Chóras Tarchurtha Leictreachais na Fraince. Tá sé freagrach as oibriú, cothabháil agus forbairt na heangaí leictreachais is mó san Eoraip.

Seirbhísí Córais
Is téarma é seo a úsáidimid chun cur síos a dhéanamh ar na seirbhísí cumasúcháin agus tacaíochta trína gcuirtear ar chumas an chórais leictreachais cion níos mó cumhachta a ghintear ó fhoinsí in-athnuaite a iompar.

Pleanáil cásanna
An cleachtas maidir le féachaint conas a d'fhéadfadh torthaí féideartha – nó cásanna – dul i bhfeidhm ar riachtanais na heangaí leictreachais amach anseo.

SEM
An Margadh Leictreachais Aonair. Cuimsíonn an margadh Poblacht na hÉireann agus Tuaisceart Éireann. Fágann sé gur féidir leictreachas a thrádáil agus a sholáthar ar bhonn uile-oileáin.

SEMO
Oibreoir an Mhargaidh Leictreachais Aonair. Is comhfhiontar de chuid Ghrúpa EirGrid é, a reáchtálann Margadh Leictreachais Aonair Phoblacht na hÉireann agus Thuaisceart Éireann. Tá sé taobh thiar de na seirbhísí riachtanacha a bhíonn ag teastáil chun margadh feidhmiúil a choinneáil ar bun le haghaidh leictreachas mórdhíola.

SONI
Oibreoir Córais Thuaisceart Éireann. Tá an eagraíocht sin ina cuid de Ghrúpa EirGrid. Déanann sé an eangach tharchuir leictreachais i dTuaisceart Éireann a bhainistiú, a oibriú agus a fhorbairt.

Páirtithe Leasmhara
Is daoine aonair nó eagraíochtaí iad seo a bhféadfadh oibríochtaí chuideachtaí Ghrúpa EirGrid difear a dhéanamh dóibh, nó a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar na hoibríochtaí sin.

Fostáisiún
Sraith d'fhearas leictreach a úsáidtear chun ciorcaid a idirnascadh agus an voltas atá á sheoladh thar líne nó cábla a athrú.

Líne tharchuir
Líne chumhachta ardvoltais a iompraíonn 400 kV, 220 kV nó 110 kV ar chóras tarchurtha na hÉireann. Is féidir méid mór cumhachta a sheoladh ar ardvoltas thar achar fada agus gan ach méid beag di a chailliúint.

Líonra nó Eangach Tharchuir
Is líonra é seo de línte cumhachta, cáblaí agus fostáisiúin ardvoltais ar fud na hÉireann atá thart ar 6,800 km ar fad. Nascann sé gineadóirí leictreachais leis an líonra dáileacháin agus soláthraíonn fuinneamh do chustaiméirí móréilimh. Tá sé á fheidhmiú ag EirGrid agus is leis an ESB é.

Oibreoir Córais Tarchurtha (TSO)
Is é sin an eagraíocht atá freagrach as an gcóras leictreachais ardvoltais a fheidhmiú i réigiún ar leith.

UR
An Rialálaí Fóntas. Rialaíonn an institiúid seo ár ngníomhaíochtaí i dTuaisceart Éireann.

Voltas
Is éard atá i voltas ná tomhas ar neart féideartha sreabhaidh leictreachais - tá sé cosúil leis an 'mbrú' i gcóras uisce. Tomhas luchta leictrigh is ea voltas, nó an poitéinseal idir dhá phointe (i réimse leictreach) mar a bhíonn idir an ceann dearfach agus an ceann diúltach de cheallra. Dá mhéid an voltas is ea is mó a bhíonn sreabhadh féideartha an tsrutha leictrigh.

Vata
Is é an vata an t-aonad caighdeánach cumhachta i gCóras Idirnáisiúnta na nAonad (SI). Tomhaiseann vata an ráta ar a bhfuil fuinneamh á tháirgeadh nó á úsáid. Mar shampla, úsáideann fearas leictreach ard-vata níos mó fuinnimh ná fearas íseal-vata.

Ráitis Airgeadais
Clár na nÁbhar

Tuairisc na Stiúrthóirí 54

Ráiteas na Stiúrthóirí ar Fhreagrachtaí 65

Tuairisc na nIniúchóirí Neamhspleácha 66

An Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam 70

An Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam Cuimsitheach Eile 71

An Clár Comhardaithe Comhdhlúite 72

An Ráiteas Comhdhlúite ar Athruithe ar Chothromas 73

An Ráiteas Comhdhlúite ar Shreafaí Airgid 74

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais Comhdhlúite 75

Clár Comhardaithe na Cuideachta 121

Ráiteas na Cuideachta ar Athruithe ar Chothromas 122

Nótaí le Ráitis Airgeadais na Cuideachta 123

Tuairisc na Stiúrthóirí

Tugann na Stiúrthóirí a dtuairisc bhliantúil agus Ráitis Airgeadais Iniúchta an Ghrúpa agus na Cuideachta don bhliain dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. An Mháthairchuideachta agus a fochuideachtaí atá nochta i nóta 30 (e) atá sa Ghrúpa.

Príomhghníomhaíochtaí

Is iad príomhghníomhaíochtaí an Ghrúpa seirbhísí nasctha, tarchurtha agus margaidh ar ardchaighdeán a sholáthar do ghineadóirí, do sholáthraithe agus do chustaiméirí a bhaineann úsáid as an gcóras leictreachais ardvoltais in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann. Tá an fhreagracht ar EirGrid cpt as an infreastruchtúr eangaí is gá a chur ann freisin chun tacú le forbairt gheilleagair na hÉireann agus Thuaisceart Éireann. Tá an Grúpa freagrach freisin as oibriúchán an mhargaidh mórdhíola leictreachais ar fud oileán na hÉireann. Is leis an nGrúpa an tIdirnascaire Thoir Thiar (EWIC) a nascann na heangacha leictreachais in Éirinn agus sa Bhreatain Mhór agus oibríonn sé é chomh maith.

Sa chomhthéacs sin, cuimsítear leis an téarma 'Grúpa' na gníomhaíochtaí thuasluaite go léir (oibreoir córais tarchurtha in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann; oibreoir margaidh agus oibreoir ainmnithe margaidh leictreachais d'oileán na hÉireann; oibreoir an EWIC agus gníomhaíochtaí teileachumarsáide ar an EWIC).

Bailíonn an Grúpa taraifí chun tacú leis na gníomhaíochtaí sin. Cuireann na taraifí sin ar ár gcumas dreasachtaí a chur ar fáil, chomh maith le toradh rialaithe a fháil ar chaipiteal a infheistítear sa ghnó, rud a ghineann luach don Ghrúpa san fhadtéarma.

Torthaí an Ghnó agus Athbhreithniú air

Tá sonraí maidir le torthaí airgeadais an Ghrúpa leagtha amach sa Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam ar leathanach 70 agus sna nótaí 1 go 29 atá ag gabháil leis.

Is í an bhliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020 an tréimhse reatha atá á tuairisciú anois. Baineann na figiúirí comparáideacha leis an mbliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2019.

Tá tráchtaireachtaí ar an bhfeidhmíocht sa bhliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020, lena n-áirítear eolas ar nithe a tharla le déanaí agus forbairtí a tharlóidh amach anseo, san áireamh i dTuairisc an Chathaoirligh agus in Athbhreithniú an Phríomhfheidhmeannaigh.

Rialú Corparáideach

Tá an Grúpa tiomanta do na caighdeáin is airde a choinneáil ó thaobh rialachas corparáideach de. I rith na bliana, chloígh an Grúpa leis an gCód Cleachtais maidir le Rialachas Comhlachtaí Stáit ('an Cód'), a d'eisigh an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i mí Lúnasa 2016. Leagtar amach sa Chód na prionsabail a bhaineann le rialachas corparáideach, agus tá ceangal ar Bhoird Comhlachtaí Stáit na prionsabail sin a chomhlíonadh.

Comhlíonann an Grúpa freisin dualgais rialachais chorparáidigh agus oibleagáidí eile a leagtar síos san Acht um Eitic in Oifigí Poiblí, 1995, agus san Acht um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí, 2001. Tugann an Grúpa aird freisin ar phrionsabail Chód na Ríochta Aontaithe um Rialachas Corparáideach, a leasaíodh i mí Iúil 2018, agus ar an Iarscríbhinn maidir le Rialachas Corparáideach in Éirinn a eisíodh i mí na Nollag 2010.

Thabhaigh an Grúpa costais taistil €0.6m (2019: €1.1m) in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann, mar aon le costais taistil €0.2m (2019: €0.4m) thar lear. Ba é €nialas (2019: €nialas) an costas ar réiteach agus costais dlí a bhaineann leis sa bhliain. Ba é €0.2 milliún an costas leasa foirne, agus bhain €0.005 milliún de sin le caidreamh seachtrach (2019: €0.25 milliún, ar bhain €0.02 milliún de le caidreamh seachtrach).

Costais Tacaíochta Seachtraí agus Sainchomhairleoirí:

	Nótaí	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Seirbhísí margaidh leictreachais	(i)	2,297	11,104
Seirbhísí agus comhairle dlí		3,248	2,723
Seirbhísí do Thionscadail Líonra Tarchurtha	(ii)	7,014	5,019
Tacaíocht le Córais TF	(iii)	565	500
Comhairle ar Airgeadas Corparáideach		171	403
Comhairle Eagraíochtúil agus Achtúireach		776	765
Seirbhísí comhairleacha rialála		1,957	325
Eile		1,988	1,516
Iomlán		**18,016**	**22,355**
Costais gearrtha ar an Ráiteas Ioncaim		8,963	4,421
Costais chaipitlithe		9,053	17,934
Iomlán		**18,016**	**22,355**

Nóta (i): Tá san áireamh i Seirbhísí Margaidh Leictreachais na costais a bhaineann le feabhsú na socruithe don mhargadh leictreachais uile-oileáin, a dtugtar SEM orthu.

Nóta (ii): Léirítear le Seirbhísí do Thionscadail Líonra Tarchurtha na sainchostais a bhain le tionscadail líonra a thabhairt ón gcoincheap bunaidh chomh fada le bronnadh an cheada pleanála.

Nóta (iii): Is éard atá i gceist le Tacaíocht le Córais TF ná na costais tacaíochta le haghaidh córais thábhachtacha ar fud an ghnó.

Prionsabail an Dea-Rialachais

Comhaltaí an Bhoird

Tá an Bord comhdhéanta de Chathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin, an Príomhfheidhmeannach ina ról mar Stiúrthóir Feidhmiúcháin, Leas-Chathaoirleach, Stiúrthóir mar ionadaí do na fostaithe agus seachtar Stiúrthóirí Neamhfheidhmiúcháin. Ceapann an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide gach Stiúrthóir agus leagtar amach i scríbhinn a dtéarmaí oifige.

An Bord

Cé go dtarmligtear freagracht ó lá go lá as ceannaireacht agus stiúir an Ghrúpa don Phríomhfheidhmeannach agus dá Fhoireann Bainistíochta, laistigh de theorainneacha sainmhínithe údaráis, is é an Bord atá freagrach ar deireadh thiar as feidhmiúchán an Ghrúpa.

Tá beartaithe ag gach duine de na Stiúrthóirí Cód Iompraíochta Gnó an Ghrúpa do Stiúrthóirí a chomhlíonadh.

Déantar athbhreithniú bliantúil ar fheidhmíocht an Bhoird agus an Chathaoirligh. Tá sceideal foirmiúil cúraimí sonracha ag an mBord, a chaithfear cinneadh a dhéanamh orthu ag Cruinnithe Boird a thionóltar ar bhonn míosúil go hiondúil. An tseachtain roimh na Cruinnithe Boird, cuirtear páipéir bhoird amach chuig comhaltaí an Bhoird.

Bíonn fáil ag comhaltaí an Bhoird ar chomhairle ghairmiúil neamhspleách agus iad ag comhlíonadh a gcuid dualgas. Bíonn teacht ag gach Comhalta Boird ar chomhairle agus ar sheirbhísí Rúnaí na Cuideachta, leis. Tá clúdach árachais ann chun Comhaltaí agus Oifigigh Bhoird a chosaint in aghaidh dliteanas a d'fhéadfadh a éirí as caingne dlí a thógfaí ina n-aghaidh i gcúrsa a gcuid dualgas.

Déanann an Bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtúlacht an chórais rialaithe inmheánaigh, lena n-áirítear cúrsaí airgeadais, comhlíonadh agus bainistíocht riosca. Mar atá luaite sa chuid 'Rialuithe Inmheánacha' de Thuairisc na Stiúrthóirí, níor aithin an Bord aon teip ná aon laige a mheas atá suntasach, ná níor cuireadh comhairle ar an mBord faoi aon teip ná faoi aon laige den sórt sin ach an oiread.

Prionsabail an Dea-Rialachais (ar lean)

Coistí an Bhoird sa bhliain 2019/2020

Tá struchtúr éifeachtach coistí ag an mBord chun cabhrú leis a chuid dualgas a chomhlíonadh, agus is ann do roinnt coistí éagsúla faoin struchtúr sin. Le linn na bliana airgeadais ba iad seo na buanchoistí a bhí ann: an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca (rinneadh an Coiste Iniúchóireachta agus an Coiste Riosca a chumasc an 18 Márta 2020), an Coiste Luacha Saothair, an Coiste um Thionscadail Bonneagair Eangaí, Coiste Thuaisceart Éireann agus Uile-Oileáin agus an Coiste Nuálaíochta. Rinneadh an Coiste Gnóthaí Poiblí a dhíscaoileadh an 18 Márta 2020. Le linn na bliana airgeadais rinne an Bord athbhreithniú ar shainchúram na gcoistí go léir.

Is é an fheidhm atá leis an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca ná cabhrú leis an mBord lena chuid freagrachtaí maoirseachta maidir leis an bpróiseas tuairiscithe airgeadais, an córas rialaithe inmheánaigh, an próiseas iniúchóireachta, monatóireacht ar neamhspleáchas na n-iniúchóirí agus comhlíonadh na ndlíthe agus na rialúchán, lena n-áirítear an Cód Cleachtais maidir le Rialachas Comhlachtaí Stáit. Déanann sé maoirseacht agus monatóireacht ar an bPolasaí Bainistíochta Riosca agus ar an gCreat Bainistíochta Riosca, athbhreithniú ar cé chomh sásta is atá EirGrid glacadh le riosca, agus athbhreithniú ar éifeachtúlacht na bhfreagairtí ar phríomh-neamhchosaintí riosca. Tá an Bord sásta go raibh ar a laghad comhalta amháin den Choiste ann, a raibh taithí ábhartha airgeadais aige a fuair sé le déanaí, ag gach am le linn na bliana airgeadais.

Chloígh EirGrid cpt le polasaí an Rialtais maidir le luach saothair iomlán an Phríomhfheidhmeannaigh. Socraítear luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh laistigh de raon a chinneann an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide. Ceadaíonn an Coiste Luach Saothair struchtúr an luacha saothair don lucht ardbhainistíochta.

Is é an fheidhm atá leis an gCoiste um Thionscadail Infreastruchtúir Eangaí ná maoirsiú a dhéanamh ar chur i bhfeidhm na straitéise forbartha eangaí agus athbhreithniú a dhéanamh ar thionscadail infreastruchtúir atáthar ag súil a bheidh le ceadú ag an mBord.

Is é feidhm Choiste Thuaisceart Éireann agus Uile-Oileáin ná tacaíocht a chur ar fáil ar ábhair a bhaineann le Tuaisceart Éireann agus ar ábhair a mbíonn feidhm acu ar fheidhmiú agus éifeachtúlacht an Chórais agus an Mhargaidh Leictreachais Uile-Oileáin.

Is é feidhm an Choiste Nuálaíochta ná cúnamh a chur ar fáil chun cultúr nuálaíochta a bhunú ar fud na heagraíochta, athbhreithniú a dhéanamh ar phríomhshruthanna oibre d’fhonn a chinntiú go mbaintear cothromaíocht amach idir riosca agus nuálaíocht, agus an cur chuige cothrom sin a threorú.

Freastal ar Chruinnithe

Tá achoimre sna táblaí thíos ar fhreastal na Stiúrthóirí ar chruinnithe boird agus coiste ina raibh siad i dteideal a bheith i láthair i gcaitheamh na bliana dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020.

	I dTeideal Freastail	D’fhreastail
John O’Connor (Cathaoirleach - chuaigh ar scor an 11 Samhain 2019)	1	1
Brendan Tuohy (Cathaoirleach - ceapadh an 12 Samhain 2019 é)	10	10
Theresa Donaldson (Leaschathaoirleach)	11	11
Mark Foley	11	11
Shane Brennan	11	11
Tom Coughlan	11	11
Lynne Crowther	11	11
Michael Hand	11	11
Eileen Maher	11	11
Liam O’Halloran	11	11
John Trethowan	11	11

Ba iad Brendan Tuohy (Cathaoirleach – ceapadh an 12 Samhain 2019 é), Theresa Donaldson, Mark Foley, Shane Brennan, Tom Coughlan, Lynne Crowther, Michael Hand, Eileen Maher, Liam O’Halloran agus John Trethowan comhaltaí an Bhoird ar an dáta a síníodh na ráitis airgeadais.

Freastal ar Chruinnithe (ar lean)

An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca

Bunaíodh an coiste seo an 18 Márta 2020 tar éis an Coiste Iniúchóireachta agus an Coiste Riosca a chumasc.

Tionóladh 3 chruinniú den Choiste Iniúchóireachta agus Riosca le linn na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Anseo thíos tá taifead ar fhreastal na gComhaltaí Coiste ar na cruinnithe sin

	I dTeideal Freastail	D'fhreastail
John Trethowan (Cathaoirleach)	3	3
Brendan Tuohy	3	3
Michael Hand	3	3
Eileen Maher	3	3

Ba iad John Trethowan (Cathaoirleach), Brendan Tuohy, Michael Hand agus Eileen Maher comhaltaí an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca ar an dáta ar síníodh na ráitis airgeadais.

An Coiste Luacha Saothair

Tionóladh 8 gcruinniú den Choiste Luach Saothair le linn na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Anseo thíos tá taifead ar fhreastal na gComhaltaí Coiste ar na cruinnithe sin:

	I dTeideal Freastail	D'fhreastail
John O'Connor (Cathaoirleach - chuaigh ar scor an 11 Samhain 2019)	1	1
Brendan Tuohy (Cathaoirleach – ceapadh an 12 Samhain 2019 é)	7	7
Theresa Donaldson	8	8
Liam O'Halloran	8	8

Ba iad Brendan Tuohy (Cathaoirleach), Theresa Donaldson agus Liam O'Halloran comhaltaí an Choiste Luacha Saothair ar an dáta ar síníodh na ráitis airgeadais.

An Coiste um Thionscadail Infreastruchtúir Eangaí

Tionóladh 4 chruinniú den Choiste um Thionscadail Infreastruchtúir Eangaí le linn na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Anseo thíos tá taifead ar fhreastal na gComhaltaí Coiste ar na cruinnithe sin:

	I dTeideal Freastail	D'fhreastail
Michael Hand (Cathaoirleach)	4	4
Brendan Tuohy (Chuaigh ar scor an 18 Márta 2020)	2	2
Shane Brennan (Ceapadh an 18 Márta 2020 é)	2	2
Tom Coughlan	4	4
Lynne Crowther	4	4

Ba iad Michael Hand (Cathaoirleach), Shane Brennan, Tom Coughlan agus Lynne Crowther comhaltaí an Choiste um Thionscadail Bonneagair Eangaí ar an dáta ar síníodh na ráitis airgeadais.

Coiste Thuaisceart Éireann agus Uile-Oileáin

Tionóladh 7 gcruinniú de Choiste Thuaisceart Éireann agus Uile-Oileáin le linn na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Anseo thíos tá taifead ar fhreastal na gComhaltaí Coiste ar na cruinnithe sin:

	I dTeideal Freastail	D'fhreastail
Theresa Donaldson (Cathaoirleach)	7	7
Brendan Tuohy	7	7
Tom Coughlan	7	7
John Trethowan	7	7

Ba iad Theresa Donaldson (Cathaoirleach), Brendan Tuohy, Tom Coughlan, agus John Trethowan comhaltaí Choiste Thuaisceart Éireann agus Uile-Oileáin ar an dáta ar síníodh na ráitis airgeadais.

Freastal ar Chruinnithe (ar lean)

An Coiste Nuálaíochta

Tionóladh 3 chruinniú den Choiste Nuálaíochta le linn na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Anseo thíos tá taifead ar fhreastal na gComhaltaí Coiste ar na cruinnithe sin:

	I dTeideal Freastail	D'fhreastail
Liam O'Halloran (Cathaoirleach)	3	3
Shane Brennan	3	3
Lynne Crowther	3	3
Eileen Maher	3	3

Ba iad Liam O'Halloran (Cathaoirleach), Shane Brennan, Lynne Crowther agus Eileen Maher comhaltaí an Choiste Nuálaíochta ar an dáta ar svíníodh na ráitis airgeadais.

Coistí a rinneadh a chumasc/a dhíscaoileadh

An Coiste Riosca

Rinneadh an coiste seo a chumasc leis an gCoiste Iniúchóireachta an 18 Márta 2020 leis an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca a bhunú.

Tionóladh 2 chruinniú den Choiste Rosca le linn na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Anseo thíos tá taifead ar fhreastal na gComhaltaí Coiste ar na cruinnithe sin:

	I dTeideal Freastail	D'fhreastail
Liam O'Halloran (Cathaoirleach)	2	2
Shane Brennan	2	2
John Trethowan	2	2

An Coiste Iniúchóireachta

Rinneadh an coiste seo a chumasc leis an gCoiste Riosca an 18 Márta 2020 leis an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca a bhunú.

Tionóladh 3 chruinniú den Choiste Iniúchóireachta le linn na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Anseo thíos tá taifead ar fhreastal na gComhaltaí Coiste ar na cruinnithe sin:

	I dTeideal Freastail	D'fhreastail
John Trethowan (Cathaoirleach)	3	3
Tom Coughlan	3	3
Michael Hand	3	3
Eileen Maher	3	3

An Coiste Gnóthaí Poiblí

Tháinig deireadh leis an gcoiste seo an 18 Márta 2020.

Tionóladh 2 chruinniú den Choiste Gnóthaí Poiblí le linn na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Anseo thíos tá taifead ar fhreastal na gComhaltaí Coiste ar na cruinnithe sin:

	I dTeideal Freastail	D'fhreastail
Theresa Donaldson (Cathaoirleach)	2	2
Shane Brennan	2	2
Lynne Crowther	2	2
Eileen Maher	2	2

Príomhrioscaí agus Príomh-neamhchinnteachtaí

Bainistíocht Riosca

Tá próiseas cuí bainistíochta riosca i bhfeidhm ag an nGrúpa, faoina sainaithnítear na rioscaí criticiúla a bhfuil sé fágtha gan chosaint orthu agus faoina gcinntítear go ndéantar bearta cuí le rioscaí a maolú. Bíonn na Stiúrthóirí ag déanamh measúnú mionsonraithe de shíor ar na príomhrioscaí a bhíonn ann don Ghrúpa. Déanann feidhmeannas iniúchóireachta inmheánaí an Ghrúpa athbhreithniú ar na rialuithe agus córais inmheánacha ar fud an ghnóthais arís is arís eile agus cuireann moltaí chun feabhais faoi bhráid an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca. Tá Coiste Iniúchóireachta agus Riosca i bhfeidhm ag an nGrúpa, a bhfuil sé mar aidhm aige maoirseacht agus monatóireacht a dhéanamh ar an bPolasaí Bainistíochta Riosca agus ar an gCreat Bainistíochta Riosca, athbhreithniú a dhéanamh ar cé chomh sásta is atá EirGrid glacadh le riosca, agus athbhreithniú a dhéanamh ar éifeachtúlacht na bhfreagairtí ar phríomh-neamhchosaintí riosca.

COVID-19

Tá an baol ann go mbeidh moill ar shruthanna oibre a bhaineann le gníomhaíochtaí straitéiseacha de bharr go raibh orainn tosaíocht a thabhairt do bhearta maolaithe COVID-19. Rioscaí a bhaineann le COVID-19 iad folláine foirne, cibearbhagairt agus filleadh ar an ionad oibre, agus d’fhéadfaidís dul i bhfeidhm ar chur chun feidhme an Chláir Ilbhliana Forghníomhaithe Straitéise.

Breatimeacht

Tá Grúpa Athbhreithnithe bunaithe ag EirGrid chun monatóireacht a dhéanamh ar na rioscaí a bhaineann le Breatimeacht. Leanann an grúpa de mhonatóireacht a dhéanamh ar fhorbairtí agus tuairiscíonn don Bhord ar bhonn rialta. Déanann sé a mhachnamh ar chásanna éagsúla a bhaineann le Breatimeacht agus an tionchar féideartha ar ghníomhaíochtaí an ghrúpa. Is é an Prótacal maidir le hÉirinn/Tuaisceart Éireann, a ghabhann leis an gComhaontú um Tharraingt Siar, a chuirfidh an bonn faoi oibriú an Mhargaidh Leictreachais Aonair agus faoi thrádáil leictreachais mórdhíola ar fud oileán na hÉireann tar éis an 1 Eanáir 2021. Faoin gComhaontú Saorthrádála (FTA), tá socruithe nua trádála don mhargadh lá roimh ré idir an SEM agus an RA le bunú, le comhaontú agus le cur i bhfeidhm faoi Aibreán 2022. Is ar na socruithe sin a bheidh obair SONI, SEMO agus na n-idirnasc leis an RA dírithe sa ghearrthéarma. Sa mheántéarma, tá socruithe nua ionlae agus cothromaithe le soiléiriú agus tá Creat Comhoibrithe nua le comhaontú idir Oibreoirí Córais Tarchurtha sa RA agus ENTSO-E. Tá na stiúrthóirí muiníneach gur féidir socruithe nua a chur i bhfeidhm don am atá le teacht chun aon chaillteanas éifeachtúlachta sa trádáil trasteorann a laghdú. Leanann EirGrid de bheith ag obair i ndlúthchomhar leis na Ranna Rialtais ábhartha in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann agus leis na rialtóirí faoi seach i ndáil leis sin.

Rioscaí Airgeadais

Baineann na príomhrioscaí airgeadais atá ann don Ghrúpa le riosca leachtachta, riosca margaidh (go sonrach ráta malairte eachtraí, riosca ráta úis agus riosca sreabhaidh airgid) agus riosca creidmheasa. Déantar athbhreithniú agus leasú ar pholasaithe chun an Grúpa a chosaint in aghaidh na rioscaí sin go rialta agus faomhann an Bord iad de réir mar is cuí.

Is é an príomhriosca airgeadais atá ann don Ghrúpa ná go dtarlódh sé nach mbeadh go leor leachtachta ann i gcás gannghnóthú suntasach rialála. Eintiteas rialáilte is ea Grúpa EirGrid a mbíonn a tharaifí rialáilte socruithe roimh ré agus, dá bhrí sin, tá seans ann nach n-éireoidh leis an t-ioncaim riachtanach a ghnóthú. Caithfidh EirGrid aon tearcghnóthaithe den sórt sin a mhaoiniú go dtí go n-ardófar na taraifí rialáilte i dtréimhse tharaife ina dhiaidh sin. Déanann an Bord gach iarracht a chinntiú go mbíonn línte bainc leordhóthanacha ann le go mbeadh ar a chumas riachtanas den chineál sin a mhaoiniú, d’fhonn an méid a ghnóthú i dtréimhse praghsála rialála ina dhiaidh sin.

Mar ghnó rialáilte a fheidhmíonn in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann, ní bhaineann aon rioscaí suntasacha praghsála le gníomhaíochtaí mar Oibreoir Córais Tarchurtha. Díorthaíonn an Grúpa thart ar 17% dá ioncam ón Ríocht Aontaithe agus mar sin téann luaineacht airgeadra Euro/Steirling i bhfeidhm air. Tá an riosca sin maolaithe go páirteach de bharr go bhfuil formhór an ioncaim agus an chaiteachais ó na hoibríochtaí sa Ríocht Aontaithe ainmnithe i Steirling. Tá an Grúpa tar éis iarracht a dhéanamh an neamhchosaint sin a laghdú tuilleadh ach iasachtaí Steirling a úsáid le hoibríochtaí sa Ríocht Aontaithe a mhaoiniú.

Maoiníonn an Grúpa cuid dá chuid oibríochtaí le hiasachtaí. Déanann an Grúpa iarracht éifeachtaí na rioscaí ráta úis a éiríonn as a ghníomhaíocht oibríochtúil agus airgeadais a íoslaghdú ach leas a bhaint as ionstraimí díorthacha airgeadais chun neamhchosaintí riosca a fhálú. Tá an Grúpa tar éis dul isteach i ndíorthaigh ráta úis chun na rátaí úis a shocrú ar a chuid fiachais a bhaineann leis an Idirnascaire Thoir Thiar. Ní théann an Grúpa isteach in ionstraimí airgeadais, ionstraimí díorthacha airgeadais ina measc, agus ní dhéanann iad a thrádáil mar infheistíocht amhantrach.

Comhlíonann an Grúpa a oibleagáidí mar an tOibreoir Margaidh trí chomhfhiontair chonartha idir EirGrid cpt agus SONI Ltd. Is iad sin SEMOpx i gcás na margaí lá roimh ré agus ionlae, agus SEMO don mhargadh cothromúcháin leictreachais.

I gcás na margaí lá roimh ré agus ionlae, is é European Commodities Clearing (ECC) a dhéanann malartán cumhachta SEMOpx a ghlanadh agus a réiteach agus is é a ghlacann freagracht airgeadais as gach trádáil a dhéantar. Coimeádann ECC an chomhthaobhacht éigeantach le comhaltaí an mhalartáin agus lena mbainc imréitigh, agus is é ECC a iompróidh aon drochfhiach ina cháil mar chontrapháirtí.

I gcás an mhargaí cothromúcháin leictreachais, faoi théarmaí an Chóid Trádála agus Socraithe don Mhargadh Leictreachais Aonair (SEM) iarrtar ar gach rannpháirtí clúdach creidmheasa a sholáthar ag leibhéal a chuireann an tOibreoir Margaidh in iúl dó. Is féidir clúdach creidmheasa den chineál sin a sholáthar mar litir chreidmheasa theannta dho-aisghairthe nó mar thaisce airgid thirim a choinnítear i gcuntas cúlchiste chomhthaobhaigh (coinnítear na cuntais in ainm na rannpháirtithe margaidh). Roinntear aon drochfhiach a thagann aníos sa Mhargadh Leictreachais Aonair, sa mhéid go sáraíonn sé an clúdach creidmheasa atá ar fáil, i measc na rannpháirtithe margaidh agus ní hé an tOibreoir Margaidh atá freagrach as.

Príomhrioscaí agus Príomh-Éiginnteachtaí (ar lean)

Tá socruithe cuí i bhfeidhm freisin maidir le bainistíocht a dhéanamh ar riosca creidmheasa an Ghrúpa a eascraíonn as a chuid gníomhaíochtaí mar an tOibreoir Córais Tarchurtha.

Tagraíonn riosca creidmheasa don riosca go ndéanfadh céile conartha mainneachtain ar a oibleagáidí conartha agus go gcaillfeadh an Grúpa airgead dá dheasca sin. Bíonn an Grúpa neamhchosanta ar riosca creidmheasa ó na céilithe conartha a bhfuil cuntais bainc aige leo. Déanann an Grúpa an neamhchosaint sin a mhaolú ach cistí a chur i roinnt institiúidí airgeadais a bhfuil rátáil chreidmheasa acu ó ghníomhaireacht neamhspleách rátála, ar bhealach atá i gcomhréir leis an bPolasaí Ciste atá faofa ag an mBord. Tá an Grúpa neamhchosanta freisin ar riosca contrapháirtí i dtaca le saoráidí neamhtharraingthe agus ionstraimí babhtála ráta úis. De réir ár bPolasaí Cisteáin, ní dhéanann an Grúpa plé ach amháin le contrapháirtithe a bhfuil rátáil ard chreidmheasa acu, d'fhonn an riosca sin a mhaolú.

Is é polasaí agus cleachtas an Ghrúpa go n-íoctar sonraisc go pras de réir na dtéarmaí agus coinníollacha a aontaíodh leis na soláthróirí.

Oibríochtaí Córais agus Margaidh

Tá an Grúpa freagrach as na córais tarchurtha in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann a fheidhmiú go slán.
Féadann aon bhriseadh ar an gcóras seirbhísí riachtanacha a chur i mbaol, a bhraitheann ar fheidhmiú slán na gcóras tarchurtha. Tá an Grúpa freagrach freisin as an Margadh Leictreachais Aonair uile-oileáin a fheidhmiú. D'fhéadfadh cur isteach ar an margadh sin a bheith ina riosca do mhoill ar shocrú tráthúil an mhargaidh.

Tá clár iomlán i bhfeidhm chun na freagrachtaí sin a chomhlíonadh, agus cuimsítear leo:

- Láithreáin chúltaca do na hionaid rialaithe i mBaile Átha Cliath agus i mBéal Feirste, a ndéantar tástáil orthu go rialta;
- Clár cuimsitheach árachais i bhfeidhm i gcomhar le sainchomhairleoirí árachais;
- Nósanna imeachta oibriúcháin cuimsitheacha do chórais chumhachta, a ndéantar athbhreithniú orthu go rialta agus atá ag teacht leis an dea-chleachtas idirnáisiúnta;
- Caighdeáin agus polasaithe cothabhála eangaí, arna dtacú ag Comhaontú Infreastruchtúir mionsonraithe leis an ESB mar Úinéir na Sócmhainní Tarchurtha in Éirinn;
- Slándáil Córais Tarchuradóireachta agus Caighdeáin Phleanála, arna dtacú ag Comhshocraíocht Comhéadain Tarchuradóireachta le NIE mar Úinéir na Sócmhainní Tarchurtha i dTuaisceart Éireann;
- Tacaíocht do chéim réamhthógála an líonra in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann ó Oifig Bainistíochta Clár atá ag feidhmiú go hiomlán, agus a bhfuil polasaithe, próisis agus rialuithe éifeachtacha, cuí aici; agus
- Bíonn an lucht bainistíochta dírithe go leanúnach ar gach gné de shláinte agus sábháilteacht. Tá Córas Bainistíochta Sábháilteachta (de réir OHSAS 18001) faofa agus curtha i bhfeidhm.

Pinsin

Oibríonn EirGrid dhá scéim le sochar sainithe d'fhostaithe incháilithe. I measc na rioscaí a bhaineann leis an gcostas chun scéimeanna den chineál sin a sholáthar tá athruithe ar rátaí úis, leibhéal an toraidh ar shócmhainní pinsin, athruithe ar ionchas saoil agus athruithe ar bhoilsciú praghais agus tuarastail. Is é €42.6m (2019: €50.6m) an t-easnamh reatha i Sochair IAS19 d'Fhostaithe roimh an gcáin iarchurtha, agus tá sé luaite sna ráitis airgeadais amhail an 30 Meán Fómhair 2020. Feidhmíonn an Grúpa scéimeanna pinsin faofa le ranníocaíocht shainithe d'fhostaithe EirGrid cpt agus SONI Limited freisin.

Riosca a bhaineann le Forbairt Líonra

Tá an fhreagracht ar EirGrid cpt as an infreastruchtúr eangaí is gá a chur ann chun tacú le forbairt gheilleagair na hÉireann agus Thuaisceart Éireann. Is é príomhghníomhaíochtaí EirGrid ina thaobh sin ná naisc nua a phleanáil agus a sholáthar do ghineadóirí agus do chustaiméirí a bhaineann úsáid as an gcóras ardvoltais leictreachais agus as tionscadail atreisithe líonra tarchuradóireachta ar fud na hÉireann agus Thuaisceart Éireann, nó ar mian leo iad a úsáid. Tá an bonneagar eangaí a chaithfear a thógáil sa tréimhse straitéise ó 2020 go 2025 go hiomlán difriúil leis an mbonneagar a tógadh le himeacht na tréimhse ó 2015 go 2020. Tá riosca ann go mbeidh moill ann agus méadú dá dheasca sin ar an gcostas a bhaineann le tionscadail chasta líonra den chineál seo.
Chun bainistíocht a dhéanamh air sin, foilsíonn EirGrid treoir ar fhorbairt líonra agus tá creat láidir measúnaithe tionscadal i bhfeidhm aige. Déanaimid síormheasúnú freisin ar a chuid próiseas agus nósanna imeachta lena chinntiú go mbíonn siad ag teacht leis an dea-chleachtas, oiriúnach don ghnó agus go bhfreastalaíonn ar riachtanais an phobail agus na bpobal siúd a dtagaimid i dteagmháil leo.

Riosca a bhaineann le Timpeallacht Rialáilte

Oibríonn EirGrid i dtimpeallacht rialáilte (ach amháin i gcás a chuid gnó teileachumarsáide ina ndéantar bainistiú ar an nasc snáthoptaice idir Éire agus an Bhreatain Mhór). D'fhéadfadh athruithe polasaí rialáilte tionchar suntasach a imirt ar an gcaoi a bhfeidhmímid agus ar ár bhfeidhmíocht ó thaobh airgeadais de. Tá foireann thiomnaithe Rialáilte againn agus bímid i gcónaí ag iarraidh teagmháil chuiditheach agus onnghníomhach a dhéanamh an t-am ar fad leis na hÚdaráis Rialáilte.

Príomhrioscaí agus Príomh-Éiginnteachtaí (ar lean)

An tIdirnascaire Thoir Thiar

Tá an Grúpa freagrach freisin as bainistiú sócmhainní agus as oibriú an Idirnascaire Thoir Thiar (EWIC) a nascann na heangacha leictreachais in Éirinn agus sa Bhreatain Mhór. Tá riosca ann go dtarlódh damáiste fisiciúil don EWIC agus féidearthacht ann go mbeadh éaradh seirbhíse faidréiseach den EWIC ann dá dheasca sin chomh maith le costais shuntasacha athchóirithe; ach tá nósanna imeachta cuimsitheacha oibríochtúla, chomh maith le socruithe cothabhála, i bhfeidhm don EWIC, lena n-áirítear socruithe cuí árachais.

Riosca a bhaineann le Cibearshlándáil

Aithníonn EirGrid an Chibearshlándáil mar riosca criticiúil. Oibrímid sraith polasaithe agus caighdeán slándála agus bainimid feidhm as meicníochtaí cuimsitheacha ar chosaint imlíneach. Cuirtear Oiliúint Feasachta ar Shlándáil ar gach ball foirne agus déantar monatóireacht leanúnach ar Shlándáil Teicneolaíochta Faisnéise agus ar thuairisciú comhlíonta. Déanaimid dlúthchaidreamh oibre a chothabháil leis an Lárionad Náisiúnta Cibearshlándála agus le hOibreoirí Córais Tarchurtha san Eoraip maidir le gach ceist a bhaineann le cúrsaí cibearshlándála. Táimid ag obair as lámha a chéile leis na comhlachtaí Rialtais ábhartha in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann ar chúrsaí cibearshlándála agus ar na hullmhúcháin chun an Treoir maidir le Slándáil Líonra agus Faisnéise (NIS) a chomhlíonadh.

Eile – Faisnéis Neamh-Airgeadais

Straitéis

I Meán Fómhair 2019, sheol Grúpa EirGrid a straitéis nua cúig bliana (2020-2025) agus a Ráiteas Cuspóra ath-shainmhínithe "Claochlú a chur ar an gCóras Cumhachta do na Glúnta amach romhainn".

Chuaigh dhá ghné i bhfeidhm ar an straitéis nua – an t-athrú aeráide agus an claochlú atá le teacht ar earnáil an leictreachais. An fhreagairt atá ann ar leibhéal rialtais, an AE agus domhanda is ea pleanáil don aistriú i dtreo todhchaí ísealcharbóin inbhuanaithe. Léirítear é sin i gComhaontú Pháras 2016, Creat Aeráide agus Fuinnimh 2030 an AE, agus an Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide, 2019, ó rialtas na hÉireann.

Beidh iarmhairtí forleathana ag baint leis an aistriú chuig foinsí fuinnimh ísealcharbóin agus in-athnuaite. Tiocfaidh athruithe móra ar an gcaoi a ndéantar leictreachas a ghiniúint, a cheannach, a dhíol agus a úsáid, mar shampla le haghaidh iompair agus teasa. Beidh níos mó cumhachta ná riamh á hiompar ag an gcóras leictreachais agus is ó fhoinsí in-athnuaite a bheidh formhór na cumhachta sin. Ag an am céanna, cuirfidh teicneolaíochtaí nua ar chumas úsáideoirí leictreachais cumhacht a ghiniúint agus a stóráil, agus aon bharrachas cumhachta a chur ar ais chuig an eangach. I dteannta faisnéis fhíor-ama ar an ídiú ó úsáideoirí leictreachais, beidh deiseanna ann do chách.

Beidh athruithe móra ar an gcóras leictreachais ag teastáil chun na deiseanna sin go léir a thapú. Rud níos tábhachtaí fós, ní mór na hathruithe sin a bhainistiú ar bhealach comhordaithe cost-éifeachtúil. Tá ról uathúil ag Grúpa EirGrid mar cheannródaí ar an gclaochlú ollmhór atá ag teastáil, agus aithnítear é sin inár straitéis nua ina bhfuil sraith príomhspriocanna atá bunaithe ar ár gcuspóir.

Sláinte, Sábháilteacht agus an Comhshaol

Tá EirGrid tiomanta do na caighdeáin is airde a bhaint amach agus a chothabháil maidir le Sláinte, Sábháilteacht agus Leas don fhoireann go léir agus do gach duine eile a bhféadfadh ár ngníomhaíochtaí dul i gcion orthu, agus do chosaint na timpeallachta.

Bíonn Córas Bainistíochta Sláinte, Sábháilteachta agus Timpeallachta á fheidhmiú ag EirGrid bunaithe ar riachtanais an Chaighdeáin Idirnáisiúnta um Shláinte agus Sábháilteacht Ghairme: OHSAS18001:2007 agus ar an gCaighdeán Bainistíochta Timpeallachta ISO14001:2015.

Cuireann ár gCóras Bainistíochta ar ár gcumas machnamh a dhéanamh ar rioscaí éagsúla a bhaineann lenár ngníomhaíochtaí, do bhaill foirne agus do dhaoine eile a bhféadfadh ár ngníomhaíochtaí dul i gcion orthu, agus ar rioscaí don timpeallacht; agus na rioscaí sin a chur i gcomhthéacs aon riachtanas ábhartha dlí nó eile, rud a chinntíonn gur leor na bearta coisctheacha agus rialála agus go gcloíonn siad leis na caighdeáin dea-chleachtais. Tá Ordlathas Rialuithe Riosca Sláinte agus Sábháilteachta an Ghrúpa dírithe ar inbhuanaitheacht ó thaobh na modhanna rialaithe de, i measc rudaí eile.

Aithnímid go bhfuil freagracht orainn bainistíocht fhónta timpeallachta a léiriú agus an inbhuanaitheacht a chur chun cinn. Tá clár curtha i bhfeidhm againn chun ár dtionchar ar an timpeallacht a bhainistiú go freagrach trí chuspóirí straitéiseacha a leagan amach gach bliain, agus déanfaimid ár ndícheall chun an dea-chleachtas a chur i bhfeidhm más féidir. Déanaimid cuspóirí straitéiseacha a leagan amach gach bliain chun tacú leis an réimse 'Caomhnú' dár straitéis maidir le freagracht shóisialta chorparáideach. Is é seo a leanas ár nGealltanas i leith an Chaomhnaithe: "Tá meas againn ar an gcomhshaol: Déanaimid ár ndícheall an dea-chleachtas ó thaobh chosaint an chomhshaoil de a chur i bhfeidhm agus an eangach á forbairt againn. Cuirimid ar chumas na heangaí méideanna fuinnimh in-athnuaite atá ag dul i méid i gcónaí a iompar. Déanaimid ár dtionchar féin ar an gcomhshaol a bhainistiú go cúramach".

Eile – Faisnéis Neamh-Airgeadais (ar lean)

Tugaimid gealltanas chun ár ngníomhaíochtaí a dhéanamh ar bhealach atá freagrach ó thaobh na timpeallachta de chun an timpeallacht a chosaint ar dhíobháil agus ar dhíghrádú, cosc a chur ar thruailliú, agus feabhas leanúnach a chur ar fheidhmíocht an chórais bhainistíochta. Déanfaimid feasacht a chur chun cinn go gníomhach i measc ár bhfostaithe trí chláir oiriúnacha chumarsáide agus oiliúna. Ina theannta sin, aithnímid tionchar indíreach tríú páirtithe inár slabhra soláthair agus feidhmímid ár bpróisis soláthair de réir treoirlínte ón rialtas áitiúil. I measc na mbeartas a úsáidtear go gníomhach chun na próisis sin a bhainistiú, áirítear an Beartas in aghaidh na Breabaireachta agus an Beartas maidir le Sclábhaíocht Nua-aimseartha.

Baill foirne ó gach réimse den ghnó atá ar Choiste Sláinte, Sábháilteachta agus Timpeallachta an Ghrúpa, agus tá an Coiste sin freagrach as cuspóirí timpeallachta oiriúnacha a mheasúnú agus a mholadh don Fhoireann Feidhmiúcháin.

I gcomhthéacs an athraithe aeráide agus an gá atá ann an soláthar leictreachais a dhícharbónú, tá ról mór ag EirGrid maidir le leibhéil arda fuinnimh in-athnuaite a nascadh agus an eangach leictreachais a fhorbairt chun foinsí in-athnuaite a nascadh de réir spriocanna AE agus Rialtais. Tá forbairt á déanamh ar an gCóras Tarchurtha ag EirGrid agus tá aird cuí á thabhairt ar an timpeallacht trí chleachtais timpeallachta iontaofa agus chomhlíonadh iomlán na n-oibleagáidí timpeallachta.

Tá an éagsúlacht agus an t-ionchuimsiú ina bpríomhcholún de straitéis an Ghrúpa. Aithníonn an Grúpa a luachmhara atá difríochtaí agus is eol dó na buntáistí clú, eacnamaíocha agus sochaíocha a bhaineann le fórsa saothair éagsúil a bheith aige. Rinneadh tuilleadh plé ar an éagsúlacht agus ar an ionchuimsiú sa chuid tosaigh den tuarascáil bhliantúil, ar leathanach 40.

Rialuithe Inmheánacha

Cuimsíonn córas rialaithe inmheánach polasaithe, próisis, tascanna, iompraíochtaí agus gnéithe eile den Ghrúpa, agus nuair a nasctar le chéile iad:

- Déanann siad éascaíocht ar oibríochtaí éifeachtacha, éifeachtúla trí chabhrú leis an nGrúpa freagairt do rioscaí;
- Déanann siad cáilíocht an tuairiscithe inmheánaigh agus sheachtraigh a chinntiú; agus
- Deimhníonn siad go gcomhlíontar na dlíthe, na rialúcháin agus na polasaithe inmheánacha is infheidhme.

Tá freagracht fhoriomlán ar an mBord as córais rialaithe inmheánacha agus as monatóireacht a dhéanamh ar a n-éifeachtúlacht agus, ar an gcaoi seo, is é cuspóir an Bhoird córas slán rialaithe inmheánach a chothabháil chun leas scairshealbhóirí agus sócmhainní an Ghrúpa a chosaint. Tá na córais seo deartha chun ráthaíocht réasúnta a thabhairt, ach ní dearbhráthaíocht, in aghaidh míshonrú nó caillteanas ábhartha. Chun an fhreagracht a chomhlíonadh ar bhealach a ndearbhaíonn go gcomhlíontar reachtaíocht agus rialúcháin, tá struchtúr eagraíochtúil curtha ar bun ag an mBord a bhfuil nósanna imeachta soiléire tuairiscithe ann, línte freagrachta, teorainneacha údaraithe, leithscaradh dualgas agus údarás tarmligthe.

Is iad seo a leanas na heochairghnéithe de phróisis rialaithe inmheánaigh an Ghrúpa:

- Polasaithe agus nósanna imeachta sainmhínithe maidir le cúrsaí caiteachais agus ciste;
- Tuairisciú tráthúil airgeadais ar bhonn míosúil;
- Buiséad bliantúil a ndéanann an Bord athbhreithniú agus faomhadh orthu a ullmhú agus monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht i gcomparáid leis an mbuiséad sin;
- Feidhmeannas iniúchóireachta inmheánaí a dhéanann athbhreithniú ar chórais chriticiúla agus ar rialuithe;
- Coiste Iniúchóireachta agus Riosca a dhéanann measúnú ar thuarascálacha agus ar Ráitis Airgeadais sula gcuirtear faoi bhráid an Bhoird iad;
- Próiseas bainistíochta riosca a dhéanamh go rialta; agus
- Nósanna imeachta a chinntíonn comhlíonadh dlíthe agus rialachán.

Tá creat curtha i bhfeidhm ag an mBord chun monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar éifeachtúlacht na rialuithe inmheánacha, lena n-áirítear a phróiseas bainistíochta riosca. Dearbhaíonn na Stiúrthóirí go bhfuil athbhreithniú déanta acu ar éifeachtúlacht na rialuithe inmheánacha, an próiseas bainistíochta riosca san áireamh. Le linn an athbhreithnithe seo, níor shainaithin an Bord aon teip ná aon laige a mheas a bhí suntasach, agus níor tugadh comhairle don Bhord faoina leithéid de rud ach an oiread. Mar sin de, níor measadh gur cuí dearbhú a dhéanamh maidir le gníomhaíochtaí riachtanacha.

Tá feidhm iniúchóireachta inmheánaí ag an nGrúpa a sholáthraíonn clár bliantúil iniúchóireachtaí lena chinntiú go mbíonn rialuithe éifeachtacha i bhfeidhm sna heochairphróisis airgeadais agus sna réimsí a bhfuil neamhchosaint níos airde riosca ag baint leo. Tuairiscíonn Ceannasaí Iniúchóireachta Inmheánaí agus Comhlíonta an Ghrúpa don Choiste Iniúchóireachta agus Riosca gach ráithe agus, ar bhonn bliantúil, cuireann sé ráiteas urrúis ar éifeachtúlacht an rialaithe inmheánaigh, na bainistíochta riosca agus an rialachais chorparáidigh faoina bhráid. Faoi na socruithe iniúchóireachta inmheánaí atá i bhfeidhm, tá rochtain ar shaineolaithe seachtracha ag an bhFeidhmeannas Iniúchóireachta Inmheánaí chun tacú lena chuid gníomhaíochtaí.

Luach Saothair Stiúrthóirí

Áirítear sna Ráitis Airgeadais €122,000 (2019: €122,000) i leith tháillí an Chathaoirligh agus na Stiúrthóirí, i gcomhréir leis na leibhéil luacha saothair do Chathaoirligh agus do Chomhaltaí Boird i gComhlachtaí Stáit atá faofa ag an Aire Airgeadais agus i gcomhréir leis na socruithe athbhreithnithe maidir le híoc táillí boird le fostaithe san earnáil phoiblí faoi phrionsabal "Duine Amháin Tuarastal Amháin" an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe . Faoi na leibhéil fhaofa luacha saothair, b'ionann táillí an Chathaoirligh agus €21,600 sa bhliain airgeadais (2019: €21,600 sa bhliain). B'ionann táillí na Stiúrthóirí agus €12,600 an duine sa bhliain (2019: €12,600 an duine sa bhliain).

Ba é Mark Foley, an Príomhfheidhmeannach, an Comhalta Feidhmiúcháin Boird sa bhliain. Socraítear luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh laistigh de raon a chinneann an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide.

Tá buntuarastal, sochair inchánacha agus sochair áirithe scoir san áireamh i luach saothair an Phríomhfheidhmeannaigh. Ní dhéantar sochar scoir an Phríomhfheidhmeannaigh a ríomh ach amháin de réir an bhunphá agus tá sé mar aidhm leis pinsean d'aon ochtódú den tuarastal a sholáthar tar éis dó dul ar scor, chomh maith le haisce de thrí ochtódú den tuarastal, le haghaidh gach bliana seirbhíse mar Phríomhfheidhmeannach.

Luach Saothair an Phríomhfheidhmeannaigh:

Mark Foley	**An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000**	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Tuarastal bunúsach	200	200
Bónas Bliantúil	-	-
Sochair inchánacha	13	13
Ranníocaíochtaí pinsin íoctha (iad ar fad le sochar sainithe)	40	40
Táillí na Stiúrthóirí	-	-
Iomlán	**253**	253

Díbhinní

Agus measúnú á dhéanamh ar an díbhinn bhliantúil a fhéadann an Grúpa a mholadh, breathnaíonn an Bord ar na príomhthosca seo a leanas:

- An tAirgead atá ar Fáil: Faigheann an Grúpa ioncam taraife, a léirítear sa Ráiteas Ioncaim, a mhaoiníonn costais oibríochtúla an Ghrúpa, chomh maith le tionscadail chaipitil a dhéantar a chaipitliú agus a dhímheas le himeacht na dtréimhsí todhchaíocha. Cruthaíonn sé seo neamhréir idir an t-airgead atá ar fáil agus an brabús atá á thuairisciú.
- Coigeartú ionchais i gcomhair gannghnóthú/róghnóthú: Ní aithnítear sna Ráitis Airgeadais aon ghannghnóthú ná róghnóthú costas trí ioncam taraife mar is i rátaí taraife amach anseo a léireofar a leithéid. Léiríonn an polasaí díbhinne an tionchar a bheidh ag an gcoigeartú do ghannghnóthú/róghnóthú sa bhliain airgeadais reatha ar an mbrabús i rátaí taraife amach anseo.
- Infheistíochtaí amach anseo: Maoiníonn an Grúpa sciar de thionscadail chaipitil trí acmhainní atá ann cheana. Breathnaítear sa pholasaí díbhinne ar infheistíochtaí ionchais agus infheistíochtaí ceangailteacha amach anseo.
- Ceanglais dlí: Ní mór don Ghrúpa cloí le forálacha Acht na gCuideachtaí, 2014, agus leithdháiltí á ndéanamh.
- Leachtacht: Mar a tugadh faoi deara cheana, is é an príomhriosca airgeadais atá ann don Ghrúpa ná go dtarlódh sé nach mbeadh go leor leachtachta ann i gcás gannghnóthú suntasach rialála. Breathnaítear sa pholasaí díbhinne ar an riosca seo a bhainistiú go stuama.

Tar éis na tosca uile sin a mheas, molann Stiúrthóirí an Ghrúpa díbhinn deiridh €4,000,000 (2019: €4,000,000) a íoc don bhliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020.

Sainleas na Stiúrthóirí agus an Rúnaí i Scaireanna

Ní raibh sainleas ar bith ag na Stiúrthóirí ná ag an Rúnaí a bhí i seilbh oifige idir an 1 Deireadh Fómhair 2019 agus an 30 Meán Fómhair 2020 i scaireanna an Ghrúpa.

Tá gnáthscair amháin den Chuideachta ag an Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide agus tá an chuid eile den scairchaipiteal eisithe i seilbh an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, nó thar a cheann.

Bhí scair amháin an duine de scairchaipiteal na Cuideachta i seilbh Brendan Tuohy, Mark Foley agys Martin Corrigan thar ceann an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe an 30 Meán Fómhair 2020, dáta an chláir chomhardaithe.

Síntiúis Pholaitíochta

Ní thugann an Grúpa aon síntiús polaitíochta.

Gnóthas Leantach

Déantar na Ráitis Airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh mar tá an Bord sásta, tar éis dó fiosrúcháin chuí a dhéanamh, go bhfuil go leor acmhainní ag an nGrúpa chun an gnó a choinneáil ar siúl go ceann i bhfad. Ó mhí an Mhárta 2020 tá COVID-19 ag cur isteach go mór ar na dálaí eacnamaíocha anseo agus ar fud an domhain. Cé gur tháinig titim áirithe ar an éileamh leictreachais, ní raibh aon titim shuntasach ar láimhdeachas Ghrúpa EirGrid mar thoradh ar COVID-19. Bíodh sin mar atá, bíonn leachtacht an Ghrúpa á hathbhreithniú ag an nGrúpa i gcónaí agus tá sé sásta gur leor an t-airgead agus na saoráidí baincéireachta atá ar fáil le dul i ngleic le tionchar diúltach raon cásanna éilimh leictreachais a d'fhéadfadh teacht chun cinn de dheasca COVID-19.

Taifid Chuntasaíochta

Ar na bearta atá déanta ag na Stiúrthóirí chun a dhearbhú go gcomhlíonfaí na riachtanais a leagtar síos le hAlt 281 go 285 d'Acht na gCuideachtaí, 2014, maidir le taifid chuntasaíochta a choimeád, tá pearsanra cuntasaíochta atá cáilithe i gceart a fhostú agus córais agus nósanna imeachta cuí cuntasaíochta a úsáid. Coinnítear na taifid chuntasaíochta ag The Oval, 160 Bóthar Shíol Bhroin, Droichead na Dothra, Baile Átha Cliath 4.

Teagmhais i ndiaidh an Chláir Chomhardaithe

Leagtar síos i Nóta 28 de na ráitis airgeadais mionsonraí ar theagmhais shuntasacha a tharla tar éis ullmhú an Chláir Chomhardaithe.

Iniúchóirí

Tá curtha in iúl ag na hiniúchóirí, Deloitte Ireland LLP, Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúchta Reachtúil, go bhfuil siad toilteanach leanúint ar aghaidh in oifig de réir fhorálacha Alt 383(2) d'Acht na gCuideachtaí, 2014.

Nochtadh Faisnéise do na hIniúchóirí

Sa mhéid go bhfuil na stiúrthóirí a bhí i seilbh oifige ar an dáta ar glacadh leis na ráitis airgeadais ar an eolas:

- níl aon fhaisnéis ann atá bainteach leis an iniúchadh nach bhfuil iniúchóirí na Cuideachta ar an eolas fúithi; agus
- Tá déanta ag na Stiúrthóirí gach beart ba chóir dóibh a dhéanamh mar Stiúrthóirí d'fhonn iad féin a chur ar an eolas faoi aon fhaisnéis atá bainteach leis an iniúchadh agus chun a dhearbhú go bhfuil iniúchóirí na Cuideachta ar an eolas faoin bhfaisnéis sin.

Ráiteas na Stiúrthóirí maidir le Comhlíonadh

Chun críche Alt 225 d'Acht na gCuideachtaí, 2014 (an "Acht"), aithnímidne, na Stiúrthóirí:

- Go bhfuilimid freagrach as a chinntiú go gcomhlíonann an Chuideachta na hoibleagáidí ábhartha, mar a shainmhínítear in Alt 225 (1) den Acht ("na hoibleagáidí cuí"); agus
- Dearbhaímid go bhfuil gach ceann acu seo a leanas déanta:
  - (i). tá ráiteas comhlíonta curtha le chéile (mar a shainmhínítear in Alt 225(3)(a) den Acht), ina leagtar amach polasaithe na Cuideachta (atá cuí don chuideachta, dar linn) maidir le comhlíonadh na n-oibleagáidí ábhartha ag an gCuideachta;
  - (ii). tá socruithe nó struchtúir ábhartha curtha i bhfeidhm, atá, dar linn, deartha le comhlíonadh ábharach na n-oibleagáidí ábhartha atá ar an gCuideachta a chinntiú; agus
  - (iii). le linn na bliana airgeadais dá dtagraíonn an tuarascáil seo, rinneadh athbhreithniú ar na socruithe nó ar na struchtúir a ndéantar tagairt dóibh in alt (ii) thuas.

Faofa ag an mBord agus sínithe thar a gceann:

21 Eanáir 2021

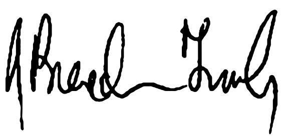

Brendan Tuohy
Cathaoirleach

John Trethowan
Cathaoirleach an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca

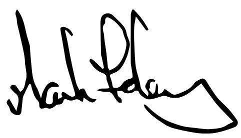

Mark Foley
Príomhfheidhmeannach

An Ráiteas maidir le Freagrachtaí na Stiúrthóirí

Tá na Stiúrthóirí freagrach as Tuairisc na Stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais a ullmhú de réir Acht na gCuideachtaí, 2014 agus na rialúchán is infheidhme.

De réir dhlí na gcuideachtaí in Éirinn, éilítear ar na Stiúrthóirí ráitis airgeadais a ullmhú do gach bliain airgeadais. Faoin reachtaíocht, tá rogha déanta ag na Stiúrthóirí ráitis airgeadais an Ghrúpa a ullmhú de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais arna nglacadh ag an Aontas Eorpach agus ráitis airgeadais na Cuideachta a ullmhú de réir an chreata um nochtadh laghdaithe, FRS 101 (Márta 2018). De réir dhlí na gcuideachtaí, ní ceadmhach do na Stiúrthóirí na ráitis airgeadais a fhaomhadh ach amháin sa chás go bhfuil siad sásta go dtugann siad léargas fírinneach cóir ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais na Cuideachta agus an Ghrúpa amhail ar dháta deiridh na bliana airgeadais agus ar bhrabús agus caillteanas an Ghrúpa sa bhliain airgeadais, agus go gcomhlíonann siad Acht na gCuideachtaí, 2014, ar gach bealach eile.

Agus na Stiúrthóirí ag ullmhú na ráiteas airgeadais seo, éilítear orthu:

- polasaithe oiriúnacha cuntasaíochta a roghnú don Mháthairchuideachta agus do ráitis airgeadais an Ghrúpa, agus iad a chur i bhfeidhm ar bhonn seasta;
- breitheanna agus meastacháin a dhéanamh atá idir réasúnach agus stuama;
- a lua más amhlaidh gur ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme, na caighdeáin sin a shainaithint, agus nóta a dhéanamh den tionchar a bheadh ag aon imeacht ábhartha ó na caighdeáin sin agus de na cúiseanna a bhí lena leithéid d'imeacht; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh ach amháin sa chás go bhfuil sé neamhfhóirsteanach talamh slán a dhéanamh de go leanfar d'fheidhmiú na Cuideachta.

Tá na Stiúrthóirí freagrach as a chinntiú go gcoinníonn an Chuideachta taifid leordhóthanacha chuntasaíochta, nó go gcuireann an Chuideachta faoi deara a leithéid de thaifid a choinneáil, a mhíníonn agus a thaifeadann go beacht idirbhearta na Cuideachta, a fhágann gur féidir sócmhainní, dliteanais, staid airgeadais agus brabús nó caillteanas na Cuideachta a dhéanamh amach ag am ar bith le cruinneas réasúnta, a chabhraíonn leo a chinntiú go gcomhlíonann na ráitis airgeadais agus Tuairisc na Stiúrthóirí Acht na gCuideachtaí, 2014, agus a dhéanann éascaíocht ar iniúchadh na ráiteas airgeadais. Tá siad freagrach chomh maith as sócmhainní na Cuideachta a chosaint agus, dá réir sin, as céimeanna réasúnta a ghlacadh le calaois nó mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath. Tá na Stiúrthóirí freagrach as cothabháil agus sláine na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar láithreán gréasáin na Cuideachta.

Faofa ag an mBord agus sínithe thar a gceann:

21 Eanáir 2021

Brendan Tuohy
Cathaoirleach

John Trethowan
Cathaoirleach an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca

Mark Foley
Príomhfheidhmeannach

Tuairisc na nIniúchóirí Neamhspleácha do Chomhaltaí EirGrid Cpt

Tuairisc an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Tuairim ar ráitis airgeadais EirGrid cpt (an 'chuideachta')

Maidir le ráitis airgeadais an ghrúpa agus na máthairchuideachta, inár dtuairim:

- tugtar léargas fírinneach cóir iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais an ghrúpa agus na máthairchuideachta amhail an 30 Meán Fómhair 2020 agus ar bhrabús an ghrúpa don bhliain airgeadais dar críoch an uair sin; agus
- ullmhaíodh go cuí iad de réir an chreata chuí tuairiscithe airgeadais agus, go háirithe, de réir riachtanais Acht na gCuideachtaí, 2014.

Tá sna ráitis airgeadais a ndearnamar iniúchadh orthu:

ráitis airgeadais an ghrúpa:

- an Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam;
- an Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam Cuimsitheach;
- an Clár Comhardaithe Comhdhlúite;
- an Ráiteas Comhdhlúite ar Athruithe ar Chothromas;
- an Ráiteas Comhdhlúite ar Shreafaí Airgid; agus
- nótaí 1 go 29 a ghabhann leis an méid sin, lena n-áirítear achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta mar atá leagtha amach i nóta 2.

ráitis airgeadais na máthairchuideachta:

- Clár Comhardaithe na Cuideachta;
- Ráiteas na Cuideachta ar Athruithe ar Chothromas; agus
- nótaí 30(A) go 30(Z) a ghabhann leis an méid sin, lena n-áirítear achoimre ar bheartais shuntasacha chuntasaíochta mar atá leagtha amach i nótaí 2 agus 30(A).

Is é an creat ábhartha tuairiscithe airgeadais a cuireadh i bhfeidhm agus ráitis airgeadais an ghrúpa á n-ullmhú ná Acht na gCuideachtaí, 2014, agus na Caighdeáin Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais arna nglacadh ag an Aontas Eorpach ("an creat ábhartha tuairiscithe airgeadais atá infheidhme i leith an ghrúpa"). Is é an creat ábhartha tuairiscithe airgeadais a cuireadh i bhfeidhm agus ráitis airgeadais na máthairchuideachta á n-ullmhú ná Acht na gCuideachtaí, 2014, agus an creat um nochtadh laghdaithe, FRS 101, atá foilsithe ag an gComhairle um Thuairisciú Airgeadais ("an creat ábhartha tuairiscithe airgeadais atá infheidhme i leith na cuideachta").

Bunús na dtuairimí

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (Éire) agus an dlí is infheidhme. Déantar cur síos ar na freagrachtaí atá orainn de réir na gcaighdeán sin anseo thíos sa chuid dár dtuairisc dar teideal "Freagrachtaí an iniúchóra i leith an iniúchta ar na ráitis airgeadais".

Táimid neamhspleách ar an ngrúpa agus ar an máthairchuideachta de réir na riachtanas eiticiúil a bhaineann lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiticiúil arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Cuntasaíochta agus Iniúchóireachta na hÉireann, agus chomhlíonamar na freagrachtaí eiticiúla eile atá orainn de réir na riachtanas sin.
Creidimid gur leor agus cuí an fhianaise iniúchta a fuaireamar le bonn a chur faoinár gcuid tuairimí.

Tuarascáil na nIniúchóirí Neamhspleácha do Chomhaltaí EirGrid cpt (ar lean)

Conclúidí a bhaineann le gnóthas leantach

Níl aon rud le tuairisciú againn i leith na n-ábhar seo a leanas, a éilítear orainn leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (Éire) a thuairisciú duit sa chás:

- nach bhfuil sé cuí do na stiúrthóirí bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh a úsáid agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú; nó
- nach bhfuil nochta ag na stiúrthóirí sna ráitis airgeadais aon neamhchinnteachtaí ábhartha arna sainaithint a d'fhéadfadh amhras a chaitheamh ar chumas an ghrúpa nó na máthairchuideachta le leanúint le bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh a ghlacadh go ceann tréimhse 12 mhí ar a laghad ó dháta eisiúna na ráiteas airgeadais.

Faisnéis eile

Tá na stiúrthóirí freagrach as an bhfaisnéis eile. Is éard atá san fhaisnéis eile ná an fhaisnéis atá sa Tuarascáil Bhliantúil, seachas na ráitis airgeadais féin agus tuairisc an iniúchóra atá bunaithe ar na ráitis airgeadais. Ní bhaineann ár dtuairim ar na ráitis airgeadais leis an bhfaisnéis eile, ach amháin a oiread agus a shonraítear a mhalairt inár dtuairisc; ní thugaimid aon chineál conclúide dearbhaithe uirthi.

I dtaca lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais, is é an fhreagracht atá orainn ná an fhaisnéis eile a léamh agus, ar an gcaoi sin, a mheas cibé an bhfuil an fhaisnéis eile ag teacht salach go hábhartha ar na ráitis airgeadais nó ar an eolas a fuaireamar i gcúrsa an iniúchta, nó an bhfuil an chuma ar an scéal go bhfuil sí míshonraithe go hábhartha ar bhealach eile. Má dhéanaimid sainaithint ar a leithéid de neamhréireanna nó de mhíshonruithe ábhartha dealraitheacha, éilítear orainn a mheas cibé acu an ann do mhíshonrú ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ann do mhíshonrú ábhartha san fhaisnéis eile. Má dhéanaimid amach, bunaithe ar an obair a rinneamar, go bhfuil an fhaisnéis eile sin míshonraithe go hábhartha, éilítear orainn an méid sin a thuairisciú.

Níl aon rud le tuairisciú againn ina leith seo.

Freagrachtaí na stiúrthóirí

Mar a mhínítear ar bhealach níos mionsonraithe sa Ráiteas maidir le Freagrachtaí na Stiúrthóirí, tá na stiúrthóirí freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú agus as a bheith cinnte go dtugann siad léargas fírinneach, cóir agus go gcomhlíonann Acht na gCuideachtaí, 2014, ar gach bealach eile, agus as cibé rialú inmheánach a mheasann na stiúrthóirí is gá le gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíshonrú ábhartha, bíodh sin i ngeall ar chalaois nó earráid.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, tá na stiúrthóirí freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas an ghrúpa agus na máthairchuideachta le leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, as ábhair a nochtadh, de réir mar is infheidhme, a bhaineann le gnóthas leantach agus as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh a úsáid ach amháin má tá sé ar intinn ag na stiúrthóirí an grúpa agus an mháthairchuideachta a leachtú nó scor de na hoibríochtaí, nó mura bhfuil aon dara rogha réalaíoch acu ach déanamh amhlaidh.

Freagrachtaí an iniúchóra i leith an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Tá sé mar aidhm againn dearbhú réasúnta a fháil go bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíshonrú ábhartha, bíodh sin i ngeall ar chalaois nó earráid, agus tuairisc an iniúchóra a eisiúint a bhfuil ár dtuairim inti. Is éard atá i gceist le dearbhú réasúnta ná ardleibhéal dearbhaithe, ach ní ráthaíocht é go dtiocfaidh iniúchadh arna dhéanamh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (Éire) ar mhíshonrú ábhartha, nuair is ann dá leithéid, i ngach uile chás. Féadann míshonruithe teacht chun cinn de dheasca calaoise nó earráide agus meastar go bhfuil siad ábhartha sa chás go bhféadfaí le réasún a bheith ag súil leis go n-imreofaí tionchar ar na cinntí eacnamaíocha a dhéanfadh úsáideoirí bunaithe ar na ráitis airgeadais seo.

Tuarascáil na nIniúchóirí Neamhspleácha do Chomhaltaí EirGrid cpt (ar lean)

Freagrachtaí an iniúchóra i leith an iniúchta ar na ráitis airgeadais (ar lean)

Mar chuid d'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (Éire), úsáidimid ár mbreithiúnas gairmiúil agus bíonn amhras gairmiúil orainn ó thús deireadh an iniúchta. Ina theannta sin:

- Déanaimid sainaithint agus measúnú ar na rioscaí a bhaineann leis na ráitis airgeadais a mhíshonrú go hábhartha, bíodh sin i ngeall ar chalaois nó earráid; nósanna imeachta iniúchóireachta a dhearadh agus a chur i bhfeidhm mar fhreagairt ar na rioscaí sin; agus fianaise iniúchta a fháil is leor agus cuí le bonn eolais a chur faoinár dtuairimí. Tá an riosca a bhaineann le loiceadh míshonrú ábhartha de dheasca calaoise a bhrath níos measa ná an riosca a bhaineann le míshonrú ábhartha de dheasca earráide, de bharr go bhféadfadh sé go mbeadh i gceist le calaois claonpháirteachas, brionnú, easnaimh d'aon ghnó, mífhaisnéisí, nó treis a ghabháil ar chórais rialaithe inmheánaigh.
- Faighimid tuiscint ar na córais rialaithe inmheánaigh a bhaineann leis an iniúchadh d'fhonn nósanna imeachta iniúchta a dhearadh atá oiriúnach don chás, ach ní chun críche tuairim a chur in iúl ar éifeachtacht chórais rialaithe inmheánaigh an ghrúpa agus na máthairchuideachta.
- Déanaimid measúnú ar cé chomh cuí is atá na beartais chuntasaíochta a úsáideadh agus cé chomh réasúnach is atá na meastacháin chuntasaíochta agus na nochtuithe gaolmhara a rinne na stiúrthóirí.
- Cinnimid an bhfuil úsáid bhonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh ag na stiúrthóirí cuí agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fhaighimid, an ann do neamhchinnteacht ábhartha maidir le teagmhais nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chaitheamh ar chumas an ghrúpa agus na máthairchuideachta le leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach. Má chinnimid gurb ann do neamhchinnteacht ábhartha, éilítear orainn i dtuairisc an iniúchóra aird a tharraingt ar na nochtuithe gaolmhara sna ráitis airgeadais nó, mura leor na nochtuithe sin, ár dtuairim a athrú. Tá ár gconclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas go dtí dáta thuairisc an iniúchóra. Bíodh sin mar atá, d'fhéadfadh sé go mbeadh teagmhais nó dálaí ann amach anseo a d'fhágfadh nach bhféadfadh an t-eintiteas (nó nuair is iomchuí, an grúpa) leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach.
- Measúnú a dhéanamh ar chur i láthair, struchtúr agus inneachar na ráiteas airgeadais ar an iomlán, lena n-áirítear na nochtuithe, agus ar cibé acu an léirítear sna ráitis airgeadais na bun-idirbhearta agus na bunteagmhais ar bhealach a chomhlíonann prionsabal an chur i láthair chothroim.
- Faighimid ár ndóthain fianaise iniúchta cuí maidir le faisnéis airgeadais na ngníomhaíochtaí gnó laistigh den ghrúpa le tuairim a chur in iúl ar na ráitis airgeadais chomhdhlúite. Is é an grúpiniúchóir atá freagrach as treoir, maoirseacht agus feidhmiú an iniúchta ar an ngrúpa. Is é an grúpiniúchóir amháin a bheidh freagrach as tuairim an iniúchta.

Déanaimid cumarsáid leo siúd atá freagrach as cúrsaí rialachais maidir le scóip agus amlíne bheartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha an iniúchta, i measc nithe eile, lena n-áirítear aon easnaimh shuntasacha sa chóras rialaithe inmheánaigh a ndéanann an t-iniúchóir sainaithint orthu le linn an iniúchta.

Ní thugtar an tuairisc seo ach amháin do chomhaltaí na cuideachta, mar ghrúpa, de réir alt 391 d'Acht na gCuideachtaí, 2014. Tugadh faoinár n-obair iniúchta ionas go bhféadaimis na hábhair a lua do chomhaltaí na cuideachta, de réir mar a éilítear orainn a lua i dtuairisc an iniúchóra, agus ní chun aon chríche eile. Oiread agus is féidir de réir an dlí, ní ghlacaimid le haon fhreagracht d'aon duine seachas an chuideachta agus comhaltaí na cuideachta, mar ghrúpa, as ár n-obair iniúchta, as an tuarascáil seo, ná as na tuairimí ar thángamar orthu.

Tuarascáil na nIniúchóirí Neamhspleácha do Chomhaltaí EirGrid cpt (ar lean)

Tuairisc ar cheangaltais dhlíthiúla agus rialála eile

Tuairim ar ábhair eile arna bhforordú ag Acht na gCuideachtaí, 2014

Bunaithe ar an obair a rinneadh i gcúrsa an iniúchta amháin, tuairiscímid:

- Go bhfuaireamar gach faisnéis agus gach míniúchán a mheasaimid a bhí ag teastáil uainn chun críche ár n-iniúchta.
- Inár dtuairim féin ba leor taifid chuntasaíochta na máthairchuideachta chun na ráitis airgeadais a cheadú le bheith faoi réir agus iniúchta mar is cuí.
- Tá clár comhardaithe na máthairchuideachta i gcomhaontú leis na taifid chuntasaíochta.
- Inár dtuairim, go bhfuil an fhaisnéis atá tugtha i dtuairisc na stiúrthóirí ag teacht leis na ráitis airgeadais agus gur ullmhaíodh ráiteas na stiúrthóirí de réir Acht na gCuideachtaí, 2014.

Ábhair a n-éilítear orainn tuairisciú orthu de réir eisceachta

Bunaithe ar an eolas agus ar an tuiscint a fuarthas ar an ngrúpa agus ar an máthairchuideachta, mar aon lena dtimpeallacht, i gcúrsa an iniúchta, níor shainaithníomar aon mhíshonruithe ábhartha sna codanna sin i dtuairisc na stiúrthóirí a bhí sonraithe dár n-athbhreithniú.

Tá ceangal orainn freisin faoi Acht na gCuideachtaí, 2014, tuairisciú duit más rud é, inár dtuairim, nár chuir an Chuideachta ar fáil an fhaisnéis atá riachtanach faoi Rialachán 5(2) go 5(7) de Rialacháin an Aontais Eorpaigh (Gnóthais agus grúpaí móra áirithe do nochtadh Faisnéis Neamhairgeadais agus Faisnéis Éagsúlachta), 2017 (arna leasú) don bhliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020. Níl aon rud le tuairisciú againn ina leith seo.

Níl aon rud le tuairisciú againn i leith na bhforálacha d'Acht na gCuideachtaí, 2014, lena n-éilítear orainn tuairisciú duit sa chás, inár dtuairim, nach nochtar luach saothair na stiúrthóirí ná na hidirbhearta a shonraítear sa dlí.

Éilítear orainn leis an gCód Cleachtais maidir le Rialachas Comhlachtaí Stáit (Lúnasa 2016) ("an Cód Cleachtais") tuairisciú duit sa chás nach dtugann an ráiteas maidir leis an gcóras um rialú inmheánach airgeadais, a éilítear leis an gCód Cleachtais atá san áireamh sa Ráiteas Rialachais Chorparáidigh i dTuairisc na Stiúrthóirí, le fios go bhfuil alt 1.9 (iv) den Chód Cleachtais á chomhlíonadh ag an ngrúpa nó nach bhfuil sé ag teacht leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn mar thoradh ar an obair iniúchta atá déanta againn ar na ráitis airgeadais. Níl aon rud le tuairisciú againn ina leith seo.

Ann McGonagle
Ar son Deloitte Ireland LLP agus thar a cheann
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúchóireachta Reachtúla
Teach Deloitte agus Touche, Ardán Phort an Iarla, Baile Átha Cliath 2

29 Eanáir 2021

An Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam

Don Bhliain Airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020

	Nóta	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Ioncam	3	688,385	747,825
Costais dhíreacha	3	(518,632)	(495,284)
Brabús comhlán		169,753	252,541
Costais oibriúcháin eile	5	(137,654)	(139,199)
Brabús oibriúcháin		32,099	113,342
Ús agus ioncam eile	6	73	110
Costais airgeadais	6	(18,139)	(17,490)
Cion de na hinfheistíochtaí a bhfuil cuntas déanta orthu agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm	11	5	-
Brabús roimh cháin	7	14,038	95,962
Costas cáin ioncaim	8	(2,113)	(16,315)
Brabús don bhliain airgeadais		**11,925**	**79,647**
Brabús inchurtha i leith:			
Úinéirí na Máthairchuideachta		11,925	79,647

An Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam Cuimsitheach Eile

Don Bhliain Airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020

	Nóta	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Míreanna a d'fhéadfadh a bheith athrangaithe mar bhrabús nó caillteanas ina dhiaidh seo:			
Gluaiseacht i ngnóthú/(gcaillteanas) n eamhréadaithe ar fháluithe sreabhaidh airgid	26	9,842	(24,479)
Cáin iarchurtha atá inchurtha i leith gluaiseacht i (ngnóthachan)/gcaillteanas neamhréadaithe ar fháluithe ar an sreabhadh airgid	8	(1,230)	3,060
Difríochtaí san aistriú airgeadra		(24)	(99)
Líon iomlán na míreanna a d'fhéadfadh a bheith athrangaithe mar bhrabús nó caillteanas ina dhiaidh seo		**8,588**	**(21,518)**
Míreanna nach ndéanfar a athaicmiú chuig an gcuntas brabúis agus caillteanais ina dhiaidh seo:			
Gnóthachan/(caillteanas) mar thoradh ar atomhas an glandliteanais sochair shainithe	23	6,859	(15,324)
(Gnóthachan)/caillteanas ar chreidmheas cánach iarchurtha ar atomhas	8	(656)	2,022
Iomlán na míreanna nach ndéanfar a athaicmiú chuig an gcuntas brabúis agus caillteanais		6,203	(13,302)
Brabús don bhliain airgeadais		11,925	79,647
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain		**26,716**	**44,827**
Ioncam cuimsitheach iomlán atá inchurtha i leith:			
Úinéirí na Máthairchuideachta		26,716	44,827

An Clár Comhardaithe Comhdhlúite

Amhail an 30 Meán Fómhair 2020

	Nóta	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Sócmhainní			
Sócmhainní nach sócmhainní reatha iad			
Infheistíochtaí luacha chóir	10	356	356
Infheistíochtaí a bhfuil cuntas déanta orthu agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm	11	55	50
Sócmhainní Doláimhsithe	12	81,011	92,450
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh	13	488,887	511,349
Sócmhainní cirt úsáide	14	45,288	-
Sócmhainn cánach iarchurtha	8	22,821	24,285
Infháltais trádála agus infháltais eile	15	54,068	44,983
Iomlán na sócmhainní nach sócmhainní reatha iad		692,486	673,473
Sócmhainní reatha			
Infháltais trádála agus infháltais eile	15	165,875	255,008
Cáin reatha infhála		7,072	233
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	19	482,914	318,621
Iomlán na sócmhainní reatha		655,861	573,862
Iomlán na sócmhainní		**1,348,347**	**1,247,335**
Cothromas agus Dliteanais			
Caipiteal agus cúlchistí			
Scairchaipiteal glaoite curtha i láthair mar chothromas	18	38	38
Cúlchiste caipitil		49,182	49,182
Cúlchiste fálaithe		(80,263)	(88,875)
Cúlchiste Aistrithe		96	120
Tuilleamh coinnithe		353,938	339,810
Cothromas iomlán		322,991	300,275
Dliteanais Neamhreatha			
Ionstraimí airgeadais díorthacha	26	91,729	101,571
Dliteanas cánach iarchurtha	8	36,793	32,500
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile	16	4,819	1,749
Deontais	17	86,855	90,140
Dliteanais léasa	14	38,911	-
Iasachtaíochtaí	24	349,054	411,255
Forálacha	20	21,500	-
Oibleagáidí maidir le sochar scoir	23	42,612	50,642
Iomlán na nDliteanas Neamhreatha		672,273	687,857
Dliteanais reatha			
Dliteanais léasa	14	2,913	-
Iasachtaíochtaí	24	20,519	19,776
Deontais	17	3,667	3,228
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile	16	325,984	236,199
Iomlán na ndliteanas reatha		353,083	259,203
Iomlán na ndliteanas		1,025,356	947,060
Iomlán an chothromais agus na ndliteanas		**1,348,347**	**1,247,335**

Faofa ag an mBord agus sínithe thar a gceann:

21 Eanáir 2021

Brendan Tuohy
Cathaoirleach

John Trethowan
Cathaoirleach an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca

Mark Foley
Príomhfheidhmeannach

An Ráiteas Comhdhlúite ar Athruithe ar Chothromas

Don Bhliain Airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020

	Scairchaipiteal eisithe € '000	Cúlchiste caipitil € '000	Cúlchiste fálaithe € '000	Cúlchiste aistrithe € '000	Tuilleamh coinnithe € '000	Iomlán inchurtha i leith sealbhóirí cothromais € '000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2018	38	49,182	(67,456)	219	277,465	259,448
Brabús don bhliain airgeadais	-	-	-	-	79,647	79,647
Ioncam cuimsitheach eile						
Atomhais na scéime le sochar sainithe glan ar cháin iarchurtha	-	-	-	-	(13,302)	(13,302)
Fálú ar an sreabhadh airgid glan ar an ngluaiseacht cánach iarchurtha	-	-	(21,419)	-	-	(21,419)
Gluaiseacht sa chúlchiste aistrithe	-	-	-	(99)	-	(99)
Díbhinní	-	-	-	-	(4,000)	(4,000)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	**38**	**49,182**	**(88,875)**	**120**	**339,810**	**300,275**
Brabús don bhliain airgeadais	-	-	-	-	11,925	11,925
Ioncam cuimsitheach eile						
Atomhais na scéime le sochar sainithe glan ar cháin iarchurtha	-	-	-	-	6,203	6,203
Fálú ar an sreabhadh airgid glan ar an ngluaiseacht cánach iarchurtha	-	-	8,612	-	-	8,612
Gluaiseacht sa chúlchiste aistrithe	-	-	-	(24)	-	(24)
Díbhinní	-	-	-	-	(4,000)	(4,000)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**38**	**49,182**	**(80,263)**	**96**	**353,938**	**322,991**

Cúlchiste Caipitil

Tháinig an cúlchiste caipitil aníos nuair a dílsíodh na hoibríochtaí TSO ó Bhord Soláthair an Leictreachais (ESB) chuig an gCuideachta faoin Scéim Aistrithe dar dáta an 1 Iúil 2006. Níl aon ghluaiseachtaí sa chúlchiste ón dáta sin.

Cúlchiste Fálaithe

Is éard atá sa chúlchiste fálaithe ná an sciar carnach de ghnóthachain agus caillteanais ar ionstraimí fálaithe a mheastar atá éifeachtúil i bhfáluithe ar an sreabhadh airgid. Ní aithnítear an gnóthachan ná an caillteanas iarchurtha carnach ar na hionstraimí fálaithe sa bhrabús ná sa chaillteanas ach amháin nuair a théann an t-idirbheart fálaithe i bhfeidhm ar an mbrabús nó ar an gcaillteanas, nó nuair a chuirtear san áireamh é mar bhunchoigeartú ar mhír fhálaithe nach mír airgeadais í.

Cúlchiste Aistrithe

Is éard atá sa chúlchiste aistrithe ná na difríochtaí airgeadra eachtraigh a eascraíonn as glansócmhainní de chuid oibríochtaí eachtracha an Ghrúpa a aistriú óna n-airgeadra feidhmiúil chuig airgeadra feidhmiúil EirGrid, is é sin, an euro, lena n-áirítear brabúis agus caillteanais oibríochtaí den chineál sin a aistriú.

Tuilleamh Coinnithe

Is éard atá i dtuilleamh coinnithe ná tuilleamh carnach glan ar dhíbhinní sa bhliain airgeadais reatha agus i mblianta airgeadais roimhe.

An Ráiteas Comhdhlúite ar Shreafaí Airgid

Don Bhliain Airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020

	Nóta	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin			
Brabús iarchánach		11,925	79,647
Cion den infheistíocht a bhfuil cuntas déanta uirthi agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm		(5)	-
Dímheas réadmhaoine, gléasra agus trealaimh	13	21,810	23,442
Dímheas sócmhainní cirt úsáide	14	3,638	-
Amúchadh sócmhainní doláimhsithe	12	23,238	21,563
Amúchadh deontas	17	(3,668)	(3,789)
Ús agus ioncam eile		(73)	(110)
Costais airgeadais		18,139	17,490
Costas sochair scoir		3,244	7,382
Caillteanas neamhréadaithe i ndáil le hairgeadra eachtrach		1,698	348
Costas cáin ioncaim		2,113	16,315
Ranníocaíochtaí pinsin íoctha		(5,420)	(5,812)
Sreafaí airgid oibriúcháin roimh ghluaiseachtaí sa chaipiteal oibre		**76,639**	**156,476**
Gluaiseachtaí sa chaipiteal oibre			
Laghdú/(Méadú) ar infháltais trádála agus infháltais eile		78,342	(131,749)
Méadú/(Laghdú) ar shuimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile		118,304	(7,464)
Airgead ó oibríochtaí		**273,285**	**17,263**
Cáin ioncaim íoctha		(4,203)	(8,175)
Ús faighte		73	110
Glansreabhadh airgid thirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		**269,155**	**9,198**
Sreafaí airgid thirim ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ceannach réadmhaoine, gléasra agus trealaimh		(8,007)	(4,990)
Ceannach sócmhainní doláimhsithe		(12,046)	(21,761)
Fáltas infheistíochta		-	(50)
Deontais		3,224	-
Glanairgead tirim arna úsáid i ngníomhaíochtaí infheistíochta		**(16,829)**	**(26,801)**
Sreafaí airgid thirim ó ghníomhaíochtaí maoinithe			
Díbhinní íoctha		(4,000)	(4,000)
Íocaíochtaí príomhshuime dliteanais léasa	14	(4,294)	-
Iasachtaíochtaí íostarraingthe		15,980	125,920
Iasachtaíochtaí aisíoctha		(77,270)	(19,510)
Costais airgeadais íoctha		(16,790)	(16,739)
Glanairgead tirim arna úsáid i ngníomhaíochtaí maoinithe		**(86,374)**	**85,671**
Glanmhéadú ar airgead tirim agus ar coibhéisí airgid thirim		**165,952**	**68,068**
Airgead tirim agus a choibhéisí airgid thirim ag tús na bliana		**318,621**	**251,276**
Tionchar na malairte eachtraí		(1,659)	(723)
Airgead tirim agus a choibhéisí airgid thirim ag deireadh na bliana	19	**482,914**	**318,621**

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais Comhdhlúite

1. Eolas Ginearálta

Is cuideachta phoiblí theoranta é EirGrid cpt ('an Chuideachta'), arna corprú in Éirinn, a bunaíodh de bhun I.R. Uimh. 445 de 2000 – Rialacháin na gComhphobal Eorpach (An Margadh Inmheánach sa Leictreachas), 2000. Tá an Chuideachta ceadúnaithe ag an gCoimisiún um Rialáil Fóntais (CRU) mar an tOibreoir Córais Tarchurtha (TSO) in Éirinn agus mar an tOibreoir Margaidh (MO) don mhargadh mórdhíola leictreachais ar oileán na hÉireann. Tá SONI Teoranta (fochuideachta de chuid EirGrid cpt) ceadúnaithe ag Rialtóir Fóntas Thuaisceart Éireann mar an TSO i dTuaisceart Éireann agus tá ceadúnas MO aige d'oileán na hÉireann chomh maith. Tá EirGrid Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe (fochuideachta de chuid EirGrid cpt) ceadúnaithe ag an gCoimisiún um Rialáil Fóntais (CRU) agus ag Oifig na Margaí Gáis agus Leictreachais (Ofgem) mar oibreoir an Idirnascaire Thoir Thiar. Is é The Oval, 160 Bóthar Shíol Bhroin, Droichead na Dothra, Baile Átha Cliath 4 oifig chláraithe EirGrid cpt (Cláruimhir 338522). Tá príomhghníomhaíocht na Cuideachta cuimsithe i dTuairisc na Stiúrthóirí ar leathanach 54.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta

Na beartais chuntasaíochta atá leagtha amach anseo thíos, tá siad curtha i bhfeidhm go seasta i leith gach tréimhse a cuireadh i láthair sna ráitis airgeadais chomhdhlúite seo agus tá siad curtha i bhfeidhm go seasta ag gach eintiteas de chuid an Ghrúpa mura sonraítear a mhalairt. Féach an beartas 'Glacadh le caighdeáin úra' thíos maidir le Léasanna IFRS 16.

Bonn a n-ullmhaithe

Ullmhaíodh Ráitis Airgeadais an Ghrúpa de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais (IFRSanna), arna nglacadh ag an Aontas Eorpach. Ullmhaíodh iad le haghaidh na bliana airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020 ar bhonn na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais uile agus na Léirmhíniúchán uile atá éigeantach, agus de réir Acht na gCuideachtaí Éireann, 2014. Tá na Stiúrthóirí muiníneach, ar bhonn na réamh-mheastachán reatha airgeadais agus na saoráidí atá ar fáil, gur leor na hacmhainní atá ag an nGrúpa chun leanúint ar aghaidh ag feidhmiú go ceann i bhfad. Dá réir sin, tá na Stiúrthóirí fós ag glacadh le bonn an ghnóthais leantaigh agus iad ag ullmhú na Ráiteas Airgeadais.

Ullmhaíodh ráitis airgeadais aonair na Cuideachta de réir FRS 101 An Creat um Nochtadh Laghdaithe ("FRS 101"). Níor soláthraíodh ráiteas ioncam ar leith don Chuideachta sna ráitis airgeadais seo mar gur bhain an Chuideachta leas as an díolúine atá curtha ar fáil ag alt 304 d'Acht na gCuideachtaí, 2014.

Tá na Ráitis Airgeadais curtha i láthair in euro, agus iad slánaithe suas go dtí an míle is gaire mura bhfuil a mhalairt sonraithe, agus ullmhaíodh ar bhonn an chostais stairiúil iad seachas i gcás athluacháil roinnt ionstraimí airgeadais ar leith atá á gcoinneáil ar a luach cóir. Is iondúil go mbunaítear an costas stairiúil ar luach cóir na comaoine a thugtar de mhalairt ar shócmhainní.

Agus an lucht bainistíochta ag ullmhú na Ráiteas Airgeadais, éilítear orthu meastacháin agus boinn tuisceana a dhéanamh a mbíonn tionchar acu ar mhéideanna na sócmhainní agus na ndliteanas a thuairiscítear, ar nochtadh sócmhainní agus dliteanas teagmhasach, agus ar na méideanna ioncaim agus costas a thuairiscítear le linn na tréimhse tuairiscithe. D'fhéadfadh sé go mbeadh difríocht ann idir na torthaí iarbhír agus na meastacháin sin.

Is í an bhliain airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020 an tréimhse reatha atá á tuairisciú anois. Baineann na figiúirí comparáideacha leis an mbliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2019. Rinneadh méideanna áirithe ar chlár comhardaithe na tréimhse roimhe seo a athaicmiú chun cloí le cur i láthair ráitis airgeadais na tréimhse reatha agus ní dhearnadh aon choigeartú ar an mbrabús ná ar chúlchistí oscailte.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Glacadh le caighdeáin úra

Sa bhliain airgeadais reatha, glacadh leis na caighdeáin agus na léirmhíniúcháin úra agus athbhreithnithe seo a leanas, agus chuaigh siad sin i bhfeidhm ar na méideanna atá tuairiscithe sna ráitis airgeadais seo (i gcás blianta airgeadais bliantúla arna dtosú an 1 Eanáir 2019 nó ina dhiaidh sin):

- Léasanna IFRS 16
- Leasuithe ar IAS 19: Pleanáil, Leasú, Ciorrú nó Socrú
- Leasuithe ar IAS 28 – Infheistíocht i gComhpháirtithe agus i gComhfhiontair
- Feabhsúcháin bhliantúla ar Chaighdeáin IFRS, Timthriall 2015-2017

Tar éis don Ghrúpa glacadh le IFRS 16, bhí air a bheartas cuntasaíochta maidir le léasanna a athrú. Bhí impleachtaí ag IFRS 16 don Ghrúpa agus tá cur síos anseo thíos ar nádúr agus ar éifeacht na n-athruithe a bhí ag teastáil. Na leasuithe eile thuasluaite ar glacadh leo, ní raibh tionchar ábhartha acu ar ráitis airgeadais na bliana reatha.

Léasanna IFRS 16

Tagann an caighdeán seo in áit Léasanna IAS 17. Is suntasach na hathruithe a rinneadh faoi IFRS 16 agus is ar léasanna is mó a chuaigh na hathruithe sin i bhfeidhm, réimse a bhfuil athrú mór déanta ar an gcuntasaíocht ina leith. An príomhthionchar ar léasanna ná go ndéanfar beagnach gach léas a aithint ar an gclár comhardaithe toisc go mbainfear an t-idirdhealú idir léasanna oibriúcháin agus léasanna airgeadais. Faoi IFRS 16, aithnítear sócmhainn (an ceart chun an mhír léasaithe a úsáid) agus dliteanas airgeadais (oibleagáid chun cíosanna a íoc). Is díolúine iad léasanna gearrthéarmacha agus léasanna ar íseal-luach amháin. Tugann an caighdeán meastacháin agus tairsigh bhreithiúnais nua isteach a mbíonn tionchar acu ar aithint, rangú agus tomhas idirbheart léasa. Tá gá freisin le nochtuithe níos leithne cáilíochtúla agus cainníochtúla araon.

Thosaigh an Grúpa ag cur IFRS 16 i bhfeidhm ar an 1 Deireadh Fómhair 2019 agus níor athdhearbhaíodh na comparáidí le bliain airgeadais 2019 toisc gur ghlac an Grúpa leis an gcur chuige siarghabhálach mionathraithe maidir leis an aistriú go IFRS 16. Aithníodh an éifeacht charnach a bhain leis an gcaighdeán a chur i bhfeidhm ar dtús mar choigeartú ar an tuilleamh coinnithe (éifeacht €nialas). Faoin rogha aistrithe seo, rinneadh dliteanais an léasa a thomhas trí thagairt don ráta lascaine, do théarma an léasa agus d'fhoshuíomhanna eile (cinnteacht réasúnach maidir le síneadh, foirceannadh, srl.) amhail an 1 Deireadh Fómhair 2019. D'aithin an Grúpa €43.3m de shócmhainní cirt úsáide agus €45.3m de dhliteanais léasa an 1 Deireadh Fómhair 2019, i.e. dáta an aistrithe. Rinneadh luach €2.8m d'fhabhruithe a bhain le híocaíochtaí dreasachta a fhritháireamh i gcoinne na sócmhainne cirt úsáide tráth an aistrithe agus rinneadh luach €0.8m de réamhíocaíochtaí a bhain le híocaíocht tosaigh ar shócmhainn cirt úsáide a athaicmiú mar shócmhainn cirt úsáide tráth an aistrithe. Tá réiteach lena mínítear an difríocht idir ceangaltais léasa IAS 17 amhail an 30 Meán Fómhair 2019 agus na dliteanais léasa amhail ar dháta an aistrithe chuig Léasanna IFRS 16 curtha san áireamh i nóta 14. Ba é 1.1% an meánráta ualaithe incriminteach iasachtaíochta a cuireadh i bhfeidhm ar dhliteanais léasa ar dháta an iarratais tosaigh.

Bhain EirGrid leas as roinnt áiseanna praiticiúla maidir le IFRS 16 agus tugtar mionsonraí orthu sin thíos:

Díolúine na marthanachta

Bhain EirGrid leas as áis aistrithe a dtugtar 'díolúine na marthanachta' uirthi i leith IFRS 16. Ní éilítear ar EirGrid athmheasúnú a dhéanamh ar cibé acu atá léas i gconradh nó nach bhfuil ar dháta an iarratais tosaigh, rud a fhágann gur féidir leis an caighdeán a chur i bhfeidhm ar chonarthaí a sainaithníodh roimhe seo mar léasanna agus gan an caighdeán seo a chur i bhfeidhm ar chonarthaí nár sainaithníodh roimhe seo mar léasanna faoi IAS17 agus IFRIC 4.

Díolúine um léasanna ar luach íseal

Cuireadh an díolúine um léasanna ar luach íseal (i gcás gur lú luach na sócmhainne bunúsaí ná €5,000) i bhfeidhm nuair ab chuí. Gearrtar na híocaíochtaí léasa ábhartha chun an ráitis ioncaim de réir mar a thabhaítear iad.

Comhpháirteanna nach léasanna

Rinne EirGrid cinneadh comhpháirteanna nach léasanna a scaradh amach ó chomhpháirteanna is léasanna. Is éard atá i gceist leis na comhpháirteanna nach léasanna ná táillí seirbhíse ar léasanna réadmhaoine agus táillí cothabhála ar mhótarfheithiclí.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Bonn a gcomhdhlúthaithe

Is éard atá sna Ráitis Airgeadais Chomhdhlúite ná Ráitis Airgeadais na Cuideachta agus na n-eintiteas atá faoi rialú na Cuideachta (a cuid fochuideachtaí) suas go dtí an 30 Meán Fómhair gach bliain. Deirtear go bhfuil eintiteas faoi rialú na Cuideachta:

- nuair atá cumhacht ag an gCuideachta ar an eintiteas infheistiúcháin;
- nuair atá an Chuideachta neamhchosanta ar thoradh athraitheach, nó nuair atá cearta aici chun toradh athraitheach, mar gheall ar an mbaint atá aici leis an eintiteas infheistiúcháin; agus
- nuair is féidir leis an gCuideachta a cumhacht a úsáid le tionchar a imirt ar a toradh.

Déanann an Chuideachta athmheasúnú ar cibé acu an bhfuil ná nach bhfuil eintiteas infheistiúcháin faoina rialú má thugann fíricí agus cúinsí le fios go bhfuil athrú tagtha ar cheann amháin nó níos mó de thrí ghné na rialála thuas.

Sa chás go bhfuil níos lú ná tromlach na gceart vótála in eintiteas infheistiúcháin ag an gCuideachta, measann sí go bhfuil cumhacht aici ar an eintiteas infheistiúcháin sa chás gur leor na cearta vótála chun an cumas praiticiúil a thabhairt di gníomhaíochtaí ábhartha an eintitis infheistiúcháin a stiúradh go haontaobhach. Cíorann an Chuideachta na fíricí agus na cúinsí ábhartha ar fad agus í ag meas cibé acu an leor ná nach leor cearta vótála na Cuideachta in eintiteas infheistiúcháin chun cumhacht a thabhairt di, lena n-áirítear:

- méid shealúchas ceart vótála na Cuideachta i gcomparáid le méid agus le scaipeadh shealúchais ceart vótála na sealbhóirí vóta eile;
- cearta féideartha vótála atá i seilbh na Cuideachta, sealbhóirí eile nó páirtithe eile;
- cearta a éiríonn as socruithe conartha eile; agus
- aon fhíric agus aon chúinse breise a léiríonn go bhfuil nó nach bhfuil cumas reatha ag an gCuideachta na gníomhaíochtaí ábhartha a stiúradh ag an am is gá cinntí a dhéanamh, lena n-áirítear patrúin vótála ag cruinnithe scairshealbhóirí a tharla roimhe sin.

Tosaíonn comhdhlúthú fochuideachta nuair a fhaigheann an Chuideachta ceannas ar an bhfochuideachta agus stopann sé nuair a chailleann an Chuideachta ceannas ar an bhfochuideachta. Áirítear go sonrach sa ráiteas comhdhlúite ar ioncam na torthaí a fhaightear nó a dhiúscraítear le linn na bliana airgeadais ón dáta a bhfaigheann an Chuideachta ceannas go dtí an dáta a gcailleann an Chuideachta ceannas ar an bhfochuideachta.

Cuirtear brabús nó caillteanas agus gach gné d'ioncam cuimsitheach eile i leith úinéirí na Cuideachta.

Nuair is gá, déantar coigeartuithe ar ráitis airgeadais fochuideachtaí chun a chinntiú go bhfuil na beartais chuntasaíochta a mbaintear úsáid astu ar aon dul le beartais chuntasaíochta an Ghrúpa.

Cuirtear as an áireamh, tar éis a c(h)omhdhlúthaithe, gach sócmhainn, dliteanas, gnáthscair, ioncam, costas agus sreabhadh airgid inghrúpa a bhaineann le hidirbhearta idir chomhaltaí an Ghrúpa.

Déantar infheistíochtaí i bhfochuideachtaí a thabhairt ar aghaidh ar a gcostas i ráitis airgeadais na Cuideachta.

Comhoibríochtaí

Cuimsítear i Ráitis Airgeadais na Cuideachta ar leathanach 121 go dtí 136 torthaí na Cuideachta, chomh maith lena sciar de thorthaí, sócmhainní agus dliteanais na comhoibríochta a bhfuil sí rannpháirteach inti, agus leas á bhaint as an modh comhdhlúthaithe chomhréirigh a cheadaítear faoi IFRS 11. Ós rud é gur comhshocrú atá sa chomhoibríocht, ina bhfuil comhrialú ag na páirtithe ar an socrú, agus ina bhfuil cearta acu chun na sócmhainní agus na n-oibleagáidí i ndáil leis na dliteanais a bhaineann leis an socrú, aithníonn na stiúrthóirí a gcuid sócmhainní, dliteanas, ioncaim agus costas maidir lena leas i gcomhoibríocht.

Déantar cuntas ar sciar na Cuideachta de thorthaí agus de ghlansócmhainní comhoibríochtaí ar bhonn comhdhlúthú comhréireach ón dáta a dtugtar chun críche na socruithe conartha ina sonraítear an comhrialú, agus déantar iad a dhí-aithint nuair a chuirtear deireadh leis an gcomhrialú sin. Comhcheanglaíonn an Chuideachta a sciar de na comhshocruithe, den ioncam agus na costais aonair, de na sócmhainní agus dliteanais, agus de na sreafaí airgid ar bhonn líne ar líne le míreanna atá cosúil leo i ráitis airgeadais na Cuideachta.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Infheistíochtaí a bhfuil cuntas déanta orthu agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm

Is comhlaigh iad na heintitis sin a bhfuil tionchar suntasach ag an nGrúpa, ach nach bhfuil rialú iomlán ná comhrialú aige, ar na beartais airgeadais agus oibriúcháin. Is comhfhiontar é socraíocht ina bhfuil comhrialú ag an nGrúpa, rud a fhágann go bhfuil cearta ag an nGrúpa i leith ghlansócmhainní na socraíochta seachas cearta i leith a sócmhainní agus oibleagáidí i leith a dliteanas. Tugtar cuntas ar leasanna i gcomhlaigh agus i gcomhfhiontair le modh an chothromais. Aithnítear iad ar a gcostas i dtosach, lena n-áirítear costais bheartaíochta. Tar éis na chéad aitheanta, áirítear leis na ráitis airgeadais chomhdhlúite sciar an Ghrúpa den bhrabús nó den chaillteanas agus ioncam cuimsitheach eile de na hinfheistíochtaí a bhfuil cuntas déanta orthu agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm, go dtí an dáta a thagann deireadh leis an tionchar suntasach nó leis an gcomhrialú.

Comhcheangail ghnó

Úsáidtear an modh éadála le comhcheangail ghnó a chur sna cuntais. Déantar costas éadála a mheas mar chomhiomlán na comaoine aistrithe, arna thomhas ar dháta a fhála ar luach cóir, agus méid aon leasa neamhurlámhais san eintiteas arna fháil. I gcás gach comhcheangail gnó, tomhaiseann an Grúpa an leas neamhurlámhais san eintiteas arna fháil ar a luach cóir nó de réir an sciar chomhréirigh de ghlansócmhainní inaitheanta an eintitis arna fháil. Cláraítear costais fála mar chaiteachas de réir mar a thabhaítear iad.

Nuair a fhaigheann an Grúpa gnóthas, measann sé na sócmhainní agus dliteanais airgeadais arna ngabháil air féin lena rangú agus lena sonrú go cuí de réir na dtéarmaí conartha, na gcúinsí eacnamaíochta agus na ndálaí ábhartha amhail ar an dáta fála. Má bhaintear an comhcheangal gnó amach ina chodanna, déantar atomhas, tríd an Ráiteas Ioncaim Comhdhlúite, go dtí an luach cóir ar an leas cothromais a bhíodh ag an nGrúpa san eintiteas arna fháil ar an dáta a bhfaigheann an Grúpa ceannas den chéad uair. Aithneofar ar a luach cóir ar an dáta fála aon chomaoin theagmhasach a bheidh le haistriú ag an bhfaighteoir. Is sa Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam de réir IFRS 9 a aithneofar athrú ar bith ina dhiaidh sin ar luach cóir comaoine teagmhasaí a mheastar atá ina shócmhainn airgeadais nó ina dhliteanas airgeadais.

Tomhaistear an cáilmheas ar a chostas ar dtús, is é sin barrachas chomhiomlán na comaoine a aistríodh agus an mhéid a aithníodh i leith an leasa neamhurlámhais thar na glansócmhainní inaitheanta arna bhfáil agus na dliteanais arna ngabháil.

Dea-thoil

Déantar cáilmheas ar éadálacha a thomhas ar dtús ar a gcostas, is é sin barrachas chostas an chomhcheangail gnó thar leas an fhaighteora i nglanluach cóir na sócmhainní, na ndliteanas agus na ndliteanas teagmhasach inaitheanta. Leithdháiltear an cáilmheas a fhaightear i gcomhcheangal gnó, ó dháta a fhála, chuig na haonaid giniúna airgid nó chuig grúpaí d'aonaid giniúna airgid a bhfuiltear ag súil leo leas a bhaint as an gcomhcheangal gnó inar tháinig an cáilmheas aníos.

Tar éis a céad aitheanta, déantar cáilmheas a thomhas ar a chostas lúide aon chaillteanais bhearnúcháin charntha. Déantar athbhreithniú ar cháilmheas lena dhéanamh amach an bhfuil bearnúchán ann ar bhonn bliantúil nó níos minice ná sin má thugann imeachtaí nó athruithe ar na cúinsí le fios go bhféadfadh sé go mbeadh an tsuim ghlanluacha bearnaithe. Déantar na tástálacha bearnúcháin ar cháilmheas ag an am céanna gach bliain airgeadais. Déantar an bearnúchán a dheimhniú trí mheasúnú a dhéanamh ar mhéid in-aisghabhála an aonaid giniúna airgid a mbaineann an cáilmheas leis. Nuair is lú méid in-aisghabhála an Aonaid Giniúna Airgid ná an tsuim ghlanluacha, aithnítear caillteanas bearnúcháin. Ní aisiompaítear caillteanais bhearnúcháin a thagann aníos i leith cáilmheasa tar éis a n-aitheanta.

Ioncam

Is éard atá i gceist le hioncam go príomha ná an t-ioncam a dhíorthaítear ó tharchur leictreachais a sholáthar, cearta airgeadais maidir le tarchur (CAT) a dhíol, ioncam ó acmhainneacht an EWIC, ioncam ó phlódú a dhíorthaítear ón EWIC, agus seirbhísí Oibreora Margaidh a sholáthar do chustaiméirí le linn na bliana airgeadais, agus ní bhíonn cáin bhreisluacha san áireamh ann.

Meastar gurb é an Grúpa an príomhaí sa tsocraíocht más é a rialaíonn seirbhís atá geallta roimh í a aistriú chuig custaiméir nó más é féin a chomhlíonann an oibleagáid feidhmíochta, agus má aithnítear an t-ioncam ar bhonn ioncam comhlán dá réir sin.

Ioncam ó TUoS mar Oibreoir Córais Tarchurtha:

Is é an taraif 'Úsáid Tarchuir an Chórais' (TUoS) an príomhioncam. Is muirear é sin a bhíonn iníoctha ag úsáideoirí go léir na gcóras tarchurtha i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann. Taifeadtar ioncam ó sholáthar tarchurtha leictreachais (oibleagáid feidhmíochta) ag pointe ama (tráth a dhéantar an leictreachas a tharchur) bunaithe ar an líon meigeavatanna leictreachais a iompraítear. Aithnítear ioncam billeáilte mar infháltas trádála agus nochtar ioncam gan billeáil ar leithligh.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Ioncam mar Oibreoir Margaidh:

An oibleagáid atá ar an Oibreoir Margaidh is ea díol leictreachais a éascú trí shocrú leanúnach (oibleagáid feidhmíochta) an Mhargaidh Leictreachais Aonair. Faigheann SEMO taraifí mar oibreoir margaidh as na seirbhísí sin lena n-áirítear muirir sheasta bunaithe ar rannpháirtíocht sa mhargadh agus muirir inathraitheach bunaithe ar an líon meigeavatanna leictreachais arna dtrádáil sa mhargadh.

D'ainmnigh na húdaráis rialála ábhartha (CRU agus UR) EirGrid cpt agus SONI Ltd mar Oibreoirí Ainmnithe Margaidh Leictreachais (NEMO) d'Éirinn agus do Thuaisceart Éireann faoi seach. Tugann na hainmniúcháin NEMO cead do EirGrid cpt agus SONI Ltd margaí ionlae agus ceantála lá roimh ré a sholáthar le haghaidh trádála (oibleagáid feidhmíochta) sa Mhargadh Leictreachais Aonair (SEM) trí SEMOpx, a gcomhfhiontar conarthach. Taifeadtar ioncam tráth déanta an idirbhirt.

EWIC – Ioncam acmhainneachta:

Bíonn an EWIC páirteach sna ceantanna acmhainneachta sa SEM agus i margaí na Breataine Móire, áit a reáchtáiltear roinnt ceantanna le linn na bliana. D'éirigh go maith leis an EWIC sna margaí sin, agus faigheann sé ioncam acmhainneachta ar gach MW a dhíoltar leis an margadh sa cheant (oibleagáid feidhmíochta). Thar thréimhse ama a aithnítear an t-ioncam acmhainneachta toisc go reáchtáiltear na ceantanna le haghaidh bliain acmhainneachta shonrach ar gá don ghineadóir a bheith ar fáil di. Tá cuntas sna hamlínte ar phróisis chun riachtanais acmhainneachta, srianta áitiúla agus cáilíocht aonaid a shocrú.

EWIC – Ioncam ar phlódú:

Déantar an EWIC a chúiteamh as difríochtaí a laghdú idir praghsanna ('plódú') idir réigiúin mhargaidh agus faigheann sé ioncaim ar phlódú. Díorthaítear é ón leictreachas a iompar (oibleagáid feidhmíochta) idir Éire agus an Bhreatain Mhór.

EWIC – Cearta airgeadais maidir le tarchur (CAT) a dhíol:

Díolann an EWIC Cearta Tarchuir Fadtéarma i bhfoirm cearta airgeadais maidir le tarchur (CATanna). Cineál conartha difríochta atá sna cearta sin atá nasctha le praghsanna in dhá mhargadh idirnasctha agus tugann siad an ceart don sealbhóir (oibleagáid feidhmíochta) an raon difríochta praghsanna margaidh a fháil i rith thréimhse CAT. An Joint Allocation Office ("JAO") a dhéanann cearta airgeadais maidir le tarchur a dhíol, agus níl an EWIC ina chontrapháirtí de thrádáil na gceart. Ar ardán ceantála a dhíoltar na cearta roimh ré i gceantanna míosúla, ráithiúla, séasúracha agus bliantúla. Is é is ioncam ann an méid airgid a fhaigheann an grúpa ó cheant na gceart arna thaifeadadh ar bhonn am comhréireach thar thréimhse an chonartha CAT.

Coigeartuithe rialála:

Sa chás inar mó an t-ioncam a fuarthas nó an t-ioncam infhála ná an t-uasmhéid atá socraithe de réir comhaontú rialála, déanfar coigeartú ar tharaifí amach anseo chun an róghnóthú a léiriú. Ní aithnítear aon dliteanas mar léireoidh an rialtóir é sin mar tharaifí níos ísle ar tharchur i dtréimhsí amach anseo, rud a fhágfaidh go mbeidh ioncam níos lú ann sna tréimhsí sin. Ar an gcaoi chéanna, ní aithnítear aon sócmhainn sa chás go gceadaítear de réir comhaontú rialála coigeartuithe a dhéanamh ar tharaifí amach anseo i leith gannghnóthú a bhfuil súil lena fhritháireamh le méaduithe ar tharaifí amach anseo.

Mar Oibreoir Margaidh an Mhargaidh Leictreachais Aonair, ní fheidhmíonn an Grúpa ar a shon féin i dtaobh leictreachas a dhíol ná a cheannach. Ní aithníonn an Grúpa mar ioncam airgead a dhíorthaítear ó leictreachas a dhíol. Aithnítear na suimeanna iníoctha agus infhála a bhaineann le trádáil leictreachais ar an gClár Comhardaithe. Aithnítear mar ioncam airgead a fhaightear ó tharaifí atá faoi réir cinneadh rialála.

Is éard is ioncam gan billeáil ann (sócmhainn chonartha) ná ioncam ó sheirbhísí tarchurtha leictreachais nach bhfuil billeáilte de réir an chláir ama rialála. Aithnítear ioncam gan billeáil ar bhonn fabhruithe agus luaitear glan ar cháin bhreisluacha é.

Léirítear le hioncam iarchurtha (dliteanas conartha) ioncam iarchurtha ag eascairt as ceantanna CAT agus conarthaí teileachumarsáide.

Costais dhíreacha

Is éard is costais dhíreacha ann na costais a bhaineann le seirbhísí tarchuradóireachta leictreachais a sholáthar do chustaiméirí le linn na bliana airgeadais, agus ní bhíonn cáin bhreisluacha san áireamh iontu. Áirítear i gcostais dhíreacha táillí úinéir na sócmhainní tarchurtha, íocaíochtaí ó chearta airgeadais maidir le tarchur, agus seirbhísí coimhdeacha. Aithnítear costais dhíreacha de réir mar a thabhaítear iad.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Brabús oibriúcháin

Ghlac an Grúpa le formáid don Ráiteas Ioncaim a bhfuil sé mar aidhm aici béim a leagan ar mhíreanna tábhachtacha laistigh de na torthaí don tréimhse. Dá réir sin, luaitear an brabús oibriúcháin tar éis costais dhíreacha a mhuirearú agus tar éis costais eile oibriúcháin, ach roimh ioncam úis agus costais airgeadais.

Is éard atá i gcostais oibriúcháin eile go príomha ná costais fostaithe, táillí gairmiúla, conraitheoirí agus do chostais bhunaithe. Aithnítear costais oibriúcháin eile de réir mar a thabhaítear iad.

Airgeadraí eachtracha

Cuirtear Ráitis Airgeadais gach eintitis den Ghrúpa i láthair in airgeadra na buntimpeallachta eacnamaíochta ina bhfeidhmíonn an t-eintiteas (is é sin, a airgeadra feidhmiúil). Chun críche na Ráiteas Airgeadais Comhdhlúite, léirítear torthaí agus staid airgeadais gach entitis den Ghrúpa in euro, ós é sin airgeadra feidhmiúil na Cuideachta agus an t-airgeadra tuairiscithe do na Ráitis Airgeadais Chomhdhlúite.

Déantar taifead ar idirbhearta in airgeadraí eachtracha ag na rátaí malairte atá i réim ar dhátaí na n-idirbheart.
Ar dháta gach Cláir Chomhardaithe, déantar sócmhainní agus dliteanais airgeadais atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha a athaistriú ag na rátaí atá i réim ar an dáta sin, agus aithnítear difríochtaí sna rátaí malairte sa Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam de réir mar a tharlaíonn siad.

Ar chomhdhlúthú na Ráiteas Ioncaim don dá fhochuideachta de chuid an Ghrúpa a fheidhmíonn in airgeadra eachtrach, aistrítear chuig an euro iad ag an meánráta malairte. Aistrítear Cláir Chomhardaithe na bhfochuideachtaí sin ag na rátaí malairte atá i réim ar dháta an Chláir Chomhardaithe. Tógtar go díreach chuig comhchuid ar leith de chothromas na scairshealbhóirí aon difríocht mhalairte a eascraíonn as aistriú na bhfochuideachtaí a fheidhmíonn in airgeadra eachtrach.

Caitear le coigeartuithe cáilmheasa agus luacha chóir a thagann chun cinn tráth a dhéantar na fochuideachtaí eachtracha a éadáil mar shócmhainní agus dliteanais na bhfochuideachtaí eachtracha, agus aistrítear ag an ráta reatha iad.

Costas sochair scoir

Maidir le pleananna le sochar sainithe, úsáidtear Modh na nAonad Réamh-mheasta Creidmheasa chun an costas a bhaineann le sochar a sholáthar a dheimhniú, agus cuirtear luachálacha achtúireacha i bhfeidhm ar dháta gach Cláir Chomhardaithe. Aithnítear gnóthachain agus caillteanais achtúireacha ina n-iomláine le linn na tréimhse ina dtarlaíonn siad. Aithnítear lasmuigh de bhrabús nó caillteanas iad agus cuirtear i láthair sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach iad.

Is éard atá sna hoibleagáidí maidir le sochair scoir atá aitheanta sa Chlár Comhardaithe ná luach láithreach na n-oibleagáidí le sochar sainithe arna laghdú faoi luach cóir shócmhainní an phlean. Aon sócmhainn a fhaightear mar thoradh ar an ríomh seo, ní bheidh sí níos mó ná costais seirbhíse san am atá thart, móide luach láithreach na n-aisíocaíochtaí atá ar fáil agus na laghduithe ar ranníocaíochtaí don phlean amach anseo.

Cuirtear teorainn sócmhainne pinsin i bhfeidhm ar shócmhainní pinsin mura bhfuil aon cheart neamhchoinníollach chun sócmhainní na scéime a réadú am éigin le linn shaolré an phlean ná tráth a bheidh an plean socraithe.

Déantar costais seirbhíse reatha an tsochair scoir d'fhostaithe atá i mbun tionscadail, a chaipitliú sa Chlár Comhardaithe de réir mar a thabhaítear na costais.

Feidhmíonn an Chuideachta plean pinsin le ranníocaíocht shainithe dá fostaithe. Is é is plean le ranníocaíocht shainithe ann plean pinsin faoina n-íocann an Chuideachta ranníocaíochtaí seasta isteach in eintiteas ar leith. Ní bhíonn aon oibleagáid íocaíochta eile ar an gCuideachta tar éis di na ranníocaíochtaí a íoc.

Aithnítear na hoibleagáidí mar chostas sa Ráiteas Ioncaim de réir mar a bhíonn siad dlite. Maidir le méideanna nach n-íoctar iad, léirítear iad sna fabhruithe mar dhliteanas ar an gClár Comhardaithe. Coinnítear sócmhainní an phlean scartha ón gCuideachta i gcistí atá riartha go neamhspleách.

Cánachas

Seasann costas cáin ioncaim do shuim na cánach is iníoctha faoi láthair agus na cánach iarchurtha.

Tá an cháin is iníoctha faoi láthair bunaithe ar an mbrabús inchánach don bhliain airgeadais. Tá an brabús inchánach éagsúil ón mbrabús a thuairiscítear sa Ráiteas Ioncaim mar ní áirítear ann míreanna ioncaim ná costais atá inchánach nó in-asbhainteach i dtréimhsí eile agus, anuas air sin, ní áirítear ann míreanna nach bhfuil inchánach ná in-asbhainteach ag am ar bith. Úsáidtear rátaí cánach arna nglacadh nó arna nglacadh sa tsubstaint faoi dháta an Chláir Chomhardaithe le dliteanas an Ghrúpa i leith cáin reatha a ríomh.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Aithnítear cáin iarchurtha ar dhifríochtaí idir shuimeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas sna Ráitis Airgeadais agus sna boinn chomhfhreagracha chánach a úsáidtear leis an mbrabús inchánach a ríomh, agus úsáidtear an modh dliteanais bunaithe ar chlár comhardaithe le í a chur san áireamh sna cuntais. Is iondúil go n-aithnítear dliteanais cánach iarchurtha do gach difríocht shealadach inchánach, agus is iondúil go n-aithnítear sócmhainní cánach iarchurtha do gach difríocht shealadach in-asbhainteach sa mhéid gur dócha go mbeidh brabús inchánach ar fáil ar féidir na difríochtaí sealadacha in-asbhainteacha sin a úsáid ina leith. Ní aithnítear sócmhainní ná dliteanais den chineál sin má eascraíonn an difríocht shealadach as aithint tosaigh dea-thola.

Déantar sócmhainní agus dliteanais cánach iarchurtha a thomhas ar na rátaí cánach is dócha a mbeidh feidhm acu sa tréimhse ina ndéanfar an dliteanas a shocrú nó an tsócmhainn a réadú, bunaithe ar rátaí cánach (agus ar dhlíthe cánach) arna nglacadh nó arna nglacadh sa tsubstaint faoi dháta an Chláir Chomhardaithe. Léiríonn tomhas na ndliteanas agus na sócmhainní cánach iarchurtha na himpleachtaí cánach a d'eascródh as an modh is dócha, ar an dáta tuairiscithe, a ndéanfaidh an Grúpa suim ghlanluacha a shócmhainní agus a dhliteanas a ghnóthú nó a shocrú. Gearrtar cáin iarchurtha nó cuirtear do shochar í sa Ráiteas Ioncaim, ach amháin nuair a bhaineann sé le hearraí a gearradh nó a cuireadh do shochar ioncam cuimsitheach eile nó go díreach chuig cothromas, agus sa chás sin caitear leis an gcáin iarchurtha in ioncam cuimsitheach eile nó i gcothromas de réir mar is cuí.

Déantar sócmhainní agus dliteanais cánach iarchurtha a fhritháireamh nuair is ann do cheart infheidhmithe le dlí chun sócmhainní reatha cánach a chur in aghaidh dliteanais chánach reatha agus nuair atá sé de rún ag an nGrúpa a shócmhainní agus dliteanais chánach reatha a shocrú ar ghlanbhonn.

Réadmhaoin, gléasra agus trealamh

Luaitear réadmhaoin, gléasra agus trealamh ar a gcostas lúide dímheas carntha agus aon chaillteanais bhearnúcháin charntha, seachas i gcás talamh ruílse a léirítear ar a costas lúide an bearnúchán.

Úsáidtear modh an mhéid chothroim le dímheas a aithint ionas go ndíscríobhtar costais sócmhainní thar a saolré ionchais measta. Déantar athbhreithniú ar an saolré ionchais measta, ar an luach iarmharach agus ar an modh dímheasa ag deireadh gach tréimhse, agus mínítear aon athruithe ar na meastacháin sna cuntais ar bhonn ionchasach.

Is mar seo a leanas atá na tréimhsí dímheasa do na príomhchatagóirí réadmhaoine, gléasra agus trealaimh:

- Feabhsuithe ar fhoirgnimh ar léas: le linn thréimhse an léasa;
- Foirgnimh ruílse agus feabhsuithe: Idir 5 agus 15 bliana;
- Daingneáin agus feistis: 5 bliana;
- Teicneolaíocht faisnéise, trealamh teileachumarsáide agus eile: Idir 3 agus 8 mbliana;
- An Margadh Leictreachais Aonair Comhtháite: 5 bliana.

Is mar seo a leanas atá na tréimhsí dímheasa do chatagóir an Idirnascaire Thoir Thiar laistigh de réadmhaoin, gléasra agus trealamh:

- Cáblaí: 40 bliain;
- Stáisiúin tiontaire, trádstóras agus trealamh: 30 bliain;
- Claochladán breise agus páirteanna spártha: 30 bliain;
- Córas rialaithe tiontaire: 15 bliana;
- Trealamh freastalaí TF: 6 bliana; agus
- Suirbhéireacht Mhuirí: 3 bliana.

Ní dhéantar dímheas ar thalamh ruílse ná ar shócmhainní atá á dtógáil.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Iompraítear sócmhainní atá á dtógáil, ar a gcostas lúide aon chaillteanas bearnúcháin aitheanta. Áirítear sna costais táillí gairmiúla, pá agus tuarastail, costais sochair scoir agus aon chostais eile a thabhaítear atá inchurtha go díreach i leith tógáil a leithéid de shócmhainní. Déantar na sócmhainní sin a athaicmiú i gcatagóir chuí agus tosaíonn dímheas na sócmhainní sin nuair a bhíonn na sócmhainní réidh lena n-úsáid bheartaithe.

Deimhnítear an gnóthachan nó an caillteanas a eascraíonn as diúscairt nó cur as feidhm réadmhaoine, gléasra agus trealaimh mar an difríocht idir na glanfháltais díolacháin agus suim ghlanluacha na sócmhainne, agus aithnítear sa Ráiteas Ioncaim é.

Costais iasachta

Cuirtear costais iasachtaíochta atá inchurtha go díreach i leith fáil, tógáil nó táirgeadh sócmhainní incháilithe, ar sócmhainní iad a dtógann sé tréimhse shuntasach iad a réiteach lena n-úsáid bheartaithe nó lena ndíol, le costas na sócmhainní sin, go dtí go mbeidh na sócmhainní réidh, a bheag nó a mór, le haghaidh n-úsáid bheartaithe.

I gcás go mbaintear úsáid as iasachtaíochtaí ar ráta athraitheach chun sócmhainn cháilitheach a mhaoiniú, agus na hiasachtaíochtaí sin fálaithe i sreabhadh airgid glan maidir le riosca ráta úis, is é an t-úschostas glan an t-ús a chuirtear le costas na sócmhainne cáilithí tar éis iarmhairt an fhálaithe.

Ioncam infheistíochta a thuilltear ar infheistíocht shealadach iasachtaíochtaí faoi leith ar feitheamh a gcaiteachais ar shócmhainní cáilitheacha, déantar é a asbhaint de na costais iasachtaíochta atá i dteideal a gcaipitlithe.

Aithnítear na costais iasachtaíochta go léir eile i mbrabús nó i gcaillteanas sa tréimhse ina dtabhaítear iad.

Sócmhainní doláimhsithe

Déantar sainaithint ar shócmhainní doláimhsithe a fhaightear i gcomhcheangal gnó agus aithnítear go leithleach ón gcáilmheas iad sa chás go sásaíonn siad an sainmhíniú atá ar shócmhainn dholáimhsithe agus gur féidir a luachanna córa a thomhas go hiontaofa. Is é costas sócmhainní doláimhsithe dá leithéid a luach cóir ar dháta a bhfála. Tar éis a gcéad aitheanta, tuairiscítear na sócmhainní seo ar a gcostas lúide amúchadh carntha agus caillteanais bhearnúcháin charntha. Sa chás go bhfuil saolré mheasta theoranta ag na sócmhainní doláimhsithe, gearrtar amúchadh ar bhonn an mhéid chothroim thar a saolré úsáideach mheasta.

Tá na Stiúrthóirí den tuairim go bhfuil saolré éiginnte i gceist leis na comhaontuithe ceadúnais TSO agus MO do Thuaisceart Éireann. Cuireadh na príomhfhachtóirí seo a leanas san áireamh agus saolré úsáideach na gcomhaontuithe ceadúnais thuasluaite á meas; úsáid ionchais, gnáth-shaolré sócmhainní den chineál céanna a úsáidtear ar bhealach comhchosúil leo, cobhsaíocht an tionscadail ina n-oibrítear an tsócmhainn, tréimhse rialaithe ar an tsócmhainn agus dátaí éaga comhaontuithe ceadúnais. Is beag seans go gcuirfí na ceadúnais thuasluaite ar ceal agus ós rud é go bhfuil na ceadúnais neamhiata, in-athnuaite agus nach bhfuil aon teorainn intuartha leis an tréimhse is dócha a ghinfidh an tsócmhainn glan-insreabhadh airgid don Ghrúpa, is réasúnta é bonn tuisceana saolré éiginnte. Déantar na sócmhainní sin a thástáil gach bliain le haghaidh bearnúcháin.

Luaitear bogearraí ríomhaireachta, lena n-áirítear bogearraí ríomhaireachta nach cuid chomhtháite de mhír chrua-earra ríomhaireachta iad, ar a gcostas lúide aon amúchadh carntha agus aon chaillteanais lagaithe charntha. Cuimsítear le costas an luach ceannaigh agus aon chostais eile atá inchurtha go díreach ina leith.

Aithnítear bogearraí ríomhaireachta má chomhlíonann siad na critéir seo a leanas:

- is féidir sócmhainn a shainaithint ar leithligh;
- is dócha go nginfidh an tsócmhainn atá cruthaithe tairbhí eacnamaíocha amach anseo;
- is féidir costas forbartha na sócmhainní a thomhas go hiontaofa;
- is dócha go dtiocfadh na tairbhí eacnamaíocha a bhfuil súil leo amach anseo agus atá inchurtha i leith na sócmhainne chuig an eintiteas; agus
- is féidir costas na sócmhainní a thomhas go hiontaofa.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Déantar costais a bhaineann le forbairt bogearraí ríomhaireachta d'úsáid inmheánach a chaipitliú nuair a chomhlíontar na critéir aitheantais atá léirithe thuas.

Is mar seo a leanas atá na tréimhsí amúchta do na príomhchatagóirí sócmhainní doláimhsithe:

- Sócmhainn Leictreachais Aonair Chomhtháite: 5 bliana;
- Bogearraí eile: Idir 3 agus 8 mbliana.

Iompraítear bogearraí atá á forbairt ar a gcostas lúide aon chaillteanas bearnúcháin aitheanta. Áirítear sna costais táillí gairmiúla, pá agus tuarastail, costais sochair scoir agus aon chostais eile a thabhaítear atá inchurtha go díreach i leith tógáil a leithéid de shócmhainní. Déantar na sócmhainní sin a athaicmiú i gcatagóir chuí agus tosaíonn amúchadh na sócmhainní sin nuair a bhíonn na sócmhainní réidh lena n-úsáid bheartaithe.

Déantar athbhreithniú ar an tsaolré ionchais mheasta agus ar an modh amúchta ag deireadh gach tréimhse tuairiscithe, agus mínítear aon athruithe ar na meastacháin sna cuntais ar bhonn ionchasach.

Déantar athbhreithniú ar shuim ghlanluacha na sócmhainní inláimhsithe a bhfuil saolré theoranta acu ar gach dáta tuairiscithe le sainaithint a dhéanamh ar aon chomharthaí bearnúcháin, agus tá siad faoi réir tástáil bearnúcháin i gcás gur léir ó theagmhais ná ó athruithe ar na cúinsí go bhféadfadh sé nach mbeifí in ann an tsuim ghlanluacha a aisghabháil.

Lagú sócmhainní

Ar dháta gach Cláir Chomhardaithe, déanann an Grúpa athbhreithniú ar shuimeanna glanluacha a shócmhainní doláimhsithe, réadmhaoine, gléasra agus trealaimh lena dhéanamh amach an ann d'aon chomharthaí gur tháinig caillteanas bearnúcháin ar na sócmhainní sin. Má bhíonn aon chomharthaí den chineál sin ann, meastar méid in-aisghabhála na sócmhainne d'fhonn méid an chaillteanais bearnúcháin (más ann dó) a mheas. Sa chás nach féidir méid in-aisghabhála sócmhainne aonair a mheas, measann an Grúpa méid in-aisghabhála an aonaid giniúna airgid lena mbaineann an tsócmhainn. Sa chás gur féidir bonn réasúnta, comhsheasmhach leithdháilte a aithint, leithdháiltear sócmhainní corparáideacha ar aonaid giniúna airgid aonair freisin, é sin nó leithdháiltear ar an ngrúpa is lú aonad giniúna airgid ar féidir bonn réasúnta, comhsheasmhach leithdháilte a aithint ina leith.

Is é an méid in-aisghabhála an luach cóir lúide costais díolacháin nó an luach úsáide, cibé acu is airde. Agus an luach úsáide á mheas, déantar sreafaí airgid measta na todhchaí a lascainiú go dtí a luach láithreach ar bhonn ráta lascaine roimh cháin, a léiríonn measúnuithe margaidh reatha ar amluach airgid agus na rioscaí ar leith a bhaineann leis an tsócmhainn nach bhfuil coigeartú déanta ina leith ar mheastacháin shreafaí airgid na todhchaí.

Má mheastar go bhfuil méid in-aisghabhála sócmhainne nó aonaid giniúna airgid níos lú ná an tsuim ghlanluacha, laghdaítear suim ghlanluacha na sócmhainne nó an aonaid chuig an méid in-aisghabhála a bhaineann léi. Aithnítear caillteanas bearnúcháin láithreach bonn sa Ráiteas Ioncaim, ach amháin sa chás go ndéantar an tsócmhainn nó an t-aonad giniúna airgid ábhartha a iompar ar mhéid athluacháilte; caitear leis an gcaillteanas bearnúcháin mar laghdú athluachála sa chás sin.

Dliteanais léasa agus sócmhainní cirt úsáide

Déanann an Grúpa léasanna le haghaidh raon sócmhainní, a bhaineann go príomha le foirgnimh, feithiclí agus ceadúnais urthrá. Baineann téarmaí agus cearta athnuachana éagsúla leis na léasanna seo. Ní chuirtear srianta suntasacha airgeadais ar an nGrúpa le téarmaí agus coinníollacha na léasanna seo.

Tá léas i gconradh má tá sé infheidhmithe agus má thugann sé an ceart le sócmhainn shonraithe a úsáid go ceann tréimhse áirithe mar mhalairt ar chomaoin, a dhéantar a shocrú ag an tús. Déanann an grúpa a mheas cibé acu an léas é conradh nó an bhfuil léas i gconradh tráth a dhéanta. Aithníonn an Grúpa sócmhainn cirt úsáide agus dliteanas léasa comhfhreagrach le haghaidh na socruithe léasa uile inarb é an léasaí é, seachas léasanna gearrthéarmacha (rud atá sainmhínithe mar léasanna a bhfuil a théarma 12 mhí nó níos lú) agus léasanna a bhaineann le sócmhainní ar luach íseal (amhail earraí beaga trealaimh oifige). I gcás na léasanna áirithe sin, aithníonn an Ghrúpa na híocaíochtaí léasa mar chostas oibriúcháin ar bhonn líne dhíreach le himeacht théarma an léasa. Rinne an Grúpa cinneadh chomh maith comhpháirteanna nach léasanna a scaradh amach ó chomhpháirteanna is léasanna. Is éard atá i gceist leis na comhpháirteanna nach léasanna ná táillí seirbhíse ar léasanna réadmhaoine agus táillí cothabhála ar mhótarfheithiclí.

Tomhaistear an dliteanas léasa ar dtús ag luach reatha na n-íocaíochtaí léasa a bhíonn fós amuigh ar an dáta tosaithe, arna lascainiú leis an ráta a thugtar le tuiscint sa léas. Mura féidir an ráta sin a dhéanamh amach go héasca, úsáideann an Grúpa a ráta incriminteach iasachtaíochta.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Íocaíochtaí léasa atá curtha san áireamh i dtomhas an chomhghéillte maidir le dliteanas léasa:

- Íocaíochtaí léasa sheasta (lena n-áirítear íocaíochtaí seasta bunúsacha), lúide aon dreasachtaí léasa is infhaighte;
- Íocaíochtaí léasa inathraithe a bhraitheann ar innéacs nó ráta, arna dtomhas ar dtús leis an innéacs nó leis an ráta ar an dáta tosaithe;
- An méid a mheastar a bheidh iníoctha ag an léasaí faoi ráthaíochtaí luacha iarmharaigh;
- Praghas feidhmithe na roghanna ceannaigh, i gcás go mbeidh sé réasúnta cinnte go ndéanfaidh an léasaí na roghanna sin a fheidhmiú; agus
- Íocaíochtaí pionóis as an léas a fhoirceannadh, i gcás go léireoidh téarma an léasa feidhmiú rogha chun an léas a fhoirceannadh.

Cuirtear an dliteanas léasa i láthair mar líne ar leith sa ráiteas comhdhlúite ar an staid airgeadais. Déantar an dliteanas léasa a thomhas ina dhiaidh sin tríd an tsuim ghlanluacha a mhéadú chun ús ar an dliteanas léasa a léiriú (le modh an úis éifeachtaigh) agus tríd an tsuim ghlanluacha a laghdú chun na híocaíochtaí léasa a rinneadh a léiriú.

Tomhaiseann an Grúpa an dliteanas léasa (agus déanann coigeartú comhfhreagrach ar an tsócmhainn ghaolmhar cirt úsáide):

- Nuair a thagann athrú ar théarma an léasa, nuair a tharlaíonn teagmhas suntasach nó nuair a thagann athrú suntasach ar chúinsí, is cúis le hathrú ar an measúnú ar fheidhmiú rogha ceannaigh – sa chás sin, déantar an dliteanas léasa a atomhas trí na híocaíochtaí léasa athbhreithnithe a lascainiú le lascaine athbhreithnithe.
- Nuair a athraíonn na híocaíochtaí léasa mar gheall ar athruithe ar innéacs nó ráta, nó ar athrú ar íocaíocht ionchais faoi luach iarmharach ráthaithe – sna cásanna sin, déantar dliteanas an léasa a atomhas trí na híocaíochtaí léasa athbhreithnithe a lascainiú le ráta lascaine gan athrú (ach amháin má athraíonn na híocaíochtaí léasa mar gheall ar athrú ar ráta úis comhlúthach, agus, sa chás sin, úsáidtear ráta lascaine athbhreithnithe).
- Nuair a dhéantar conradh léasa a mhionathrú agus nuair nach dtugtar cuntas ar an mionathrú ar an léas mar léas ar leith – sa chás sin, déantar an dliteanas léasa a atomhas bunaithe ar théarma léasa an léasa mhionathraithe trí na híocaíochtaí léasa athbhreithnithe a lascainiú le ráta lascaine athbhreithnithe ar dháta éifeachtach an mhionathraithe.

Ní dhearna an Grúpa aon athrú den sórt sin le linn na dtréimhsí atá á gcur i láthair.

Cuirtear na sócmhainní cirt úsáide i láthair mar líne ar leith sa ráiteas comhdhlúite ar an staid airgeadais.

Tomhaistear sócmhainní cirt úsáide ar a gcostas, a chuimsíonn an méid seo a leanas:

- méid an tomhais tosaigh ar an dliteanas léasa
- aon íocaíochtaí léasa a rinneadh ar an dáta tosaithe nó roimhe sin lúide aon dreasachtaí léasa a fuarthas
- aon chostais dhíreacha tosaigh
- costais athchóirithe

Is iondúil go ndéantar sócmhainní cirt úsáide a dhímheas thar shaolré ionchais na sócmhainne nó thar théarma an léasa ar bhonn líne dhíreach, cibé acu is giorra. Más rud é go bhfuil sé réasúnta cinnte go bhfeidhmeoidh an grúpa rogha cheannaigh, déantar an tsócmhainn cirt úsáide a dhímheas thar shaolré ionchais na sócmhainne bunúsaí.

Aithnítear íocaíochtaí a bhaineann le léasanna gearrthéarmacha agus le gach léas a bhaineann le sócmhainní ar luach íseal ar bhonn líne dhíreach mar chostas sa chuntas brabúis agus caillteanais. Is éard is léas gearrthéarmach ann ná léas a maireann a théarma 12 mhí nó níos lú.

Deontais

Má tá na sócmhainní atá i gceist in úsáid, mínítear deontais chaipitil sna cuntais mar ioncam iarchurtha ar an gClár Comhardaithe agus scaoiltear chuig an gcuntas brabúis agus caillteanais iad thar shaolré ionchais mheasta ma sócmhainní. Má tá an tsócmhainn fós á tógáil, déantar an deontas a fhritháireamh in aghaidh shuim ghlanluacha na sócmhainne.

Aithnítear deontais ioncaim mar ioncam thar na tréimhsí is gá chun an deontas a mheaitseáil ar bhonn córasach leis na costais dá bhfuil sé beartaithe.

Ní aithnítear deontais go dtí go mbíonn cinnteacht réasúnta ann go gcomhlíonfaidh an Grúpa na coinníollacha a bhaineann leo agus go bhfaighfear na deontais.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Sócmhainní airgeadais agus dliteanais

Aithnítear sócmhainní agus dliteanais airgeadais ar an gClár Comhardaithe nuair a dhéantar comhpháirtí den Ghrúpa i bhforálacha conartha ionstraime. Ar chéad aithint sócmhainní airgeadais, aicmítear iad mar a bheith tomhaiste ag a gcostas amúchta, ag a luach cóir tríd an Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam Cuimsitheach Eile, nó ag luach cóir tríd an gCuntas Brabúis agus Caillteanais. Ní dhéantar athaicmiú ar shócmhainní airgeadais tar éis a gcéad aitheanta ach amháin má athraíonn an Grúpa a mhúnla gnó i ndáil le sócmhainní airgeadais a bhainistiú. Déantar dliteanais airgeadais a thomhas ag a gcostas amúchta.

Déantar infheistíochtaí in ionstraimí cothromais a thomhas ar a luach cóir trí ioncam cuimsitheach eile toisc nach sealbhaítear iad lena dtrádáil.

Tomhaistear sócmhainn airgeadais ag a costas amúchta má chomhlíonann sí an dá choinníoll seo a leanas agus mura bhfuil sí aitheanta ag a luach cóir sa chuntas brabúis agus caillteanais:

- Tá sí á coinneáil laistigh de mhúnla gnó arb aidhm leis sócmhainní a choinneáil i seilbh chun sreafaí airgid conarthacha a bhailiú; agus
- Fágann na téarmaí conartha go n-eascraíonn sreafaí airgid ar dhátaí sonraithe nach bhfuil iontu ach íocaíochtaí príomhshuime agus úis ar an bpríomhshuim atá gan íoc.

Tá infháltais trádála, infháltais eile agus costais tionscadail iarchurtha ag teacht leis na coinníollacha sin agus, dá bhrí sin, déantar iad a thomhas ag a gcostas amúchta.

Is éard atá in airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim a thugtar anonn ar a gcostas amúchta ná airgead ar láimh, taiscí prapéilimh agus infheistíochtaí gearrthéarmacha ardleachtacha eile is féidir a thiontú go héasca ina méid aitheanta airgid agus nach bhfuil mórán riosca ag bhaint leo ó thaobh athruithe luacha de.

Déantar suimeanna iníoctha trádála a thomhas tráth a gcéad aitheanta ar luach an tsonraisc, arb ionann é agus a luach cóir, a bheag nó a mhór, agus tugtar anonn iad ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta. Is neamhúsmhar atá suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile.

Aithnítear iasachtaí agus iasachtaíochtaí úsmhara ar a luach cóir ar dtús, arb ionann é sin agus luach na bhfáltas atá faighte, glan ó aon chostais socraithe atá inchurtha go díreach ina leith. Tar éis a gcéad aitheanta, úsáidtear modh an ghlanráta úis leis na hiasachtaíochtaí seo a lua ar a gcostas amúchta.

Déantar sócmhainní agus dliteanais airgeadais a dhíaithint ón gClár Comhardaithe nuair a scoireann an Grúpa de bheith ina chomhpháirtí i bhforálacha conartha na hionstraime.

Déantar sócmhainní agus dliteanais airgeadais a fhritháireamh agus cuirtear an glanmhéid i láthair ar an gclár comhardaithe sa chás, agus sa chás sin amháin, go bhfuil ceart forfheidhmithe dlíthiúil ag an nGrúpa faoi láthair na méideanna a fhritháireamh agus go bhfuil rún aige iad a réiteach ar ghlanbhonn nó an tsócmhainn a réadú agus an dliteanas a réiteach go comhuaineach.

Soláthairtí agus dliteanais theagmhasacha

Aithnítear soláthairtí nuair a bhíonn oibleagáid reatha (dlíthiúil nó inchiallaithe) ar an nGrúpa mar thoradh ar theagmhas roimhe seo, nuair is dócha go n-éileofar ar an nGrúpa an oibleagáid sin a réiteach agus nuair is féidir meastachán iontaofa a dhéanamh ar mhéid na hoibleagáide. Is éard atá sa mhéid a aithnítear mar sholáthar ná an meastachán is fearr ar an gcomaoin a bheadh de dhíth chun an oibleagáid reatha a réiteach ar an dáta tuairiscithe, agus na rioscaí agus na neamhchinnteachtaí a bhaineann leis an oibleagáid á gcur san áireamh. Nuair a dhéantar soláthar a thomhas trí thagairt do na sreafaí airgid a mheastar a bheadh de dhíth chun an oibleagáid reatha a réiteach, is é an tsuim ghlanluacha luach reatha na sreafaí airgid sin (nuair atá éifeacht amluach an airgid ábhartha). Nuair a mheastar go bhfaighfear ó thríú páirtí cuid de na sochair eacnamaíocha a bheadh de dhíth chun soláthar a réiteach, nó iad go léir, aithnítear infháltas mar shócmhainn i gcás go bhfuil sé nach mór cinnte go bhfaighfear an aisíocaíocht agus gur féidir méid an infháltais a thomhas go hiontaofa.

I gcás nach dócha go mbeadh eis-sreabhadh sochar eacnamaíoch de dhíth, nó i gcás nach féidir an méid a mheas go hiontaofa, nochtar an oibleagáid mar dhliteanas teagmhasach, ach amháin más beag seans ar fad go mbeadh eis-sreabhadh sochar eacnamaíoch ann. Oibleagáidí féideartha, nach féidir a rá go cinnte gurb ann dóibh go dtí go dtarlóidh nó nach dtarlóidh rud éigin san am atá le teacht, nochtar iad sin mar dhliteanais theagmhasacha freisin ach amháin más beag seans ar fad go mbeadh eis-sreabhadh sochar eacnamaíoch ann.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Ionstraimí airgeadais díorthacha

Baineann an Grúpa leas as babhtálacha ráta úis d'fhonn a neamhchosaint ar riosca ráta úis a mhaolú. Nochtar sonraí breise ar ionstraimí airgeadais díorthacha i nóta 26.

Aithnítear ionstraimí airgeadais díorthacha ar a luach cóir ar an dáta a ndéantar an conradh díorthach den chéad uair, agus ina dhiaidh sin déantar iad a atomhas ar a luach cóir ar dháta gach Cláir Chomhardaithe. Chun an luach cóir a bhaineann le babhtálacha ráta úis ar an dáta tuairiscithe a shocrú, déantar sreafaí airgid na todhchaí a lascainiú ar bhonn fachtóirí lascainithe arna n-idirshuí ó na cuair ráta úis ar an dáta tuairiscithe. Aithnítear an gnóthachan nó an caillteanas a eascraíonn as sin i mbrabús nó caillteanas láithreach bonn ach amháin sa chás go bhfuil an díorthach ainmnithe agus éifeachtach mar ionstraim fálaithe, agus sa chás sin braitheann cathain a aithnítear i mbrabús nó caillteanais é ar an gcineál caidrimh fálaithe.

Ionstraimí fálaithe

Ainmníonn an Grúpa a bhabhtálacha ráta úis mar fháluithe ar an sreabhadh airgid. Dá bhrí sin, ceanglaítear ar an nGrúpa a áirithiú go mbíonn gaolmhaireachtaí cuntasaíochta fálaithe ailínithe lena chuspóirí agus lena straitéis ó thaobh bainistíocht riosca de agus cur chuige níos cáilíochtúla agus níos réamhbhreathnaithí a chur i bhfeidhm maidir le héifeachtacht an fhálaithe a mheasúnú. Ar dháta tionscanta an chaidrimh fálaithe, déanann an Grúpa doiciméadú ar an gcaidreamh idir an ionstraim fálaithe agus an mhír atá á fálú, chomh maith lena chuspóirí ó thaobh bainistíocht riosca de agus a straitéis i dtaobh idirbhearta éagsúla fálaithe a dhéanamh. Chomh maith leis sin, ar dháta tionscanta an fhálaithe agus ar bhonn leanúnach, déanann an Grúpa doiciméadú ar cibé acu an bhfuil ná nach bhfuil an ionstraim fálaithe atá á húsáid i gcaidreamh fálaithe ardéifeachtúil i dtaobh fritháireamh a dhéanamh ar athruithe ar shreafaí airgid na míre atá á fálú.

Déantar an sciar éifeachtúil de na hathruithe ar luach cóir na mbabhtálacha ráta úis atá ainmnithe agus incháilithe mar fháluithe ar an sreabhadh airgid a aithint in ioncam cuimsitheach eile, agus carntar faoi chothromas iad. Aithnítear an gnóthachan nó an caillteanas a bhaineann leis an sciar neamhéifeachtúil i mbrabús nó caillteanas láithreach bonn, agus áirítear faoi chostais airgeadais sa Ráiteas Ioncaim é. Déantar athchúrsáil ar mhéideanna a charntar faoi chothromas i mbrabús nó caillteanas sna tréimhsí ina n-aithnítear an mhír fhálaithe i mbrabús nó caillteanas, ar an líne chéanna leis an mír fhálaithe aitheanta sa Ráiteas Ioncaim, nó áirítear mar bhunchoigeartú ar mhír fhálaithe neamhairgeadais é.

Scoirtear de chuntasaíocht fálaithe nuair a dhéanann an Grúpa cúlghairm ar an gcaidreamh fálaithe, nuair a théann an ionstraim fálaithe in éag, nuair a dhíoltar í, nuair a chríochnaítear í, nó nuair a fheidhmítear í, nó nuair nach bhfuil sí incháilithe le haghaidh cuntasaíocht fálaithe a thuilleadh.

Leagtar amach i nóta 26 sonraí faoi luach cóir na mbabhtálacha ráta úis atá ag an nGrúpa faoi láthair a úsáidtear chun críche fálaithe. Tugtar sa Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach mionchuntas ar ghluaiseachtaí sa chúlchiste fálaithe i gcothromas freisin.

Lagú sócmhainní airgeadais

Le IFRS 9 ceanglaítear forálacha bearnúcháin a aithint bunaithe ar chaillteanais chreidmheasa ionchasacha ('ECL'). Baineann an tsamhail nua le sócmhainní airgeadais ar a gcostas amúchta, sócmhainní conartha faoi IFRS 15, agus ioncam ó chonarthaí le custaiméirí. I gcás infháltais trádála agus sócmhainní conartha, cuireann an Grúpa an cur chuige simplithe faoi IFRS 9 i bhfeidhm chun caillteanais chreidmheasa ionchasacha a thomhais, ina n-úsáidtear lamháltas do chaillteanas ionchasach saoil. Tá na lamháltais chaillteanais do shócmhainní airgeadais bunaithe ar thoimhdí maidir leis an riosca mainneachtana agus le rátaí caillteanas ionchasach. Úsáideann an Grúpa a bhreithiúnas agus na toimhdí sin á ndéanamh agus na hionchuir do na háirimh maidir leis an gcaillteanas creidmheasa ionchasach á roghnú, bunaithe ar bheartas an Ghrúpa maidir le bainistíocht riosca creidmheasa, an stair go dtí seo, dálaí reatha margaidh, agus meastacháin réamhbhreathnaitheacha ag deireadh gach tréimhse tuairiscithe.

I gcás gach sócmhainne airgeadais eile, aithníonn an Grúpa ECL saoil i gcás méadú mór ar an riosca creidmheasa ón gcéad aithint. Mar sin féin, más rud é nach bhfuil méadú mór tagtha ar an riosca creidmheasa i leith na hionstraime airgeadais ón gcéad aithint, déanann an Grúpa an lamháltas caillteanais don ionstraim airgeadais sin a thomhas de réir méid atá cothrom le ECL 12 mhí. Léirítear le ECL saoil na caillteanais chreidmheasa ionchasacha a eascróidh as gach teagmhas mainneachtana féideartha thar shaolré ionchais ionstraime airgeadais. I gcomparáid leis sin, léirítear le ECL 12 mhí an chuid de ECL saoil a mheastar a eascróidh as teagmhais mhainneachtana ar ionstraim airgeadais a d'fhéadfadh teacht chun cinn laistigh de 12 mhí tar éis an dáta maidir le tuairisciú.

Iasachtaí agus iasachtaíochtaí úsmhara

Tuilltear ioncam úis ar thaiscí bainc agus déantar é a fhabhrú ar bhonn ama trí thagairt don bhunairgead gan íoc ar an nglanráta úis is infheidhme, is é sin, an ráta a dhéanann na fáltais airgid todhchaí mheasta a lascainiú go beacht le linn shaolré ionchais mheasta na sócmhainne airgeadais ar shuim ghlanluacha na sócmhainne sin.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

Ioncam airgeadais agus costais

Tuilltear ioncam úis ar thaiscí bainc agus déantar é a fhabhrú ar bhonn ama trí thagairt don bhunairgead gan íoc ar an nglanráta úis is infheidhme, is é sin, an ráta a dhéanann na fáltais airgid todhchaí mheasta a lascainiú go beacht le linn shaolré ionchais mheasta na sócmhainne airgeadais ar shuim ghlanluacha na sócmhainne sin.

Tuilltear ioncam freisin trí ús, arna choigeartú do bhoilsciú, a ghearradh ar chostais iarchurtha a bhaineann le tionscadail tarchuir.

Tá ús ar iasachtaíochtaí agus ar na babhtálacha ráta úis lena mbaineann, san áireamh i gcostais airgeadais. Aithnítear costais airgeadais mar chostas sa tréimhse inar tabhaíodh iad, ach amháin nuair atá costais airgeadais inchurtha go díreach i leith fháil, tógáil nó táirgeadh na sócmhainní incháilithe, agus sa chás sin mhíneofaí mar chostais iasachta iad sna cuntais.

Déantar costais airgeadais a ríomh trí mhodh an ghlanráta úis, modh a úsáidtear chun costas amúchta dliteanais airgeadais a ríomh agus costas úis a leithdháileadh thar an tréimhse ábhartha. Is é an glanráta úis an ráta a dhéanann na híocaíochtaí airgid todhchaí measta a lascainiú go beacht le linn shaolré ionchais an dliteanais airgeadais.

Breithiúnais chuntasaíochta chriticiúla agus príomhfhoinsí neamhchinnteachta maidir le meastacháin

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú acu, ní foláir don lucht bainistíochta meastacháin agus boinn tuisceana a dhéanamh faoi na suimeanna glanluacha a thuairiscítear le haghaidh sócmhainní agus dliteanais amhail ar dháta an Chláir Chomhardaithe, agus faoi na méideanna a thuairiscítear le haghaidh ioncam agus costais le linn na tréimhse, nach bhfuil soiléir go héasca ó fhoinsí eile. Bunaítear na meastacháin agus na boinn tuisceana ghaolmhara ar thaithí stairiúil agus ar fhachtóirí eile a mheastar a bheith ábhartha. Fágann nádúr an mheasúnaithe gur féidir le torthaí iarbhír a bheith éagsúil ó na meastacháin sin. Déantar athbhreithniú ar na meastacháin agus ar na foshuíomhanna ar bhonn leanúnach.

Is iad seo a leanas na príomhfhoinsí neamhchinnteachta maidir le meastacháin agus na breithiúnais chuntasaíochta chriticiúla:

- **Soláthairtí**
  Tháinig Rialachán 2019/943 ón AE ("an Rialachán") maidir leis an margadh inmheánach le haghaidh leictreachais i bhfeidhm an 1 Eanáir 2020 agus meastar go bhféadfadh dliteanas a bheith ann don Ghrúpa faoi Airteagal 13 den Rialachán. Cé go bhféadfadh an dliteanas sin a bheith nialasach, b'fhearr talamh slán a dhéanamh de go mbeidh oibleagáid íocaíochta ar an nGrúpa an 30 Meán Fómhair 2020 de bhun an Rialacháin. Cé go bhféadfadh raon torthaí a bheidh ann, creideann na stiúrthóirí go bhfuil raon féideartha idir € 9.9m agus € 68.7m réasúnach. Measadh gurbh é soláthar €21.5m an meastachán ab fhearr laistigh den raon sin. Toisc gur meastachán é, áfach, d'fhéadfadh an dliteanas a bheith nialasach, os cionn an raoin sin, nó faoina bhun ar deireadh. Agus an dliteanas féideartha á mheas, ghlac na stiúrthóirí le roinnt foshuíomhanna maidir leis an léirléamh ar an Rialacháin toisc go bhfuil roinnt saincheisteanna casta ag baint leis. Braithfidh an méid deiridh ar thoradh comhairliúcháin arna reáchtáil ag Coiste an SEM, atá dírithe ar chur chun feidhme Airteagail 12 agus 13 in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann (an "Comhairliúchán"). Ní fios go baileach cé chomh fada a thógfaidh sé ar Choiste an SEM an Comhairliúchán a chur i gcrích agus Airteagal 13 a chur chun feidhme sa mhargadh. Mar gheall ar na neamhchinnteachtaí a bhaineann leis an gceist seo, gach seans go gcaithfear athbhreithniú a dhéanamh ar na meastacháin le himeacht na bliana má dhéantar an léirléamh ar an Rialachán a shoiléiriú le linn an phróisis comhairliúcháin. Féach nóta 20 le tuilleadh sonraí a fháil.

- **Saolré ionchais réadmhaoine, gléasra agus trealaimh agus sócmhainní doláimhsithe**
  Is cion mór de shócmhainní iomlána an Ghrúpa iad réadmhaoin, gléasra agus trealamh agus sócmhainní doláimhsithe. Braitheann an muirear bliantúil dímheasa agus amúchta go príomha ar shaolré mheasta gach cineáil sócmhainne, agus, i gcásanna áirithe, ar mheastacháin maidir lena luachanna iarmharacha. Déanann an bhainistíocht athbhreithniú rialta ar na saolréanna ionchais agus ar na luachanna iarmharacha sin agus athraítear iad más gá chun dálaí reatha a léiriú. Bunaítear na saolréanna ar thaithí stairiúil sócmhainní comhchosúil leo chomh maith le hionchasú imeachtaí amach anseo, ar féidir leo tionchar a imirt ar a saol, ar nós athruithe sa teicneolaíocht. Go stairiúil, níor thug athruithe i saolré ionchais aon athrú ábhartha i muirear dímheasa agus amúchta an Ghrúpa.

  Déanann an Grúpa tástáil ar bhonn bliantúil le fáil amach an bhfuil aon bhearnúchán ann maidir lena shócmhainn chomhaontaithe cheadúnais. Oibríodh amach méid in-aisghabhála na sócmhainní doláimhsithe atá leithdháilte d'aonad giniúna airgid le ríomhanna luacha úsáide, a úsáideann buiséid agus réamhaisnéisí don tréimhse go dtí an 30 Meán Fómhair 2026. Caithfear meastacháin agus boinn tuisceana a úsáid sna ríomhanna sin agus tugtar mionchuntas orthu i nóta 12. Ba é €2.0m (2019: €2.0m) an comhaontú ceadúnais a cuimsíodh sna sócmhainní doláimhsithe amhail ar an 30 Meán Fómhair 2020.

2. Ráiteas maidir le Beartais Chuntasaíochta (ar lean)

- **Oibleagáidí sochair scoir**
  Oibríonn an Grúpa dhá phlean pinsin le sochar sainithe darb ainm 'Ciste EirGrid' agus 'Scéim Pinsean SONI'. Tá tuilleadh sonraí faoi na pleananna leagtha amach i nóta 23. Bunaítear luacháil achtúireach dhliteanais na bpleananna pinsin ar bhoinn tuisceana éagsúla airgeadais agus dhéimeagrafacha i leith an ama atá le teacht, lena n-áirítear rátaí lascaine, boilsciú, arduithe tuarastail, arduithe pinsin agus rátaí báis. Comhlíonann achtúirí neamhspleácha cáilithe oibleagáidí an Ghrúpa maidir leis na pleananna a ríomh agus déantar iad a nuashonrú ar a laghad uair sa bhliain. Ba é €224.7m (2019: €226.9m) an oibleagáid amhail ar an 30 Meán Fómhair 2020 agus ba é €182.1m (2019: €176.3m) luach cóir shócmhainní na bpleananna. Fágann an méid sin gurb ann do ghlaneasnamh pinsin €42.6m (2019: €50.6m) don Ghrúpa roimh cháin iarchurtha. Rinneadh leasú ar an bplean i leith Chiste EirGrid amhail an 30 Meán Fómhair 2020; athraíodh modh an innéacsaithe lánroghnaithe óna bheith bainteach le tuarastal chuig a bheith bainteach le boilsciú praghsanna, rud a d'fhág gur cuireadh creidmheas seirbhíse roimhe seo de €6.1m chuig an Ráiteas Ioncaim.

- **Léasanna**
  Is í seo an chéad bhliain ó glacadh le IFRS 16. Agus an ráta iasachta incriminteach do chonarthaí/dhliteanais léasa á chinneadh, bhain an Grúpa úsáid, nuair ab fhéidir, as faisnéis tagarmharcáilte sheachtrach agus chuir téarma an léasa san áireamh. Maidir le conarthaí a bhfuil roghanna athnuachana i gceist leo, bhain an Grúpa leas as a chuid breithiúnais leis an téarma léasa a dhéanamh amach. Má tá an Grúpa réasúnta cinnte go ndéanfar roghanna den sórt sin a fheidhmiú, beidh tionchar aige sin ar an téarma léasa agus, dá réir sin, ar mhéid na ndliteanas léasa agus na sócmhainní cirt úsáide a aithnítear. Déanann an Grúpa athmheasúnú ar na meastacháin agus ar na breithiúnais sin má tharlaíonn teagmhas suntasach nó má thagann athrú suntasach ar chúinsí.

- **Cáin iarchurtha**
  Aithnítear sócmhainní cánach iarchurtha sa mhéid gur dócha go mbeifear in ann aon chaillteanais chánach neamhúsáidte agus creidmheasanna cánach neamhúsáidte a úsáid in aghaidh aon bhrabús inchánach a bheidh ar fáil amach anseo. Déanann an Grúpa meastachán ar an méid brabúis inchánaigh todhchaí is dóchúla ach úsáid a bhaint as boinn tuisceana atá ag teacht leo siúd a úsáidtear i ríomhanna bearnúcháin. Caithfear meastacháin a úsáid sna ríomhanna sin. Ba é €22.8m (2019: €24.3m) an tsócmhainn cánach iarchurtha amhail an 30 Meán Fómhair 2020. Ba é €36.8m (2019: €32.5m) an dliteanas cánach iarchurtha amhail ar an 30 Meán Fómhair 2020.

Tá réimsí eile ann ina n-éilítear meastacháin agus breithiúnais chuntasaíochta ach ní mheastar iad a bheith chomh suntasach céanna leis na cinn thuasluaite.

3. Faisnéis ar dheighleoga agus ioncam

Is éard is deighleog oibriúcháin ann ná comhbhall den eintiteas a théann i mbun gníomhaíochtaí gnó ar féidir leis ioncam a thuilleamh agus costais a thabhú mar thoradh orthu. Déanann an Bord – mar phríomhchinnteoir oibriúcháin an eintitis – athbhreithniú ar thorthaí oibriúcháin na deighleoige, agus é ag féachaint le cinntí a dhéanamh faoi acmhainní atá le leithdháileadh uirthi agus lena feidhmíocht a mheas, agus cuirtear eolas airgeadais ar leith ar fáil i ndáil le gach deighleog chuige sin. Déantar an Grúpa a anailísiú ina chúig phríomhdheighleog chun críche tuairisciú inmheánach:

- Oibreoir Córais Tarchurtha EirGrid (EirGrid TSO), a dhíorthaíonn a chuid ioncaim ó bheith ag cur seirbhísí ar fáil mar an TSO in Éirinn agus atá á rialáil ag an gCoimisiún um Rialáil Fóntais (CRU). De bharr go bhfuil sé beag go leor, tá trádáil EirGrid Telecoms Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe curtha san áireamh sa deighleog 'EirGrid TSO' – Is é sin an chuideachta a bhainistíonn an ceadúnas le haghaidh an chábla snáthoptaice tráchtála a tógadh mar chuid de thionscadal an Idirnascaire Thoir Thiar.
- Oibreoir an Mhargaidh Leictreachais Aonair (SEMO), a dhíorthaíonn a chuid ioncaim ó bheith ag feidhmiú mar an tOibreoir Margaidh don mhargadh mórdhíola leictreachais ar oileán na hÉireann.
- Single Electricity Market Operator Power Exchange ('SEMOpx'), a dhíorthaíonn a chuid ioncaim ó mhargaí ceantála lá roimh ré agus margaí ionlae a sholáthar don trádáil sa Mhargadh Leictreachais Aonair (SEM) tar éis a cheapacháin mar an t-oibreoir ainmnithe margaidh leictreachais (NEMO) ar oileán na hÉireann.
- SONI Transmission System Operator (SONI TSO), atá ceadúnaithe ag Rialtóir Fóntais Thuaisceart Éireann (UR) agus a dhíorthaíonn a chuid ioncaim ó bheith ag feidhmiú mar an TSO i dTuaisceart Éireann. Tá san áireamh sa deighleog 'SONI TSO', trádáil EirGrid UK Holdings Limited, is é sin, cuideachta sealbhaíochta na fochuideachta SONI.
- Oibriú agus úinéireacht an Idirnascaire Thoir Thiar (EWIC), is é sin, an nasc idir eangacha leictreachais na hÉireann agus na Breataine Móire.

3. Faisnéis ar dheighleoga agus ioncam (ar lean)

Seo a leanas na torthaí deighleoige don bhliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020:

Míreanna ar an Ráiteas Ioncaim	**EirGrid TSO € '000**	**SEMO € '000**	**SEMO px € '000**	**SONI TSO € '000**	**EWIC € '000**	**Díchur € '000**	**Iomlán € '000**
Ioncam deighleoige	533,033	14,236	4,143	115,879	69,747	(48,653)	688,385
Costais dhíreacha	(453,966)	-	(1,869)	(92,220)	(19,230)	48,653	(518,632)
Brabús comhlán	79,067	14,236	2,274	23,659	50,517	-	169,753
Costais oibriúcháin eile (gan dímheas agus amúchadh a áireamh)	(52,026)	(11,591)	(1,572)	(16,913)	(9,979)	-	(92,081)
Dímheas agus amúchadh (glan ar amúchadh deontas)*	(23,817)	(1,686)	(16)	(6,491)	(13,563)		(45,573)
Iomlán na gcostas oibriúcháin eile	(75,843)	(13,277)	(1,588)	(23,404)	(23,542)	-	(137,654)
Brabús oibriúcháin	3,224	959	686	255	26,975	-	32,099
Ús agus ioncam eile							73
Costais airgeadais							(18,139)
Cion den infheistíocht a bhfuil cuntas déanta uirthi agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm							5
Brabús roimh cháin							14,038
Muirear cáin ioncaim							(2,113)
Brabús don bhliain airgeadais							11,925
Míreanna sa Chlár Comhardaithe							
Sócmhainní deighleoige	630,083	147,783	2,259	81,725	484,511		1,346,361
Cáilmheas agus sócmhainní doláimhsithe (nóta 12)							1,986
Iomlán na sócmhainní arna dtuairisciú ar an gClár Comhardaithe Comhdhlúite							1,348,347
Dliteanais deighleoige	668,346	44,903	433	63,475	248,199		1,025,356
Iomlán na ndliteanas arna dtuairisciú ar an gClár Comhardaithe Comhdhlúite							1,025,356

*Dímheas (nóta 13 agus 14) + amúchadh sócmhainní doláimhsithe (nóta 12) - amúchadh deontais EWIC (nóta 17). Áirítear amúchadh deontais Sysflex sna costais oibriúcháin chun an caiteachas a léiriú toisc gur tabhaíodh é.

3. Faisnéis ar dheighleoga agus ioncam (ar lean)

Seo a leanas na torthaí comparáideacha deighleoige don bhliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2019:

Míreanna ar an Ráiteas Ioncaim	EirGrid TSO € '000	SEMO € '000	SEMO px** € '000	SONI TSO € '000	EWIC € '000	Díchur € '000	Iomlán € '000
Ioncam deighleoige	529,468	17,886	4,116	143,058	99,154	(45,857)	747,825
Costais dhíreacha	(410,977)	-	(1,901)	(102,260)	(26,003)	45,857	(495,284)
Brabús comhlán	118,491	17,886	2,215	40,798	73,151	-	252,541
Costais oibriúcháin eile (gan dímheas agus amúchadh a áireamh)	(56,114)	(11,810)	(1,510)	(18,854)	(8,992)	-	(97,280)
Dímheas agus amúchadh (glan ar amúchadh deontas)	(19,687)	(2,251)	-	(6,229)	(13,752)	-	(41,919)
Iomlán na gcostas oibriúcháin eile	(75,801)	(14,061)	(1,510)	(25,083)	(22,744)	-	(139,199)
Brabús oibriúcháin	42,690	3,825	705	15,715	50,407	-	113,342
Ús agus ioncam eile							110
Costais airgeadais							(17,490)
Brabús roimh cháin							95,962
Muirear cáin ioncaim							(16,315)
Brabús don bhliain airgeadais							79,647
Míreanna sa Chlár Comhardaithe							
Sócmhainní deighleoige	494,614	187,045	1,458	70,703	491,475		1,245,295
Cáilmheas agus sócmhainní doláimhsithe (nóta 12)							2,040
Iomlán na sócmhainní arna dtuairisciú ar an gClár Comhardaithe Comhdhlúite							1,247,335
Dliteanais deighleoige	597,909	42,956	370	60,506	245,319		947,060
Iomlán na ndliteanas arna dtuairisciú ar an gClár Comhardaithe Comhdhlúite							947,060

Eolas geografach

	Ioncam		Sócmhainní nach sócmhainní reatha iad	
	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000	**30 MF 2020 € '000**	30 MF 2019 € '000
Éire	567,911	599,266	588,211	572,184
An Ríocht Aontaithe	120,474	148,559	27,386	32,021
Iomlán	**688,385**	747,825	**615,597**	604,205

3. Eolas deighleoige (ar lean)

Faisnéis ar shruthanna ioncaim

- Cuimsítear le hioncam EirGrid agus SONI mar oibreoir córais tarchurtha muirir um Úsáid Tarchuir an Chórais (TUoS) atá riachtanach chun an córas leictreachais a oibriú ar bhealach slán
- Is é atá i gceist le hioncam SEMO muirir oibreora margaidh ar rannpháirtithe SEMO a n-úsáidtear iad chun na costais a bhaineann le riar an mhargaidh a aisghabháil.
- Is é atá i gceist le hioncaim SEMOpx na muirir mhargaidh ar rannpháirtithe SEMOpx a chuireann ar a gcumas na margaí lá roimh ré agus na margaí ionlae a rochtain agus trádáil iontu
- San áireamh in ioncam an EWIC don bhliain airgeadais, bhí taraif rialáilte na bliana airgeadais de €12.4m (2019: €27.9m). Baineann an chuid eile den ioncam i ndáil le EWIC le luach €17.7m (2019: €23.2m) d'fháltais cheantála ó Chearta Airgeadais maidir le Tarchur (FTRanna), ioncam ó phlódú dar luach €18.3m (2019: €24.3m) agus ioncam ó sholáthar seirbhísí córais eile dar luach €13.9m (2019: €13.3m). Fuair an EWIC íocaíochtaí acmhainneachta €9.6m (2019: €9.8m) sa bhliain freisin, mar aon le hioncam eile €2.2m (2019: €0.7m).

Eolas faoi mhórchustaiméirí

San áireamh in ioncam €533.0m (2019: €529.5m) na deighleoige 'EirGrid TSO' don bhliain airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020, tá ioncam thart ar €208.0m (2019: €203.1m), €100.8m (2019: €97.4m), €71.3m (2019: €71.9m) agus €53.4m (2019: €52.2m), a d'eascair as díolacháin leis an gceathrar custaiméirí is mó dá bhfuil ag an deighleog.

San áireamh in ioncam €14.2m (2019: €17.8m) na deighleoige 'SEMO' don bhliain airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020, tá ioncam thart ar €5.2m (2019: €5.7m), €2.0m (2019: €3.4m), €3.3m (2019: €3.7m) agus €1.3m (2019: €1.5m), a d'eascair as díolacháin leis an gceathrar custaiméirí is mó dá bhfuil ag an deighleog.

San áireamh in ioncam €4.1m (2019: €4.1m) na deighleoige 'SEMOpx' don bhliain airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020, tá ioncam thart ar €1.1m (2019: €1.1m), €0.6m (2019: €0.6m), €0.4m (2019: €0.3m) agus €0.3m (2019: €0.3m), a d'eascair as díolacháin leis an gceathrar custaiméirí is mó dá bhfuil ag an deighleog.

San áireamh in ioncam €115.8m (2019: €143.1m) na deighleoige 'SONI TSO' don bhliain airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020, tá ioncam thart ar €28.9m (2019: €37.0m), €22.1m (2019: €23.4m), €20.8m (2019: €25.8m) agus €12.8m (2019: €15.9m), a d'eascair as díolacháin leis an gceathrar custaiméirí is mó dá bhfuil ag an deighleog.

Iarmhéideanna conartha

Cuimsítear le hinfháltais trádála agus infháltais eile (nóta 15) €91.9m (2019: €95.2m) a bhaineann le hinfháltais ó chonarthaí le custaiméirí.

Cuimsítear le hinfháltais trádála agus infháltais eile (nóta 16) €6.2m (2019: €2.7m) a bhaineann le dliteanais chonartha. Aithníodh €2.7m de dhliteanais chonartha na bliana roimhe mar ioncam i rith na bliana.

4. Fostaithe

Ba é 462 (2019: 437) meánlíon na ndaoine a bhí fostaithe ag an nGrúpa i rith na bliana go dtí an 30 Meán Fómhair 2020, gan baill foirne a bhí i mbun oibre ar thionscadail chaipitil a áireamh.

Ba é 83 (2019: 79) meánlíon na ndaoine a bhí i mbun oibre ar thionscadail chaipitil i rith na bliana go dtí an 30 Meán Fómhair 2020. Tá caipitliú agus iomlánú déanta ar na costais foirne a bhaineann leis na fostaithe sin, agus ba é €7.3m (2019: €7.3m) an t-iomlán don bhliain go dtí an 30 Meán Fómhair 2020.

Meánlíon na ndaoine a bhí fostaithe ar bhonn míosúil de réir gníomhaíocht ghnó:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 Líon	An bhliain go dtí 30 MF 2019 Líon
EirGrid TSO	297	262
SONI TSO	89	100
SEMO	62	61
SEMOpx	8	8
EWIC	6	6
Tionscadail chaipitil	83	79
Iomlán	**545**	516

4. Fostaithe (ar lean)

Is mar seo a leanas a bhí iomlán an luacha saothair, tuarastail na Stiúrthóirí Feidhmiúcháin san áireamh:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Pá agus tuarastail	38,617	36,847
Costais árachais shóisialta	4,315	4,141
Costais eile sochair scoir	5,064	9,173
Iomlán an luacha saothair a íocadh le fostaithe	**47,996**	50,161
Costais fostaithe gearrtha ar an Ráiteas Ioncaim	40,655	42,850
Costais fostaithe chaipitlithe	7,341	7,311
Iomlán an luacha saothair a íocadh le fostaithe	**47,966**	50,161

Cúiteamh d'eochairphearsanra bainistíochta:	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Tuarastail agus sochair ghearrthéarmacha d'fhostaithe	1,677	1,486

Is é an sainmhíniú atá ar eochairphearsanra bainistíochta ná an Bord Stiúrthóirí, an Príomhfheidhmeannach agus seisear comhaltaí na Foirne Feidhmiúcháin.

Bandaí Sochair d'Fhostaithe:	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
€50,000 - €75,000	195	189
€75,001 - €100,000	90	89
€100,001 - €125,000	55	52
€125,001 - €150,000	17	19
€150,000 + *	17	21
Iomlán	**374**	370

Níl san áireamh i sochair d'fhostaithe, costais phinsin an fhostóra.

* De réir an Chóid Cleachtais maidir le Rialachas Comhlachtaí Stáit, nochtar tuarastail ar mó ná €50,000 iad i mbandaí €25,000, seachas i gcás tuarastail ar mó ná €150,000 iad, a nochtadh in aon bhanda amháin i bhfianaise na saincheisteanna cosanta sonraí a d'fhéadfadh a bheith i gceist. Thug an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide cead dúinn glacadh leis an gcur chuige sin in ainneoin an Chóid.

5. Costais Oibriúcháin Eile

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Costais fostaithe (nóta 4)	40,655	42,850
Dímheas réadmhaoine, gléasra agus trealaimh (nóta 13)	21,810	23,442
Amúchadh sócmhainní doláimhsithe (nóta 12)	23,238	21,563
Dímheas ar shócmhainní cirt úsáide (nóta 14)	3,638	-
Amúchadh deontais (nóta 17)	(3,668)	(3,789)
Oibríochtaí agus cothabháil	51,981	55,133
Iomlán	**137,654**	139,199

6. Ioncam Úis, Ioncam Eile agus Costais Airgeadais

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Ioncam ó ús:		
Ioncam ó ús ar éarlaisí	(73)	(110)
Costais airgeadais:		
Iasachtaí agus rótharraingtí bainc	17,075	17,062
Ús léasa (nóta 14)	605	-
Glanús na scéime pinsin (nóta 23)	459	428
Iomlán na gcostas airgeadais	**18,139**	17,490

Tá an Grúpa neamhchosanta ar riosca ráta úis mar faigheann sé iasachtaí airgid ar rátaí úis comhlúthacha. Déanann an Grúpa an riosca a bhainistiú trí chothromaíocht chuí a bhaint amach idir iasachtaíochtaí ar ráta seasta agus iasachtaíochtaí ar ráta comhlúthach, agus trí leas a bhaint as conarthaí babhtála ráta úis.

7. Brabús Roimh Cháin

Luaitear an brabús roimh cháin tar éis na nithe seo a leanas a bheith gearrtha/(creidiúnaithe):

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Dímheas (nóta 13 agus 14)	25,448	23,442
Amúchadh sócmhainní doláimhsithe (nóta 12)	23,238	21,563
Amúchadh deontais (nóta 17)	(3,668)	(3,789)
Léasanna oibriúcháin ar cíos	-	3,838
Caillteanas malartáin eachtraigh	1,698	348

Seo a leanas an luach saothair comhiomlán a íocadh le stiúrthóirí, nó atá iníoctha leo, i ndáil le seirbhísí incháilithe:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
– as seirbhísí mar Stiúrthóir	122	122
– as seirbhísí mar Stiúrthóir Feidhmiúcháin	213	213
Iomlán	**335**	335

Ranníocaíochtaí comhiomlána a íocadh nó a áiríodh mar íoctha nó iníoctha le linn na bliana airgeadais, le scéim sochair scoir i ndáil le seirbhísí incháilithe stiúrthóirí:

– scéimeanna le sochar sainithe (don Phríomhfheidhmeannach)	40	40

Níl ach Stiúrthóir amháin (an Príomhfheidhmeannach) i scéim pinsin. Is scéim sochair sainithe é seo.

Déantar anailís mar seo a leanas ar luach saothair an iniúchóra i leith na bliana airgeadais:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
– iniúchadh ar chuideachtaí an ghrúpa	225	215
– seirbhísí dearbhaithe eile	60	22
– seirbhísí comhairleacha cánach	85	50
– seirbhísí eile nach seirbhísí iniúchta iad	-	-

8. Cáin Ioncaim

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € ’000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € ’000
Costas cánach reatha	258	10,555
Coigeartú i leith na bliana roimhe	(2,110)	1,280
Cáin iarchurtha a bhaineann le tionscnamh agus cealú difríochtaí sealadacha	3,965	4,480
Costas cáin ioncaim don bhliain	2,113	16,315

Is féidir an muirear iomlán don bhliain airgeadais a réiteach leis an mbrabús cuntasaíochta mar seo a leanas:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € ’000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € ’000
Brabús roimh cháin	14,038	95,962
Cáin ar an ráta caighdeánach 12.5% (2019: 12.5%)	1,755	11,995
Tionchar rátaí cánach níos airde ar ioncam eile	626	131
Tionchar ioncaim agus caiteachais nár cuireadh san áireamh nuair a bhí brabús inchánach á ríomh	452	404
Éifeacht rátaí níos airde cánach ar ghnóthachain i bhfochuideachtaí sa Ríocht Aontaithe	(184)	1,045
Coigeartuithe i leith blianta roimhe	(2,110)	1,280
Éagsúlachtaí Eile	1,574	1,460
Costas cáin ioncaim arna aithint sa Ráiteas Ioncaim	2,113	16,315

Tosca a d’fhéadfadh dul i bhfeidhm ar rátaí cánach agus ar nochtuithe eile amach anseo

Níl súil le haon athrú mór ar an ráta caighdeánach cánach corparáide in Éirinn. 12.5% an ráta atá i bhfeidhm faoi láthair. Is é 19% an ráta caighdeánach cánach sa Ríocht Aontaithe. Ní mór iarmhéideanna cánach iarchurtha a aithint ar an ráta cánach a bheidh i bhfeidhm nuair is dócha a dhéanfar an t-iarmhéid a scaoileadh.

8. Cáin Ioncaim (ar lean)

Eascraíonn sócmhainní/(dliteanais) cánach iarchurtha astu seo a leanas:

	Sócmhainní doláimhsithe € '000	Dímheas cánach luathaithe € '000	Oibleagáidí sochair scoir € '000	Fáluithe ar an sreabhadh airgid € '000	Caillteanais chánach € '000	Iomlán € '000
(Dliteanas)/sócmhainn cánach iarchurtha amhail an 1 Deireadh Fómhair 2018	(251)	(27,408)	4,054	9,636	5,160	(8,809)
Creidmheas/(muirear) chuig an Ráiteas Ioncaim don bhliain	-	(4,833)	353	-	-	(4,480)
Creidmheas chuig an Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	-	-	2,022	3,060	-	5,082
Difríochtaí malairte	(5)	(3)	-	-	-	(8)
(Dliteanas)/sócmhainn cánach iarchurtha amhail an 30 Deireadh Fómhair 2019	**(256)**	**(32,244)**	**6,429**	**12,696**	**5,160**	**(8,215)**
Creidmheas/(muirear) chuig an Ráiteas Ioncaim don bhliain	-	(4,409)	(131)	-	575	(3,965)
Creidmheas chuig an Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	-	-	(656)	(1,230)	-	(1,886)
Difríochtaí malairte	87	29	(22)	-	-	94
(Dliteanas)/sócmhainn cánach iarchurtha amhail an 30 Meán Fómhair 2020	**(169)**	**(36,624)**	**5,620**	**11,466**	**5,735**	**(13,972)**
Sócmhainn cánach iarchurtha	-	-	5,620	11,466	5,735	22,821
Dliteanas cánach iarchurtha	(169)	(36,624)	-	-	-	(36,793)
Iomlán 30 Meán Fómhair 2020	**(169)**	**(36,624)**	**5,620**	**11,466**	**5,735**	**(13,972)**
sócmhainn cánach iarchurtha	-	-	6,429	12,696	5,160	24,285
Dliteanas cánach iarchurtha	(256)	(32,244)	-	-	-	(32,500)
Iomlán 30 Meán Fómhair 2019	(256)	(32,244)	6,429	12,696	5,160	(8,215)

Anailís ar (dhliteanais)/shócmhainní cánach iarchurtha de réir dlínse cánach:	30 Meán Fómhair 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Éire	(14,003)	(8,311)
An Ríocht Aontaithe	31	96
Glandliteanas cánach iarchurtha	**(13,972)**	(8,215)

9. Díbhinní

Mar atá léirithe i nóta 18 tá scairchaipiteal d'aon chineál amháin eisithe ag an gcuideachta, is é sin Gnáthscaireanna. Is mar seo a leanas atá na díbhinní i ndáil leis an gcineál sin scairchaipitil:

Díbhinní do Scairshealbhóirí	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Cothromas		
Díbhinn a íocadh – €133.33 in aghaidh na Gnáthscaire	4,000	4,000
Iomlán	**4,000**	4,000

Molann Stiúrthóirí an Ghrúpa díbhinn deiridh €4,000,000 (2019: €4,000,000) a íoc don bhliain airgeadais dar críoch an 30 Meán Fómhair 2020.

10. Infheistíochtaí Luacha Chóir

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	356	356
Breiseanna	-	-
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**356**	356

In 2018 fuair EirGrid leas cothromais de 4.75% in Joint Allocation Office S.A. ar €0.2m; cuideachta atá cláraithe i Lucsamburg. Faoi rialacha an AE, tá de cheangal ar TSOnna, Ardán Leithdháilte Lárnach a chur i bhfeidhm le haghaidh acmhainn ar idirnascairí. Ós é EirGrid an TSO deimhnithe don Idirnascaire Thoir Thiar, rinneadh scairshealbhóir de sa Joint Allocation Office (JAO).

Faoi rialacha an AE (Cóid Ghréasáin), tá de cheangal ar EirGrid comhoibriú ar bhonn réigiúnach le 'Comhordaitheoir Slándála Réigiúnach' (RSC) amháin ar a laghad; mar sin, fuair sé leas cothromais 5% in RSC Coreso SA ar €0.1m in 2018; cuideachta atá cláraithe sa Bheilg.

11. Infheistíochtaí a bhfuil cuntas déanta orthu agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	50	-
Breiseanna	-	50
Cion den bhrabús tar éis cánach	5	-
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**55**	50

An 14 Nollaig 2018, shealbhaigh EirGrid Celtic Interconnector DAC, fochuideachta atá ar lánúinéireacht ag EirGrid cpt, leas cothromais 50% in Celtic Interconnector DAC, cuideachta atá corpraithe in Éirinn ar comhfhiontar í idir EirGrid Celtic Interconnector DAC agus Réseau De Transport d'Électricité ('RTE'). An 10 Meitheamh 2020 aistríodh an leas cothromais 50% in Celtic Interconnector CGA chuig EirGrid cpt. Is é an tIdirnascaire Ceilteach an nasc leictreachais faoin bhfarraige atá beartaithe idir Éire agus an Fhrainc. Is é cuspóir an Chomhfhiontair oibreacha ainmnithe áirithe a dhéanamh i gcéim an deartha agus an chomhairliúcháin den togra. Níor tharla aon ghníomhaíocht ábhartha sa Chomhfhiontar go dtí an 30 Meán Fómhair 2020.
Tá leas glan na Cuideachta i gcomhfhiontair cothrom leis an infheistíocht sa scairchaipiteal móide a cion den bhrabús tar éis cánach.

12. Sócmhainní Doláimhsithe

	Cáilmheas €'000	Aontaithe ceadúnais €'000	Margadh Leictreachais Aonair Comhtháite €'000	Bogearraí TF eile €'000	Bogearraí á bhforbairt €'000	Iomlán €'000
Costas						
Iarmhéid amhail an 1 DF 2018	4,348	17,691	90,867	50,054	5,194	168,154
Breiseanna	-	-		-	9,877	9,877
Aistriú (chuig)/ó shócmhainní eile	-	-	4,405	5,345	(9,750)	-
Difríochtaí malairte	12	33	62	42	6	155
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	4,360	17,724	95,334	55,441	5,327	178,186
Breiseanna	-	-	-	-	12,159	12,159
Aistriú (chuig)/ó shócmhainní eile	-	-	4,313	1,398	(5,711)	-
Difríochtaí malairte	(83)	(354)	(430)	(388)	(53)	(1,308)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	4,277	17,370	99,217	56,451	11,722	189,037
Amúchadh Carntha						
Iarmhéid amhail an 1 DF 2018	4,348	15,642	-	44,123	-	64,113
Amúchadh	-	-	18,705	2,858	-	21,563
Difríochtaí malairte	12	42	(28)	34	-	60
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	4,360	15,684	18,677	47,015	-	85,736
Amúchadh	-	-	19,830	3,408	-	23,238
Difríochtaí malairte	(83)	(300)	(221)	(344)	-	(948)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	4,277	15,384	38,286	50,079	-	108,026
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2020	**-**	**1,986**	**60,931**	**6,372**	**11,722**	**81,011**
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2019	-	2,040	76,657	8,426	5,327	92,450

12. Sócmhainní Doláimhsithe (ar lean)

Táthar tar éis luach €2.0m (2019: €2.0m) an chomhaontaithe ceadúnais a leithdháileadh ar aonaid giniúna airgid (CGUnna) an SEMO d'fhonn aon bhearnú féideartha a mheas. Ní dhéantar cáilmheas ná comhaontuithe ceadúnais a amúchadh mar bíonn saolré ionchais éiginnte acu.

Oibríodh amach méid in-aisghabhála na sócmhainní doláimhsithe a leithdháileadh ar na haonad giniúna airgid ar bhonn ríomhanna luacha úsáide, a mbíonn buiséid agus réamhaisnéisí á n-úsáid acu don tréimhse go dtí an 30 Meán Fómhair 2026. Is é sin an tréimhse a mheasann an lucht bainistíochta gur féidir réamhaisnéisí scoite ar shreafaí ionchais airgid a dhéanamh go réasúnta ina leith. Is iad na príomhbhoinn tuisceana faoi na ríomhanna luacha úsáide ná na cinn siúd a bhaineann le rátaí lascaine, rátaí fáis agus gnóthuithe rialála a bhfuiltear ag súil leo a eascraíonn as rialuithe praghsanna.

I measc na bpríomhbhoinn tuisceana a úsáidtear sna ríomhanna, tá na cinn seo a leanas:

- Bunaíodh leibhéil bhrabúsachta SEMO ar na rialuithe praghsanna rialála a comhaontaíodh in 2018 agus clúdaíonn siad an tréimhse 2018-2021.
- Glacadh le rátaí lascaine 4.72% agus 5.90% (2019: 4.72% agus 5.90%) d'aonad giniúna airgid SEMO, bunaithe ar na rialuithe praghais thuasluaite;
- Glacadh le buanráta fáis 2.0% (2019: 2.0%) i gcás boinn sócmhainne rialála (RAB) SEMO. Tá glactha leis gurb é nialas% (2019: nialas%) an buanráta fáis do na dreasachtaí rialála SEMO. Léiríonn na boinn tuisceana sin go bhfuil an lucht bainistíochta ag súil le fás san fhadtéarma.

Braitheann an tástáil bearnúcháin ar mheastacháin agus ar bhreithiúnais an lucht bainistíochta, go háirithe i ndáil le sreafaí airgid amach anseo a réamhaisnéisiú, ar an gcóimheas giarála a mheastar is féidir a bhaint amach, ar na rátaí lascaine a chuirtear i bhfeidhm ar na sreafaí airgid sin agus ar na rátaí fáis a bhfuiltear ag súil leo san fhadtéarma. Tá an Grúpa tar éis anailís íogaireachta a dhéanamh ar an tástáil bearnúcháin i gcás gach ceann de shuimeanna glanluacha an aonaid giniúna airgid. Is é an toradh a bheadh ar mhéadú 0.5% ar an ráta lascaine ná go mbeadh bearnú de €nialas (2019: nialas) ar luach an cheadúnais san aonad giniúna airgid SEMO. Is é an toradh a bheadh ar laghdú 1.0% ar bhuanráta fáis RAB ná bearnú de €nialas (2019: €nialas) ar luach an cheadúnais san aonad giniúna airgid SEMO.

Tá athrú mór tagtha ar an SEM. Tá teacht le chéile margaí fuinnimh ar fud na hEorpa á spreagadh ag reachtaíocht an AE, agus is é an aidhm atá ann margadh leictreachais inmheánach atá iomlán saor a chruthú. Ba ghá infheistíocht mhór a dhéanamh in athdhearadh an SEM, agus sainítear na costais sin mar shócmhainn an Mhargaidh Leictreachais Aonair Chomhtháite ('I-SEM').

13. Réadmhaoin, gléasra agus trealamh

	Talamh agus foirgnimh* €'000	Daingneáin agus feistis €'000	IS, trealamh teileachu-marsáide agus eile €'000	Margadh Leictreachais Aonair ** €'000	Mótar-fheithiclí €'000	EWIC €'000	An Margadh Leictreachais Aonair Comhtháite *** €'000	Sócmhainní atá á dTógáil **** €'000	Iomlán €'000
Costas									
Iarmhéid amhail an 1 DF 2018	17,273	2,644	76,710	48,998	77	572,814	3,995	9,804	732,315
Breiseanna	-	-	25	(106)	-	702	(73)	6,662	7,210
Aistriú (chuig)/ó shócmhainní eile		788	2,120					(2,908)	-
Difríochtaí malairte	19	(95)	21	24	-	-	(21)	(1)	(53)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	17,292	3,337	78,876	48,916	77	573,516	3,901	13,557	739,472
Athaicmithe ina sócmhainní cirt úsáide (Nóta 14)****						(7,150)	-	-	(7,150)
Breiseanna	-	-	-	-	-	-	-	5,095	5,095
Diúscairtí	-	-	(18,077)	(48,743)	-	-	-	-	(66,820)
Aistriú (chuig)/ó shócmhainní eile	18	-	2,922	-	-	770	-	(3,710)	-
Difríochtaí malairte	(132)	-	(62)	(173)	-	-	(19)	(3)	(389)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	17,178	3,337	63,659	-	77	567,136	3,882	14,939	670,208
Dímheas									
Iarmhéid amhail an 1 DF 2018	7,367	2,198	60,999	48,892	35	85,173	-	-	204,664
Muirear	643	216	5,279	-	15	16,507	782	-	23,442
Difríochtaí malairte	7	-	5	24	-	-	(19)	-	17
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	8,017	2,414	66,283	48,916	50	101,680	763	-	228,123
Athaicmithe ina sócmhainní cirt úsáide (Nóta 14)****	-	-	-	-	-	(1,485)	-	-	(1,485)
Muirear	647	253	3,793	-	15	16,301	801	-	21,810
Diúscairtí	-	-	(18,077)	(48,743)	-	-	-	-	(66,820)
Difríochtaí malairte	(67)	-	(57)	(173)	-	-	(10)	-	(307)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	8,597	2,667	51,942	-	65	116,496	1,554	-	181,321
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2020	**8,581**	**670**	**11,717**	**-**	**12**	**450,640**	**2,328**	**14,939**	**488,887**
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2019	9,275	923	12,593	-	27	471,836	3,138	13,557	511,349

* Áirítear feabhsuithe léasachta i gcostas fhoirgnimh an Ghrúpa.
** Baineann an tsócmhainn seo le costais a bhaineann leis an SEM roimh athdhearadh an mhargaidh nua.
*** Baineann an tsócmhainn seo le costais a bhaineann le hathdhearadh an mhargaidh SEM nua agus le crua-earraí TF.
**** Bhain an ceadúnas urthrá Éireannach le haghaidh EWIC, arna chaipitliú, le híocaíocht tosaigh as úsáid na sócmhainne thar thréimhse shonraithe. Rinneadh é a athaicmiú ina shócmhainn cirt úsáide tráth ar glacadh le IFRS 16.

13. Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh (ar lean)

***** Seo a leanas na sócmhainní atá á dtógáil:

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Trealamh córas faisnéise agus teileachumarsáide	2,705	3,466
An tIdirnascaire Ceilteach	9,815	8,488
EWIC	105	678
Saoráidí	2,314	925
Iomlán	**14,939**	13,557

14. Sócmhainní Cirt Úsáide agus Dliteanais Léasa

Sócmhainní cirt úsáide	**Réadmhaoin € '000**	**Mótar-fheithiclí € '000**	**Ceadúnas Urthrá € '000**	**Iomlán € '000**
Costais				
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	33,314	40	9,907	43,261
Aistriú ó Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh (Nóta 13)*	-	-	7,150	7,150
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	33,314	40	17,057	50,411
Dímheas carntha				
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	-	-	-	-
Aistriú ó Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh (Nóta 13)*	-	-	1,485	1,485
Dímheas	3,064	21	553	3,638
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	3,064	21	2,038	5,123
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2020	**30,250**	**19**	**15,019**	**45,288**

* Bhain an ceadúnas urthrá Éireannach le haghaidh EWIC, arna chaipitliú, le híocaíocht tosaigh as úsáid na sócmhainne thar thréimhse shonraithe. Rinneadh é a athaicmiú ina shócmhainn cirt úsáide tráth ar glacadh le IFRS 16.

Dliteanais léasa	**Iomlán € '000**
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	45,390
Breiseanna	-
Ús	605
Íocaíochtaí léasa	(4,294)
Difríochtaí malairte	123
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**41,824**

Anailísithe mar:	**€ '000**
Reatha	2,913
Neamh-reatha	38,911
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**41,824**

14. Sócmhainní Cirt Úsáide agus Dliteanais Léasa (ar lean)

Taispeántar sa tábla thíos an anailís aibíochta ar an dliteanas léasa lascainithe agus neamhlascainithe a eascraíonn as gníomhaíochtaí léasaithe an Ghrúpa.

Dliteanais léasa	**Lascainithe € '000**	**Neamhlascainithe € '000**
Laistigh d'aon bhliain amháin	2,913	3,470
Idir dhá bhliain agus cúig bliana	10,314	12,203
Tar éis 5 bliana	28,597	31,126
Iomlán	**41,824**	**46,799**

Íocaíochtaí sínte agus foirceanta

Baintear leas as roghanna foirceanta i roinnt léasanna réadmhaoine ar fud an Ghrúpa d'fhonn solúbthacht oibríochta a sholáthar ó thaobh bhainistiú na sócmhainní de. Ní chuirtear roghanna sínte san áireamh i dtéarma an léasa ach amháin má tá sé réasúnta cinnte go ndéanfar an léas a shíneadh (nó nach ndéanfar é a fhoirceannadh).

Is iondúil go gcuirtear na tosca seo a leanas sa mheá agus cinneadh á dhéanamh ar cibé acu ar cheart rogha foirceanta a fheidhmiú:

- An mbeadh pionóis shuntasacha i gceist le léas a fhoirceannadh? Dá mbeadh, is iondúil go mbíonn sé réasúnta cinnte nach ndéanfadh an Grúpa é a fhoirceannadh
- An bhfuil úsáid na sócmhainne fós ag teacht le straitéis an Ghrúpa?

Suimeanna aitheanta sa Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam	**Iomlán € '000**
Dímheas ar shócmhainní cirt úsáide	3,638
Costais a bhaineann le léasanna gearrthéarmacha	-
Íocaíochtaí léasa inathraithe *	20
Costais a bhaineann le léasanna sócmhainní ar luach íseal, gan léasanna gearrthéarmacha sócmhainní ar luach íseal a áireamh	-
Ús ar dhliteanais léasa	605

* Tá conradh le haghaidh seirbhísí bainistithe priontála ag an ngrúpa a bhfuil íocaíochtaí léasa inathraithe i gceist leis. Tá na híocaíochtaí sin nasctha le húsáid na sócmhainne bunúsaí amach anseo agus, dá bhrí sin, tá na híocaíochtaí sin eisiata ó thomhas na ndliteanas léasa.

Suimeanna aitheanta sa Ráiteas Comhdhlúite Sreafaí Airgid	**Iomlán € '000**
Iomlán na n-eis-sreafaí airgid don léas i rith na bliana *	4,899

* Costas úis, aisíocaíochtaí príomhshuime, costais léasa ghearrthéarmaigh agus luacha ísil san áireamh

Ceangaltais léasa IAS 17 a réiteach le léas IFRS 16	**Iomlán € '000**
Íocaíochtaí íosta léasa amach anseo faoi léasanna oibriúcháin neamh-inchealaithe amhail an 30 MF 2019	51,080
Móide / (lúide) coigeartuithe le haghaidh:	
Íocaíochtaí amach anseo ar léasanna gearrthéarmacha agus luacha ísil	-
Iomlán na n-íocaíochtaí léasa amach anseo	51,080
Éifeacht lascainithe	(5,690)
Dliteanais léasa amhail an 30 MF 2019	**45,390**

15. Infháltais Trádála agus Infháltais Eile

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Méideanna dlite laistigh d'aon bhliain amháin:		
Infháltais trádála	505	811
Réamhíocaíochtaí agus costais tionscadail iarchurtha	33,290	17,467
Infháltais neamhbhilleáilte	91,894	95,168
Infháltais eile	40,186	141,562
Iomlán	**165,875**	**255,008**
Méideanna a bheidh dlite tar éis níos mó ná aon bhliain amháin:		
Réamhíocaíochtaí agus costais tionscadail iarchurtha	32,568	44,983
Infháltais eile	21,500	-
	54,068	**44,983**
Iomlán	**219,943**	**299,991**

Measann na Stiúrthóirí gurb ionann suim ghlanluacha na n-infháltas trádála agus na n-infháltas eile agus an luach cóir atá orthu, a bheag nó a mhór.

Baineann €2.0m (2019: €20.1m) d'iarmhéid na n-infháltas eile le híocaíochtaí atá dlite ó ESB.

Is é a chuimsíonn infháltais neamhbhilleáilte go príomha ná ioncam don dá mhí dheireanacha den bhliain airgeadais nach raibh billeáilte faoi dheireadh na bliana airgeadais lenar bhain siad i gcomhréir leis an gclár ama rialála.

Cuimsítear le hinfháltais eile atá dlite laistigh d'aon bhliain amháin €12.4m (2019: €113.1m) atá dlite ó mhargadh cothromúcháin SEM do SEMO i leith ceanglais caipitil oibre a tharla sa mhargadh cothromúcháin le linn na bliana ar cistíodh iad le cistiú bainc seachtrach a chuir EirGrid agus SONI ar fáil trí SEMO. Cuirfidh an margadh ar ais é trí choigeartú ar tharaifí k-fhachtóir.

Cuimsítear le hinfháltais eile a bheidh dlite tar éis níos mó ná aon bhliain amháin €21.5m a bhaineann le costais inghnóthaithe a eascróidh as Rialachán 2019/943 ón AE a chur chun feidhme ar an margadh inmheánach leictreachais, ar rialachán é a tháinig in éifeacht an 1 Eanáir 2020. Tá an Grúpa sásta go gcuirfear taraif rialáilte, mhargadh-bhunaithe i bhfeidhm leis na costais go léir a eascróidh as cur chun feidhme an Rialacháin a sheasamh. Aithníodh na costais sin trí sholáthar, mar atá mínithe i nóta 20.

Áirítear le réamhíocaíochtaí agus costais tionscadail iarchurtha costais iarchurtha €52.3m (2019: €51.2m) i ndáil le tionscadail tarchuir, agus d'fhéadfadh sé nach mbeadh €32.6m (2019: €45.0m) de sin inghnóthaithe laistigh de dhá mhí dhéag. Áiríodh san iarmhéid ón mbliain roimhe a bheidh dlite tar éis níos mó ná aon bhliain amháin íocaíocht tosaigh a rinneadh ar léas oibriúcháin le haghaidh láithreán i gceantar na ndugaí i ndáil le sócmhainn an Idirnascaire Thoir Thiar. Rinneadh é seo a athaicmiú mar shócmhainn cirt úsáide faoi IFRS 16 an 1 Deireadh Fómhair 2019.

16. Suimeanna Iníoctha Trádála agus Suimeanna Iníoctha Eile

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Méideanna iníoctha laistigh d'aon bhliain amháin:		
Suimeanna iníoctha trádála	59,168	55,344
Fabhruithe	172,656	127,080
Ioncam Iarchurtha	1,405	971
Cánachas agus árachas sóisialta	19,933	15,305
Suimeanna iníoctha eile	72,822	37,499
Iomlán	**325,984**	**236,199**
Méideanna a bheidh iníoctha tar éis níos mó ná aon bhliain amháin:		
Ioncam iarchurtha	4,819	1,749
	4,819	**1,749**
Iomlán	**330,803**	**237,948**

Tá na nithe seo a leanas san áireamh i gcánachas agus árachas sóisialta:

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
ÍMAT/ÁSPC	1,256	1,164
Cáin Bhreisluacha	17,766	13,742
Cáin shiarchoinneálach	911	399
Iomlán	**19,933**	**15,305**

Is éard atá i gceist le suimeanna iníoctha trádála agus fabhruithe den chuid is mó ná suimeanna gan íoc a bhaineann le ceannacháin trádála agus costais leanúnacha. Measann na Stiúrthóirí gurb ionann, a bheag nó a mhór, suim ghlanluacha na suimeanna iníoctha trádála agus an luach cóir atá orthu. Tá beartais bhainistíochta riosca airgeadais i bhfeidhm ag an nGrúpa lena chinntiú go ndéantar na suimeanna iníoctha go léir a íoc roimh dháta deireanach an chreidmheasa.

Baineann €55.0m (2019: €48.5m) d'iarmhéid suimeanna iníoctha trádála an Ghrúpa agus €4.6m (2019: €3.7m) d'iarmhéid fabhruithe an Ghrúpa leis na muirir is iníoctha le ESB agus le NIE mar Úinéirí na Sócmhainní Tarchurtha i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann faoi seach. Is éard atá i gceist le fabhruithe den chuid is mó ná na costais dhíreacha a bhaineann leis an gcóras tarchurtha a rith sa dá mhí dheireanacha den tréimhse chuntasaíochta.

17. Deontais

	€ ’000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2018	97,157
Breiseanna	-
Amúchadh deontais	(3,789)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	93,368
Breiseanna	822
Amúchadh deontais	(3,668)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**90,522**

Anailísithe mar:	**€ ’000**
Reatha	3,667
Neamh-reatha	86,855
Iarmhéid amhail an 30 Meán Fómhair 2020	**90,522**

Na deontais chaipitil a fuarthas, bhain siad le tionscadal an Idirnascaire Thoir Thiar agus fuarthas ó Choimisiún an Aontais Eorpaigh iad. Ba é €112.3m an méid iomlán a bhí ar fáil agus a fuarthas mar mhaoiniú deontais ón gCoimisiún Eorpach don tionscadal. Níl aon choinníollacha nár comhlíonadh ná teagmhais eile a ghabhann leis na deontais chaipitil a fuarthas. Déantar deontais chaipitil a amúchadh ar aon dul le dímheas na sócmhainne EWIC.

Fuarthas deontas EU-SysFlex de €0.8m le linn na bliana. Is deis é tionscadal Horizon 2020 EU-SysFlex le ról ceannaireachta agus rannpháirtíochta a bheith ag an gCuideachta i dtionscadal straitéiseach uile-Eorpach, atá ag teacht go cruinn le cuspóir straitéiseach Ghrúpa EirGrid chun a bheith ina “cheannaire idirnáisiúnta maidir le heangacha cliste agus comhtháthú foinsí inathnuaite fuinnimh”. Tá an deontas inlamhála i gcás costais áirithe arna leagan amach sa chomhaontú deontais, agus scaoiltear an t-ioncam deontais in aghaidh an chaiteachais de réir mar a thabhaítear sin. Mura gcomhlíontar téarmaí agus coinníollacha Chomhaontú Deontais Choimisiún an AE, d'fhéadfadh go ndéanfaí an maoiniú deontais atá faighte ag EirGrid a aisghlámadh.

Fuarthas deontas Ceilteach de €2.2m freisin le linn na bliana faoin tSaoráid um Chónascadh na hEorpa, meicníocht airgeadais an AE a thacaíonn le bonneagar tras-Eorpach. Is é atá san Idirnascaire Ceilteach nasc leictreachais nua atá beartaithe idir an Fhrainc agus Éire atá á fhorbairt go comhpháirteach ag EirGrid cpt agus ag Réseau De Transport d’Électricité (‘RTE’), TSO na Fraince. Rinneadh an deontas a fhritháireamh in aghaidh thionscadal an Idirnascaire Cheiltigh (nóta 13) agus aithneofar an deontas ar leithligh mar ioncam iarchurtha tráth a gcuirfear an tsócmhainn i bhfeidhm.

18. Scairchaipiteal Eisithe

	30 MF 2020 € ’000	30 MF 2019 € ’000
Údaraithe:		
30,000 gnáthscair ar €1.25 an ceann	38	38
Cionroinnte, glaoite agus íoctha go hiomlán:		
Scairchaipiteal glaoite curtha i láthair mar chothromas:		
30,000 gnáthscair ar €1.25 an ceann	38	38

Tá aicme amháin gnáthscaire ag an gCuideachta nach bhfuil aon cheart chun ioncam seasta ag baint léi.

19. Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	482,914	318,621

Is éard atá i gceist le hAirgead Tirim agus Coibhéisí Airgid Thirim go príomha ná airgead tirim atá i seilbh an Ghrúpa agus taiscí bainc gearrthéarmacha a raibh aibíocht trí mhí nó níos lú ag baint leo tráth a n-eisiúna. Is ionann suim ghlanluacha na sócmhainní sin, a bheag nó a mhór, agus a luach cóir. Tá an riosca creidmheasa a bhaineann le cistí leachtacha teoranta toisc gur bainc iad na contrapháirtithe, a dtugann gníomhaireachtaí idirnáisiúnta um rátáil creidmheasa rátáil measartha ard creidmheasa dóibh.

San áireamh in iarmhéideanna airgid an Ghrúpa tá €62.0m eile (2019: €11.7m) a choinnítear i seilbh ar iontaobhas do rannpháirtithe margaidh in SEM agus €26.0m (2019: €23.0m) a choinnítear i gcuntais chúlchiste chomhthaobhachta SEM (cuntais slándála a gcoinnítear in ainm na rannpháirtithe margaidh). San áireamh in iarmhéideanna airgid an Ghrúpa, tá éarlaisí slándála €19.4m (2019: €10.0m). San áireamh in iarmhéideanna airgid an Ghrúpa, tá €9.2m (2019: €9.8m), airgead nach féidir leas a bhaint as ach amháin chun críocha na sócmhainne EWIC.

20. Forálacha

	€ '000
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	-
Soláthairtí a rinneadh le linn na bliana	21,500
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**21,500**

Anailísithe mar:	**€ '000**
Reatha	-
Neamh-reatha	21,500
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**21,500**

Tá Rialachán 2019/943 ón AE ("an Rialachán") maidir leis an margadh inmheánach le haghaidh leictreachais ina chuid den Phacáiste Fuinnimh Ghlain agus tháinig sé i bhfeidhm an 1 Eanáir 2020. Tagraíonn Airteagal 12 den Rialachán sin do ghiniúint agus freagairt don éileamh a sheoladh, agus tagraíonn Airteagal 13 d'athsheoladh (i gcás go n-iarrann oibreoir córais tarchurtha ar ghineadóir a leibhéal beartaithe táirgeachta a athrú – sa chomhthéacs seo is iondúil gurb ionann athrú agus laghdú). Tá Coiste an SEM a mheas go fóill cén chaoi a gcuirfear an Rialachán i bhfeidhm in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann.

D'eagraigh Coiste an SEM comhairliúchán ar an Rialachán, agus ar Airteagail 12 agus 13 go háirithe (SEM-20-028, an 27 Aibreán 2020). Míníodh sa pháipéar comhairliúcháin go mbeidh gá le nuashonruithe ar na socruithe atá ann cheana (SEM-11-062) chun na ceanglais nua maidir le seoladh tosaíochta a léiriú, mar aon le nuashonruithe ar na socruithe (SEM-13-010) maidir le cúiteamh as ciorrú agus srianta le hiad a chur ar aon dul leis an Rialachán. Tá roinnt ceisteanna casta ag baint leis an Rialachán seo. Aithnítear an méid sin i bpáipéar comhairliúcháin Choiste an SEM, áit a dtugtar le fios freisin go bhféadfadh sé go mbeadh gá le tuilleadh ceardlann agus próiseas comhairliúcháin eile maidir le cur chun feidhme Airteagail 12 agus 13.

Cé go bhféadfadh an dliteanas ionchasach a bheith nialasach, b'fhearr talamh slán a dhéanamh de go mbeidh oibleagáid íocaíochta ar an nGrúpa an 30 Meán Fómhair 2020 de bhun an Rialacháin. Braithfidh an méid deiridh ar an gcaoi a gcuirfidh na hÚdaráis Rialála an Rialachán chun feidhme in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann maidir le híocaíochtaí sriain le gineadóirí in-athnuaite a bhfuil naisc dhaingne acu, íocaíochtaí ciorraithe le gineadóirí in-athnuaite agus íocaíochtaí sriain le gineadóirí in-athnuaite nach bhfuil naisc dhaingne acu. Meastar go bhféadfadh an dliteanas ionchasach a bheith idir €9.9 m agus €68.7 m. Toisc nach bhfuil sa raon sin ach meastachán, áfach, d'fhéadfadh an dliteanas ionchasach a bheith os a chionn nó faoina bhun. Bunaithe ar bhreithniú an Ghrúpa ar thoradh dóchúil an phróisis comhairliúcháin, is é €21.5m an meastachán is fearr laistigh den raon. Ní fios cathain a bheadh a leithéid d'íocaíochtaí dlite, ach gach seans go gcuirfear tús leis na híocaíochtaí leis na páirtithe atá i gceist tar éis an próiseas comhairliúcháin a chur i gcrích.

Tá an Grúpa sásta go gcuirfear socrú rialáilte, margadh-bhunaithe taraife i bhfeidhm leis na costais go léir a eascróidh as cur chun feidhme an Rialacháin a sheasamh. Dá réir sin, tá méid inghnóthaithe de €21.5m curtha san áireamh faoi Infháltais trádála agus infháltais eile i nóta 15.

21. Ceangaltais chaipitil

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Caiteachas a ndearnadh conradh ina leith, ach nach ndearnadh soláthar ina leith sna Ráitis Airgeadais	5,110	-

Tá ceangaltais chonartha ar an nGrúpa a eascraíonn as Tionscadal an Idirnascaire Cheiltigh, is é sin an nasc leictreachais atá beartaithe idir Éirinn agus mór-roinn na hEorpa atá ar an gcéim miondearaidh agus toilithe faoi láthair.

22. Dliteanais Theagmhasacha

Níl an Grúpa ar an eolas faoi aon dliteanais theagmhasacha ag deireadh na bliana airgeadais (2019: €nialas).

23. Oibleagáidí maidir le Sochair Scoir

Scéimeanna le Sochar Sainithe

Feidhmíonn an Grúpa dhá scéim le sochar sainithe le haghaidh fostaithe incháilithe; feidhmítear scéim amháin acu d'fhostaithe na Cuideachta agus don Stiúrthóir Feidhmiúcháin ("Ciste EirGrid"), agus scéim eile d'fhostaithe SONI Limited (an chuid Focus de "Scéim Pinsean SONI"; "Cuid Focus SONI").

Reáchtáiltear príomhscéim pinsin an Ghrúpa in Éirinn, is é sin, Ciste EirGrid, faoi dhlíthe iontaobhais na hÉireann agus déantar í a bhainistiú agus a riar thar ceann a ball de réir théarmaí an ghníomhais iontaobhais; rialacha na scéime; agus reachtaíocht na hÉireann (Acht na bPinsean, 1990, go príomha). Faoi reachtaíocht na Éireann ní mór do phlean pinsin le sochar sainithe a dhóthain cistí a thiomsú agus a choimeád chun go mbeadh sé in ann teidlíochtaí pinsin a íoc leis na baill dá bhfoirceannfaí an scéim. Éilítear ar iontaobhaithe scéime pinsin luachálacha agus tuairiscí achtúireacha a fháil go rialta, Togra Cistithe a chur i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar aon easnamh cistithe agus an togra sin a chur faoi bhráid Bhord Pinsean na hÉireann lena fhaomhadh (nuair is iomchuí).

Dúnadh Ciste EirGrid d'iontrálaithe nua le héifeacht ón 1 Aibreán 2019. Tá iontrálaithe nua in EirGrid cpt i dteideal dul isteach i scéim nua le ranníocaíocht shainithe ó bhí an 1 Aibreán 2019 ann.

Reáchtáiltear Cuid Focus SONI faoi dhlí iontaobhais na Ríochta Aontaithe agus déantar í a bhainistiú agus a riar thar ceann a ball de réir théarmaí an ghníomhais iontaobhais, rialacha na scéime agus reachtaíocht na Ríochta Aontaithe (the Pensions Act 1993, the Pensions Act 1995 agus the Pensions Act 2004 go príomha). Faoi reachtaíocht na Ríochta Aontaithe ní mór go gcomhlíonfadh scéimeanna pinsin le sochar sainithe an cuspóir cistiúcháin reachtúil go mbeadh sócmhainní leordhóthanacha agus iomchuí aici chun a cuid dliteanas a chlúdach. Éilítear ar iontaobhaithe scéime pinsin: Ráiteas faoi Phrionsabail Chistiúcháin a ullmhú; luachálacha agus tuairiscí achtúireacha a fháil go rialta; Plean Téarnaimh a chur i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar aon easnamh cistiúcháin; agus Ráitis Achoimre Chistiúcháin a sheoladh go rialta chuig baill na scéime pinsin.

Is iontaobhais ar leith, atá scartha go dlíthiúil ón nGrúpa, a dhéanann Ciste EirGrid agus Scéim Pinsean SONI ("na Scéimeanna le Sochar Sainithe") a riar. Meascán d'Iontaobhaithe arna nAinmniú ag na Baill agus Iontaobhaithe arna nAinmniú ag an gCuideachta a dhéanann iontaobhas na Scéimeanna le Sochar Sainithe a fhorghníomhú faoi láthair. Éilítear ar iontaobhaithe na Scéimeanna le Sochar Sainithe gníomhú de réir cháipéisíocht an iontaobhais rialaithe agus tá de fhreagracht mhuiníneach orthu gníomhú chun leasa thairbhithe na Scéimeanna le Sochar Sainithe faoi seach. Seo a leanas liosta (nach bhfuil uileghabhálach) de dhualgais iontaobhaithe na Scéimeanna le Sochar Sainithe: ranníocaíochtaí a bhailiú agus a infheistiú, an straitéis infheistíochta a chinneadh, sochair a riar, agus gníomhú de mheon macánta agus de réir cháipéisíocht iontaobhais na Scéimeanna le Sochar Sainithe.

Faoi Chiste EirGrid, tá fostaithe incháilithe i dteideal pinsean agus cnapshuim a fháil ar dhul ar scor dóibh. Faoi Chuid Focus SONI, tá fostaithe incháilithe i dteideal pinsean a fháil ar dhul ar scor dóibh. Anuas air sin, d'fhéadfadh sé go n-íocfaí pinsean marthanóra agus/nó cnapshuim ar bhás baill faoi na Scéimeanna le Sochar Sainithe. Íoctar sochair scoir bunaithe ar thuarastal agus fad seirbhíse.

Ní dhearnadh aon leasuithe ná ciorrúcháin agus socruithe ábhartha i leith Chuid Focus SONI le linn na bliana airgeadais. Rinneadh leasú ar an bplean i leith Chiste EirGrid; athraíodh modh an innéacsaithe lánroghnaithe óna bheith bainteach le tuarastal chuig a bheith bainteach le boilsciú praghsanna, rud a d'fhág gur cuireadh creidmheas seirbhíse roimhe seo de €6.1m chuig an Ráiteas Ioncaim.

23. Oibleagáidí maidir le Sochair Scoir (ar lean)

Fágann na Scéimeanna le Sochar Sainithe an Grúpa neamhchosanta ar rioscaí amhail riosca infheistíochta, riosca ráta úis, riosca fadsaolaí agus riosca tuarastail.

Riosca infheistíochta	Déantar luach láithreach dhliteanas na Scéimeanna le Sochar Sainithe a ríomh ar bhonn ráta lascaine a chinntear trí thagairt do na torthaí ar bhannaí corparáideacha ardcháilíochta; má bhíonn an toradh ar shócmhainní na Scéimeanna le Sochar Sainithe faoi bhun an ráta sin, beidh sé ina chúis le heasnamh nochta cuntasaíochta (ag glacadh leis nach dtiocfaidh aon athrú ar rudaí eile).
Riosca ráta úis	Déantar luach láithreach dhliteanas na Scéimeanna le Sochar Sainithe a ríomh ar bhonn ráta lascaine a chinntear trí thagairt do na torthaí ar bhannaí corparáideacha ardcháilíochta ar an dáta tomhaiste. Má thagann laghdú ar thorthaí na mbannaí corparáideacha, méadóidh dliteanais na Scéimeanna le Sochar Sainithe (ag glacadh leis nach dtiocfaidh aon athrú ar rudaí eile).
Riosca fadsaolaí	Déantar luach láithreach dhliteanas na Scéimeanna le Sochar Sainithe a ríomh trí thagairt do bhásmhaireacht mheasta rannpháirtithe na Scéimeanna le Sochar Sainithe le linn a bhfostaíochta agus ina diaidh. Má thagann méadú ar ionchas saoil rannpháirtithe na Scéimeanna le Sochar Sainithe, méadóidh dliteanas na Scéimeanna le Sochar Sainithe (ag glacadh leis nach dtiocfaidh aon athrú ar rudaí eile).
Riosca tuarastail	Déantar luach láithreach dhliteanas na Scéimeanna le Sochar Sainithe a ríomh trí thagairt d'fhoshuíomhanna maidir le tuarastal rannpháirtithe na Scéimeanna le Sochar Sainithe san am atá le teacht. Má thagann méadú ar thuarastal rannpháirtithe na Scéimeanna le Sochar Sainithe (i gcomparáid leis an bhfoshuíomh arna roghnú), méadóidh dliteanas na Scéimeanna le Sochar Sainithe (ag glacadh leis nach dtiocfaidh aon athrú ar rudaí eile).

An Scéim le Ranníocaíocht Shainithe

Ós rud é nach bhfuil Cuid Focus SONI ag glacadh le baill nua ó bhí 1998 ann, ach amháin chun glacadh le baill foirne mar thoradh ar aistriú an fheidhmeannais pleanála i dTuaisceart Éireann sna blianta roimhe, reáchtálann an Grúpa scéim fhaofa le ranníocaíocht shainithe chomh maith, is é sin, "Cuid Options SONI" (arb í an chuid de Scéim Pinsean SONI le ranníocaíocht shainithe d'fhostaithe SONI Limited í). Íocann na baill agus SONI Limited ranníocaíochtaí ar rátaí seasta. Léiríonn na sochair a fhaightear ag am scoir ciste carntha gach fostaí agus an costas a bhaineann le sochair a cheannach ag an am sin. Déantar sochair bháis a árachú ar bhonn grúpa agus is féidir iad a íoc i bhfoirm cnapshuime agus/nó pinsean marthanóra. Sealbhaítear sócmhainní Chuid Options SONI ar iontaobhas agus coinnítear scartha ó shócmhainní an Ghrúpa iad. Is é an t-aon oibleagáid amháin atá ar SONI Limited maidir le Cuid Options SONI ná ranníocaíochtaí sonraithe a dhéanamh agus costais riaracháin a íoc. Aithnítear oibleagáidí i leith ranníocaíochtaí le Cuid Options SONI mar chostas sa Ráiteas Ioncaim de réir mar a thabhaítear iad. Is ionann an muirear pinsin don bhliain airgeadais agus an ranníocaíocht iarbhír a d'íoc SONI Limited, a bhí cothrom le €1.0m (2019: €1.2m).

Tá EirGrid cpt ag feidhmiú Cuntas Coigiltis Scoir Pearsanta (PRSA) ar bhonn eatramhach faoi láthair d'iontrálaithe nua tar éis an 1 Aibreán 2019. Tá Scéim le Ranníocaíochtaí Sainithe ("Scéim RS EirGrid") á chur ar bun aige ag an am céanna, a bheidh le ceadú ag an Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide. Ba é €0.3m (2019: €0.1m) iomlán na ranníocaíochtaí PRSA a rinne EirGrid cpt.

23. Oibleagáidí maidir le Sochair Scoir (ar lean)

Scéimeanna le Sochar Sainithe - Dliteanais

Rinneadh na luachálacha achtúireacha is déanaí ar na sócmhainní agus ar luach láithreach na n-oibleagáidí sochair shainithe ar an 30 Meán Fómhair 2020 do Phlean EirGrid agus do Phlean SONI Focus araon, de réir riachtanais Chaighdeán Idirnáisiúnta Cuntasaíochta 19: Sochair Fostaithe (IAS 19). Úsáideadh Modh na nAonad Réamh-mheasta Creidmheasa le luach láithreach na n-oibleagáidí sochair shainithe, na costais seirbhíse reatha ghaolmhara, agus na costais seirbhíse roimhe seo a mheas.

Is iad seo a leanas na méideanna atá san áireamh sa Chlár Comhardaithe, arna n-eascairt as na hoibleagáidí i leith na bpleananna le sochar sainithe sin:

	Iomlán 30 MF 2020 € '000	Plean EirGrid 30 MF 2020 € '000	Plean Focus SONI 30 MF 2020 € '000	Iomlán 30 MF 2019 € '000	Plean EirGrid 30 MF 2019 € '000	Plean Focus SONI 30 MF 2019 € '000
Luach láithreach na n-oibleagáidí sochair shainithe atá maoinithe go hiomlán nó go páirteach	**224,724**	183,040	41,684	226,902	186,025	40,877
Luach cóir shócmhainní na Scéimeanna ag deireadh na bliana	**(182,112)**	(144,870)	(37,242)	(176,260)	(136,860)	(39,400)
Glandliteanas	**42,612**	38,170	4,442	50,642	49,165	1,477
Cáin iarchurtha ar an nglanoibleagáid phinsin (nóta 8)	**(5,620)**	(4,771)	(849)	(6,429)	(6,148)	(281)
Glandliteanas i ndiaidh cáin iarchurtha	**36,992**	**33,399**	**3,593**	**44,213**	**43,017**	**1,196**

Féadtar anailís a dhéanamh ar na méideanna sa Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam mar seo a leanas:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Costas seirbhíse reatha	9,781	8,206
Creidmheas seirbhíse roimhe seo	(6,093)	-
Glanchostas úis	459	428
Costas caipitlithe phinsean an fhostóra	(668)	(824)
An méid a bhaineann le scéimeanna le sochar sainithe atá san áireamh i gcostais oibriúcháin eile	3,479	7,810

23. Oibleagáidí maidir le Sochair Scoir (ar lean)

Is iad seo a leanas na suimeanna a aithníodh sa Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam Cuimsitheach:

	Iomlán An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	Plean EirGrid An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	Plean Focus SONI An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	Iomlán An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000	Plean EirGrid An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000	Plean Focus SONI An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Atomhas an glandliteanais sochair shainithe:						
Gnóthachan achtúireach arna eascairt as sócmhainní na Scéimeanna	1,832	2,382	(550)	9,289	6,503	2,786
(Gnóthachan)/caillteanas achtúireach a eascraíonn ó athruithe ar thoimhdí déimeagrafacha	(2,793)	(3,215)	422	(2,075)	-	(2,075)
Gnóthachan/(caillteanas) achtúireach arna eascairt as athruithe ar bhoinn tuisceana airgeadais	4,981	7,934	(2,953)	(30,601)	(24,270)	(6,331)
Gnóthachan/(caillteanas) achtúireach arna eascairt as coigeartaithe taithí	2,839	2,847	(8)	2,623	4,210	(1,587)
Scaoileadh/(srian) teorann sócmhainní	-	-	-	5,440	-	5,440
Suim atá áirithe sa Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam Cuimsitheach	**6,859**	**9,948**	**(3,089)**	(15,324)	(13,557)	(1,767)

Is mar seo a leanas a bhí gluaiseachtaí i luach láithreach na n-oibleagáidí le sochar sainithe sa bhliain airgeadais reatha:

	Plean EirGrid		Plean SONI Focus	
	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000	**30 MF 2020 € '000**	30 MF 2019 € '000
Luach láithreach na hoibleagáide sochair shainithe ag tús na bliana	186,025	156,071	40,877	36,760
An costas seirbhíse reatha, lena n-áirítear ranníocaíochtaí uathu siúd atá páirteach sna Scéimeanna	10,740	9,414	497	422
Creidmheas seirbhíse roimhe seo	(6,093)	-	-	-
Costas úis	1,760	3,182	745	954
Gnóthachan achtúireach arna eascairt as athruithe ar bhoinn tuisceana dhéimeagrafacha	3,215	-	(422)	2,075
(Gnóthachan)/caillteanas achtúireach arna eascairt as athruithe ar bhoinn tuisceana airgeadais	(7,934)	24,270	2,953	6,331
(Gnóthachan)/caillteanas achtúireach arna eascairt as coigeartaithe taithí	(2,847)	(4,210)	8	1,587
Sochair íoctha	(1,826)	(2,702)	(2,143)	(7,327)
Difríochtaí malairte	-	-	(831)	75
Luach láithreach na hoibleagáide sochair shainithe ag deireadh na bliana	**183,040**	186,025	**41,684**	40,877

23. Oibleagáidí maidir le Sochair Scoir (ar lean)

Is iad seo a leanas na gluaiseachtaí i luach láithreach shócmhainní an phlean sa bhliain airgeadais reatha:

	Plean EirGrid		Plean SONI Focus			
	30 MF 2020 € '000 Iomlán	30 MF 2019 € '000 Iomlán	**30 MF 2020 € '000 Iomlán**	30 MF 2019 € '000 Roimh an uasteorainn sócmhainní	30 MF 2019 € '000 Tionchar na huasteorann sócmhainní	30 MF 2019 € '000 Iomlán
Luach cóir shócmhainní na Scéimeanna ag tús na bliana	136,860	123,696	39,400	42,200	(5,440)	36,760
Ioncam ó ús	1,325	2,591	722	1,117	-	1,117
Gnóthachain ar shócmhainní na Scéimeanna	2,383	6,503	(550)	2,786	-	2,786
Ranníocaíochtaí ó na Cuideachtaí	4,715	5,204	705	608	-	608
Ranníocaíochtaí ó rannpháirtithe na Scéimeanna	1,413	1,568	42	62	-	62
Costais riaracháin	-	-	(223)	(180)	-	(180)
Sochair íoctha	(1,826)	(2,702)	(2,143)	(7,327)	-	(7,327)
Tionchar na huasteorann sócmhainne gan suimeanna a áireamh atá cuimsithe i gcostas úis	-	-	-	-	5,440	5,440
Difríochtaí malairte	-	-	(711)	134	-	134
Luach cóir shócmhainní na Scéimeanna ag deireadh na bliana	**144,870**	**136,860**	**37,242**	**39,400**	-	**39,400**

Is iad seo a leanas na boinn tuisceana phríomha a úsáideadh chun críocha na luachálacha achtúireacha:

	Plean EirGrid		Plean SONI Focus	
Modh luachála	**30 MF 2020 Aonad Réamh-mheasta**	30 MF 2019 Aonad Réamh-mheasta	**30 MF 2020 Aonad Réamh-mheasta**	30 MF 2019 Aonad Réamh-mheasta
Ráta lascaine	1.10%	0.95%	1.55%	1.85%
Méadú ar an bpinsean Stáit	1.05%	1.05%	2.45%	2.35%
Méaduithe ar thuarastail	1.55% móide scála	1.55% móide scála	3.40% móide scála	3.60% móide scála
Méaduithe ar phinsin	1.35%	1.55%	2.45%	2.35%
Boilsciú	1.30%	1.30%	3.15%	3.35%
Ionchas saoil iar-scoir dóibh siúd a bheidh ag dul ar scor ag 65 bliain d'aois in 2039:				
- Fir	24 bliain	23.9 bliain	25 bliain	25.2 bliain
- Mná	26.1 bliain	26.0 bliain	26.7 bliain	26.8 bliain

Ba é 1.10% (2019: 0.95%) an ráta lascaine a d'úsáid achtúirí an phlean i ríomh na ndliteanas pinsin ag deireadh na bliana do phlean EirGrid agus 1.55% (2019: 1.85%) do phlean SONI Focus. Bunaíodh ráta lascaine Phlean EirGrid ar an toradh go dtí fuascailt ar bhannaí corparáideacha ainmnithe d'ardchaighdeán in euro, arna eachtarshuí go ceann tréimhse 27 bliain (2019: 27 bliain), a bheag nó a mhór. Bunaíodh ráta lascaine Phlean SONI Focus ar an toradh go dtí fuascailt ar bhannaí corparáideacha ainmnithe d'ardchaighdeán i Steirling, arna eachtarshuí go ceann tréimhse 19 mbliana (2019: 20 bliain), a bheag nó a mhór. Tá sé sin ag teacht le téarma measta na n-oibleagáidí sochair iar-scoir.

Tá neamhchinnteachtaí bunúsacha ag baint leis na boinn tuisceana airgeadais agus dhéimeagrafacha ar ghlac an Grúpa leo. Mar léiriú ar an tionchar a bheadh ag athruithe ar na boinn tuisceana achtúireacha, thiocfadh méadú 5% (2019: 6%), a bheag nó a mhór, ar ghlandliteanas an phlean pinsin dá mbeadh laghdú 50 bonnphointe ar na rátaí lascaine.

23. Oibleagáidí maidir le Sochair Scoir (ar lean)

Riachtanais Chistithe agus Sreafaí Airgid Amach Anseo

Ní mór luacháil chistithe a dhéanamh ar Chiste EirGrid gach trí bliana chun athbhreithniú a dhéanamh ar an ráta ranníocaíochta is gá chun na sochair a chistiú amach anseo. Rinneadh an luacháil achtúireach is déanaí ar an 1 Eanáir 2020. Déantar coigeartú ar an ráta ranníocaíochta is gá chun dliteanais seirbhíse na todhchaí a chistiú le haghaidh na mball pinsin atá gníomhach faoi láthair, chun luach aon bharrachais nó easnaimh seirbhíse roimhe seo i gCiste EirGrid a chur san áireamh.

Déantar athbhreithniú gach bliain ar staid Chaighdeán Cistithe Chiste EirGrid (is é sin, an t-íosriachtanas cistithe reachtúil). Sa chás nach leor na sócmhainní atá ag scéim Éireannach le sochar sainithe chun an Caighdeán Cistithe a shásamh, d'fhéadfadh cistiú luathaithe, i bhfoirm Togra Cistithe, a bheith riachtanach. Ós rud é go sásaíonn Ciste EirGrid an Caighdeán Cistithe, níl aon Togra Cistithe den sórt sin i bhfeidhm.

Ní mór luacháil achtúireach a dhéanamh ar Chuid Focus SONI gach trí bliana ar a laghad. Rinneadh an luacháil achtúireach is déanaí ar an 31 Márta 2019. Is é is príomhchuspóir leis an luacháil chistithe ná teacht ar chomhaontú faoi na ranníocaíochtaí is iníoctha ag SONI Limited le gur féidir a bheith ag súil go mbeidh sócmhainní leordhóthanacha ag Cuid Focus SONI chun na sochair a gealladh do na baill a íoc. Deimhníonn Achtúire na Scéime gur ríomhadh na Forálacha Teicniúla de réir na rialachán agus de réir Ráiteas na nIontaobhaithe maidir le Prionsabail Chistithe agus go bhfuiltear ag súil go gcomhlíonfar an Cuspóir Cistithe Reachtúil faoi dheireadh na tréimhse atá clúdaithe ag Sceideal na Ranníocaíochtaí. Ní mór luacháil Alt 179 a dhéanamh freisin lena chinntiú gur leor na sócmhainní atá ag SONI Focus chun a dhliteanais a chlúdach i leith an chúitimh a d'íocfadh an Ciste Cosanta Pinsin.

Is iad seo a leanas na mórchatagóirí a bhaineann le sócmhainní an phlean ar dháta an Chláir Chomhardaithe i gcomhair gach catagóire:

	Luach Cóir	
Plean EirGrid	**30 MF 2020 € '000**	30 MF 2019 € '000
Gnáthscaireanna	68,147	53,923
Bannaí	30,864	31,888
Réadmhaoin	10,285	8,896
Airgead Tirim	28,416	6,843
Roghanna Eile	1,923	29,562
Blianachtaí	5,235	5,748
Luach cóir na sócmhainní plean	**144,870**	136,860

I gcás shócmhainní Phlean EirGrid ar fad, seachas blianachtaí €139.6m (2019: €131.2m), tá praghsanna margaidh luaite acu ar mhargadh gníomhach.
Níl aon phraghsanna margaidh luaite ar mhargadh gníomhach ag na blianachtaí €5.2m (2019: €5.7m).

	Luach Cóir	
Plean SONI Focus	**30 MF 2020 € '000**	30 MF 2019 € '000
Gnáthscaireanna	17,469	18,040
Sárurrúis agus bannaí	19,531	21,181
Eile	242	179
Luach cóir na sócmhainní plean	**37,242**	39,400

I gcás sócmhainní phlean Focus SONI tá praghsanna luaite margaidh (€37.2m) (2019: €39.4m) i margadh gníomhach i gcás gach catagóire díobh.

Ba é gnóthachan €3.9m (2019: €13.0m) an toradh iarbhír ar shócmhainní scéim an Ghrúpa. Ba é gnóthachan €3.7m (2019: €9.1m) an toradh iarbhír ar shócmhainní scéim Phlean EirGrid agus ba é gnóthachan €0.2m (2019: €3.9m) an toradh iarbhír ar shócmhainní scéim Chuid Focus SONI.

Measann an Grúpa go n-íocfaidh sé ranníocaíochtaí €8.4m (2019: €5.1m) le haghaidh Phlean EirGrid agus €0.6m (2019: €0.6m) le haghaidh Phlean SONI Focus sa bhliain airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020.

24. Iasachtaíochtaí

Tá breac-chuntas tugtha anseo thíos ar iasachtaí úsmhara an Ghrúpa.

Inaisíoctha i dtráthchodanna	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Inaisíoctha laistigh d'aon bhliain amháin:		
Iasachtaí bainc	20,519	19,776
Iomlán na n-iasachtaíochtaí reatha	20,519	19,776
Inaisíoctha i dtráthchodanna tar éis níos mó ná aon bhliain amháin		
Idir aon bhliain amháin agus dhá bhliain	21,386	20,579
Idir dhá bhliain agus cúig bliana	63,484	63,924
I gceann cúig bliana nó níos mó	196,268	217,122
Iomlán na n-iasachtaíochtaí neamhreatha	281,138	301,625
Iomlán na n-iasachtaí gan aisíoc	**301,657**	**321,401**

Inaisíoctha ar bhealach eile seachas i dtráthchodanna	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Inaisíoctha laistigh d'aon bhliain amháin:		
Iasachtaí bainc	-	-
Iomlán na n-iasachtaíochtaí reatha	-	-
Inaisíoctha i dtráthchodanna tar éis níos mó ná aon bhliain amháin		
Idir aon bhliain amháin agus dhá bhliain	-	-
Idir dhá bhliain agus cúig bliana	67,916	109,630
I gceann cúig bliana nó níos mó	-	-
Iomlán na n-iasachtaíochtaí neamhreatha	67,916	109,630
Iomlán na n-iasachtaíochtaí gan aisíoc	67,916	109,630

Iomlán na n-iasachtaíochtaí	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
San áireamh faoi dhliteanais reatha:		
Iasachtaí bainc	20,519	19,776
Iasachtaí agus iasachtaíochtaí úsmhara reatha	20,519	19,776
San áireamh faoi dhliteanais neamhreatha:		
Iasachtaí bainc	349,054	411,255
Iasachtaí agus iasachtaíochtaí úsmhara neamhreatha	349,054	411,255
Iomlán na n-iasachtaí agus na rótharraingtí bainc	369,573	431,031
Iomlán na n-iasachtaí agus na n-iasachtaíochtaí úsmhara	369,573	431,031

Déanann EirGrid cpt ráthú trí struchtúr trasráthaíochta ar na hiasachtaíochtaí uile a thugtar don fhochuideachta EirGrid Interconnector Cuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe. Is ionann iasachtaí bainc agus iasachtaí neamhurraithe. Tiontaíodh cuid de na hiasachtaí ó ráta comhlúthach úis atá bunaithe ar euribor móide corrlach go dtí ráta seasta úis trí úsáid a bhaint as conarthaí babhtála ráta úis, féach nóta 26 le haghaidh tuilleadh sonraí.

24. Iasachtaíochtaí (ar lean)

Cuireadh saoráidí creidmheasa nua i bhfeidhm i gcomhair sheoladh an Mhargaidh Leictreachais Aonair nua. Ag deireadh na bliana, bhí EirGrid agus SONI tar éis €67.9m (2019: €109.6m) a tharraingt anuas as na saoráidí creidmheasa imrothlaigh sin chun ceanglais caipitil oibre sa mhargadh cothromúcháin a chistiú. Bhí iasacht téarma £8.4m (€9.3m) (2019: £11.2m (€12.6m)) fós amuigh ag deireadh na bliana. De réir rátaí comhlúthacha atá an t-ús ar na hiasachtaí sin, agus tá na rátaí bunaithe ar Euribor agus ar Libor móide corrlach.

Bhí luach €143.1m (2019: €101.6m) de shaoráidí iasachtaíochta neamhúsáidte ag an nGrúpa ar dháta an Chláir Chomhardaithe. Tá an chuid is mó de na hiasachtaíochtaí neamhúsáidte sin socraithe chun go mbeadh a dhóthain saoráidí cúltaca ag an nGrúpa chun déileáil le híocaíochtaí sriantachta nach raibh foráil déanta sa bhuiséad dóibh/nach rabhthas ag súil leo.

Is iad seo a leanas téarmaí na n-iasachtaí gan aisíoc:

	Airgeadra	Bliain aibíochta airgeadais	Ag tús na bliana €'000	Sreabhadh Airgid €'000	Neamhairgead €'000	Ag deireadh na bliana €'000
Saoráid neamhurraithe iasachta téarmaí	EUR	2030	96,509	(7,117)	213	89,605
Saoráid neamhurraithe iasachta téarmaí	EUR	2035	212,303	(9,512)		202,791
Iasacht théarmach	STG	2023	12,589	(3,182)	(146)	9,261
Saoráid creidmheasa imrothlaigh	EUR	2023	81,250	(31,250)		50,000
Saoráid creidmheasa imrothlaigh	STG	2023	28,380	(10,229)	(235)	17,916
Iomlán			431,031	(61,290)	(168)	369,573

25. Catagóirí Sócmhainní Airgeadais agus Dliteanas Airgeadais

Suim Ghlanluacha	Sócmhainní airgeadais ar a gcostas amúchta € '000	Dliteanais airgeadais ar a gcostas amúchta € '000	Luach cóir trí OCI € '000	Iomlán € '000
30 MF 2020				
Infheistíochtaí	-	-	356	356
Infháltais trádála agus infháltais eile	62,191	-	-	62,191
Costais tionscadail iarchurtha	52,268	-	-	52,268
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	482,914	-	-	482,914
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile		(131,956)	-	(131,956)
Iasachtaíochtaí		(369,573)	-	(369,573)
Dliteanais léasa		(41,824)	-	(41,824)
Ionstraimí airgeadais díorthacha (nóta 25)			(91,729)	(91,729)
Iomlán	**597,373**	**(543,353)**	**(91,373)**	**(37,353)**

25. Catagóirí Sócmhainní Airgeadais agus Dliteanas Airgeadais (ar lean)

Suim Ghlanluacha	Dliteanais airgeadais ar a gcostas amúchta € ’000	Sócmhainní airgeadais ar a gcostas amúchta € ’000	Luach cóir trí OCI € ’000	Iomlán € ’000
30 MF 2019				
Infheistíochtaí	-	-	356	356
Infháltais trádála agus infháltais eile	142,372	-	-	142,372
Costais tionscadail iarchurtha	51,204	-	-	51,204
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	318,621	-	-	318,621
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile	-	(92,843)	-	(92,843)
Iasachtaíochtaí	-	(431,031)	-	(431,031)
Ionstraimí airgeadais díorthacha (nóta 25)	-	-	(101,571)	(101,571)
Iomlán	512,197	(523,874)	(101,215)	(112,892)

Luach Cóir	Leibhéal 1 € ’000	Leibhéal 2 € ’000	Leibhéal 3 € ’000	Iomlán € ’000
30 MF 2020				
Infheistíochtaí	-	-	356	356
Infháltais trádála agus infháltais eile		-	-	-
-				
Costais tionscadail iarchurtha	-	-	-	-
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim		-	-	-
-				
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile			-	-
- -				
Iasachtaíochtaí	-	-	-	-
Dliteanais léasa	-	-	-	-
Ionstraimí airgeadais díorthacha (nóta 25)	-	(91,729)	-	(91,729)
Iomlán	**-**	**(91,729)**	**356**	**(91,373)**
30 MF 2019				
Infheistíochtaí	-	-	356	356
Infháltais trádála agus infháltais eile	-	-	-	-
Costais tionscadail iarchurtha	-	-	-	-
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	-	-	-	-
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile	-	-	-	-
Iasachtaíochtaí	-	-	-	-
Ionstraimí airgeadais díorthacha (nóta 25)	-	(101,571)	-	(101,571)
Iomlán	-	(101,571)	356	(101,215)

25. Catagóirí Sócmhainní Airgeadais agus Dliteanas Airgeadais (ar lean)

Ionstraimí airgeadais a thomhaistear ar a luach cóir tar éis a gcéad aitheanta, grúpáiltear i Leibhéil 1 go 3 iad bunaithe ar a inbhraite is atá an luach cóir:

- Is éard is tomhais luacha chóir Leibhéal 1 ann ná iad siúd a fhaightear ó phraghsanna luaite (neamhchoigeartaithe) ar mhargaí gníomhacha i gcomhair sócmhainní nó do dliteanais chomhionanna;
- Is éard is tomhais luacha chóir Leibhéal 2 ann ná iad siúd a fhaightear ó ionchuir seachas praghsanna luaite atá áirithe i Leibhéal 1, agus na tomhais sin inbhraite don tsócmhainn nó don dliteanas go díreach (i.e. mar phraghsanna), sin nó go hindíreach (i.e. díorthaithe ó phraghsanna);
- Is éard is tomhais luacha chóir Leibhéal 3 ann ná iad siúd a fhaightear ó theicnící luachála, lena n-áirítear ionchuir don tsócmhainn nó don dliteanas nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaidh inbhraite (ionchuir neamh-inbhraite).

Meastachán ar luacha córa

Is é seo a leanas cur síos ar na modhanna agus na boinn tuisceana phríomha a úsáidtear chun meastachán a dhéanamh ar luacha córa sócmhainní agus dliteanas airgeadais.

Infheistíochtaí

Déantar infheistíochtaí in ionstraimí cothromais a thomhas ar a luach cóir. Ní raibh aon aistriú idir na leibhéil luachála le linn na bliana.

Infháltais trádála agus infháltais eile/suimeanna iníoctha & costais tionscadail iarchurtha

I gcás na n-infháltas/suimeanna iníoctha trádála, is garmheastachán réasúnta cruinn ar an luach cóir é suim ghlanluacha lúide liúntais bhearnúcháin, áit ar cuí.

Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

I gcás taiscí bainc gearrthéarmacha agus airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim, meastar go léiríonn an tsuim ghlanluacha garmheastachán réasúnta ar an luach cóir.

Iasachtaíochtaí

Déantar an luach cóir a ríomh ar bhunús príomh-shreafaí airgid agus sreafaí airgid úis na todhchaí, arna lascainiú.

I gcás na n-infháltas/suimeanna iníoctha trádála, is garmheastachán réasúnta cruinn ar an luach cóir é suim ghlanluacha lúide liúntais bhearnúcháin, áit ar cuí.

Ionstraim airgeadais dhíorthach (Babhtálacha ráta úis)

Socraítear luach cóir bhabhtálacha ráta úis an Ghrúpa agus na Cuideachta ar an dáta tuairiscithe ach na sreafaí airgid todhchaí a lascainiú ar bhonn cuair ráta úis is inbhraite sa mhargadh ar an dáta tuairiscithe, agus meastar gur ionstraimí Leibhéal 2 iad dá bhrí sin. Ní raibh aon aistriú idir na leibhéil luachála le linn na bliana.

Ós rud é go bhfuil na díorthaigh as an airgead, níl aon neamhchosaint i gceist do na contrapháirtithe bainc, agus mar sin ní theastaíonn aon choigeartú creidmheasa contrapháirtí. Tá rátálacha creidmheasa arda ag na bainc ar leo na díorthaigh, agus ar an ábhar sin, fiú dá mbeadh riosca neamhchosanta ann dóibh maidir le luachálacha 'marcáil de réir margaidh' na ndíorthach, ní bheadh gá le coigeartuithe creidmheasa, dar leis an nGrúpa. Bhí staid sheasta chreidmheasa agus airgeadais ag an nGrúpa le linn na bliana airgeadais dar críoch 30 Meán Fómhair 2020, agus mar sin níl aon choigeartú creidmheasa ag teastáil.

26. Ionstraimí Airgeadais Díorthacha agus Bainistíocht Riosca Airgeadais

Bainistíocht chaipitil

Tráth a dílsíodh an t-oibreoir córais tarchurtha do EirGrid cpt, tugadh caipiteal isteach ann faoin Scéim Aistrithe dar dáta an 1 Iúil 2006. Tá an caipiteal sin ina bhunús le bunchaipiteal na Cuideachta. Níor tháinig aon athrú ar bhunchaipiteal na Cuideachta le linn na bliana airgeadais. Aon athruithe a dhéantar ar an struchtúr caipitiúil, tá siad faoi réir fhormheas an Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide.

Tá an Chuideachta á maoiniú ar bhonn leanúnach tríd an gcóras rialála taraife. Tá saoráidí bainc curtha i bhfeidhm ag an nGrúpa d'fhonn leachtacht agus sreabhadh airgid a bhainistiú chun gur féidir déileáil le neamhréireanna ama idir fáltais rialála taraife agus riachtanais chaipitil oibre.

26. Ionstraimí Airgeadais Díorthacha agus Bainistíocht Riosca Airgeadais (ar lean)

Déantar tionscadail atá suntasach ó thaobh caiteachas caipitil de a mhaoiniú trí iasachtaíochtaí seachtracha agus faoi réir fhormheas an Aire. Is tríd an reachtaíocht a leagtar amach cumhachtaí iasachtaíochta an Ghrúpa, agus bíonn iasachtaí aonair faoi réir fhormheas an Aire. Ar an 14 Márta 2008, síníodh an tAcht um Rialáil Leictreachais (Leasú) (EirGrid) 2008 ina dhlí in Éirinn. Go príomha, thug an tAcht sin de chumhacht don Ghrúpa an tIdirnascaire Thoir Thiar a thógáil agus mhéadaigh cumhachtaí iasachtaíochta an Ghrúpa go dtí €750m ar a mhéad.

Is é polasaí an Ghrúpa ná costas íseal, cobhsaí, inghlactha a chinntiú le himeacht ama maidir le cistí, faoi réir leibhéil inghlactha riosca. Lena chois sin coinníonn an Grúpa próifíl chothrom aibíochta i ndáil lena phunann lárnach iasachtaíochta d'fhonn buaic-aisíocaíochtaí agus riosca athmhaoinithe a sheachaint.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach thíos faoi na háiseanna iasachtaíochta agus na straitéisí gaolmhara fálaithe.

Léargas ginearálta ar bhainistíocht riosca airgeadais

Ní ann d'aon chomhchruinnithe riosca suntasacha agus níor tharla aon athrú suntasach le linn na bliana airgeadais, nó ó bhí deireadh na bliana ann, ar na cineálacha rioscaí airgeadais a gcaithfidh an Grúpa aghaidh a thabhairt orthu ná ar chur chuige an Ghrúpa maidir le bainistiú na rioscaí sin.

Is é feidhmeannas cistíochta an Ghrúpa a dhéanann maoiniú, leachtacht agus neamhchosaint an Ghrúpa ar rioscaí úis agus rioscaí ráta malairte eachtraí a bhainistiú. Déanann an Bord athbhreithniú rialta ar bheartais a chosnaíonn an Grúpa ar na rioscaí sin agus ar rioscaí eile nach iad, agus déanann na beartais sin a fhaomhadh.

Baineann na príomhrioscaí airgeadais a bhfuil an Grúpa neamhchosanta orthu le rioscaí leachtachta, margaidh (lena n-áirítear an ráta úis) agus caipitil. Eascraíonn na rioscaí sin as oibríochtaí laethúla agus as tionscadail thábhachtacha chaiteachais chaipitiúil.

Bainistíonn an Grúpa a riosca leachtachta agus caipitil i dtaca le hoibríochtaí laethúla tríd an bpróiseas rialála le haghaidh bunú taraifí i gcomhar leis an gCoimisiún um Rialáil Fóntais (CER) agus le Rialálaí Fóntas Thuaisceart Éireann (UR), agus trí bhuiséadú inmheánach agus trí fhaireachán a dhéanamh ar athruithe. Chuaigh an Grúpa i mbun idirbheartaíochta le bainc éagsúla i dtaobh saoráidí teannta a fháil d'fhonn tacú le réamh-mheastacháin agus riachtanais maidir le sreabhadh airgid.

Maidir le caiteachas caipitiúil, tá píomhphróisis um fhormheas caiteachais agus bainistíocht tionscadail i bhfeidhm ag an nGrúpa.

Bainistíocht riosca creidmheasa

Tagraíonn riosca creidmheasa don riosca go ndéanfadh céile conartha mainneachtain ar a oibleagáidí conartha agus go gcaillfeadh an Grúpa airgead dá dheasca sin. Bíonn an Grúpa neamhchosanta ar riosca creidmheasa ó na céilithe conartha a bhfuil cuntais bainc aige leo. Déanann an Grúpa an neamhchosaint sin a mhaolú ach cistí a chur i roinnt mhaith institiúidí airgeadais a bhfuil ráthaíocht flaithiúnais acu ar thaiscí custaiméirí nó a bhfuil rátáil chreidmheasa acu ó ghníomhaireacht neamhspleách rátála, agus é sin i gcomhréir leis an bpolasaí cisteáin atá faofa ag an mBord. Tá an Grúpa neamhchosanta freisin ar riosca contrapháirtí i dtaca le saoráidí neamhtharraingthe agus ionstraimí babhtála ráta úis. De réir ár bPolasaí Cisteáin, ní dhéanann an Grúpa plé ach amháin le contrapháirtithe a bhfuil rátáil ard chreidmheasa acu, d'fhonn an riosca sin a mhaolú. Dar leis an bhfoireann bainistíochta, níl aon chontrapháirtí suntasach de chuid an Ghrúpa nach gcomhlíonfaidh a chuid oibleagáidí. Léiríonn suimeanna glanluacha na sócmhainní airgeadais an neamhchosaint uasta ar riosca creidmheasa.

I gcás an mhargaí cothromúcháin leictreachais, faoi théarmaí an Chóid Trádála agus Socraithe don Mhargadh Leictreachais Aonair (SEM) iarrtar ar gach rannpháirtí clúdach creidmheasa a sholáthar ag leibhéal a chuireann an tOibreoir Margaidh in iúl dó. Is féidir clúdach creidmheasa den chineál sin a sholáthar mar litir chreidmheasa theannta dho-aisghairthe nó mar thaisce airgid thirim a choinnítear i gcuntas cúlchiste chomhthaobhaigh (coinnítear na cuntais in ainm na rannpháirtithe margaidh). Roinntear aon drochfhiach a thagann aníos sa Mhargadh Leictreachais Aonair, sa mhéid go sáraíonn sé an clúdach creidmheasa atá ar fáil, i measc na rannpháirtithe margaidh agus ní hé an tOibreoir Margaidh atá freagrach as. B'fhiú €0.4m (2019: €3.8m) infháltais trádála SEMO ó rannpháirtithe margaidh a bhí san áireamh in infháltais eile an Ghrúpa amhail ar an 30 Meán Fómhair 2020. Cuimsítear freisin le hinfháltais eile €12.4m (2019: €113.1m) atá dlite ag an margadh i ndáil le heasnaimh mhargaidh a thagann chun cinn go príomha mar thoradh ar neamhréir idir an ráta ioncaim buiséadaithe ó tharaifí agus na costais srianta iarbhír. Cuirfear é sin ar ais sa mhargadh trí choigeartú ar tharaifí de réir k-fhachtóir sna blianta amach romhainn.

Is é EPEX a bhainistíonn na margaí lá roimh ré agus ionlae do SEMOpx. Is é European Commodities Clearing (ECC) a dhéanann malartán cumhachta SEMOpx a ghlanadh agus a réiteach agus is é a ghlacann freagracht airgeadais as gach trádáil a dhéantar. Coimeádann ECC an chomhthaobhacht éigeantach le comhaltaí an mhalartáin agus lena mbainc imréitigh, agus is é ECC a iompróidh aon drochfhiach ina cháil mar chontrapháirtí.

26. Ionstraimí Airgeadais Díorthacha agus Bainistíocht Riosca Airgeadais (ar lean)

Tá socruithe cuí i bhfeidhm freisin maidir le bainistíocht a dhéanamh ar riosca creidmheasa an Ghrúpa a eascraíonn as a chuid gníomhaíochtaí mar an tOibreoir Córais Tarchurtha. Ní mór do gach úsáideoir urrús i leith íocaíocht gach airgid dhlite don Ghrúpa a sholáthar don Ghrúpa agus a choimeád ina dhiaidh sin de réir an Chomhaontaithe maidir le hÚsáid an Chórais ("Clúdach Urrúis') i bhfoirm creidmheas doiciméadach nó taisce airgid thirim.

Bíonn rannpháirtithe sa mhargadh CAT faoi réir rialacha JAO maidir le leithdháileadh. Ráthaíocht bhainc nó taisce airgid thirim atá leagtha síos sna rialacha sin maidir le leithdháileadh.

Déantar na costais tionscadail iarchurtha a ghnóthú ó úinéirí na sócmhainne tarchuir atá faoi réir comhaontuithe, rud a éascaíonn an idirghníomhaíocht oibriúcháin idir TSO agus TAO. Áirithítear leis na comhaontuithe sin nach nochtar na hoibreoirí d'aon riosca creidmheasa de bharr ghnóthú na gcostas tionscadal.

Déanann an Grúpa an cur chuige simplithe maidir le soláthar le haghaidh caillteanais chreidmheasa ionchasacha atá sainordaithe in IFRS 9 a chur i bhfeidhm, faoina gceadaítear an soláthar caillteanas ionchasach saoil a úsáid le haghaidh gach infháltais trádála agus sócmhainne conartha. Úsáidtear maitrís liúntas chun ECLanna na n-infháltas trádála a thomhas ach níl aon neamhchosaint ar mhainneachtain i gceist mar gheall ar na beartais bainistíochta riosca creidmheasa atá leagtha amach thuas. Dá bharr sin, is nialasach a bhí an liúntas caillteanais amhail an 30 Meán Fómhair 2020.

Is é dhá mhí ar an meán an tréimhse chreidmheasa ar infháltais trádála. Is é seo a leanas próifíl aosaithe na n-iarmhéideanna sin, atá dlite thar téarma ach nach bhfuil bearnaithe:

	30 MF 2020 **€ '000**	30 MF 2019 € '000
Idir 60 agus 90 lá	-	-
Idir 90 agus 120 lá	-	-
Níos mó ná 120 lá	-	-
Iomlán	-	-

Meastar go bhfuil cáilíocht chreidmheasa mhaith ag sócmhainní airgeadais an Ghrúpa agus na Cuideachta nach bhfuil thar téarma ná bearnaithe.

Bainistíocht riosca leachtachta

Is ar Bhord na Stiúrthóirí atá an fhreagracht deiridh as bainistíocht riosca leachtachta. Tá creat bainistithe riosca oiriúnach ceaptha acu chun riachtanais mhaoinithe agus leachtachta an Ghrúpa a bhainistiú sa ghearrthéarma, sa mheántéarma agus san fhadtéarma. Bainistíonn an Grúpa an riosca leachtachta trí chúlchistí leordhóthanacha, saoráidí baincéireachta agus saoráidí iasachta cúltaca a choinneáil, trí fhaireachán leanúnach a dhéanamh ar shreafaí airgid measta agus iarbhír, agus trí phróifílí aibíochta na sócmhainní agus na ndliteanas airgeadais a mheaitseáil le chéile.

Tá beartais bhainistíochta riosca airgeadais i bhfeidhm ag an nGrúpa lena chinntiú go ndéantar na suimeanna iníoctha go léir a íoc roimh dháta deireanach an chreidmheasa. Ar an dáta tuairiscithe, bhí na suimeanna trádála iníoctha uile laistigh den tréimhse chreidmheasa seo. Sa chás nach n-íocann an Chuideachta sonrasc in am trátha, íoctar ús leis an soláthraí.

Tá teacht ag an nGrúpa ar shaoráidí cistithe agus ba é €143.1m (2019: €101.6m) an méid iomlán gan úsáid ar dháta an Chláir Chomhardaithe. Tá an chuid is mó de na hiasachtaíochtaí neamhúsáidte sin socraithe chun go mbeadh a dhóthain saoráidí cúltaca ag an nGrúpa chun déileáil le híocaíochtaí sriantachta nach raibh foráil déanta sa bhuiséad dóibh/nach rabhthas ag súil leo. Tá súil ag an nGrúpa a gcuid oibleagáidí eile a chomhlíonadh ó shreafaí airgid oibriúcháin.

Sonraítear sa tábla seo a leanas aibíocht chonartha an Ghrúpa atá fágtha i dtaca lena gcuid dliteanas airgeadais neamhdhíorthach. Cuireadh an tábla i dtoll a chéile bunaithe ar shreafaí airgid neamhlascainithe na ndliteanas airgeadais bunaithe ar an dáta is luaithe ar féidir a chur de cheangal ar an nGrúpa iad a íoc. Tá idir ús agus phríomhshreafaí airgid san áireamh sa tábla.

26. Ionstraimí Airgeadais Díorthacha agus Bainistíocht Riosca Airgeadais (ar lean)

	Níos lú ná 1 mhí € '000	1 - 12 mhí € '000	1 - 5 bliana € '000	5+ bliana € '000	Iomlán € '000
30 MF 2020					
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile	104,431	27,524	-	-	131,955
Dliteanais léasa, ús san áireamh	290	3,191	12,203	31,126	46,810
Iasachtaí, ús san áireamh	-	22,482	90,766	200,246	313,494
Babhtáil ráta úis – glan-eis-sreafaí airgid	-	12,099	40,696	40,344	93,139
Iomlán	**104,721**	**65,296**	**143,665**	**271,716**	**585,398**
30 MF 2019					
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile	92,843	-	-	-	92,843
Iasachtaí, ús san áireamh	-	22,563	92,852	222,769	338,184
Babhtáil ráta úis – glan-eis-sreafaí airgid	-	12,653	40,537	48,856	102,046
Iomlán	92,843	35,216	133,389	271,625	533,073

Meastar go dtarlóidh na fáluithe ar an sreabhadh airgid agus go mbeidh tionchar acu ar an ráiteas ioncaim thar thréimhse 15 bliana.

Is iad seo a leanas na méideanna a aithníodh agus a athrangaíodh amach ón gcúlchiste um fhálú ar an sreabhadh airgid:

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Caillteanais a d'eascair le linn na bliana	(4,666)	(37,657)
Athrangaithe chuig an Ráiteas Ioncaim (san áireamh i gcostais airgeadais)	14,508	13,178
Iomlán	**9,842**	(24,479)

Riosca Margaidh

Tá an Grúpa neamhchosanta ar an riosca ráta úis mar faigheann siad airgead ar iasacht ar rátaí úis comhlúthacha. Déanann an Grúpa an riosca a bhainistiú trí leas a bhaint as conarthaí babhtála ráta úis chun an chothromaíocht chuí a bhaint amach idir iasachtaíochtaí ar ráta seasta agus iasachtaíochtaí ar ráta comhlúthach.

Ba é €91.7m (2019: €101.6m) an dliteanas i ndáil le babhtálacha rátaí úis ag deireadh na bliana. Ba é €293.4m (2019: €311.0m) an méid barúlach, ar ráta úis 3.8% (2019: 3.8%).

Faoi chonarthaí babhtála ráta úis, comhaontaíonn an Grúpa an difríocht a mhalartú idir suimeanna ar ráta seasta úis agus suimeanna ar ráta comhlúthach úis arna ríomh ar mhéideanna barúlacha príomhshuime comhaontaithe. Cuireann a leithéid de chonarthaí ar chumas an Ghrúpa an riosca a mhaolú a ghabhann le neamhchosaint sreabhaidh airgid ar an ráta athraitheach úis a eisíodh ar iasachtaíochtaí.

Socraítear babhtálacha ráta úis an Ghrúpa ar bhonn tréimhsiúil agus athshocraítear na rátaí comhlúthacha gach trí nó sé mhí. Déanfaidh an Grúpa an difríocht idir an ráta seasta agus an ráta comhlúthach a íoc nó a fháil ar bhonn an ghlanbhoinn.

Gach conradh babhtála ráta úis ina n-úsáidtear méideanna úis ar ráta comhlúthach mar mhalairt ar mhéideanna úis ar ráta seasta, sainítear iad mar fháluithe ar an sreabhadh airgid d'fhonn neamhchosaint shreabhadh airgid an Ghrúpa, a d'eascródh as rátaí athraitheacha úis ar iasachtaíochtaí, a laghdú. Tarlaíonn na glansocruithe faoi na babhtálacha ráta úis agus na híocaíochtaí úis ar na hiasachtaíochtaí ag an am céanna. Aithnítear an méid a cuireadh siar i gcothromas i mbrabús nó caillteanas le linn na tréimhse sin ina dtéann na híocaíochtaí úis ar ráta comhlúthach ar fhiachas i bhfeidhm ar bhrabús nó caillteanas.

26. Ionstraimí Airgeadais Díorthacha agus Bainistíocht Riosca Airgeadais (ar lean)

Anailís íogaireachta ar ráta úis

Socraíodh na hanailísí íogaireachta thíos bunaithe ar an neamhchosaint iomlán ar rátaí úis i gcás iasachtaíochtaí agus ionstraimí díorthacha amhail ar dháta an Chláir Chomhardaithe. Úsáidtear méadú nó laghdú 50 bonnphointe nuair a bhíonn riosca ráta úis á thuairisciú, agus léiríonn sé sin measúnú na foirne bainistíochta ar na hathruithe a d'fhéadfadh teacht, b'fhéidir, ar na rátaí úis.

Dá mbeadh na rátaí úis reatha agus na rátaí úis ar aghaidh 50 (2019: 50) bonnphointe níos airde/níos ísle agus dá bhfanfadh gach athraitheach eile seasmhach:

- Bheadh éifeacht €nialas (2019: €nialas) aige sin ar bhrabús an Ghrúpa don bhliain airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020; agus
- Bheadh éifeacht €12.7m/€14.4m (2019: (€13.4m)/(€15.3m)) aige sin ar chúlchistí cothromais eile, de bharr athruithe ar luach cóir na bhfáluithe ar an sreabhadh airgid den chuid is mó.

Bainistíocht riosca malairte airgeadraí eachtracha

Tá an Grúpa neamhchosanta ar riosca airgeadra eachtraigh trí oibríochtaí dhá fhochuideachta dá chuid atá ionchorpraithe i dTuaisceart Éireann, arb í Steirling a n-airgeadra feidhmiúil í, agus trí chaiteachas caipitiúil i Steirling. Tá an riosca a eascraíonn as fochuideachtaí a úsáideann Steirling mar a n-airgeadra feidhmiúil maolaithe go páirteach de bharr go bhfuil formhór an ioncaim agus an chaiteachais ó na hoibríochtaí sa Ríocht Aontaithe ainmnithe i Steirling. Tá an Grúpa tar éis iarracht a dhéanamh an neamhchosaint sin a laghdú tuilleadh ach iasachtaí Steirling a úsáid le hoibríochtaí i dTuaisceart Éireann a mhaoiniú.

Anailís íogaireachta ar mhalairt airgeadraí eachtracha

Rinneadh amach na hanailísí íogaireachta thíos bunaithe ar neamhchosaint an Ghrúpa ar a chuid oibríochtaí i Steirling amhail ar dháta an Chláir Chomhardaithe. Thaifid an deighleog 'SONI TSO' brabús oibriúcháin €m (2019: €15.7m) sa bhliain go dtí an 30 Meán Fómhair 2020. Úsáideadh méadú nó laghdú 20% nuair a bhí an riosca maidir leis an malairt airgeadra eachtraigh á thuairisciú, agus léiríonn sé sin measúnú na foirne bainistíochta ar na hathruithe a d'fhéadfadh teacht, b'fhéidir, ar na rátaí malairte.

Dá mbeadh rátaí malairte 20% níos airde/níos ísle agus dá gcoinneofaí gach athraitheach eile seasmhach, bheadh tionchar €8.7m (2019: €8.7m) ar bhrabús an Ghrúpa roimh cháin don bhliain go dtí an 30 Meán Fómhair 2020. Bheadh tionchar €1.5m (2019: €1.6m) aige sin ar chúlchistí cothromais eile.

27. Idirbhearta le Páirtithe Bainteacha

Eagraíocht lstáit tráchtála Éireannach is ea EirGrid cpt, agus mar sin, is páirtí gaolmhar de chuid Rialtas na hÉireann é. Tá gnáthscair amháin an duine de scairchaipiteal na Cuideachta i seilbh Brendan Tuohy, Mark Foley agus Martin Corrigan thar ceann an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, tá gnáthscair amháin den Chuideachta i seilbh an Aire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, agus tá an chuid eile den scairchaipiteal eisithe i seilbh an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, nó thar a cheann.

Ní raibh leas tairbhiúil ag comhaltaí an Bhoird sa Ghrúpa uair ar bith le linn na bliana.

Mar a tharlaíonn i gcás go leor eintiteas eile, bíonn an Grúpa ag déileáil sa ghnáthchúrsa gnó le comhlachtaí eile atá urraithe ag an rialtas, amhail ESB, mar sin tá na mór-idirbhearta nochta anseo thíos.

Tá Comhaontú Infreastruchtúir i bhfeidhm idir an Grúpa agus ESB faoi choimirce an Choimisiúin um Rialáil Fóntais (CER), i ndáil le feidhmeanna úinéara agus oibreora an chórais tarchurtha.
Is iad seo a leanas na muirir a gearradh ar na Ráitis Chomhdhlúite ar Ioncam faoin gComhaontú sin:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Muirear gearrtha ar úinéir na sócmhainní tarchurtha	**284,639**	252,002

Amhail ar an 30 Meán Fómhair 2020, bhí €43.4m (2019: €37.6m) san iomlán iníoctha le ESB faoin gComhaontú seo. Is mar seo a leanas a bhí an ghluaiseacht san iarmhéid sin:

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Iarmhéid tosaigh	37,641	41,012
Muirir le linn na bliana	284,639	252,002
Íocaíochtaí déanta i rith na bliana	(278,890)	(255,373)
Iarmhéid deiridh	**43,390**	37,641

Is gan urrús agus iníoctha in airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim atá an t-iarmhéid gan íoc seo.

28. Teagmhais i ndiaidh an Chláir Chomhardaithe

Tá gníomhaíochtaí ceadúnaithe an Ghrúpa faoi réir rialuithe ilbhliana praghais. Cuireadh rialuithe praghais Oibreoir an Chórais Tarchurtha in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann do na cúig bliana go dtí 2025 i gcrích i mí na Nollag 2020.

Tháinig deireadh le hidirthréimhse Bhreatimeachta an 31 Nollaig 2020 agus, de bharr go raibh dréacht-Chomhaontú Trádála agus Comhoibrithe idir an RA agus an AE i bhfeidhm, tá socruithe nua trádála leictreachais idir SEM agus an Bhreatain Mhór i bhfeidhm ón 1 Eanáir 2021 i leith. Tá nochtuithe eile a bhaineann le Breatimeacht curtha san áireamh ar leathanach 59.

Ní raibh aon teagmhais eile ann idir an dáta tuairiscithe agus an dáta ar cheadaigh an Bord na ráitis airgeadais lena n-éileófaí nochtadh sna ráitis airgeadais agus/nó coigeartú ar na ráitis airgeadais.

29. Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh an Bord na Ráitis Airgeadais ar an 21 Eanáir 2021.

Clár Comhardaithe na Cuideachta

Amhail an 30 Meán Fómhair 2020

	Nóta	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Sócmhainní seasta			
Infheistíochtaí i bhfochuideachtaí	30 (E)	155,761	155,761
Infheistíochtaí a bhfuil cuntas déanta orthu agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm	30 (F)	55	-
Infheistíochtaí Eile	30 (G)	325	325
Sócmhainní doláimhsithe	30 (I)	58,646	66,098
Réadmhaoin, gléasra & trealamh	30 (J)	32,749	32,746
Sócmhainní cirt úsáide	30 (K)	29,478	-
Iomlán na sócmhainní nach sócmhainní reatha iad		**277,014**	**254,930**
Infháltais trádála agus infháltais eile: suimeanna a bheidh dlite tar éis níos mó ná bliain amháin	30 (L)	212,887	244,588
Sócmhainní reatha			
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	30 (M)	413,311	271,822
Infháltais trádála agus infháltais eile	30 (N)	185,516	249,895
Iomlán na sócmhainní reatha		**598,827**	**521,717**
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile: suimeanna a bheidh dlite laistigh d'aon bhliain amháin	30 (O)	(321,325)	(269,984)
Glansócmhainní reatha		**277,502**	**251,733**
Iomlán na sócmhainní lúide na dliteanais reatha		**767,403**	**751,251**
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile: suimeanna a bheidh dlite laistigh de níos mó ná aon bhliain amháin	30 (P)	(342,846)	(360,776)
Forálacha			
Oibleagáidí maidir le sochar scoir	30 (T)	(38,170)	(49,165)
Soláthairtí eile	30 (U)	(16,125)	-
Glansócmhainní tar éis oibleagáidí maidir le sochar scoir		**370,262**	**341,310**
Caipiteal agus cúlchistí			
Scairchaipiteal glaoite curtha i láthair mar chothromas	18	38	38
Cúlchiste caipitil		49,182	49,182
Cúlchiste fálaithe		(61,756)	(67,142)
Tuilleamh coinnithe		382,798	**359,232**
Iomlán an chothromais		**370,262**	**341,310**

Faofa ag an mBord agus sínithe thar a gceann:

21 Eanáir 2021

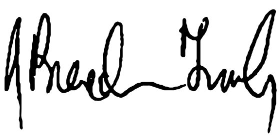

Brendan Tuohy
Cathaoirleach

John Trethowan
Cathaoirleach an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca

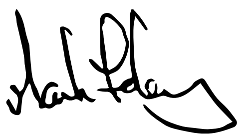

Mark Foley
Príomhfheidhmeannach

Ráiteas na Cuideachta ar Athruithe ar Chothromas

Don Bhliain Airgeadais go dtí an 30 Meán Fómhair 2020

	Scairchaipiteal eisithe € '000	Cúlchiste caipitil € '000	Cúlchiste fálaithe € '000	Tuilleamh coinnithe € '000	Iomlán inchurtha i leith sealbhóirí cothromais € '000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	38	49,182	(49,060)	299,078	299,238
Brabús don bhliain airgeadais	-	-	-	76,016	76,016
Ioncam cuimsitheach eile Atomhais na scéime le sochar sainithe glan ar cháin iarchurtha	-	-	-	(11,862)	(11,862)
Gluaiseacht san fhálú ar an sreabhadh airgid glan ar cháin iarchurtha	-	-	(18,082)	-	(18,082)
Díbhinní	-	-	-	(4,000)	(4,000)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	38	49,182	(67,142)	359,232	341,310
Brabús don bhliain airgeadais	-	-	-	18,862	18,862
Ioncam cuimsitheach eile Atomhais na scéime le sochar sainithe glan ar cháin iarchurtha	-	-	-	8,704	8,704
Gluaiseacht san fhálú ar an sreabhadh airgid glan ar cháin iarchurtha	-	-	5,386	-	5,386
Díbhinní	-	-	-	(4,000)	(4,000)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**38**	**49,182**	**(61,756)**	**382,798**	**370,262**

Cúlchiste Caipitil

Tháinig an cúlchiste caipitil aníos nuair a dílsíodh na hoibríochtaí TSO ó Bhord Soláthair an Leictreachais (ESB) chuig an gCuideachta faoin Scéim Aistrithe dar dáta an 1 Iúil 2006. Níl aon ghluaiseachtaí sa chúlchiste ón dáta sin.

Cúlchiste Fálaithe

Is éard atá sa chúlchiste fálaithe ná an sciar carnach de ghnóthachain agus caillteanais ar ionstraimí fálaithe a mheastar atá éifeachtúil i bhfáluithe ar an sreabhadh airgid. Ní aithnítear an gnóthachan ná an caillteanas iarchurtha carnach ar na hionstraimí fálaithe sa bhrabús ná sa chaillteanas ach amháin nuair a théann an t-idirbheart fálaithe i bhfeidhm ar an mbrabús nó ar an gcaillteanas, nó nuair a chuirtear san áireamh é mar bhunchoigeartú ar mhír fhálaithe nach mír airgeadais í.

Tuilleamh Coinnithe

Is éard atá i dtuilleamh coinnithe ná tuilleamh carnach glan ar dhíbhinní sa bhliain airgeadais reatha agus i mblianta airgeadais roimhe.

Nótaí le Ráitis Airgeadais na Cuideachta

30 (A). Ráiteas comhlíontachta

Ullmhaíodh ráitis airgeadais aonair na Cuideachta de réir Chaighdeán um Thuairisciú Airgeadais (FRS) 101 An Creat um Nochtadh Laghdaithe (Márta 2018) ("FRS 101"). Tá díolúintí áirithe glactha ag an gCuideachta faoi FRS 101. Áirítear leis an díolúintí seo:

- ráiteas sreabhaidh airgid agus nótaí gaolmhara;
- nochtuithe i ndáil le haithint ioncaim;
- nochtuithe maidir le cúiteamh do phríomhphearsanra de chuid na foirne bainistíochta;
- nochtuithe i ndáil le hidirbhearta le fochuideachtaí atá faoi lán-úinéireacht;
- nochtuithe i ndáil le bainistíocht caipitil;
- eolas comparáideach áirithe; agus
- tionchar Caighdeán Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais atá nua ach nach bhfuil i bhfeidhm fós.

Ós rud é go bhfuil na nochtuithe comhionanna cuimsithe sna ráitis airgeadais chomhdhlúite, tá an Chuideachta tar éis glacadh leis na díolúintí faoi FRS 101 atá ar fáil i ndáil leis na nochtuithe seo a leanas:

- Nochtuithe áirithe ar gá leo faoi IFRS 13 Tomhas Luacha Chóir agus na nochtuithe ar gá leo faoi IFRS 7 Nochtuithe Ionstraime Airgeadais.

30 (B). Eolas Ginearálta

Is cuideachta phoiblí theoranta é EirGrid cpt, a corpraíodh in Éirinn. Is é The Oval, 160 Bóthar Shíol Bhroin, Droichead na Dothra, Baile Átha Cliath 4 oifig chláraithe EirGrid cpt (Cláruimhir 338522). Tá príomhghníomhaíocht na Cuideachta cuimsithe i dTuairisc na Stiúrthóirí ar leathanach 54. Is é EirGrid cpt an grúpa is mó a raibh an Chuideachta ina ball de agus ar ullmhaíodh cuntais ghrúpa ina leith. Is féidir cóipeanna a fháil de chuntais chomhdhlúite ghrúpa EirGrid cpt, atá cuimsithe ar leathanaigh 54-120, ó Rúnaí na Cuideachta, EirGrid cpt, 160 Bóthar Shíol Bhroin, Baile Átha Cliath 4.

Na beartais chuntasaíochta atá á gcur i bhfeidhm ag an gCuideachta, tá siad ag teacht leis na beartais a chuireann an Grúpa ina iomláine i bhfeidhm. Moltar duit féachaint ar leathanaigh 75-88 de ráitis airgeadais an Ghrúpa le heolas a fháil maidir le nochtadh na mbeartas cuntasaíochta ábhartha.

30 (C). Brabús inchurtha i leith EirGrid cpt

Ba é €18.9m (2019: €76.0m) an brabús don bhliain a bhí inchurtha i leith na Máthairchuideachta. De réir Alt 304(2) d'Acht na gCuideachtaí, 2014, tá an Chuideachta ag baint leas as an díolúine a cheadaíonn di gan a Ráiteas Ioncaim ar leith féin a chur i láthair ag an gCruinniú Cinn Bhliana. De réir Alt 304(2) d'Acht na gCuideachtaí, 2014, tá an Chuideachta ag baint leas as an díolúine a cheadaíonn di gan a Ráiteas Ioncaim ar leith féin a chomhdú san Oifig um Chlárú Cuideachtaí.

30 (D). Fostaithe

Ba é 356 (2019: 320) meánlíon na ndaoine a bhí fostaithe ag an gCuideachta i rith na bliana go dtí an 30 Meán Fómhair 2020, gan baill foirne a bhí i mbun oibre ar thionscadail chaipitil a áireamh.

Ba é 71 (2019: 69) meánlíon na ndaoine a bhí i mbun oibre ar thionscadail chaipitil i rith na bliana go dtí an 30 Meán Fómhair 2020. Tá caipitliú agus iomlánú déanta ar na costais foirne a bhaineann leis na fostaithe sin, agus ba é €6.4m (2019: €6.2m) an t-iomlán don bhliain go dtí an 30 Meán Fómhair 2020.

Meánlíon na ndaoine a bhí fostaithe ar bhonn míosúil de réir gníomhaíocht ghnó:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
EirGrid TSO	297	262
SEMO	47	46
SEMOpx	6	6
EWIC	6	6
Tionscadail chaipitil	71	69
Iomlán	**427**	389

Is mar seo a leanas a bhí iomlán an luacha saothair, tuarastal an Stiúrthóra Feidhmiúcháin san áireamh:

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Pá agus tuarastail	31,472	27,250
Costais árachais shóisialta	3,363	3,134
Costais eile sochair scoir	3,581	7,846
Iomlán an luacha saothair a íocadh le fostaithe	**38,416**	38,230
Costais fostaithe gearrtha ar an Ráiteas Ioncaim	32,063	32,077
Costais fostaithe chaipitlithe	6,353	6,153
Iomlán an luacha saothair a íocadh le fostaithe	**38,416**	38,230

30 (E). Infheistíocht i bhFochuideachtaí

Is iad seo a leanas fochuideachtaí an Ghrúpa, agus iad ar fad faoi lán-úinéireacht:

Fochuideachta	**Tír a chorpraithe**	**Príomh-ghníomhaíocht**
EirGrid UK Holdings Limited	Tuaisceart Éireann	Cuideachta sealbhaíochta
SONI Limited Northern Ireland	Tuaisceart Éireann	TSO
EirGrid Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe	Éire	Idirnascadh
EirGrid Telecoms Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe	Éire	Teileachumarsáid
EirGrid Celtic Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe	Éire	Cuideachta sealbhaíochta

30 (E). Infheistíocht i bhFochuideachtaí (ar lean)

Tá EirGrid UK Holdings Limited, EirGrid Interconnector Designated Activity Company, EirGrid Telecoms Designated Activity Company agus EirGrid Celtic Interconnector Designated Activity Company faoi úinéireacht dhíreach na Cuideachta. Tá SONI Limited faoi úinéireacht EirGrid UK Holdings Limited.

Tá EirGrid cpt agus EirGrid Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe ina bpáirtithe i gcomhaontuithe áirithe maoinithe a bhaineann le húinéireacht an Idirnascaire Thoir Thiar, a bhfuil faomhadh ó bhainc iasachtaithe ag teastáil ina leith, a bheag nó a mhór, le haghaidh aon dáiltí ó EirGrid Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe chuig EirGrid cpt.

Corpraíodh EirGrid Celtic Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe ar an 12 Meán Fómhair 2018 agus d'fhan sé díomhaoin go dtí deireadh na bliana airgeadais.

Is é The Oval, 160 Bóthar Shíol Bhroin, Droichead na Dothra, Baile Átha Cliath 4 oifig chláraithe EirGrid Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe agus EirGrid Telecoms Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe.

Tá oifig chláraithe EirGrid UK Holdings Limited agus SONI Limited ag Teach an Chaisleáin Riabhaigh, 12 Bóthar Manse, Béal Feirste.

Infheistíocht i bhFochuideachtaí	**30 MF 2020 € '000**	30 MF 2019 € '000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	155,761	155,761
Breiseanna	-	-
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**155,761**	155,761

Rinne an Chuideachta réamhíocaíochtaí €31.7m (2019: €31.7m) san iomlán le EirGrid Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe, chomh maith le fiachas €285.0m (2019: €285.0m) san iomlán a bhaineann le hiasacht a tugadh ar aghaidh in 2009. D'aithin an Chuideachta infheistíocht €155.5m (2019: €155.5m) in EirGrid Interconnector Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe agus €0.2m (2019: €0.2m) in EirGrid Telecoms Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe, a léiríonn an meastachán reatha ar luach an ráta úis tráchtála a ndéanfaidh an Chuideachta gan é thar shaolré na n-iasachtaí seo. Is é €135.1m (2019: €137.7m) an fiachas iomlán a bhaineann le hiasachtaí a tugadh ar aghaidh.

30 (F). Infheistíochtaí a bhfuil cuntas déanta orthu agus modh an chothromais á chur i bhfeidhm

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	-	-
Breiseanna	50	-
Cion an bhrabúis tar éis cánach	5	-
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**55**	-

An 14 Nollaig 2018, shealbhaigh EirGrid Celtic Interconnector DAC, fochuideachta atá ar lánúinéireacht ag EirGrid cpt, leas cothromais 50% in Celtic Interconnector DAC, cuideachta atá corpraithe in Éirinn ar comhfhiontar í idir EirGrid Celtic Interconnector DAC agus Réseau De Transport d'Électricité ('RTE'). An 10 Meitheamh 2020 aistríodh an leas cothromais 50% in Celtic Interconnector CGA chuig EirGrid cpt. Is é an tIdirnascaire Ceilteach an nasc leictreachais faoin bhfarraige atá beartaithe idir Éire agus an Fhrainc. Is é cuspóir an Chomhfhiontair oibreacha ainmnithe áirithe a dhéanamh i gcéim an deartha agus an chomhairliúcháin den togra. Níor tharla aon ghníomhaíocht ábhartha sa Chomhfhiontar go dtí an 30 Meán Fómhair 2020.
Tá leas glan na Cuideachta i gcomhfhiontair cothrom leis an infheistíocht sa scairchaipiteal móide a cion den bhrabús tar éis cánach.

30 (G). Infheistíochtaí Eile

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	325	325
Breiseanna	-	-
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	325	325

In 2018 fuair EirGrid leas cothromais de 4.75% in Joint Allocation Office S.A. ar €0.2m; cuideachta atá cláraithe i Lucsamburg. Faoi rialacha an AE, tá de cheangal ar TSOnna, Ardán Leithdháilte Lárnach a chur i bhfeidhm le haghaidh acmhainn ar idirnascairí. Ós é EirGrid an TSO deimhnithe don Idirnascaire Thoir Thiar, rinneadh scairshealbhóir de sa Joint Allocation Office (JAO), atá molta ag na TSOnna mar an tArdán Leithdháilte Lárnach.

Faoi rialacha Eorpacha (Cóid Ghréasáin), tá de cheangal ar EirGrid comhoibriú ar bhonn réigiúnach le 'Comhordaitheoir Slándála Réigiúnach' (RSC) amháin ar a laghad; mar sin, in 2018 fuair sé leas cothromais de 3.7% sa RSC Coreso SA ar €0.1m; cuideachta atá cláraithe sa Bheilg.

30 (H). Leas i gComhoibríocht

Is é an Margadh Leictreachais Aonair (SEM) an margadh mórdhíola leictreachais atá ag feidhmiú i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann agus a tháinig i bhfeidhm an 1 Samhain 2007. Ar an dáta sin, cuireadh deireadh leis an seanmhargadh mórdhíola leictreachais in Éirinn agus cuireadh tús leis an SEM nua. Cuireadh SEMO ar bun mar an chomhoibríocht chonartha idir an Chuideachta agus SONI Limited, a bheadh freagrach as oibriú an mhargaidh mórdhíola leictreachais ar fud oileán na hÉireann ón 1 Samhain 2007 ar aghaidh. Tá leas 75% ag an gCuideachta in SEMO.

Is ar bhunús SEMOpx, ar comhfhiontar conartha 75/25 é idir EirGrid cpt agus SONI Limited, atá EirGrid cpt agus SONI Limited tar éis na seirbhísí NEMO a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm d'Éirinn agus do Thuaisceart Éireann. Cuireadh SEMOpx ar bun ar an 28 Meán Fómhair 2018. Tá EirGrid cpt ainmnithe ag an gCoimisiún um Rialáil Fóntais mar oibreoir ainmnithe margaidh leictreachais (NEMO) d'Éirinn agus tá SONI Limited ainmnithe ag an Rialtóir Fóntais (UR) mar NEMO do Thuaisceart Éireann. Tugann na hainmniúcháin NEMO cead do SONI Limited agus EirGrid cpt margaí ionlae agus ceantála lá roimh ré a sholáthar le haghaidh trádáil in SEM.

Is comhfhiontar 75/25 é Cód Margaidh Acmhainne JV idir EirGrid cpt agus SONI Limited, arna bhunú ar an 28 Meán Fómhair 2018. Is é aidhm an chomhfhiontair ná an Cód Margaidh Acmhainne a riar.

Mheas an Chuideachta gur comhoibríocht atá i ngach ceann de na socruithe sin agus, mar thoradh air sin, tá an sciar de na sócmhainní, de na dliteanais, den ioncam agus de na costais curtha san áireamh i Ráiteas Airgeadais na Cuideachta ar bhonn líne ar líne.

30 (H). Leas i gComhoibríocht (ar lean)

Tá na méideanna seo a leanas curtha san áireamh i Ráitis Airgeadais na Cuideachta ar bhonn líne ar líne le SEMO agus SEMOpx a léiriú i gcuntais na Cuideachta.

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Sócmhainní nach sócmhainní reatha iad	6,837	4,561
Sócmhainní reatha	105,694	152,559
Iomlán na sócmhainní	**112,531**	**157,120**
Iomlán an chothromais	25,386	24,156
Dliteanais reatha	87,145	132,964
Iomlán na ndliteanas	87,145	132,964
Iomlán an Chothromais agus na nDliteanas	**112,531**	**157,120**

	An bhliain go dtí 30 MF 2020 € '000	An bhliain go dtí 30 MF 2019 € '000
Ioncam	13,784	16,501
Costais	(12,651)	(13,101)
Brabús oibriúcháin	**1,133**	**3,400**

30 (I). Sócmhainní Doláimhsithe

	Margadh Aonair Leictreachais Comhtháite *€ '000	Bogearraí TF eile € '000	Bogearraí atá á bhforbairt € '000	Iomlán € '000
Costas				
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	71,753	35,697	3,806	111,526
Breiseanna	-	-	9,520	9,520
Aistriú (chuig)/ó shócmhainní eile	3,235	1,044	(4,279)	-
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	74,988	36,741	9,047	120,776
Amúchadh				
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	14,069	31,089	-	45,158
Muirear amúchta	14,898	2,074	-	16,972
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	28,967	33,163	-	62,130
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2020	46,021	3,578	9,047	58,646
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2019	57,684	4,608	3,806	66,098

*Tá athrú mór tagtha ar an SEM. Tá teacht le chéile margaí fuinnimh ar fud na hEorpa á spreagadh ag reachtaíocht an AE, agus is é an aidhm atá ann margadh leictreachais inmheánach atá iomlán saor a chruthú. Ba ghá infheistíocht mhór a dhéanamh in athdhearadh an SEM, agus sainítear na costais sin mar shócmhainn an Mhargaidh Leictreachais Aonair Chomhtháite ('I-SEM').

30 (J). Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh

	Foirgnimh * € '000	Daingneáin agus feistis € '000	IS, trealamh teileachu-marsáide agus eile € '000	Mótar-fheithiclí € '000	Margadh Leictreachais Aonair ** € '000	Margadh Leictreachais Aonair Comhtháite *** € '000	Sócmhainní atá á dtógáil **** € '000	Iomlán € '000
Costas								
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	10,407	3,337	75,112	77	40,905	2,923	12,602	145,363
Breiseanna	-	-	9	-	-	-	4,827	4,836
Diúscairtí			(18,318)		(40,905)		-	(59,223)
Aistriú (chuig)/ó aicmí eile	-	-	2,781	-	-	-	(2,781)	-
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	10,407	3,337	59,584	77	-	2,923	14,648	90,976
Dímheas								
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	4,845	2,413	63,819	50	40,905	585	-	112,617
Muirear	434	252	3,547	15	-	585	-	4,833
Diúscairtí	-	-	(18,318)	-	(40,905)	-		(59,223)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	5,279	2,665	49,048	65	-	1,170	-	58,227
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2020	**5,128**	**672**	**10,536**	**12**	**-**	**1,753**	**14,648**	**32,749**
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2019	5,562	924	11,293	27	-	2,338	12,602	32,746

* Áirítear feabhsuithe léasachta i gcostas fhoirgnimh an Ghrúpa.
** Baineann an tsócmhainn seo le costais a bhaineann leis an SEM roimh athdhearadh an mhargaidh nua. Rinneadh na sócmhainní seo a dhíchoimisiúnú le linn na bliana airgeadais
*** Baineann an tsócmhainn seo le costais a bhaineann le hathdhearadh an mhargaidh SEM nua agus le crua-earraí TF.
**** Seo a leanas na sócmhainní atá á dtógáil:

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Trealamh córas faisnéise agus teileachumarsáide	2,566	3,286
An tIdirnascaire Ceilteach	9,815	8,488
Saoráidí	2,267	828
Iomlán	**14,648**	12,602

30 (k). Sócmhainní Cirt Úsáide agus Dliteanais Léasa

Sócmhainní cirt úsáide	**Réadmhaoin € '000**	**Mótarfheithiclí € '000**	**Iomlán € '000**
Costas			
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	32,478	29	32,507
Breiseanna	-	-	-
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	32,478	29	32,507
Dímheas carntha			
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	-	-	-
Dímheas	3,015	14	3,029
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	3,015	14	3,029
Suim ghlanluacha amhail an 30 MF 2020	**29,463**	**15**	**29,478**

Dliteanais léasa	**Iomlán € '000**
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	35,450
Breiseanna	-
Ús	464
Íocaíochtaí léasa	(3,871)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**32,043**

Anailísithe mar:	**€ '000**
Reatha	2,639
Neamh-reatha	29,404
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**32,043**

Taispeántar sa tábla thíos an anailís aibíochta ar an dliteanas léasa lascainithe agus neamhlascainithe a eascraíonn as gníomhaíochtaí léasaithe an Ghrúpa.

Dliteanais léasa	**Lascainithe € '000**	**Neamhlascainithe € '000**
Laistigh d'aon bhliain amháin	2,639	3,061
Idir dhá bhliain agus cúig bliana	9,240	10,632
Tar éis 5 bliana	20,164	21,108
Iomlán	**32,043**	**34,801**

30 (k). Sócmhainní Cirt Úsáide agus Dliteanais Léasa

Íocaíochtaí sínte agus foirceanta

Baintear leas as roghanna foirceanta i roinnt léasanna réadmhaoine ar fud an Ghrúpa d'fhonn solúbthacht oibríochta a sholáthar ó thaobh bhainistiú na sócmhainní de. Ní chuirtear roghanna sínte san áireamh i dtéarma an léasa ach amháin má tá sé réasúnta cinnte go ndéanfar an léas a shíneadh (nó nach ndéanfar é a fhoirceannadh).

Is iondúil go gcuirtear na tosca seo a leanas sa mheá agus cinneadh á dhéanamh ar cibé acu ar cheart rogha foirceanta a fheidhmiú:

- An mbeadh pionóis shuntasacha i gceist le léas a fhoirceannadh? Dá mbeadh, is iondúil go mbíonn sé réasúnta cinnte nach ndéanfadh an Grúpa é a fhoirceannadh
- An bhfuil úsáid na sócmhainne fós ag teacht le straitéis an Ghrúpa?

Suimeanna aitheanta sa Ráiteas Comhdhlúite ar Ioncam		**Iomlán €'000**
Dímheas ar shócmhainní cirt úsáide		3,029
Costais a bhaineann le léasanna gearrthéarmacha		-
Íocaíochtaí léasa inathraithe *		20
Costais a bhaineann le léasanna sócmhainní ar luach íseal, gan léasanna gearrthéarmacha sócmhainní ar luach íseal a áireamh	-	
Ús ar dhliteanais léasa		464

* Tá conradh le haghaidh seirbhísí bainistithe priontála ag an ngrúpa a bhfuil íocaíochtaí léasa inathraithe i gceist leis. Tá na híocaíochtaí sin nasctha le húsáid na sócmhainne bunúsaí amach anseo agus, dá bhrí sin, tá na híocaíochtaí sin eisiata ó thomhas na ndliteanas léasa.

Suimeanna aitheanta sa Ráiteas Comhdhlúite Sreafaí Airgid	**Iomlán €'000**
Iomlán na n-eis-sreafaí airgid don léas i rith na bliana *	4,335

* Costas úis, aisíocaíochtaí príomhshuime, costais léasa ghearrthéarmaigh agus luacha ísil san áireamh

Ceangaltais léasa IAS 17 a réiteach le léas IFRS 16	**Iomlán €'000**
Íocaíochtaí íosta léasa amach anseo faoi léasanna oibriúcháin neamh-inchealaithe amhail an 30 MF 2019	38,682
Móide / (lúide) coigeartuithe le haghaidh:	
Íocaíochtaí amach anseo ar léasanna gearrthéarmacha agus luacha ísil	-
Iomlán na n-íocaíochtaí léasa amach anseo	38,682
Éifeacht lascainithe	(3,232)
Dliteanais léasa amhail an 30 MF 2019	35,450

30 (L). Infháltais Trádála agus Infháltais Eile – Suimeanna a bheidh Dlite laistigh de níos mó ná aon Bhliain Airgeadais amháin

	Nóta	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Réamhíocaíochtaí agus costais tionscadail iarchurtha		20,101	30,549
Infháltais eile		16,125	-
Suimeanna atá dlite ag fochuideachtaí		163,540	199,244
Cáin iarchurtha	30 (S)	13,121	14,795
Iomlán		**212,887**	**244,588**

Measann na Stiúrthóirí gurb ionann suim ghlanluacha na n-infháltas trádála agus na n-infháltas eile agus an luach cóir atá orthu, a bheag nó a mhór.

Áirítear le réamhíocaíochtaí agus costais tionscadail iarchurtha na Cuideachta costais iarchurtha €20.1m (2019: €30.5m) i ndáil le tionscadail tarchuir, agus d'fhéadfadh sé nach mbeidís sin go léir inghnóthaithe laistigh de dhá mhí dhéag.

Cuimsítear le hinfháltais eile €16.1m a bhaineann le costais inghnóthaithe a eascróidh as Rialachán 2019/943 ón AE a chur chun feidhme ar an margadh inmheánach leictreachais, ar rialachán é a tháinig in éifeacht an 1 Eanáir 2020. Tá an Grúpa sásta go gcuirfear taraif rialáilte, mhargadh-bhunaithe i bhfeidhm leis na costais go léir a eascróidh as cur chun feidhme an Rialacháin a sheasamh.
Aithníodh na costais sin trí sholáthar, mar atá mínithe i nóta 30 (U).

30 (M). Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	413,311	271,822

Is éard atá i gceist le hairgead tirim agus coibhéisí airgid thirim go príomha ná airgead tirim atá i seilbh na Cuideachta agus taiscí bainc gearrthéarmacha a raibh aibíocht trí mhí nó níos lú ag baint leo tráth a dtaiscthe. Is ionann suim ghlanluacha na sócmhainní sin, a bheag nó a mhór, agus a luach cóir. Tá an riosca creidmheasa a bhaineann le cistí leachtacha teoranta toisc gur bainc iad na contrapháirtithe, a dtugann gníomhaireachtaí idirnáisiúnta um rátáil creidmheasa rátáil measartha ard creidmheasa dóibh.

San áireamh sna hiarmhéideanna airgid, tá éarlaisí slándála €12.9m (2019: €7.4m). San áireamh sna hiarmhéideanna airgid tá €46.5m (2019: €8.7m) a choinnítear i seilbh ar iontaobhas do rannpháirtithe margaidh sa SEM agus €19.5m (2019: €17.3m) a choinnítear i gcuntais chúlchiste chomhthaobhachta SEM (cuntais slándála a gcoinnítear in ainm na rannpháirtithe margaidh iad).

30 (N). Infháltais trádála agus infháltais eile: méideanna dlite laistigh d'aon bhliain amháin

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Infháltais trádála	500	787
Réamhíocaíochtaí agus costais tionscadail iarchurtha	27,713	12,871
Infháltais neamhbhilleáilte	84,767	86,186
Infháltais eile	34,647	112,337
Infháltais chánach reatha	6,460	1,759
Suimeanna atá dlite ag fochuideachtaí	31,429	35,955
Iomlán	**185,516**	**249,895**

Baineann €2.0m (2019: €20.1m) d'iarmhéid na n-infháltas eile le híocaíochtaí atá dlite ó ESB Networks mar Úinéir na Sócmhainní Tarchurtha in Éirinn.

Áirítear le réamhíocaíochtaí agus costais tionscadail iarchurtha na Cuideachta costais iarchurtha i ndáil le tionscadail tarchurtha ar luach €19.2m (2019: €7.0m), agus meastar go mbeidh na costais sin go léir inghnóthaithe laistigh de dhá mhí dhéag.

Cuimsítear le hinfháltais eile €9.3m (2019: €84.8m) atá dlite ó mhargadh cothromúcháin SEM do SEMO i leith ceanglais caipitil oibre a tharla sa mhargadh cothromúcháin le linn na bliana ar cistíodh iad le cistiú bainc seachtrach a chuir EirGrid agus SONI ar fáil trí SEMO. Cuirfidh an margadh ar ais é trí choigeartú ar tharaifí k-fhachtóir.

30 (O). Suimeanna Iníoctha Trádála agus Suimeanna Iníoctha eile – Suimeanna a bheidh Dlite laistigh d'aon Bhliain amháin

	Nóta	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Suimeanna iníoctha trádála		59,174	53,845
Fabhruithe		158,269	112,578
Ioncam Iarchurtha		1,109	803
Cánachas agus árachas sóisialta		12,844	13,528
Suimeanna iníoctha eile		58,051	27,114
Suimeanna dlite d'fhochuideachtaí		18,955	52,490
Deontais	30 (Q)	356	114
Iasachtaíochtaí	30 (R)	9,928	9,512
Dliteanais léasa	30 (K)	2,639	-
Iomlán		**321,325**	**269,984**

Tá na nithe seo a leanas san áireamh i gcánachas agus árachas sóisialta:

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Cáin ioncaim asbhainte faoi ÍMAT	512	552
Árachas sóisialach pá-choibhneasa	505	366
CBL	11,079	12,222
Cáin shiarchoinneálach	748	388
Iomlán	**12,844**	**13,528**

Is éard atá i gceist le suimeanna iníoctha trádála agus fabhruithe den chuid is mó ná suimeanna gan íoc a bhaineann le ceannacháin trádála agus costais leanúnacha. Baineann €55.0m (2019: €48.5m) d'iarmhéid suimeanna iníoctha trádála na Cuideachta leis an muirear is iníoctha le ESB mar Úinéir na Sócmhainne Tarchuir. Is éard atá i gceist le fabhruithe den chuid is mó ná na costais dhíreacha a bhaineann leis an gcóras tarchurtha a rith sa dá mhí dheireanacha den tréimhse chuntasaíochta.

30 (P). Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile: suimeanna a bheidh dlite laistigh de níos mó ná aon bhliain amháin

		30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Ionstraim airgeadais dhíorthach		70,579	76,735
Deontais	30 (Q)	-	-
Iasachtaíochtaí	30 (R)	242,863	284,041
Dliteanais léasa	30 (K)	29,404	-
Iomlán		**342,846**	**360,776**

30 (Q). Deontais

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Iarmhéid amhail an 1 DF 2019	114	790
Breiseanna	797	-
Amúchadh	(555)	(676)
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**114**	**790**
Anailísithe mar:		
Reatha	356	114
Neamhreatha	-	-
Iarmhéid deiridh	**356**	**114**

Fuarthas deontas EU-SysFlex de €0.8m le linn na bliana. Is deis é tionscadal Horizon 2020 EU-SysFlex le ról ceannaireachta agus rannpháirtíochta a bheith ag an gCuideachta i dtionscadal straitéiseach uile-Eorpach, atá ag teacht go cruinn le cuspóir straitéiseach Ghrúpa EirGrid chun a bheith ina "cheannaire idirnáisiúnta maidir le heangacha cliste agus comhtháthú foinsí inathnuaite fuinnimh". Tá an deontas inlamhála i gcás costais áirithe arna leagan amach sa chomhaontú deontais, agus scaoiltear an t-ioncam deontais in aghaidh an chaiteachais de réir mar a thabhaítear sin. Mura gcomhlíontar téarmaí agus coinníollacha Chomhaontú Deontais Choimisiún an AE, d'fhéadfadh go ndéanfaí an maoiniú deontais atá faighte ag EirGrid a aisghlámadh.

30 (R). Iasachtaíochtaí

In-aisíoctha i dtráthchodanna	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
In-aisíoctha laistigh d'aon bhliain amháin:	9,928	9,512
In-aisíoctha idir aon bhliain amháin agus dhá bhliain	10,352	9,928
In-aisíoctha laistigh de idir dhá agus cúig bliana	33,775	32,391
In-aisíoctha i gceann níos mó ná 5 bliana	148,736	160,472
Iomlán	**202,791**	**212,303**

30 (R). Iasachtaíochtaí (ar lean)

In-aisíoctha ar bhealach eile seachas i dtráthchodanna	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
In-aisíoctha laistigh d'aon bhliain amháin:	-	-
In-aisíoctha idir aon bhliain amháin agus dhá bhliain	50,000	81,250
Inaisíoctha laistigh de idir dhá agus cúig bliana	-	-
Inaisíoctha i gceann níos mó ná 5 bliana	-	-
Iomlán	**50,000**	**81,250**

Iomlán na nIasachtaíochtaí	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
In-aisíoctha laistigh d'aon bhliain amháin:	9,928	9,512
In-aisíoctha idir aon bhliain amháin agus dhá bhliain	60,352	91,178
Inaisíoctha laistigh de idir dhá agus cúig bliana	33,775	32,391
Inaisíoctha i gceann níos mó ná 5 bliana	148,736	160,472
Iomlán	**252,791**	**293,553**

Baineadh úsáid as conarthaí babhtála ráta úis chun sciar de na hiasachtaí a thiontú ó ráta comhlúthach úis go dtí ráta seasta úis. Féach nóta 25 de na ráitis airgeadais chomhdhlúite.

Bhí luach €100.0m (2019: €69.0m) de shaoráidí iasachtaíochta neamhúsáidte ag an gCuideachta ar dháta an Chláir Chomhardaithe. Tá an chuid is mó de na hiasachtaíochtaí neamhúsáidte sin socraithe chun go mbeadh a dhóthain saoráidí cúltaca ag an gCuideachta chun déileáil le híocaíochtaí sriantachta nach raibh foráil déanta sa bhuiséad dóibh agus nach rabhthas ag súil leo.

30 (S). Cáin Iarchurtha

	Dímheas cánach luathaithe € '000	Oibleagáidí sochair scoir € '000	Fáluithe ar an sreabhadh airgid € '000	Iomlán € '000
sócmhainn cánach iarchurtha amhail ar an 1 Deireadh Fómhair 2018	(402)	4,047	7,009	10,654
(Muirear)/Creidmheas chuig an Ráiteas Ioncaim don bhliain	(541)	404	-	(137)
Creidmheas chuig an Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	-	1,695	2,583	4,278
sócmhainn cánach iarchurtha amhail ar an 30 Meán Fómhair 2019	**(943)**	**6,146**	**9,592**	**14,795**
(Muirear)/Creidmheas chuig an Ráiteas Ioncaim don bhliain	471	(131)	-	340
Muirear gearrtha ar an Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach	-	(1,244)	(770)	(2,014)
sócmhainn cánach iarchurtha amhail ar an 30 Meán Fómhair 2020	**(472)**	**4,771**	**8,822**	**13,121**

30 (T). Oibleagáidí maidir le Sochar Scoir

Is iad seo a leanas na méideanna atá san áireamh sa Chlár Comhardaithe, arna n-eascairt as na hoibleagáidí i leith na bpleananna le sochar sainithe sin:

	30 MF 2020 € ’000	30 MF 2019 € ’000
Luach láithreach na n-oibleagáidí sochair shainithe atá maoinithe go hiomlán nó go páirteach	183,040	186,025
Luach cóir shócmhainní na Scéimeanna ag deireadh na bliana	(144,870)	(136,860)
Iomlán	**38,170**	49,165

Mar a mhínítear i nóta 23, tá aon scéim pinsin amháin coinnithe ar chlár comhardaithe EirGrid cpt. Tá eolas curtha ar fáil faoi na scéimeanna pinsin sin mar atá leagtha amach i nóta 23 de na ráitis airgeadais chomhdhlúite. De bharr nach bhfuil aon difríocht ábhartha idir an t-eolas atá ar fáil sna nótaí comhdhlúite agus an t-eolas a bhaineann leis an gCuideachta, cinneadh gan an t-eolas sin a chur ar fáil an athuair.

30 (U). Soláthairtí eile

	€ ’000
Iarmhéid amhail an 30 MF 2019	-
Soláthairtí a rinneadh le linn na bliana	16,125
Iarmhéid amhail an 30 MF 2020	**16,125**

Tá Rialachán 2019/943 ón AE (“an Rialachán”) maidir leis an margadh inmheánach le haghaidh leictreachais ina chuid den Phacáiste Fuinnimh Ghlain agus tháinig sé i bhfeidhm an 1 Eanáir 2020. Tagraíonn Airteagal 12 den Rialachán sin do ghiniúint agus freagairt don éileamh a sheoladh, agus tagraíonn Airteagal 13 d’athsheoladh (i gcás go n-iarrann oibreoir córais tarchurtha ar ghineadóir a leibhéal beartaithe táirgeachta a athrú – sa chomhthéacs seo is iondúil gurb ionann athrú agus laghdú). Tá Coiste an SEM a mheas go fóill cén chaoi a gcuirfear an Rialachán i bhfeidhm in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann.

D’eagraigh Coiste an SEM comhairliúchán ar an Rialachán, agus ar Airteagail 12 agus 13 go háirithe (SEM-20-028, an 27 Aibreán 2020). Míníodh sa pháipéar comhairliúcháin go mbeidh gá le nuashonruithe ar na socruithe atá ann cheana (SEM-11-062) chun na ceanglais nua maidir le seoladh tosaíochta a léiriú, mar aon le nuashonruithe ar na socruithe (SEM-13-010) maidir le cúiteamh as ciorrú agus srianta le hiad a chur ar aon dul leis an Rialachán. Tá roinnt ceisteanna casta ag baint leis an Rialachán seo. Aithnítear an méid sin i bpáipéar comhairliúcháin Choiste an SEM, áit a dtugtar le fios freisin go bhféadfadh sé go mbeadh gá le tuilleadh ceardlann agus próiseas comhairliúcháin eile maidir le cur chun feidhme Airteagail 12 agus 13.

Cé go bhféadfadh an dliteanas sin a bheith nialasach, b’fhearr talamh slán a dhéanamh de go mbeidh oibleagáid íocaíochta ar an gCuideachta an 30 Meán Fómhair 2020 de bhun an Rialacháin. Braithfidh an méid deiridh ar an gcaoi a gcuirfidh na hÚdaráis Rialála an Rialachán chun feidhme in Éirinn agus i dTuaisceart Éireann maidir le híocaíochtaí sriain le gineadóirí in-athnuaite a bhfuil naisc dhaingne acu, íocaíochtaí ciorraithe le gineadóirí in-athnuaite agus íocaíochtaí sriain le gineadóirí in-athnuaite nach bhfuil naisc dhaingne acu. Meastar go bhféadfadh an dliteanas ionchasach a bheith idir €7.4m agus €51.5m. Toisc nach bhfuil sa raon sin ach meastachán, áfach, d’fhéadfadh an dliteanas ionchasach a bheith os a chionn nó faoina bhun. Bunaithe ar bhreithniú an Ghrúpa ar thoradh dóchúil an phróisis comhairliúcháin, is é €16.1m an meastachán is fearr laistigh den raon. Ní fios cathain a bheadh a leithéid d’íocaíochtaí dlite, ach gach seans go gcuirfear tús leis na híocaíochtaí leis na páirtithe atá i gceist tar éis an próiseas comhairliúcháin a chur i gcrích.

Tá an Chuideachta sásta go gcuirfear taraif rialáilte, mhargadh-bhunaithe i bhfeidhm leis na costais go léir a eascróidh as cur chun feidhme an Rialacháin a sheasamh. Dá réir sin, tá méid inghnóthaithe de €16.1m curtha san áireamh faoi Infháltais trádála agus infháltais eile i nóta 30 (L).

29 (V). Ceangaltais chaipitil

	30 MF 2020 € '000	30 MF 2019 € '000
Caiteachas a ndearnadh conradh ina leith, ach nach ndearnadh soláthar ina leith sna Ráitis Airgeadais	5,110	-

Tá ceangaltais chonartha ar an gCuideachta a eascraíonn as Tionscadal an Idirnascaire Cheiltigh, is é sin an nasc leictreachais atá beartaithe idir Éirinn agus mór-roinn na hEorpa atá ar an gcéim miondearaidh agus toilithe faoi láthair.

29 (W). Dliteanais Theagmhasacha

Níl heol don Chuideachta aon dliteanais theagmhasacha ag deireadh na bliana airgeadais (2019: €nialas).

30 (X). Idirbhearta le Páirtithe Bainteacha

Déanann EirGrid cpt ráthú trí struchtúr trasráthaíochta ar na hiasachtaíochtaí uile a thugtar don fhochuideachta EirGrid Interconnector Cuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe. Tá litreacha tacaíochta eisithe ag an gCuideachta le tacú leis na fochuideachtaí EirGrid UK Holdings Limited, EirGrid Interconnector Designated Activity Company agus EirGrid Celtic Interconnector Designated Activity Company.

Tá Gnóthas Máthairchuideachta ar fiú £10.0 milliún (2019: £10.0m) é tugtha ag EirGrid cpt do SONI Limited.

Tá an Chuideachta tar éis tairbhe a bhaint as an díolúine faoi alt 8(k) de FRS101, a cheadaíonn di gan idirbhearta le comh-fhochuideachtaí faoi lán-úinéireacht a nochtadh.

30 (Y). Teagmhais i ndiaidh an Chláir Chomhardaithe

Tá gníomhaíochtaí ceadúnaithe na Cuideachta faoi réir rialuithe ilbhliana praghais. Cuireadh rialú praghsanna d'Oibreoir an Chórais Tarchurtha in Éirinn do na cúig bliana go dtí 2025 i gcrích i mí na Nollag 2020.

Tháinig deireadh le hidirthréimhse Bhreatimeachta an 31 Nollaig 2020 agus, de bharr go raibh dréacht-Chomhaontú Trádála agus Comhoibrithe idir an RA agus an AE i bhfeidhm, tá socruithe nua trádála leictreachais idir SEM agus an Bhreatain Mhór i bhfeidhm ón 1 Eanáir 2021 i leith. Tá nochtuithe eile a bhaineann le Breatimeacht curtha san áireamh ar leathanach 59.

Ní raibh aon teagmhais eile ann idir an dáta tuairiscithe agus an dáta ar cheadaigh an Bord na ráitis airgeadais lena n-éileófaí nochtadh sna ráitis airgeadais agus/nó coigeartú ar na ráitis airgeadais.

30 (Z). Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh an Bord na Ráitis Airgeadais ar an 21 Eanáir 2021.

Nótaí

Nótaí

The Oval, 160 Bóthar Shíol Bhroin, Droichead na Dothra
Baile Átha Cliath D04 FW28 • Teileafón: 01 677 1700 • www.eirgrid.com
Priontáilte ar pháipéar athchúrsáilte - athchúrsáil le do thoil